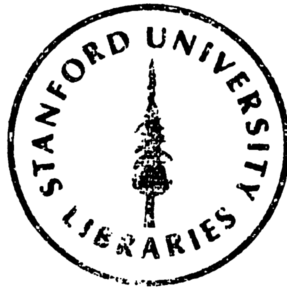
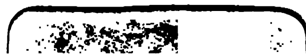
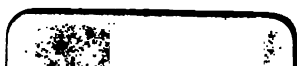

NOWOČESKÁ
BIBLIOTHÉKA

WYDÁWANÁ

NÁKLADEM ČESKÉHO MUSEUM.

Číslo III.

W PRAZE.
W KOMMISSÍ U KRONBERGRA I ŘIWNÁČE.
1843.

JANA MILTONA

ZTRACENÝ RÁJ.

PŘELOŽENÝ

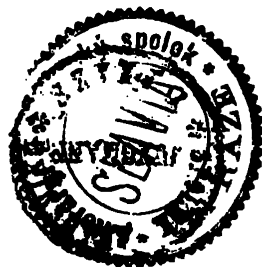
Z ANGLICKÉHO JAZYKA DO ČESKÉHO

OD

JOSEFA JUNGMANNA.

DRUHÉ WYDÁNÍ.

NÁKLADEM ČESKÉHO MUSEUM.

W PRAZE.

W KOMMISSÍ U KRONBERGRA I ŘIWNÁČE.

1843.

Tiskem Anny Špinkowé, wedením J. B. Malého.

PŘEDMLUWA
k druhému wydání.

Překlad tento ztraceného ráje mezi roky 1800. a 1804. wyhotowený, w roce pak 1811. poprwé a to jen w 450 wýtiscích na swětlo wydaný, dáwno již ze skladů kupeckých a téměř z paměti milowníků literatury české wymizel. W poslední tu dobu, kdež literatura naše přičiněním některých wlastencůw prostrannější sobě pole zjednala, stalo se opět doptáwání na něj, z té nepochybně příčiny nějakau do sebe cenu míti se zdající, že mezi prwními spisy nynější epochy literatury wlastenské se wyjewil. Odhodlaw se wydawatel k žádosti některých přátel swé drobnější spisy w jednom swazku sebrané wážnému obecenstwu podati, jakožto prwní částku nowočeské bibliothéky, wydáwané sborem pro

wzdělání literatury a jazyka českého, nemohl jinak než připojiti tuto částku druhau téže bibliothéky, naděje se milostiwého i jí od milých wlastencůw přijetí. Aby on překlad tento, jakž toho snad žádati bylo, na skrze znowu předělal, k tomu času a síly dostatečné nemaje, menší omyly, pokud mohl, snažně naprawil.

W Praze dne 29. března 1843.

Překladatel.

Žiwot Jana Miltona.

Znamenitý básník tento narodil se w Londíně léta 1608. Již za mladého wěku pěkná umění tak welice zamilowal, že, dwanáctileté jsa pachole, zřídka kdy před půlnocí od kněh se odlučowal. Nabyw rozšířené wěcí známosti na universitě Kantabrižské odebral se w třidcátém roce wěku swého do ciziny, a prošed Francauzy i Wlachy, po dwau letech nawrátil se do Anglie, wlasti swé, kde práwě tu dobu různice powstáwaly. Tedy on drahný čas saukromný žiwot weda, wychowáním synů sestry swé a několika mladých zemanů se obíral. Jednak náramná ke swobodě náklonnost nedala mu nebyti aučastným půtek obecných. Byltě jeden z nejúhlawnějších nepřátel krále Karla I. a jakož býwá bludů lidských powaha, horliwý ten republikán stal se služebníkem Kromwella tyrana, jemuž i synu jeho, sekretářem byw, psal onen slowútný odpor proti Saumaisowi, králowu zástupci. Když konečně dům králowský zwítěziw, panowání na nowo dosáhl, učiněno sice wšeobecné winy odpuštění, nicméně Milton odewšech úřadů zemských na wždycky wylaučen jest, stár jsa dwa a padesát let. Tehdy celý swého žiwota ostatek musám oddati umíniw, báseň hrdinskau, kterau složiti od dáwna na mysli měl, nastaupil w tom wěku, w němž Virgil Aeneidu byl dokonal. Ledwa že ruku přičinil k té práci, zbawen jest zraku docela. Chud, opuštěn a slep jsa, nicméně nezaufal a za dewět let wyhotowil ztracený ráj, kte-

rýž w roce 1669. ponejprw na swětlo wyšel. Kterak wznešený tento básník za žiwota swého málo wážen byl, toho důwodem jest neomylným, že nelze mu bylo najíti knihaře, kterýž by jeho ztracený ráj tlačiti se podwolil. Sám ten nápis byl na wrážku, protože tehdáž, co se náboženstwí týkalo, z obyčeje bylo wyšlo. Posléze jakýs Tompson dal jemu 30 dublonů, t. j. asi 200 zl. za to dílo, kteréž potom dědicům téhož Tompsona na 10,000 dolarů zisku přineslo. Ano i ten knihtlačitel, obáwaje se draze kaupiti zboží, jehož ceny nikoli neznal, ujednal se spisowatelem, aby polowice peněz těch se nejinak wyplatila, než žeby druhé wydání té básně wyšlo, jehož ale Milton nedočkal se. Zůstal chudým a neslowútným, a jeho jméno rozmnožiti mělo počet mužů důwtipných a welikých, jednak od osudu pronásledowaných. Umřel léta 1674. w 66. roce wěku. Wýborný Addison prwní prawau ztraceného ráje cenu ukázal a Miltona Homeru a Virgiliowi na bok postawil, od kterého teprwé času Angličané děl básníře našeho, a zwláště ztraceného ráje, wážiti sobě počali. Tolik mohl jediného saudce swětlý úsudek, tu kdo předsudků mrákota twárnost prawdy skrýwala! Prawí, že byl Milton w mládí sličné twáři, swětlošedých wlasů, a welmi příjemné powahy, postawy, a obhraubnosti těla prostřední, udatný, dělný, střídmý, nelhostejný, a nepřítel opilstwí a nápoje silného. Naučiw se z wlastní swé za mladých let zkušenosti škodné býti studowání noční, chodil časně, málo kdy po dewáté hodině na odpočinutí, a wstáwal před pátau. Od září, powídá se, až do row

nodennosti jarní nejživější byla jeho obrazotwornost, ač jiní tomu chtí, že w jaře; jakkoli jest, nacházejí se walné nerownosti w spisech jeho, a widěti, že časem býwal jeden z mnohých. Jsa bez zraku, pro zachowání zdrawí, w swětnici pohybowal jakýmsi strojem k tomu příhodným, a na warhany hráwal. Prwní z tří jeho, kteréž po sobě pojal, žen, byla Maria, dcera Richarda Powella, zemana, jinak naprosto nežli Milton smýšlejícího, tak že wětší diw jest, kterak státi se mohlo to manželstwo, než kterak hned prwní měsíc mělo rozwedeno býti, leč že Maria, widauci jej, an se s jinau zasnubuje ženau, wrhla se k nohaum jeho, a swazek přízně mezi sebau a mezi ním znowu upewnila. Snad odtud se ono pěkné místo w zpěwu X. w mysli jeho počalo:

— — — I pojme útrpnost
Adama, a obměkčeno srdce jest
jeho. Wida ji, jen ještě nedáwno
žiwot swůj, swé potěšení jediné,
nízce k nohaum poníženau w úzkosti atd.

Jakož pak znamenati, že na mnohých, a sice nejpodařenějších místech, sebe sám a příhody swé před očima měl, u. p. we wypsání Adama, maje o sobě nemalé smýšlení; Ewin pak obraz jest prý obraz jeho manželky. Z této Marie měl tři deery, z nichžto dwě starší w pracích jeho mu platnau službu konaly. Nebo, ač jedno mateřským jazykem mluwily, umějíce čísti w jazycích nowých i starých, totiž, latinském, řeckém a hebrejském, čítaly spisowatelowi našemu, kdykoli čeho z knih potřebí měl. A wšak brzy je propustě, nawrátil wychowání příjemnějšímu pohlawí a powaze jejich. W prose, ač

mnoho, wšak nedobře psal. Mezi spisy jeho rhythmickými jmenujeme:

1. *Ztracený ráj*, ku kterému obraz pojal w Miláně na swé cestě, wida tam prowoditi hru, nazwanau: *Počáteční hřích*, w jejímž nesmyslu skrytau předmětu toho wznešenost znamenaje, umínil i začal psáti o též wěci smutnohru, kterau wšak brzo do hrdinské básně proměnil, a mnohotwárným wtipem wywedl, moha práwem slauti twůrcem básnířstwí swatého, dráhy prwé netřené, po které později Klopstock, Gessner, Wieland, Bodmer a jiní za stopami Miltonowými tak slawně kráčeli. Wěděti hodno jest, že welký Newton ztracený ráj, na mnoha místech důmyslností swau wyswětlený, wydal w Londíně r. 1750. we dwau dílech čtwercowých. Přeložili ten wýborný spis do Wlaské řeči Pawel Rolli, w Paříži 1757; do Frančiny w prose Ludw. Racine, též w Paříži 1755; a nedáwno kněz de Lille we werších, kteréž přeložení mu 10,000 zl. wyneslo. Do němčiny přeložen w prose od Bodmera w Zürichu 1749; w hexametru od Zachariae w Altoně 1760; a od Bürde jambem w Berlině 1793. Do polského jazyka od Jacka Przybylskiego w rýmích, w Krakowě 1791. Do rusského w Moskwě r. 1780.

2. *Ráj získaný*, báseň hrdinská obsahu i ceny skrownější.

3. *Allegro a Penseroso*, dwě popisující básně.

4. *Hry, a drobné básně*, kteréž se swrchu dotčenými spisy nejlépe wydány od Hawkinsa w Oxfordě 1824. a od Todda w Londíně 1826.

Žiwot Miltonůw obšírně wypsal doktor Johnson.

Zpěw prwni.

Satan se swými Angely zatracený w pekle wyšed ze mdloby obrátí se k druhu swému Belzebubowi, a drží s ním radu o powstání z úpadku. Oba zdwihnau se z ohniwého jezera na sirnau zemi. Satan, jako kníže čertů, budí a wolá swé pluky. Těch nezčíslná množstwj wznesau se a ššikují do bitwy. Wyčítají se jich wůdcowé pode jmeny modl, potom známých w zemi Kanaan a w kraginách pomezních. Kníže mluwí k nim, a těší je nadějí wydobytí nebe, připomínaje dáwné proroctwí nebeské, že po jich úpadku měl býti stwořen swět nowý s nowými obywateli. Powážení wěci té a obrání prostředkůw hodných obecné wšech zůstawí radě. Čerti swoliwše stawí Pandemonium, palác Satanůw. Stawowé pekla sněmují.

Neposlušnost prwní člowěka i plod
stromu zakázaný, jehož požití
zhaubné wneslo smrt a bídu wšelikau
na swět, s ztrátau ráje, až nás Bůhčlowěk
wykaupil, a získal opět blažené
ono sídlo: — zpíwej Muso nebeská!
Ty, jenžs na Orebě, wrchu tajemném,
neb tam na Sinai nadchla pastéře, [1])
aby o nebe a země počátku
z směsice lid učil zwolený; či tě
hora těší Sionská, a Siloe [2])
potok, u swatyně boží tekaucí?

1) Mojžíše, nejstaršího spisowatele židowského, an owce swata swého Jetra pásl.

2) Siloe, Siloah, studnice a potok, o němž Izai. VIII. 6. Wiz Putowání sw. str. 47.

Wzýwám odtamtud twau pomoc k písni swé,
kteráž nad Aonské [3]) hory wzlétnauti
směle míní po wěcech, až dosawad
prosau ani weršem newyprawených.
Zwláště pak ty Duše,[4]) jenžto spanilé,
klamu prázdné srdce slawným předkládáš
chrámům, wyuč mne; jeť wšecko wědomo
tobě, an, jsa od počátku přítomen,
wzpatými, co holubice líhnaucí,
křídly, mocněs nad bezednau snášel se
propastí [5]) ji čině plodnau; oswětiž
mysli temnotu, a zotaw mdlobu mau,
by lze bylo, předmětu tak welkého
hodnau písní opatrnost a sprawedlnost
stezek Páně oswědčiti před lidem.
Powěz nejprwé — nic není na nebi
tajno tebe, ani w hlaubi pekelné, —
powěz, proč w tak blahém stawu milosti
roditelé naši, Boha nedbawše,
zlehčili si jeho příkaz jediný,
jsauce jednak páni swěta celého?
Kdo je zawedl k odboji tak mrzkému?
Kdož? Had pekelný! Ten záwistí a matau
plana, zklamal matku lidské rodiny.
W dobu tu jej pýcha z nebe wyhnala
se wší rotau pozdwižených angelů,
jichžto pomocí se nad swá knížata
prahna wznésti, mněl, že s Boha samého,

---

3) t. j. Helikon, Parnas, kteříž wrchowé jsau w Aonii, neboli hornatém dílu Beotské krajiny; jindy sídlo Mus.

4) Ducha swatého wzýwá, jakožto básník křesťansky; dle Jak. 1. 17.

5) Dle 1. knihy Mojž. 2. Znamenati jest, že Milton bedliwě písma sw. následowal, a ničeho nepřidal, coby jemu na odpor býti mohlo. My pro ušetření místa jen sem tam toho, odwolajíce se na knihu a kapitolu písem swatých, podotkneme.

by se opřel, jest, a z pupné hrdosti
proti stolici a wládě nejwyšší
wojnu, drzí wojnu ztropil na nebi;
marným usilowáním! Jej wšemocná
ruka Páně swrhla dolů po hlawě
planaucího, s nadpodwětrné oblohy,
s stroskotáním přehrozným a znícením,
do bezedné záhuby, by meškal tam
w pautech diamantowých, a w horaucím
ohni, jenžto směl se s Bohem potkati.

Dewatero časů, jací den a noc
smrtedlnému wyměřují člowěku,
s šeredným swým plukem ležel zmožený,
wáleje se u propasti ohniwé
nesmrtedlník, bez dechu. Saud jeho jej
k bněwu schowal wětšímu; teď blahosti
ztráta trápí jej a muky powěčné.
Kolem obrací swé oči teskliwé,
jewí zděšení a tauhu, smíšené
s pýchau zawilau a záštím hlubokým.
Náhle, jak jen stačí oko angelské,
zhlédne strastnau tu a diwau pustinu,
žalář přehrozný, a kolem jako pec
welká, planaucí; ač žádné z plápolu
toho swětlo newzniká, brž hmotná tma,
ukazující jen bídy diwadla,
stíny bolestné a smutku končiny,
kde ni útěcha, ni poklid nebydlí,
sladké, ač jest wšudy, není naděje;
kdež jest muka neskonalá, potopa
síry wždy horaucí, neztráwitedlné.
Taký obyt wěčná odbojníkům těm
připrawila sprawedlnost; tu wězení
jejich stanowila, we tmách náramných,
wykázawši podíl jim tak daleko
od Boha i swětla nebe, jako jest

třikrát z středu swěta k nebes wýsosti.
Ach, což jiný obyt, odkudž spadli, byl!
Tuto druhy swého pádu, zchwácené
wlnami a wichrem ohně lítého,
pozná hned, a uzří, an se u boku
jeho wálí jeden, jemu nejbližší
we zlobě a moci, dlauho napotom
známý w zemi swaté pod Belzebuba [6])
jmenem: k němuž Arciwrah, jenž Satanem
w nebi slowe, přetrh strašné mlčení,
takto jal se říci slowy smělými:
Tylis to — než ach! jak spadlý, ó jak jsi
nepodobný tomu, jenž se w blažené
swětla říši, hojným bleskem odín byw,
swítil nad tisíce duchů přejasných!
Tylis to, jejž pospolitá úmluwa,
rady jednota i mysli, zárowná
naděje a smělost k chwalné wýprawě,
druhdy se mnau spojila, teď běd a psot
rownost spojuje! ai, jak jsme hluboko
spadli, s jaké wýsosti! tak hrubě byl
silnější s swým hromem ten! i kdožtě znal
posawad té líté braně moc? Než mne
ani to, ni coby koli horšího
wítěz mocný w hněwě na nás uwalil,
nepřiwede k pokání; i nezměním,
ač se proměnil ten blesk můj zewnitřní,
stálé mysli swé, a wraucné newole,
že mi zkřiwdil na potupu zásluh mých.
To mne k wálce s Swrchowaným pohnulo,
to i k tuhé půtce shluklo nesmírná
zbrojných wojska duchů, kteří zhrdnauti
smějíc wládau jeho, wládu obrali

6) Wlastně se dle půwodního textu Belzewul jmenuje. Wi Biblí Halskau na str. 11.

sobě mau, a zepřeli se ohromné
síle jeho, silau mužnau, w pochybné
bitwě nebes na planí, a zatřásli
jeho trůnem. Coť, že pole ztraceno?
po wšem weta není: nedobytedlná
wůle, pomsty žádost, wěčná nenáwist
zbýwá nám, a neznající pokory
odwaha; i můžli podpor nezlomných
býti wíce? Toho na mně moc a hněw
jeho newymučí, bych swá před nim snad
křiwal kolena, a šel mu k milosti,
neb ho uznal za Boha, an nedáwno,
lekaje se síly toho ramene
trnul o swé panstwí! toťby nehodno
w prawdě, toby hanba, toby potupa
byla, horší toho spádu. Nemůžli
božská naše moc a bytost nadwětrná
pojíti, a my tau walnau příhodau
w opatrnosti jsme i zbraní prospěli,
powedemeť, naději se, šťastněji
wálku, chytrostí neb mocí, po wěky
neukojitedlni, s welkým wrahem swým,
jenžto nyní u wítězném plésání,
samodržec, wládne nebes králowstwím.
Takto chlubně hlásal angel odstupce,
ač jej přehluboké hnětlo zaufání.
Jemuž rychle takto wece smělý druh:
Kníže! hlawo tronowládných mocnářů,
kteříž wedše w půtku zbrojné Serafy
pod twau zpráwau, sami neustrašeni
w skutcích strašných, w nesnazenstwí uwrhli
krále nebes dáwného, a zkusili,
mocili či losem swrchowán on jest.
Wímť a želím na tu strastnau příhodu,
překonání smutné, mrzkau porážku,
jež nás nebe zbawila, a mohútná

tato wojska hroznau wšecka záhubau
přikwačila hluboko, tak hluboko,
jakž pojíti bylo božským podstatám;
duch a mysl, ti překonání neznají,
brzy se i žiwost wrátí, ačkoli
sláwa naše uhasla, ač blažený
staw náš w neskonalé tápá mizině.
Ale co, ať wítěz náš, (jest, tušim, moc
jeho wšemocná; i mohl jen wšemocný,
taká wojska, jako naše, přemoci,)
co, ať proto dchu a síly nechal nám,
bychom, snášejíce muky statečně,
nabažili mstiwau jeho prchliwost,
nebo, jako otrokowé wojenští,
byli jemu na službu, a konali,
co by welel, buď tu w ohni pekelném
práce robotné, neb tamto w mrakotné
hlaubi omrzalá jeho poselstwí?
Mnedle, co jest platna síly čitedlnost
neumenšené, co platna podstata
wěčná trpícímu muky na wěky?
Načež Arciwrah dí slowy křepkými:
Spadlý Cherube, jest bídno, čiň neb trp,
slabým býti! Toho wšak buď jist, že se
w dobrém wíce nebudeme kochati,
ale w zlém, w té naší jedné potěše,
jelikož to zpupné wůli odpůrce
čelí na odpor. Ať hledí opatrnost
jeho sobě ze zla dobro wywésti,
naše snaha buď, mu překážeti w tom,
nacházet' i w dobrém cestu ke zlému;
někdy se to podaří, a zjitří jej,
tušim, náramně, a jeho nejlepší
rady zwrátí od cíle! Ai! powolal
prchlý wítěz poslůw hněwu a msty swé
k branám nebeským, a sirný přehnal se,

jenžto střílel po nás w bauři, ledowec,
ulehly ty wlny ohniwé, co nás
padající s srazu nebes chytily:
sám ten rudokřídlý hrom, jenž bauřliwým
třískal wztekem, wychrlew snad wšechny swé
střely, ustal buče we propasti té
hlaubi bezedné. Nuž tedy užiwme
doby nám, buď z nedby, nebo z sytoti
hněwu přáné od wraha. Zříš onyno
plané, wyprahlé a pusté rowiny,
sídlo zkázy, bezswětlé, krom sinalých
mihot toho bledého a strašného
plamene? Tam pojďme z jeku ohniwých
těchto wln, a jestliže tam oddechu,
oddechněme sobě: tam swá ubitá
shromáždiwše wojska porokujeme,
kterak bychom wrahu swému napotom
ublížili nejwíce, jak ztráty swé
nabyli, a znikli této ukrutné
psoty; jaké pookřání w naději,
a kdy nic, co zbýwá rady w zaufání?
Takto mluwil Satan k druhu blízkému,
wzdwihna hlawu nad wlny, a očima
plaje jiskřícíma; těla ostatkem
plyna ležel, rozprostřený w šíř a dél,
s mnohá jitra: welkosti tak náramné,
jako, o nichž líčí bájka, potworní
Titanowé 7) zemorodci wálčiwší
s Jowem, Briarej a Tyfon, bydlitel
sluje Tarsu starého, neb jako ta

7) *Titanowé*, synowé nebe i země. Jeden z nich, Gyges, měl sto ruk a padesáte hlaw. *Tyfon* (Typhoeus) maluje se od básníků jako soptící ohněm potwora. Před ním bohowé do Egypta utekli, w zwířata se proměniwše; posléz ho Jupiter hromem odklidil. *Tarsus*, město w malé Asii, w krajině Cilicii.

mořská, Lewiatan, 8) potwora, ten twor
nejhrubší wšech mořských děl, co w moři jich
praudném plowe koli: jej kdy náhodau,
na půlnočních pěnách najde spícího
plawec, w přepadeném od tmy korábu,
má, prý, za ostrow, a wmetaw do kůry
kotwu lupinaté, meška za wětrem
jeho u boku, dokawad wody noc
okrýwá, a jitro wábá žádaucí.
Takto, zdélí hrozný, ležel Arciwrah,
spatý w moři horaucím; i nebylby
nikdy otud wstal, ni zdwihl hlawu swau,
leč že Boha wšewládného byla w tom
wůle, kteráž tmawým jeho úmyslům
uzdu pustila, by opětowanau
zlostí, jiným chtěje zlého, na sebe
zatracení uwalil, a uwiděl
wzteklec, kterak z jeho zloby wyplýwá
láska nesmírná a milosrdenstwí
na zawedený jím lid, než na něho
trojnásobný padá stud a hněw a msta.
Nyní z hlaubi náramnau swau postawu
zpřímí wzhůru; šlehne plamen z obau stran
ostrým pyrámem, a uprostřed walůw
rozšklebí se otwor dolu strašného.
Potom rozpaw křídla, letmo wynikne,
nalehna pak na mrákotné powětří,
letí, břímě nezwyklé, až na suché
stane zemi, zemli jest, co ohněm žže
tuhým, jako moře pálá tekutým;
w barwě rowná pahoru, jejž podzemních
wětrů od Peloru 9) urwe násilí,

8) Milton zdá se pod Lewiatanem, jenž wlastně Krokodil rozuměti náramného Kraka, který w Norwegii co ostrow nějaký powěsti se jewíwá. —

9) Předhoří w Sicilii Capo di Faro.

neb kdy hřmící Etny pukne hrozný bok,
an se zňawše střewa její pálčiwá
wzhůru wztekle wyrazí a zsilíce
bauři, ztráwí zážehem a zůstawí
w popele a kauři wšecku krajinu.
Také postání se jeho dostalo
nohaum proklatým. S ním přistal jeho druh.
Obadwa se honosí, že z horaucích
wyrwali se wln, co mocní bohowé,
wlastní swau silau, ne z wůle Wěčného.
Toli jest ta země, to ta krajina,
prawil strastný Archangel, to jest ten byt,
kterýž nyní wzíti máme za nebe?
za nebeské swětlo, tento smutný mrak?
Budiž tak, když on, wládnaucí nyní sám,
kázat' smí, co práwem býti má: čím dál
od něho, tím líp; jejž rozum wyrownal
druhým, nad rowné jen síla wypala.
Żehnám wás, wy pole wěčně blažená!
wítej hrůzo! wítej swěte pekelný!
A ty peklo nejhlubší, ai, nowý twůj
bydlitel, jenž tobě mysl přináší,
ani časem ani místem nezměnnau.
Jeho mysl jest mu příbytkem, a w ní
nebe z pekla, peklo z nebe stwořit' můž
sobě. Což mi na tom, kde jsem, wždycky jsa,
kdo jsem byl, a kdo mám býti, jeho jen
menší! jejžto hrom byl zwýšil nade mne?
tu nám aspoň wolno; nic tu nestwořil,
čeho nám by zawiděť mohl wšemocný;
odtud newypudí nás: tu bezpečně
panowati budeme; a mním, že jest
panowat', i w pekle hodno žádosti:
lépe w pekle pán, než sluha w nebesích.
Wšak, proč necháwáme wěrných přátel swých,
spolníků a druhů toho osudu,

ležet' užáslých w tom kalu bezsmyslném,
proč jich newoláme k wzetí podílu
swého w tomto přenešťastném obytu,
nebo k zkaušce poslední, zdaž možno co
w nebi získati, či w pekle potratit'?
Řekl jest Satan; odpowěděl Belzebub:
Wůdce stkwaucích těch pluků, jichž přemoci
nemohl nižádný krom Wšemohaucího!
Jak jen uslyší twůj hlas, to swědectwí
žiwé sladké jejich druhdy naděje
w úzkostech, to heslo, které w nejtužší
nesnázi, a w dawu bitwy wražedlné
slýchali, to jisté w každém útoku
znamení, hned oživau, hned odwahy
nowé pocítí, ač powaleni teď
leží na twářích w tom moři horaucím,
kdež i nás ten úžas prwé zachwátil,
není diwu! spadlé s také wýsosti.
Ledwa dokonal, i pílí úhlawní
k břehu jíti wrah, swau těžkau pawézu
z wětrných částek, walnau kola šíř i tíž,
uwrh za se; okruh její prostranný
wisí jemu na plecích, co w náplňku
měsíc, jehož kauli mudřec Toskanský [10])
we Fésolách z hlídky prohledacím sklem
noční zpytá dobau, nowých hledaje
hor a řek a krajů w jeho peřestém
kruhu. Kopím, proti němuž nejhrubší
sosna, w horách uraubená Norwegských
k stežni lodi wálečné, by útlau se
zdála třtinau, podpíraje trudné swé
kroky, po horaucí kráčí celině;
ne tak po lazurném nebi kráčíwal!

10) Galilei, w umění hwězdářském a wěcí přirozených dos a na slowo wzatý, jehož Milton osobně znal.

Wřelé powětří naň wtírá odewšad,
obklopen jest plápolem. I wytrwá
wždy a u jezera u plamenného
stana, wolá na swé pluky, způsoby
angelské, jichž bez sebe tu leželo
jako listu kryjícího na podzim
Wallumbroské [11]) potoky, jež wysocí
Tuských lesů zastěňují sklepowé;
nebo jako třtiny, stlané po březích
moře rudého, an wětry lítými
ozbrojený kormautí je Orion; [12])
kdežto Buzirisa [13]) s jízdau Memfisskau
wlny zhltily, že pojma w nenáwist
zrádně stíhal pohostinné Gosenské, [14])
jižto s bezpečného břehu na těla
wrahů tonaucích, a kola ztříštěná
wozů jejich, plésajíce patřili;
tak jich husto leželo, a ohniwé
krylo moře, w záhubě a zděšení
psotném nad swau hroznau proměnau. On je
wolá hlasem hromowým, až wšecka se
ozwe dutá hlaub: Wy moci, knížatstwa,
bojowníci, sliční nebes kwětowé,
nebes druhdy waších, ach, teď ztracených!
Tenli úžas duchy wěčné uchwátil?
či jste toto místo sobě obrali
k pookřání ode trudů wálečných;
zdaž w tom plápolu tak spíte powlowně,
jako jindy w kwětných nebe dolinách?

11) Slowútné údolí s opatstwím w Toskaně, jakoby řekl: vallis umbrosa, stinné údolí.

12) Zhwězdění, o němž domnění jest, že bauře přináší.

13) Faraona; Memfis, město w Egyptě.

14) Gosen, krajina w zemi Egyptské, kdež sw. Patriarcha Jakob a synowé Israelští bydleli, prwé nežli je Mojžíš přes moře rudé přewedl.

Či jste přisáhli w tak mrzké postawě
skláněti se witězi, jenž nyní zří
Cherubíny powalené u wlnách,
s ztříštěnými braněmi a praporci,
ažby, prohlédawše k swému prospěchu,
sběhli jeho pomsty od bran nebeských
rauči posłowé, a zašlapali nás
w tomto umdlení, neb hromy spatými
přibodali ke dnu toho jezera?
Wzhůru, procitte neb spěte na wěky!
Slyší jej, i hanbí se, a na hbitá
wzskočí křídla; jak kdy bdíti nawyklí,
an je spáti našel wůdce na stráži,
wáleční protrhnau a wzchopí se,
pomatení za chwíli, než cele je
mine dřímota. I pocitují hned
bídy swé a lítých muk, wšak poslechnau
tudíž wéwodowa hlasu; nezčíslní
počtem, jak kdy Amramowce[15]) mocná hůl
za dnů strastných Egypta, jsauc wztažena
břehem, zbudila mrak smolný kobylek,
jenž se přihnaw wětrem wýchodním, co noc
černá zawěšen byl nad bezbožného
Faraona králowstwím, a weškeré
Nilu zatměl končiny. Tak nezčíslně
duchů zlých se pod pekelným wznášelo
klenutím, an ječel kolem wůkoł nich
plápol jízliwý. Až kopím wztyčeným
na znamení welký Sultán pokyne
leticím, tu w rowné wáze na sirnau
spadnau celinu, a zastrau wšecku plaň.
Množstwí, jaké ledná lidné půlnoci
bedra jedwa wylila, by přes Dunaj
jdauc a Rýn to plémě její barbarské

15) Mojžíše, an byl syn Amramůw.

walilo se k polední co potopa,
tam až za Gibraltar k pískům Libyjským. [16])
Tudíž od roty a pluku každého
wůdcowé a hlawy kwapí tam, kde stál
welký wéwoda; i byliť weškeří
bohorowné způsoby a postawy,
důstojenstwa knížecí a mocnosti
sedáwalé prwé w nebi na trůních;
o nichž ale nyní we dskách nebeských
není památky, an pro swé buřictwí
mrzké smazáni jsau z kniby žiwota.
Aniž měli posud jmena, od synůw
Ewy potom nabytá, když po zemi
těkajíce, z dopuštění božího,
k pokušení člowěka, skrz lest a klam
swedli walnau lidstwa část, by strhše se
Boha, tworce swého, newidědlnau
Páně sláwu obrátili do šelmy,
ctěné řády stkwostnými, a plnými
nádhernosti, zlata, by se skláněli
ďáblům, jako bohům žiwaucím. W ten čas
mnoho modl a jmen jim dáno w pohanstwě.
Wypraw Muso jména ta; kdo dřiw, kdo záz
probudiw se powstal z tůně horaucí
na hlas krále welkého; kdo k němu
na břeh tíhne po jednom, dle hodnosti,
ano zástup stojí wzdálí po různu?
Wůdcowé to, kteří z hlaubi pekelné
wysuwše se po laupeži na ten swět,
směli stawěti swá sídla napotom
wedlé sídla Páně, obětnice swé
k obětnici jeho, božsky slaweni
mezi národy, a směli ostati

16) Gothowé, Hunowé, Wandalowé w dawích náramných se po Ewropě wysypali.

blízko Hospodina hřímajícího
s Sionu, a sedícího u prostřed
Cherubů; ba často w jeho swatyni
stawěli swé modly, mrzké ohawy!
zprzňujíce swými bludy kletými
slawný swaté služby řád, a božskému
swětlu swau se rauhajíce temnotau.
Prwní Moloch [17]) byl, král strašný, zbrocený
krwí lidských obětí a slzami
rodičů, ač jim pro trub a bubnů chřest
slyšeť nebylo swých wřesku nemluwňat,
daných w zápal modle jeho zuřiwé.
Ctil ho Amonita w Rabbě, na wodných
rowinách, a w Argobě a Basanu,
až tam k praudu nejzažšího Arnona.
Nejsa spokojen tím smělým sausedstwím
zmámil srdce krále maudrého, a hle!
proti chrámu Páně stawí jemu chrám
Šalomaun; a obracuje w modlobáj
sličnau Hinnon dolinu, jež Tofetem
slowe odtawad, a černau Gehennau, [18])
strašným pekel obrazem. Nyní přitáhl
Chamos [19]) synů Moab chlipné strašidlo,

---

17) Modla z mědi slitá w podobenstwí osoby králowské; ta stála s roztaženýma rukama, a pod ní udělán byl oheň, tak že wšecka byla rozpálena. Byl také před ní mezi dwěma stěnama udělán jiný oheň, kterýž jí ku poctiwosti hořel, a skrze ten oheň kněží modlářští podáwali žiwých dítek do loktů té rozpálené modle, kteráž je w swých ohniwých rukau až do smrti upalowala. Tím způsobem židé obětowali swé wlastní dítky té modle, a zatím kdy se to dálo, dělali weliký křik a bili na buben, aby nebozí rodičowé swých dětí plakati a kwíliti neslyšeli, kteréž tak obětowány a mučeny byly. Za příčinau takowého bubnowání to údolí Tofetem slaulo, nebo *Tofet* slowe buben. Wiz Putow. sw. str. 76.

18) Gehenna, peklo. Matauš V.

19) Bůh chlipnosti, jedno s Priapem.

od Aroer ku polední, Abarim,
paušti: w Hesbon, Horonaim a we Seon
králowstwí, blíž Sibna wínorodného
kwětné doliny, až k Asfar jezeru.
Peor druhé jeho jmě, kdy ponuknul
Israele w Sitim, na swé od Nilu
cestě, wzdáti jemu smilné oběti;
wylita jest na ně Páně horliwost!
Odtud rozšířil swau mrzkost oplzlau
téměř k háji lidozhaubce Molocha,
k hoře pohoršení; wražda s chlipností
sausedila, až je zbožný Josiáš
obě odtud zahnal w peklo horaucí.
S ními přišli ti, co tam, kde plyne Frát
staromezný, až kde Egypt od Syrska
dělí řeka, slauli Astoret a Bál, [20]
ona žena, tento muž; (i wolnotě
duchům jedno z dwau, neb obě přijíti
pohlawí; tak nehmotná a jemná jest
jejich podstata, jíž žádný swal ni swaz
netíží, ni slabých křehká podpora
kostí, jako tělo břemenné; i brž
w swětlé, tmawé, zweličené, zmenšené,
w jakékoli způsobě, swá konají
díla příkoří, i skutky milosti.
Pro ty Israel swé síly žiwaucí
znedbaw často, sprawedliwých oltářůw
nenawštěwowal, a nízko kořil se
ukydaným bohům; protož nízko jej
w bitwách potíráwal dosti chatrný wrah.
K těm se připojiwši, přišla Astarot, [21])

---

20) Jména bohů w Syrii a Palestině ctěných; zdá se, že pod nimi slunce a měsíc se rozumějí. Tu diwnau digressí o duších Milton z rozmluw jistého Michala Psella wzal.

21) Syrowé Venuši tak nazýwali. Putow. sw. str. 111 a 347.

u Feniků jméno její Astarte,
paní nebe, s rostaucíma rohama.
Její stkwaucí modle panny Sidonské
při měsíci konáwali slib a zpěw.
Zazněl jí i Sion písní, kdežto chrám
její strměl na wýsostech urážky.
Wystawěl ho král, jenž, srdce ač že byl
spanilého, přilnul wilně milostí
k sličným modlářkám, a od Hospodina
uchýlil se k ohawnosti pohanské.
Thamuz [22]) přitekl; ran jeho wýročních
na Libanu Syrské díwky kwílily
zpěwy milostnými s letní den. I žeť
rudým tokem k moři tichý Adonis [23])
ze skal plyne mateřských, jím z rány se
obnowené Thamuzowa lila krew.
Zažehla tím zápalem i Sionské
dcery báseň frejowná, a spatřil jich
wilné wášně w síni chrámu swatého
Ezechiel, wida duchem prorockým
temnau modlářského Judy ohawnost.
Nyní přihnal ten, jenž w prawdě zatruchlel,
když mu archa jatá obraz zwířecí
jeho stroskotala; tuť we wlastním swém
chrámu ležel, bezhlawý a bezruký,
špalek zdélí powalený na zemi,
u podnože swé, swým k hanbě ctitelům,
Dagon [24]) jméno jeho; mořská potwora,

Dle Luciana byla ta bohyně tolik co Selene (měsíc) u Řeků, ně však plodistwau moc přírody představuje. Wiz Funke Lexicon.

22) U Řeků *Adonis*. Bájeno, že na hoře Libanon od kance usmrcen byl. Venuše ho do kwítka anemone obrátil.

23) Řeka nyní Ibrahim zwaná.

24) Wiz 1 Samuel k. 5.

jsaucí člowěkem a rybau odpolu.
Jednak wysoký mu strměl w Azotě
chrám, i obáwán byl na Palestinském
pomoří, w Gat, Askalon a w Akaron,
tam až k Gaze pomezní. Teď přibral se
Rymon, [25]) w líbém Damašku měl milý swůj
byt, kde čistý, Abany a Farfaru,
potok břehy smáčí úrodné. I ten
proti domu Páně drze počínal
sobě; ztratiw sluhu malomocného,
získal krále, bláznowého wítěze
swého, Achaza, jenž slepau zbožností
zrušiw oltář boží, nowý po Syrsku
wystawil, a mrzké pálil oběti,
skláněje se bohům, jež byl přemohl.
Za těmi jmen druhdy známých přistali
Osis, Hor a Osiris, [26]) s swau družinau,
jižto potworami, kauzly mámili
Egyptčany powěrné i kněze jich,
aby w zwířecí, než w lidské podobě,
hledali swých bludných bohů raději.
Zapáchal tím jedem také Israel,
z snešeného zlata tele udělaw
sobě na Orebu; odbojný pak král
zdwojil mrzkost tu, jak w Betel, tak i w Dan
připodobniw Boha k pasaucímu se
wolu, Hospodina! který za jednu
půlnoc wšecko pobil prworozené
w zemi Egyptské, i lid i howada,
bohy jeho bečící. Z wšech poslední

25) II. kniha Král. kap. 5 a 16.

26) *Osiris* a *Isis*, Egyptčanům slunce a měsíc; muž a žena, bratr a sestra: Osiris pod obrazem býka strakatého (Apis) ctěn byl: Isis, obraz přírody. *Horus*, obau jich syn, pro lékařstwí a wěštby slowútný.

přišel Belial; [27]) i neměl nad sebe,
co jich spadlo s nebe, ducha w chlipnosti;
z hruba wilný, hřích jen w hříchu milowal.
Jemu žádný nestál chrám, ni jaký se
kauřil oltář; leč, kdo wíce nad něho
chrámůw měl a oltářů, kdy sami i
kněží boha zapřeli, jak od synů
Eli pácháno, že smilstw a násilí
ohawnostmi naplnili boží dům!
Panuje též u dworů a w zhýřilých
městech, kdežto rozpusty a křiwd a zlob
hluk se wzpíná nade wěže nejwyšší.
Tu, kdy noční mrak jich stíní úlice,
Belialowi těkají synowé,
zpití wilnostmi a wínem; swědčí to
Sodoma i Gibea, kde hostinské
dwéře zůstawily smilstwu ženinu,
aby znikla krutějšího násilí.
Ti jsau w hodnosti a moci přednější:
druhých nelze líčiti, ač daleko
slawných. Jonští byli jsau to bohowé,
rodu Jawanowu [28]) jmíni za bohy,
ač jest wyznáno je býti pozdnější
nebes, země, chlubných rodičelů jich.
Titan, prwní nebe syn, s swým ohromným
plodem, jemuž práwo prworozenstwí
mladší Saturn uchwátil, jenž wšak i sám
od mocného Jowa, swého wlastního
z Rhey syna, rownau odměřeno wzal
měrau; tak se Jowiš dotřel králowstwí.
Tito z prwu w Kretě [29]) známí toliko,
potom s sněžné studeného Olympu [30])

27) 1. kn. Sam. 2. 12.
28) Řekům, od Jawana praotce swého tak zwaným.
29) Ostrowu na středozemním moři; nyní Kandia.
30) Wrchu w Thessalii.

wrchole, swau wládu w středowětrném
rozprostřeli prostranstwí, a neměli
nebe wyššího; pak ti, jenž bydleli
w Delfách skalnatých [31]) a Dodoně, i wšech
Dorisského kraje končinách; šli též
onino, jenž s starým prchše Saturnem
přes Adrii we Hesperské [32]) planiny,
Celtsko zběhali i wýspy nejzazší.
Tolik jich, i wíce stádně přitáhlo,
s kalnýma a sklopenýma očima,
w nichžto nějaká se záře radosti
leskla, ano widěli, že wéwoda
nezaufá, a že i w samé záhubě
nejsau zhubeni; to wida, w twáři on
poléwá se barwau pochybnau, a wšak
brzy zwyklau sebraw pýchu, hrdými
slowy, která stín, ne pak i podstatu
nesla důstojenstwí, krotí lahodně
bázeň jich, a zdwíhá kleslau odwahu.
Potom káže, při zwuku by wojenském
hlučných trub a ciňků welkau zpřímili
korauhew: té zpupné cti si oswojí
práwo lepý Cherub Azazel; i hned
k žerdi stkwaucí rozwine to wéwodské
znamení, jenž, bywši wzhůru zdwiženo,
swítí se jak čerwánky, a u wětru
plyne praudem; na něm slawných Serafů
mnohá perlami a zlatem úprawně
krumplowaná lskne se braň a wítězná
památka; wždy zatím dutí kowowé

31) Město, kde bylo Apolina boha orakulum; Dodona, město s lesíkem Jowišowi poswěcené.

32) Wlaská země; Celtsko či zemi Francauzskau; wýspy (ostrowy) nejzadnější či zemi Anglickau, Irskau a ostrowy Orkadské (ultima Thule).

wydáwají diwý hřmot, a weškeré
k tomu wojsko pokřikuje wesele,
až se pekel třese klenutí, a wně
strachem trne směsice a dáwná Noc.
Náhle wznikne deset tisíc praporů
w temném powětří, a pstře se barwami
wýchodními; s nimi wstane dřewců les
hrozný; lebka na lebce, a pawéza
na pawéze stojí dawem w šíř a dél
nesmírnau; i postupují falanxem [33])
dokonalým, k zpěwu hudby Dorisské, [34])
fagotů a fleten líbých; jakowá
druhdy zbrojící se w bitwu hrdiny
naplňowala šlechetnau odwahau,
by ne wztekem, nébrž mužstwím uwážným
oddychajíce, co skála trwali
w hrůze smrti, k autěku neb ústupu
nepohnuti mrzkému; jíž w mocí to
býwá utěšiť a upokojiti
slawným zwukem trudnau mysl, a zahnati
péčí roj a zámutků, běd a psot,
rowně z smrtedlných i nesmrtedlných
duší. Takto daufajíce w spojenau
sílu, stálau myslí, mlčkem kráčejí
líbé při hudbě, jenž lehčí těžké jich
kroky po horaucích drahách. Přitáhše
nyní wůči, stanau, strašné průčelí,
w hrozné délce, s blýskawými braněmi,
oštípy a štíty, na wzor předwěkých
drábů, čekajíce, co by weliký
kázal wéwoda; on šiky zbrojené

---

33) Gistým šikem starých wojáků, k autoku schopným; n wátnější byl Macedonský.

34) Dorisská hudba byla nejwážnější; Lydská nejsmutn Frygská nejweselejší.

zbíhá okem zkušeným, pak weškeré
wida wojsko w slušném řádu, prohlízí
wšecky, bohy w postawě a twářnosti,
po jednom, a poslez sčítá auhrnkem.
A tu srdce jeho chlubnau pýchau se
nadýmá, a twrdne w zteklém úporu.
Nikdy w swětě od stwoření člowěka
neshlukla se taká síla, ježby
proti té se mohla zdáti walnější
nežli ona drobná pídimužíků
pěchota, wydawši bitwu s jeřáby; [35])
byť i wešken k ní se z Flegry přirazil
obrů rod, neb reků plémě, wálčilých
u Theb a u Troje, s bohy oběma
stranám pomocnými; neb, jenž w bájkách jest
slawný, Uterowec se swým rytířů
Armorských a Britských oborem, a co
jich se koli, wěřících i nekřtěnců,
ztéci widěl Aspramont a Montalban,
Damašek neb Maroko a Trebizond, [36])
neb co Byzerta jich s břehů Afrických
wyslala, kdy Karel Welký se wšemi
panošemi padl u Fontarabie. [37])

---

35) Naráží na bájku staořeckau, dle které Pygmaea, matka zástupu lidí na píď dlauhých, od Junony, že nad ni pro krásu se wypínala, do jeřába obrácena jest. A tudy že národ ten s jeřáby neústawně wálčí, prawí basníři. *Flegra* město w Macedonii, kde Gigantowé s Jowem wálčili. *Theby*, město w Beotii, kde Eteokles a Polynikes, Oedipowi synowé, wálčili. *Troja* z Iliady Homerowy město wědomé. *Uterowec*, syn Utera, Artur král, jehož často prowázeli rytíři Britští a Armorští; nebo stál w swazku s králem Armorským čili Bretaňským.

36) Wšecko jména z Římanů známá, jichž tu čtením Milton newčas se chlubí: chyba jeho neřídká.

37) Takto podlé Španělských historiků. Jiní prawí, že Karel týž, získaw nad nepřátely, w pokoji umřel.

Takto sílu lidskau drahně předčíce
duchowé, wšak swého wůdce strašného
byli poslušni; on mezi jinými,
powahau i zrůstem zpupně wznešený,
stál co wěže; způsob jeho neztratil
ještě půwodní swé jasnosti; i byl
na pohled ne menší, nežli Archangel
strastný; zbyt jen sláwy jeho zatmín jest:
jak kdy slunce nowowzešlé prohlédá
mhlau pohorní, ze swých zuté paprsků;
neb kdy, zkryté od měsíce zatměním
pošmaurným, mrak hrozný na půl národůw
rozsýpá, a leká krále změnami.
Tak, jsa zatmín, stkwěl se nad ně Archangel;
čelo wšak mu hlubokými zoral hrom
jizwami, a swadlé líce osedl trud;
jednak pod obočím jeho bezstrašná
tkwěla odwaha, a pýcha zúmyslná,
pomsty žádaucí. Wztek okem wyráží,
ač w něm útrpnost a wnitřní hryzotu
znamenati, ano widí druhy swé,
čili následníky swého zločinstwa,
jindy blažené, ach, nyní na wěky
k hrozným odsauzené mukám; tisíce
duchů, winau jeho nebe zbawených,
swětla wěčného, pro jeho buřictwí,
wždy mu wěrných, ač jich sláwa uswadla,
jako wadnau s nebe bleskem potření
dubowé a sosny hrdé na horách;
s ožženými wrchy wýtečné jich pně
stojí o nahotě na pohořelé
paustě. Teď se k mluwě chystá, protož hned
w dwojitých se řadách křídlo ku křídlu
chýlí do půl kola, obkličuje ho
s welmožemi. Wšecko ticho pozorem.
On se třikrát pokusí, a třikráte,

pýše na úkor ho slzy polijí,
jakými jen plačí angelé, až pak
se lkáním ta słowa průchod nalezla:
Ó, wy myriady nesmrtedlníků!
mocnářstwa! jimž rowen byl jen Wšemocný!
s ním i chwalně sweden boj, ač krutý wzal
konec, jak to místo, jak ta změna to
swědčí, hrozná k wyřknutí. I kteráž mysl
wšeho wědomí, co bylo i co jest,
znajíc hlaubi, předwědaucím tušením
nadíti se mohla, aby tolika
bohů síla spojená, tak statečně
bojující nesla porážku? I kdo
mní, ač po ztrátě, že by se plukům těm
walným, jichžto wýhost nebe wyprázdnil,
neudálo powstati, a mocí swau
wydobyti wlasti swé? Co mne se tkne,
buďte swědky nebeští wy plukowé,
máli bojácnost či rada nehodná
w naději wás zklamala? Než ten, jenž teď
řídí nebe sám, až posud bezpečně
seděl na trůnu, skrz dáwnau ztwrzeném
powěst, zhodu nebo zwyk, a stkwěje se
stálým králowského blesku úplňkem,
tajil wždycky sílu swau, i totě nás
w pokušení uwrhlo i w pád; již wšak
známe jeho moc, a známe wlastní swau;
netřeba ho wyzýwať, ni wyzwaným
nowé báť se wojny; to nám za lepší
stránku zbýwá, kauti tajné obmysly,
zjednať klamem, čeho nelze násilím;
aťby na nás shledal posléze, že kdo
přemohl mocí, přemohl wraha od polu.
Snad že nowé swěty zplodí prostranstwí;
bylať powěst w nebi, ano zaměřil
z dáwna nowý stwořiť swět, a uměstiť

na něm rodinu, swé zwláštní miláčky,
jimžto přiti chce, co synům nebeským:
tam jen třeba na zwědy, buď prwní náš
útok, tam, neb jinam kamkoli: i jižť
déle nebude ta jáma pekelná
duchů wěziť nebeských, ni mrakem jich
krýti propast ta. Než wěc ta nejprwé
w plném sněmu zraj. Wšak k míru naděje
není: kdož se pokoří? Boj tedy, boj
zjewný nebo zkrytý ustanowen buď.
Řekl, a k ztwrzení slow jeho wynikly
tudíž miliony mečů plamenných,
wydobytých z pošew mocných Cherubů;
peklo náhlým zaraženo pobleskem.
Lítě zuří proti Swrchowanému;
wedauce pak powyk wojny strašliwý,
štítů zwučících a mečů břinkotem,
zpupné proti nebi mecí rauhání.
Stála hora w blízce, jejíž hrozný wrch
soptal ohně praud, a walící se kauř;
zpod se blyštěl korau stkwaucí, na důwod,
že jest kowů žíly zkrýwal u wnitřku,
z síry zplozených; sem letí na ručesť
walný pluk, jak kdy se zástup minéřů,
zbrojný kracemi a rýči před wojskem
řítí králowským, chtě stany obehnať
příkopy a náspy. Mamon [88]) wůdce jich;
Mamon z duchů s nebe padlých nejnižší.
Již i w nebi nízko nosil zrak a mysl,
wíc se obdiwowáw nebe bohatstwí,
drahé podlaze a zlatu ryzímu,
než cokoli božského a swatého
bylo zříti w stanu blahoslaweném.
Jeho nabádáním jsauce nejprwé

88) Po Syrsku bohatstwí znamená.

wyučeni, lidé zemi laupili,
matku swau, a zryli její wnitřnosti
bezbožnýma rukama pro poklady,
lépe ukryté. Tu hluk ten, otewřew
w hoře ránu, spausty zlata wytasí.
Nebuď diwno žádnému, že bohatstwí
w pekle roste, peklo toho wzácného
jedu nejhodnější. Ale tuto se
učte lidské chwalitelé bystrosti,
diwy o Babelu wyprawující,
aneb o Memfisských králů nádherných
dílech, [39]) kterak lidské sláwy památky,
co jich zděla koli moc a umělost,
w niweč mizí před tím, co tu duchowé
zawržení stawěli, w té kratičké
době, ježby lidé snažní za wěky
bezčíslnými newywedli rukami.
Blízko w plani mnoho dolů wyryto,
w které zpodem žíly zlata plynného
běží z jezera. Tu jiný podiwně
zástup rudu rozpauští, a odmísiw
druhy shání trusky s kowu wraucího.
Třetí hluk, wryw rozmanité do země
formy, z dolů wraucích diwným průduchem
naplní jich dutost wšecku, na rychlost,
jak kdy u warhanách, dchnutím jediným,
wítr mnohé řady píšťal prodmychne.
Nyní znáhla přenáramná stawení
wznikne z země, jako pára, při sladké
hudby sauzwuku a zpěwu lahodném,
w způsob chrámu wůkol osazeného
slaupením, a ležícího na slaupích,

39) Naráží na ony, mezi sedm diwů swěta počtěné, zdi Babylonské a wisuté zahrady Semiraminy a pyrámy, na jichž jednom přes 36,000 lidu za 20 let pracowalo.

se zlatým přewazem, z dílny Dorisské.
Podwlaky a swisle řezbau wypuklau
dmau se nádherně; krow z zlata ryzého.
Ani Alkairo, ani Babylon,
když se jejich sláwa nejwíc wršila,
newídali krásy také we chrámu
Serapisa aneb Bela, [40]) bohů swých;
ani taká sídla měli králowé
jich, kdy s Assyrií Egypt o přednost
horlil w chlipnostech i moci. Již ten stroj
hrdý strmí wzhůru wysoko, a w tom
wrata, rozpawše swá křídla měděná,
otewrau se, jewíc u wnitř prostranstwí
walné: hlazenau a zdobnau podlahu,
mnohé s klenutého stropu hwězdných lamp
řady wisící, a kauzly wtipnými
uprawená swětla, ježto hořawé
tráwí klí, a swítí jako obloha.
Nyní kwapné množstwí wejde s úžasem,
jedni dílo, druzí mistra welebí,
w nebi známého pro mnohé wěžaté
zámky, sídla oberlaných angelů,
knížat ode Pána mocí nadaných,
aby, we swé každý hierarchii, [41])
zprawowali oswícené zástupy.
Aniž neneznán byl w staré Grecii;
Mulcibrem [42]) pak chromým w Ausonii slaul,
kdež i, kterak s nebe spadl, bájeno,
od hněwného Jowa přes krystalowé

40) Belus, syn Nimrodůw, druhý král Babylonský, a prwní
wěk, který za Boha držán a ctěn byl; u Feníků slaul Baal. Ser
tolik co Apis.

41) wládařstwí kněžské.

42) jako *Mulcifer*, kterýžto, že umění železo rozpauštěti w
šel, tak nazwán jest. Ausonie Wlachy znamená.

cimbuří byw swržen; padalť od jitra do poledne, od poledne k wečeru rosnému, s den letní, až se západem slunce, jako kapající s zénitu [43]) hwězda, dopadl Lemna, wýspy Egejské. Takto mylně bájeno; on dáwno byl před tím s rotau shozen odbojnau, a nic jemu k platnosti, že w nebi wysoké stawěl wěže; neznikl swými nástroji, nébrž po hlawě i se swým oborem pilným w peklo, tam by stawěl, smrštěn jest.

W čas ten okřídlaní hlásní z rozkazu wůdce jmau se s obyčeji slawnými zwukem trauby ohlásiti u wojště welký sbor, an tudíž držán býti měl w Pandemoně, [44]) nowém hradu stolečném Satana i jeho rad. Kdo, takto zní prohlášení, wolením neb úřadem w třídě wšeliké a pluku nad jiné předčí hodností, ten k sněmu přijď! a hned po stech, po tisících přibírají se walem stádně; an již na ně čekáno. Nestačuje brány wchod, ni walná síň, walná, jako ohrazené hony, kde w zbrojném cwiční jezdění pobízejí zápasníci z pohanského rytířstwa reky smělé w kolbu nebo w metání dřewců smrtících, an na zábradle se Sultán kochá kratochwílí krwawau. Wyrojí se po zemi i w powětří s hustě chwělých křídel šumem ječícím. Jak kdy wčely w podletí, an na býka

43) čelní punkt na nebi.

44) Shromáždění wšech duchůw: dle slowce Pantheon w Římě starém.

wystaupilo slunce, lidnau mládež swau
z aulů wysýpají w hroznech, létají
po kwítí a swíží rose sem i tam,
nebo po lopatce hladké, předměstí
slaměného hradu swého, nosíce
wonný balsám, hmyzejí a rokují
o wespolních wěcech. Tak se zarojil
duchů wětrný hluk a w tísni obýwal,
až se dalo znamení, a ejhle, diw!
ti, jenž nad obry, plod země potworný,
zrůstem předčili, teď w pídimužíky
drobné zkrátí se, a w úzkém prostranstwí
stanau nezčíslní; i podobají se
onéno, za Indskau horau, trpaslíků
rodině neb čarodějným přístrachům,
které podlé hájů, nebo u žídel
opozdilý wesník noční dobau zří,
nebo mní, že zří, an měsíc rozsudí
s nebe pohlédá, a blíže k zemi swůj
bledý kloní běh. Ti ryčných hledíce
plesů bawí ucho hudbau lahodnau:
jemu srdcem chwěje strach i weselí.
Takto z nesmírného zrůstu duchowé
nadwětrní se w útlé swraskše postawy
zdrobněli, [45]) a jakkoli jich bez čísla,
měli w pekelné dost wůle radnici.
Dále wnitř w swé podobě a rozměru
Cherubi a Serafowé důstojní
w pokojíku zwláštním, w tajné swětnici,
sedí spolu; polobohů tisíce
na stolicích zlatých, w radě úplné.
Po mlčení po nedlauhém přečteno
prowolánj, pak se počal walný sněm.

45) Voltaire haní to swraštění se duchů; Zachariä s jinými je zastáwá.

Zpěw druhý.

Počíná se sněm pekelný. Satan se tíže, máli býti nowá wojna předsewzata k wydobytí nebe čili nic? Moloch radí wojnu, Belial a Mamon radí poklid a založení králowstwí w pekle. Přijato jest wynešení Belzebubowo, aby se napřed wyšetřila prawda dáwného proroctwí w nebi o nowém swětě, a o rodině na něm stwořené. Pochybnost, koho poslati na zwědy. Satan sám se podwolí cestě. Zůstáno na tom. Sněm se skončí. Čerti udají se do rozličných zaneprázdnění, a w rozličné strany pekla. Satan nastaupiw cestu, přijde k branám pekelným, které nagde zamknuté. Jeho poznání se s Smrtí a Hříchem. Hřích mu otewře brány. On koná cestu skrz Anarchii Chaosowu až k hranicím přírody, a tu znamená zdaleka spaustu tohoto swěta.

U wýsosti na stolici králowské,
jež se nad bohatstwí celé Indie
blýskala, i nad zlato i nad perly,
co jich koli stkwostný wýchod nádhernau
přílišností na swá sype knížata,
seděl Satan, k bídné této přednosti
zásluhami zdwižený. Jak wysoko
nad naději ze zaufání wynikl,
tak se nad tu wýši wzpíná wysoko;
marné s nebem wálky nejsa nasycen,
aniž nabyw ze zkušení maudrosti,
takto swého srdce pýchu odkrýwá:
Wládcowé a panstwa, božstwa nebeská!
jelikož w swé hlaubi žádná nemůže
propast nesmrtedlných bohů, jakkoli
ztištěných a padlých, dlauho držeti,

nemám nebe za ztracené. Znikši té
psoty božská naše moc se zastkwěje
slawněji a hrozněji, než před pádem,
aniž pak se znowu, spoléhajíce
na swau sílu, budem báti klesnutí.
Mne, ač podlé práw a pewných zákonů
nebe od počátku byl jsem wéwodau
waším, nyní wůle swobodná, a co
w radě jsem a bitwě na wás zaslaužil
sobě, — k nějakému aspoň nabytí
ztráty, — na trůn bezpečný a záwisti
newydaný wšeobecným wyzdwihla
snešením. Staw tento, blahým oděný
důstojenstwím w nebesích, by záwist mohl
zbudiť u nižších; wšak zde, kdo bude zde
záwiděti tomu, jehož nejwyšší
místo Perúnowě nejwíc oddalo
ráně; jenž, jsa baštau jiným, w největší
wystawen jest částku neskonalých muk?
Nelze swáru wzniknauti, kde, oč by wznikl,
není. Kdož jest, jenžby w pekle přednosti
hledal? kdo buď jemu wýměr kázně té
sebe menší, jenžby dychtil po wětším,
zpupnau myslí? Tímto stálým prospěchem
pewné swornosti a wíry pewnější,
nežli w nebi mohla býti, wyjdeme
pohledáwat dědictwí a starého
práwa swého, s zdařilejší nadějí,
než se nadíť bylo w blahoslawenstwí.
Jakým by to způsobem se událo
nejlépe, zda wojnau zjewnau, čilito
zkrytau lstí, toť jest, oč nyní rokujem;
komu zdrawá rada, jmi se mluwití.

Dokonal, i wstane oberlaný král
Moloch, jemuž na drzost a odwahu
newálčilo w nebi ducha rowného.

Wětši smělosti teď nabyl w zaufání.
Prahnul býti rowným w síle Wěčnému,
opowážliwec, a wolil nebyti
naprosto, než býti menším. Bludem tím
weškeu jeho zmizel strach, i nebál se
Boha, pekla, ani čeho horšího.
Těmito pak teď jim slowy řečňuje:
Zdání mé jest wojna; klamy se,
jichžto neznám, nehonosím. Smýšlej je,
komu potřebí, a jestli komu, ne
w dobu tu! Či mají, an my hlaubáme,
našincowé, miliony oděnců,
ač že prahnau po znamení k wýprawě,
tuto u wyhnanstwí dlíti prázdníce?
tuli tmawau, mrzkau jámu za domow
míti, žalář jeho tyranstwí, jenž jen,
že my dlíme, panuje? i odstup to!
Ozbrojme se wzteklostí a plápolem
pekelným, a řítíce se úprkem
wšicknì, náhle ztecme nebe wysoký
hrad, a obraťme ty muky w strašnau braň
proti mučiteli, aby naproti
hřmotu wšemohaucích děl mu pekelný
řičel hrom, a proti blesku mrákotný
plápol wztekle střílel mezi angely
zděšené, a sirný kauř a žhawý dým
kruté jeho nálezky mu zasuly
lítě wůkol stolici! — I zdáli se
wám, že příkrau cestau nelze zniknauti,
přímým letem, proti wrahu wyššímu?
Pomněte! — leč bezpamětné jezero
trudným dosawad wás tíží záchwatem, —
pomněte, že wlastní let náš wyniká
wzhůru k sídlu swému přirozenému;
sstaupať nám a padati jest odporno.
Kdo z nás ondy, kdy se na rozprchlý zad

zwěsil zuřiwý nám wrah, a potupně
stíhal do hlubiny nás, kdo necítil,
s jakým nucením a pracným útěkem
padali jsme dolů? snadno tedy nám
wyniknauti. »Bojíme se následku!
zdali opět na se máme wyzwati
silnějšího, jehožtoby prchliwost
k naší zkáze cestu horší nalezla!«
K horší zkáze? téli obáwati se
w pekle? co můž mnedle býti horšího,
jako tuto bydleti, tu sehnánu
býti s hojné blahosti, a w mrzkau hlubinu
odsauzenu býti k psotě náramné?
kde nás ohně neuhasitedlného
bolest mučí, bez naděje ustání,
hněwu jeho otroky, kdy koli nás
neukojitedlný bič a trápící
wolá k kázni hodina. Strast nad tuto
wětší zhubí nás a zničí docela.
Což se lekáme? co dlíme roznítiť
na nejwyšší stupeň jeho prchliwost?
Buď že w lítém wzteku cele wyhladí
nás, a bytost w niweč uwede:
lépe, mnohem lépe tak, než abychom
bytost měli, ale bídnau po wěky; —
buď že božstwí naše nemůž přestati:
horšího tu čeho není báti se
s strany této. Nabywše pak zkušení
čijem dosti síly k tomu do sebe,
bychom nebe plenili, a týrali
osudný a nedostupný jeho trůn
wěčným útokem; což kdy ne zisk, je msta.
Skončil zamračeně; z jeho pohledu
čněla mstiwost zaufalá, a strašliwá
bitwa Boha menšímu. Wstal Belial
s druhé strany, s mírnau, wlídnau powahau.

Neztratilo nebe ducha nad něho sličnějšího; k welkým zdál se toliko činům, k důstojnosti jedno weliké stwořen býti; ale wšecko bylo w něm šalebné a prázdné; strdí jakkoli kwapal jazyk jeho, znaje nejhorší obraceti w nejlepší, a pomásti nejzralejší radu. Nízká byla mysl jeho; k auhoně jen wtipná, k činům pak ušlechtilým bojácná a wáhawá. Ucho lákal nicméně, a takto se nyní lahodnými ozwal důwody:

Já bych, starostowé, radil k zjewnému boji, nejsa w nenáwisti posledním, by mi hlawní důwod, wojnu radící, nezrazowal wojny nejwíce, a se strastným přebídného konce úkazem býti newiděl, an nejrekownější hrdina swé radě sám a činům se nedowěřuje, swau wšecku udatnost na zaufání zakládá, a za účel prací snažných wyhlazení po bídné stawí pomstě. Jaké pomstě? Nebeské náspy oplýwají wůkol oděnci strážnými, jenž weškeren nedobytedlným činí přístup. Často jejich plukowé rozhoštěni leží po wšech bezedné hlaubi březích, nebo letem pošmúrným tíhnau w panstwí noci temné w šíř a dél na zwědy, a nebojí se útoku. Bychom pak si průchod silau protřeli, byť i s černau bauří peklo za námi w patách klopotajíc, nebes přejasné swětlo zkalilo, i přec by welký wrah weškeren nezhubený na swé stolici seděl neporušeně, a nebesa

nadpowětrná, neznajíce poskwrny,
ohně chatrnějšího a psoty swé
wítězněby znikla; námby zahnancům
nezbýwało nic, než kruté zaufání.
»Rozlíťme, prý, wšemocného wítěze,
aby on swůj na nás wšechen wylil hněw:
to nás zahubí. To naše útěcha,
nebyť naprosto.« O bídná útěcha!
Kdož, buď sebe trudnější, by ztratil rád
tuto bytost rozumnau, tu božskau mysl,
celau wěčnost kwapně probíhající;
kdoby wolně, bez smyslu a bez zniku
umra, pošel smetený a ztracený
do propastné, tmawé nestwořenosti?
kdož pak wí, byť to i dobré bylo, zda
mstiwý wrah to dáti může, zdali chce?
můžli, pochybno; že nechce, jisto jest.
Wylije on, maudrý, wšecken pojednau
hněw swůj, zwykem zpozdilých a nesmyslných,
aby zplnil žádost protiwníkům swým,
zničil w zlosti ty, jež k wěčným jeho zlost
chowá mukám? »Čemu dlíme, prawí nám
raditelé wojny, jsauce určeni,
schowáni a dáni mukám na wěky?
Čiňme jakkoli, co zbýwá trpěti
wíce nám, co zbýwá trpěť horšího?«
Zdali jest to nejhorší, tak seděti,
tak tu rokowať, a tak se zbrojiti?
Ha! kdy ondy, pohnáni a ubiti
hromem nebe třepícím, jsme klopotně
utíkali, hlaubi, by nás ukryla,
prosíce, i tuť se peklo útěchau
zdálo býti ranám těm; neb kdy jsme tam
k horaucímu přikowáni jezeru
leželi, to horší bylo zajisté! —
Což, by onen dech, jenž tento zuřiwý

oheň roznítil, jej opět sedmerau
zdmýchal wzteklostí, a na nás uwalil?
Co, by opět s hůry pomsta ustalá
hromorudau ozbrojila prawici
ke trýznění našemu? Co, aby se
otewřely sklady pekla, obloha
jeho plamenným se na nás sesula
náwalem, (a wisí strach ten nad námi,
úraz hlawám našim stále strojící;)
my pak w tom, kdy smýšlejíce ku smělé
bádáme se wojně, bauří ohniwau
zchwáceni a smeteni, a každý k swé
přibodeni byli skále, za hříčku
hřmícím wětrům; nebo w žhaucím jezeru
spati okowy a pauty, we lkání
stálém, bez oddechu, bez útrpnosti,
bez úlewy, na wěky a beze wší
konce naděje se trápiť museli?
To by, wěru, bylo horší! Wojnu wám
tedy, zjewnau jako tajnau, zrazuji
wedlé zdání mého. Což s ním pořídí
síla nebo klam, kdo jeho podwede
mysl, an jedním wšecky wěci wzezřením
prohlédá? On s hůry nebe wšeliké
naše wida hnutí sobě zlehčuje,
mocný síle naší tak se zpíčiti,
jako maudrý překaziti úmyslům.
»Nuže, myli, pokolení nebeské,
w takém zawržení, w takém wyhnání
žíti máme, trápení a okowy
mrzké nesauce?« I lépe, saudím, to,
než co horšího, kdy osud káže tak
newyhnutedlný, a rozkaz wítěze
wšemohaucí. K trpení i konání
síla jest nám stejná, aniž zákon ten,
jenž tak welí, bezprávný. Tenť prwní byl

rozmysl náš, zda mohútného wraha jsme
maudře obojowali, ač nejisti
konce. K smíchu jsau, kdo sobě we zbrani
počínají udatně a hrdinsky,
pozbywše pak té, teprw se strachují,
čehož jim se dříwe bylo naditi,
nésti okowy a muky, wyhnanstwí,
potupu, a coby koli uwalil
na ně wítěz. Toť náš saud; i jestliže
poneseme ten, snad časem welký náš
protiwník, tak zdálen jsa, ni urážín
wíce, pustí z mysli nás, i hněw, a tím
spokojí se trestem; zatím nebuda
zdmýcháu, tento oheň zteklý ulewí;
brzy znikne lepá naše podstata
jízliwého kalu, aneb otrlá
nepočije ho; ba snad i powahu
změní swau, a přirozenost oblekši
toho místa, s lítau posléz horkostí
spřízní se, a bez bolesti snese ji;
bude swětlo ze tmy, z hrůzy lahoda.
Nad to, kdož wí, jakau napotomních dnů
přinese nám změnu neskonalý let,
změnu blaženau. Jest mezi šťastnými
staw náš zlým, wšak mezi zlými nejhorším
není, horšímli ho neučiníme.

Takto radil slowy pláštěm rozumu
oděnými k lhostejnému ustání
Belial a k leniwosti klidné, ne
k klidu: po něm Mamon mluwil takto, řka:

Buďto, bychom s trůnu krále shodili
nebeského, wojnu wedem, wojnali
nejlepší se widí, buďto, abychom
ztraceného práwa swého dosáhli.
Jeho shodiť, tenkráte se zdařiti
můž, kdy osud stálý změně wrtkawé

ustaupí, a Chaos rozhodne zpor náš:
marnáli jest prwní naděje, jeť i
druhá marná. Jaký nám jest na nebi
míti stánek, pokud není přemožen
nebes král? I dejme tomu, žeby on,
zchlácholen jsa, wšem nám za slib nowého
poslušenstwí milost prohlásil: ó jak
bychom, mnedle, před ním mohli skraušeně
státi, přísný jeho rozkaz berauce;
kterak štěbetnými zwelebowati
žalmy jeho trůn, a pěti nucené
Haleluja; anby zatím mrzutý
pán náš seděl pánowitě, jeho pak
oltář mrzký dýmal ambrosiowým
kadidlem a kwítím, z naší oběti
porobné! Hle, tenby úkol, tatoby
radost byla w nebesích. Jak trudno jest
tomu klaněti se wěčně, na koho
newřeš! Ustaňme již jednau bažiti
po panošstwí jasném, jehož dobyti
mocí nelze, z lásky, třeba w nebesích,
přijíti jest nehodno. I raději
w sobě sami štěstí swého hledejme;
buďme žiwi ze swého, a pro sebe,
w této walné paušti, wolně, bez aučtů,
wywoliwše sobě tuhau swobodu,
nežli chlapské slávy lhostejnější jho.
Tuť se welkost naše w prawém zastkwěje
blesku, kdyžto z wěcí malých weliké,
z ujmy zisk a štěstí hojné z neštěstí
wywedem, a w samé bídě ujmem se,
proměniwše prací swau a stálostí
muky w pohodlí. Zdaž hrůza z mrákotné
swěta toho hlubiny? Jak často pán
nebe wšewládný se w kalotmawý mrak
prostírá, a trůn swůj, bez umalení

slávy kryje welebností pošmaurnau?
z noci její temné hučí hlubocí
hromowé, a třesk a błesk swau wzteklostí
w peklo nebe obrací! I zdalito,
jak on po nás tmu, tak po něm swětla my
nemůžeme twořiti? Máť země ta
pustá skryté poklady a zlato; má
drahé kamení, a máme zběhlost my,
bychom wýborného něco zdělali
sobě. Čím se nadto nebe honosí?
Bude také z muk těch časem žiwel náš,
pronikawý pak ten oheň zlahodní,
krutý jakkoli, a kdy se s powahau
naší spřízní, ztupí newyhnutedlně
břitkost jeho. Wšecko k radě pokojné
zůwe nás, a bádá k tomu, abychom,
založíce tuto nowau osadu,
zpráwným řádem, běd a psoty zniknauti
hleděli, a k tomu wždycky majíce
zření, kde a kdo jsme, wojnu pustili
z mysli docela. Tu máte radu mau.

Dokonal. I wznikne náhle w sboru šust,
zwuku wětrů šumějících podobný,
jižto lítě perau w duté skaliny;
kormautiwše za celau noc jezero,
chraplawým teď jekem plawce, od bdění
unawené, w twrdý pohřízili sen;
jichžto lodi bylo w skalném přistawu
wrci kotwu náhodau. Tak Mamonu
zwučná zněla pochwala. I líbil se
welmi jeho nález k míru radící,
nebo wíc než pekla nowé báli se
bitwy; tak se hromu w nich a meče strach
Michalowa přemítal, a nemalá
tužba nowau založiti osadu

w pekle, jížby bylo zpráwným řízením
zdorowati někdy obci nebeské.
Znamenaw to Belzebub, jenž nejwýše
seděl po Satanu, wážným powstane
wzhledem. Stoje, obce slaupem být se zdá;
walná rozwaha a péče obecná
wyryty jsau w čelo jeho hluboko,
z twáři pak se jemu swítí králowská
rada; stojí welebný, ač w záhubě,
mudřec, rowen Atlantowi plecema, [1])
jimžby nésti bylo tíži králowstwí
nejwalnějších. Pohled jeho pozornost
tichau welí, tichau jako klidná noc,
nebo w létě wětřík polední. I řekl:
Trůnowé a wládařowé, potomci
nebe, moci nadwětrné! či těchto jmen
odřeknauti se, a proměníce swůj
podpis, pekelnými máme knížaty
slauti? K tomu snešení se obecné
uchyluje, bychom, zůstanauce zde,
založili zrostající osadu.
Sní se wěru nám, a newíme, an král
nebeský nám toto místo wykázal
za žalář, ne za bezpečnau útěchu
před mocným swým ramenem, neb bychom snad,
nebeské tu jsauce prosti poroby,
proti jeho stolici se nowými
spikli smluwami. On w úzké drží nás
wazbě, podál odmrštěné jakkoli
od něho, a neúchranným wězně swé
traudí jhem; on, buďte jisti, powěky
w hlubinách i na wýsosti, prwní i
poslední, wždy bude kralowati sám,

1) Atlas byl hwězdář, o němž prawili, že nosí nebe na ramenau.

aniž jakau jemu částku králowstwí
ujme rozbroj náš, ba nad peklo i swé
wztáhna panstwí, berlau nás w něm železnau,
jako zlatau nebe, bude říditi.
Nač tu sedíme, a o wojnu a klid
rokujeme, kdežto, wojnu woliwše,
ztrátu jen jsme nenabytnau získali?
Žádný posud nepodáwal pokoje,
aniž hledal kdo. Neb mnedle jakého
nám se otrokům jest míru nadíti,
nežli přísné stráže, kázně swéwolné?
Jakým odměniti my se můžeme
klidem? Jakým, nežli záštím hlubokým,
nenáwistí, zpaurau neukrocenau,
mstau, a neústawným, wážným obmyslem,
jakby swého witěz užil nejméně
witězstwí, a nad tím, co nám ukládá,
my trpíce čijeme, co nejméně
plésal! Nebude nám doby příhodné
zcházeti, i aniž třeba úsilím
nebezpečným naléhati na nebe,
jehož příkré zdi se z hlaubi naprosto
útoku ni obležení nebojí.
Což ať snazší dráhu k cíli najdeme?
Jestiť kdesi místo, (nemýlili se
staré w nebi proroctwí;) jest jiný swět,
blahé sídlo pokolení nowého,
jemuž jméno člowěk; ten má w dobu tu
stwořen býti, podlé naší podoby,
w důstojenstwí sic a moci nižší nás,
ale pánu w nebi wíce příjemný.
Tak on mezi bohy pronesl wůli swau,
přisáhaje, až se nebes obloha
celá wůkol zatřásla. Tam obraťme
mysl, skaumajíce, jací tworowé
tamto, jaké powahy a podstaty;

na čem záleží jich moc, a slabost jich;
kterak zaskočiti je by nejsnáze
bylo, mocíli či lstí? ač zawříno
nebe jest, kdež wládce jeho bohuje,
bezpečen jsa sebau sám. I leží snad
ono místo, nejzadnější krajina
panstwí jeho, na ráně, a těm, kdo ji
obýwají, zůstawená k hájení.
Tam snad, wpádem náhlým, skutek prospěšný
wywedem, a buďto wšecko stwoření
jeho poplenime ohněm pekelným,
nebo podmaniwše je, tak jak jsme my
sami zahnáni, tu drobnau zaženem
obec jeho; ztrpímeli, alespoň
na swau přewedeme stranu, by jí bůh
wrahem byl, a zrušil wlastní dílo swé
pykající rukau. ' Toť by hodná msta
byla! toby radost jeho nad naši
psotau zkazilo, to radost zšířilo
naši jeho nad zmatkem, an k nám by snad
miláčkowé oni jsauce po hlawě
w kázeň swrženi, zde proklínali swau
křehkau tkaninu a štěstí uswadlé,
uswadlé tak brzy. Prawte, o toli
pokusiti se, či tuto w mrákotách
o králowstwích marných sníti wolíte. —
Takto Belzebub tu radu ďábelskau
přednášel, již Satan prwé wynašed
jemu zwláště předložil; neb odkawad,
leda od půwodce wšeho zlého jest
mohla pojíti ta zloba hluboká,
zkaziť pokolení lidské w prwotním
kořenu, a zemi peklem zprzniti,
wše to welikému twůrci na wzdory?
wzdory ty wšak rozmnožily toliko
sláwu jeho welebnau. Než líbí se

úmysl ten smělý stawům pekelným;
jiskří se jim oči radostí, a hned
jedním swolí hlasem. Načež on swau řeč
obnowil: Ó, což jste dobře saudili,
dobře rokowání dlauhé zawřeli,
božští sborowé! a sami welcí, welké jste
předsewzali wěci, které na wzdory
saudům jeho z nejnižší nás hlubiny
zdwihnau k bydlu starému. Snad, we twáři
swětla pomezního, udá nám se wpád
učiniti sausedský a příhodný,
jenž nám nebe nawrátí; snad líbezný
získáme tam příbytek, kde pěkné nás
swětlo z nebe nawštíwí, kde wýchodních
jasnost paprsků ty naše poskwrny
zmyje bezpečně, kde líbý, příjemný
wětřík, zhoje tyto jizwy od ohně
hlodawého, milým bude dmýchati
balsámem. Než mnedle, koho wyšleme
hledat toho swěta, koho najdem s to?
Kdo se wydá na to, aby odwážně
do mrákotné, bezedné a nesmírné
wkročil propasti, a skrze hmotné tmy
skaumal cestu netřelau, neb rozwina
neunawená swá křídla, wětrným
bral se letem walnau přes rozsedlinu,
ažby blaženého dopadl ostrowa?
Která může síla, která obmyslnost
jíti bez úrazu, skrze bedliwé
stráže, husté bdících wůkol angelů
posádky? — Jeť opatrnosti weliké
jemu potřebí, i nám w tom snešení!
Složenatě na tom, koho wyšleme,
wšecka obce tíž i naše naděje.

Tak děw sedl, a sednuw oka bystrého
se žádného nespustil, jsa tauhy pln,

zdali kdo mu poswědčí, zda odporen
bude kdo, neb o ten čin se pokusí
směle. Ale wšickni sedí w němotě,
uważujíce to nebezpečenstwí
walné mysli hlubokau, a s úžasem
každý na druhého twáři čte swůj strach.
Žádného tu ze wšech nebeztekaucích
bojowníků naleznauti wybrance
nebylo tak smělého, by na hroznau
dráhu tu se odwážil, až posléze
Satan, jejžto sláwa jasná zwýšila
nade druhy swé, jsa wlastní wědomým
sobě ceny, samowládce nadutý
pýchau, sedě bez pohnutí, takto rce:
Nebešťané! empyrejští trůnowé!
Slušná naše rozwaha, a ticho to
hluboké, ač strachu prázdné! Dlauhát jest,
twrdá cesta z pekla w swětlo wedaucí;
přísné naše wězení! Ten hrozný sklep
hlodawého ohně dewaterau zdí
obehnán jest kolem; nadto z žhaucího
diamantu brány, pewně zamčené,
zabraňují wýchodu. Kdo skrze ty
projde, projdeli jen kdo, hned chopí jej
prázdná nepodstatné noci hlubina,
rozšklebená náramně, a w kotlinu
strastnau pohříziti jej a zničiti
hrozí docela. Byť pak i odtud se
w jakýkoli swět neb cizí krajinu
wywřel, můž co daufati, než neznámá
nebezpečenstwí a trudné zniknutí?
Zle bych wšak se hodil k trůnu tomuto,
Stawowé! zle k této wládě králowské,
zdobné sláwau, zbrojné mocí, kdyby zisk
obce, podaný a uznaný, mne swau
zahnal tíhotau, a nebezpečenstwím

od úsilí. Proč bych byl se uwázal
w toto králowstwí, a nezpěčowal se
panowati, zpěčuje se zárownau
nebezpečenstwí i sláwy nésti část?
obě pánu w rowné míře přísluší,
ano nebezpečenstwí tím slušno mu
wíce, čím se wýše jemu nad jiné
w sláwě udá seděti. Nuž, jděte wy
mocnářowé, hrůzo nebe, ačže jste
spadlí; obmýšlejte doma, jelikož
toto domow náš má býti; smýšlejte
některakau této bídě úlewu,
můžli peklo stát se snesitedlnějším,
lzeli kauzly, nebo léky jakými
zlahodit neb stawit muky w ukrutném
tomto příbytku. Wy bděte, střehauce
wraha bedliwého, anto zatím já
po celém té černé zkázy pomezí
hledat budu wyproštění wšechněch nás.
Skutku toho se mnau žádný nezdílej.
Powěděw to, wstane král, a námitkám
ujde chytře, aby, jsauce wzbuzeni
jeho rozmyslem, snad mezi hlawami
druzí, w jistotě že jim to odeprau,
netřeli se k tomu, čeho prwé se
báli; nicméně, kdy oslyšáni jsau,
nezdáli se býti soky hrdinstwí
jeho, kaupiwše tu chwálu lacino,
ježto walná měla nebezpečenstwí
státi jej. I bojí wíc se rozkazu
jeho, nežli wšechněch příhod cesty té.
Nyní jedním rázem wšickni wstanau s ním.
Wstání to jich podobá se bučení
hromu dalekého. Skláněji se mu
nízko poctau šetrnau, a bohem jej,
Bohu nebeskému rowným, hlásají,

wzdáwajíce díky jemu nemalé,
pro zisk obecný že nedbal wlastního.
Neztratíť i zatracenci weškeré
ctnosti swé. I newypínej tedy se
tuto člowěk skutky licoměrnými,
ježto chlauba zplozuje, a barwená
zbožnau horliwostí, tajná nádhernost.
Tak se skončil pochybnosti plný sbor
w temnostech, a wšickni nad swým wýborným
pleší wůdcem. Ne jinak, než jako kdy
s wrchu hory powstal oblak mrákotný,
ano spala prudkost wětrů půlnočních,
zkabonil se jasný nebe oblíčej,
žiwel kalný na pošmúrnau mračil se
zemi, nesa sníh neb déšť; a nyní pak
slunce w rozžehnání sladkém prostírá
wečerní swau záři: pole okříwá,
pěje hejno pernaté, a bečící
braw se weselí, až zplésá wrch i důl.
Hanba člowěku! tu sworně s čertem čert
obýwá; jen člowěk z tworů rozumných
žiw jest w newoli. Ač sobě slibuje
milost nebeskau, a wí, že mír chce Bůh,
přece chowá w srdci nenáwist a hněw,
wede lítý boj, a půtkau ústawnau
plení zem, a ztírá jeden druhého
w zteklé slepotě, tak jakoby, (ó kéž
učí nás to swornosti!) dost pekelných
neměl wrahů člowěk, kteří na jeho
zkázu dnem i nocí snažně číhají.
Tak kdy konec wzala rada Styxowá, [1])
odcházeli wládykowé pekelní
w pořádku, a u prostřed jich mohútný
kráčel zpráwce, sám se nebes odpůrcem

1) Pekelná, od řeky Styxu, o níž doleji zmínka.

zdaje býti; nejinak, než pekla Cár
hrozný, ubíral se s sláwau náramnau,
w bohorowné způsobě, jsa obklíčen,
kolem wůkol, od Serafů ohniwých,
s pawézami stkwaucími a braněmi
strašnými. I káže nyní po sněmu
ohlásiti, zwukem trauby králowským,
welké snešení: a tudíž ke čtyrem
wětrům jme se čtwero kwapných Cherubů
k ústům nasadiť ty kowy zwučící,
mluwa hlásných wyswětluje zwuku smysl;
slyší jich pak daleko a široko
dutá hlaub, a weškeu zástup pekelný
křikem ohromným swau jewí pochwalu.
Odtud s myslí klidnější, a poněkud
pookřálí mylné stínem naděje
jdau na různo duchowé, a tíhnauce,
každý stíhá cestu swau, kam náklonnost
wede jej, neb smutná mysl, trudného,
kdeby utěšení swému zámutku
nabyl nejsnáze, a zkrátil mrzutau
chwíli, než se welký wrátí wéwoda.
Část jich w plani neb we wýši u wětru,
letmo, nebo během rychlým, harcuje,
jak w Olympii[3]) neb w honech Pythických;
část buď plaché koně prohání, buď swá
kola prudká ode cíle waruje,
neb se w šiky pořádá. Jak kdy, by měst
hrdých stráhla, znikne wojna na nebi
pošmúrném, a wojska bitwu úprkem
swedau w oblacích; tu z obau průčelí

3) Olympia, město na půlostrowě Peloponesu, slowú
her, za starodáwna každý pátý rok tam držených. Pythické, w
Pythské, od města, Pytho řečeného: hry ty byly ke cti Apolin
osmi, pak po čtyrech letech drženy, že hada Pythona škodliwého

wyrážejí rytířowé wětrní,
kopí mecíce, až na se nejhustší
dotrau plukowé; z jich skutků wálečných
celá z obau končin hoří obloha.
Druzí wztekem zuřiwého Tyfea
skály rwau a pahory, a na wichru
jezdí; diw že peklo diwoký ten jich
snese hřmot. Jak kdy, swým zdobný wítězným
wěncem, z Echalie táhl Alcides,
cítě w sobě z raucha jedowatinu,
trhal sosny Thessalské i s kořáním,
za náramnau bolestí, a Lychasa
s wrchu Ety w moře swrhl Eubojské. 4)
Jiní, srdce měkčího, se zabrawše
w tichau dolinu, tam zpěwem angelským
k zwuku harfy mnohé pěli wlastní swé
hrdinstwí, a strastnau w bitwě porážku,
hořekujíce, an swobodná, prý, ctnost
poddána jest násilí a příhodě.
Stranný byl to zpěw; než jeho líbeznost
(diwli? pěli nesmrtedlní duchowé,)
peklo stawila a nadchla rozkoší
k nim se dawem traucí posluchatele.
K sladkým rozmluwám, (neb ucho bawí zpěw,

4) Thyer práwem saudí, že toto podobenstwí pod obyčejnau wznešeností Miltonowau jest; nebo co mnedle Herkules proti Angelům spadlým a sosny jeho proti horám? Kterak slabé to narážení na Lychasa! Echalie, wlastně Oechalie, město w Beotii, kteréž Herkules podwrátil, proto, že *Eurites* král, připowěděw tomu, kdo by jej a syny jeho w stříleni z luku předčil, dáti *Jolu* deeru swau, Herkulesowi, kterýž toho dowedl, jí dáti se zpěčowal. *Deianira*, žena Herkulesowa, chtěci požíwati nedílné lásky geho, poslala mu po Lychasowi oděw zbrocený jedowatau krwí Nessa Centaura, prwé od Herkulesa zabitého, domnějící se, žeby, gakž jí Nessus umíraje toho pojišťowal, oděwem tím lásku stálau u muže si zjednala. Ostatek z textu se rozumí.

ducha wýmluwnost), si sedli na stranném
jiní wršku opodál, a hlaubali
myslí wznešenau, co jest opatrnost,
předwědění, wůle, los: los nezměnný,
wůle zwolná, předwědění úplné.
W zmatení tom bludném konce nenašli.
Mudrowali mnoho o dobrém a zlém,
o blaženosti a bídě konečné,
o wášni a klidu, o haně a cti.
Wše to marné umění, a jalowá
maudrost, která jednak kauzly líbými
sladila jich trud a bolest za chwíli,
zbuzujíc w nich mylnau naději, aneb
zbrojíc zawilé jich prsy urputnau
trpěliwostí, co trojím ocelem.
Jiní po plucích a hejnách welikých,
s dobrodružskaů odwahau, se na zwědy
pustí daleké tím swětem přesmutným,
jestliže by wolnějšího příbytku
propůjčil jim jiný kraj. I berau se
čtyřmi cestami, dle pekelných čtyř řek,
jenž swé smutné wody linau w jezero
horaucí. Tu hrozný Styx, tok smrtedlné
nenáwisti, tamto mrzký Acheron
teče, hluboký a trudem černý, zde
Kocyt, od nářku tak zwaný hlasného,
jímž se rozléháwá truchlý jeho břeh;
tu swé walí wlny lítý Flegeton,
praudným ohněm rozzteklenĕ pálaje.
Odtud podál wáhawý a tichý tok,
jmenem Léthe, řeka zapomenutí,
wážně krautí wodní mateniny swé.
Z té kdo pije, zapomíná žiwota,
zapomíná zámutku i útěchy,
rozkoše i bolesti. Hned za řekau
tauto zimní jakás leží krajina,

diwoká a temná, stálau ubitá
bauří wichřice a hradu hrozného,
jenžto nikdy nejihne, brž u walné
uwršen jsa záwěje, zdí starých být
zdá se zwalištěm. Wše jest tu led a sníh
přehluboký; propasti, co Serbonská
mezi Damětau a Kasem, pahorem
starým, kaluže, [5]) kdež celá uwázla
wojska: wřelý wítr mrazem plápolá,
zima ohniwé tu skutky pronáší.
Sem, od wzteklic jatí harpyjonohých,
zatracenci přinášíni bývají
w dobách určitých, by jednak bolestnau
čili změnu náramností ukrutných,
ukrutnějších pro změnu! Tak pojatí
ze wzteklého ohně w ledu trápí se,
ažby uhaslo jich teplo nadwětrné;
pak je zkřehlé, ztrnulé a omrzlé
wůkol opět w oheň bauře zametá.
Těkají dle břehů řeky Léthejské
sem a tam jen ku wětší swé bolesti.
Tauží, prahnau w každém kroku dosíci
moku wnadného, jen jedné krůpěje,
jížby w nepaměti sladké pozbyti
bylo wšech swých běd a muk, wšech naprosto;
jsaut i blízko u břehu, než odpírá
osud přísný, pokušení každému
brání gorgoninau [6]) hrůzau Medusa

5) Jezero mezi *Damietau* městem a *Kasem* horau, blíže ústí
u. Drobný písek to jezero často přikryl, tak že se pewné zemi
dobalo, a jakž Herodot wyprawuge, celá wojska tam se potopila.

6) *Gorgony*, tři sestry; z nichž jedna, Medusa, že we chrá-
Minerwině Neptunowi objímati se dala, tím od té bohyně tre-
na tak, že se krásné kadeře její do hadů proměnily, na kteréž co
lédlo, i hned zkamenělo. *Tantalus* pro drzost swau, od bohůw

brodu střehaucí; ba sama od sebe
woda, kdy se jí, co živo koli jest,
dotkne, walem utíká, jak druhdy rtů
žízniwého utíkala Tantala.
Takto těkajíce chůzí ztracenau
smělců bludné roty, bledí od strachu
přehrozného, zděšenýma očima
zhlédli teprwé swůj osud žalostný,
aniž jakau nalezli jsau útěchu.
Prošli mnohé tmawé, strašné doliny,
kraje přebolestné, hory ohniwé,
hory ledné, skály, jámy, jezera,
bahna, zmoly, lauže, stíny smrtedlné!
smrti spaustu! jižto klna stwořil Bůh
zlau, jen k zlému dobrau, kde jest žiwa smrt,
žiwot umírá, kde wšecka na opak
plodí přirozenost; diwné potwory,
obludy a šeredy, a příšery
newýslowné, hroznější, než jakowé
báseň bájila neb hrůza smyslila,
Hydry, [7]) Gorgony a mrzké Chiméry. [8])
Zatím Boha nepřítel i člowěka
Satan, rozpálen jsa činu welkého
rozmyslem, a hbité pojaw peruti,
k branám pekel na pustý se oddá let.
Brzy w prawo, brzy táhne na lewo;
teď se wyrownaným nese po hlaubi
křídlem, nyní zwýší wěže wynikne
wzhůru, k pekla ohniwému klenutí.
Jak kdy loďstwo podál widěť na moři,

---

do Tartaru odsauzen, kdež u wodě a blízko pěkného owoce hla žízeň trpí, že woda i owoce tknutí geho utíká.

7) Mnohohlawý had, jakéhož Herkules zabil.

8) Ohněm soptící potwora, mající hlawu lwí, tělo kozí, ocas dračí.

wise na mračnách, a wětrem plowaje
rownonočním, z Bengaly, [9]) neb z ostrowů
Tydoru a Ternate, zkad kupci swé
wonné wozí zboží, táhne po walných
Ethiopských wodách, moku kupeckém,
ku předhoří w noci, střeha stežeje
nebeské. Tak widín z dáli Arciwrah.
Již zdi pekla znáti, wzwýši strmící
k stropu hroznému, a dewatero bran,
trojí z mědi pauhé, trojí z železa,
trojí z twrdé skály diamantowé,
neproniknutedlné, ohněm obdané,
neporušené. A u bran na obau
stranách sedí strašliwé dwě obludy;
jedna zdá se po pás ženau spanilau,
ale mrzce w šupinatý končí se
ocas, ohromný a switý, w ještěra
smrtícího žihadlem. Té u prostřed
těla powyk wedau psowé pekelní,
stálým štěkáním, a rozdírajíce
Cerberowé [10]) tlamy, hrdlem hlasitým
wyjí ohawně. Dle wůle wšak, kdy jim
překazí co w křiku, zpátkem zalezše
zkrytě hafají a skolí w życiotě
jejím. Ne tak omrzalé potwory
Scyllu [11]) trápily, kdy w moři myla se,
od Sicilských břehů šumných Kalabry
dělícím, ni takto mrzké za noční

---

9) Bengala, králowstwí a město w Indii wýchodní. Ternate a dor, ostrowy Molucké, na moři wýchodní Indie.

10) *Cerberus*, tříhlawý pes s hadím ocasem a s hady okolo u; ležel na břehu řeky pekelné, w jeskyni.

11) Nymfa pěkná, která, že pohrdala Glauka, mořského boha, ostí, na žádost jeho od Circe, w kauzlech zběhlé, kaupající se u ilie, do potwory obrácena gest; horní její část skalau byla, dolní hromadau wyjících.

kwapí čarodějnicí, kdy na wzkazy
tajné powětřím se béře, po čichu
krwe dětské, k kauzedlnicem do plesu
Laponským, an měsíc, trpě násilí,
tmí se na jich čáry. Druhá podstata,
toli podstatau, co nemá nižádné
znalé po audůw a přihbí spojení,
toli wěcí může slauti, co se jen
stínem zdá, neb obojím se jedno zdá,
lítá s deset wzteklic, černá jako noc,
hrozná jako peklo, sedí chwějíci
šípem strašliwým; co hlawau widí se,
k wínku králowskému podobný má stroj.
Nyní Satan na blízku, i wywstane
s sídla swého potwora, a jde mu wstříc
krokem ohromným, jak jde, tak peklo se
třese. Diwí se, co by to bylo, wrah,
nezděšený, diwí se a nebojí.
Mimo Boha, mimo syna Božího,
ničehoť se nelekal, a pohlédna
hrdě, takto prwní počne mluwiti:
Odkawad a kdo jsi, mrzká obludo,
že, ač hrozná jsi a strašná, potworným
tuto čelem swým mi zastaupiti smíš
cestu k branám těm? I projdu, jista buď,
skrze ně, a nedbám, co jest wůle twá.
Odstup, nebo zakus swého bláznowstwí,
shledajíci skutkem, pekel ohawo,
co to jest, zpíčiť se duchům nebeským!
Jemuž plná wzteku wece příšera:
Tys ten Angel zrádce, tys ten, kterýž byl
mír a wíru zrušil w nebi nejprwé,
před tím nezrušenau; kterýs w odbojnau,
pyšnau wálku potáhl s sebau třetí část
nebe synů, proti Bohu spiknutých;
za co, odmrštěni jsauce od Pána,

ty i oni, zatraceni tuto jste
do pekelných muk a bídy na wěky?
A ty zatracenče k duchům líčíš se
nebeským, a soptíš hrdé wzdory tu,
kde já kraluji, a bys se rozzteklil
wíce, kde já kraluji a panuji
nad tebau? Zpět w muky swé, ty šalebný
zběhu, zpět se kliď, a dodej perutí
spěchu swému, než tě bičem štírowým
mrsknu meškajícího, neb jedna tě
z luku toho střela hrůzau uchwátí
nezwyklau, a nepočitau bolestí.

Takto dí to hrozné strašidlo, a tak
řka a hroze, w způsobu jest desetkrát
hroznější a šerednější. Ze druhé
strany Satan rozpálený hněwem stál
bez strachu, a zahořel co kometa,
jenžto, podlé náramného ještěra,
na půlnoční ohniwěje obloze,
poroztřásá z naježených wlasů swých
mor a wojnu. Oba sobě na hlawu
rozpřáhnutím naměřují smrtedlným,
aniž hodlají jich ruce osudné
opáčiti ránu. Takowě se pak
supí jeden na druhého, jak kdy dwě
černá mračna, plná střelby nebeské,
hřmíce nad mořem se sejdau Chwalinským;
tuto stojí čelem w čelo za chwíli
bez hnutí, až na znamení wanaucích
wětrů swedau černau půtku w powětří.
Tak se dwa ti mocní na se bitcowé
mračili, a peklo wíce zčernalo
nad mračením jich. Tak stáli hotowi
k půtce. Jednau utkati se toliko
s takým wrahem mělo býti oběma! —
A teď by se byly činy weliké

dály, jimiž wšecko mělo zawzníti
peklo, leč že kauzedlníce hadowá,
kteráž, klíče osudného střehauci,
u bran pekla seděla, teď zdwihši se
mrzkým mezi ně se wrazí powykem:
Otče, dí, ó kam, kam cílí ruka twá,
w syna twého jediného? — Jaký tě,
synu, jímá wztek, že šípem smrtedlným
otci měříš do hlawy? a pro koho?
proň, jenž na hoře teď sedí, směje se
otrokowi tobě, konajícímu,
co ti káže jeho hněw, jenž u něho
slowe sprawedlností, hněw, jenž w jistý den
strašnau oběma wám strojí záhubu.
Prawila, i upustí mor pekelný
na ten křik, a Satan takto odwece:
Tak mi diwný powyk twůj, tak diwno, co
prawíš, že i náhlá tobě ruka má
skutkem wáhá říci, co mé mínění,
ažbych zwěděl od tebe, kdos podwojná
způsobo, a pročže, utkajíci mne
prwníkráte w tomto dolu pekelném,
otcem díš, a tento přelud synem mým.
Neznámť wás, a nikdy mrzčích twářností
newiděl jsem nad něho a nad tebe.
Jemuž odpowí bran wrátná pekelných:
Což jsi na mne zapomněl, a očím twým
zdám se býť tak mrzkau? já, tak pěknau ti
widěwši se w nebesích, když we sboru
w twáři Serafínů, s tebau spojených,
w smělé rotě proti nebe králowi,
náhle bolest tebe strastná chopila,
kalné twé a záwratiwé plynuly
oči w mrákotách, a plápol z hlawy twé
zhusta střelowal; až její lewá se
strana rozewřela široko, a tu

w způsobě a twáři jasné podobna
jsauci tobě, stkwělá krásau nebeskau,
zbrojná wynikla z twé hlawy bohyně.
Já to byla; užásli se plukowé
nebeští, zpět uskočili nejprwé,
jsauce zděšeni, a zwali hříchem [12]) mne,
držíce mne za znamení neštěstí;
bywši ale známa, líbila jsem se
jim, a získala swých wděků powabem
nejodwrácenější, zwláště tebe, jenž,
wida we mně dokonalý obraz swůj,
zapálils se milostí, a podtají
rozkoš dělil se mnau, tak že počato
zrostající břímě w mém jest žiwotě.
Zatím wálka propukla, a swedeny
bitwy na nebi, kde, (ó zdaž mohlo to
jinak býti?) wšemohaucí nepřítel
úplné wzal wítězstwí, my — porážku,
mrzký útěk skrze wšecka nebesa;
dolů naši hnáni jsauce, po hlawě
s wrchu nebe dolů do té hlubiny
padali, a w pádu obecném i já:
w doby ty ten mocný klíč mi w ruku dán,
kázáno mi těchto bran wždy zawřených
stříci, jimiž, leč že já je otewru,
nikdo neprojde. Tu sama, w myšlénkách,
seděla jsem, ale nedlauho, kdy ai,
těžek od tebe a hrubě narostlý
žiwot můj teď podiwného počije
hnutí, pracných ku porodu bolestí.

12) W germanských řečech, mezi kteréž anglická s weliké částky náleží, hřích (the Sin) ženského, a smrt (the death) mužského pohlawí jest, a tudy se podlé ducha jich řeči hřích smrti matkau wtipně představuje. Celá tato, od jiných tuze chwálená, od jiných haněná allegorie založena jest na Epist. Jakob. I. 15.

Posléze ten omrzalý potomek,
jejžto widíš, jenž jest wlastní plémě twé,
protrh cestu násilím, z mých wyrwal se
wnitřností, že pro hrůzu a pro bolest
zkrautil se a změnil weškeren můj zad.
Ale tento můj, z mých beder pošlý wrah
wynikne, a napřáhne swým osudným
strašně šípem, šípem wšecko hubícím.
Utíkám, a wolám — smrt! i třáslo se
peklo nad tím hrozným jmenem, zalkaje
w slujích swých, a ohlas opětowal — smrt!
Utíkám, i stíhá mne, byw, jak se zdál,
wíce chlipností než hněwem zapálen.
Uchwátiw pak mne, jsa mnohem rychlejší,
matku zemdlenau, a objaw násilím
zprznil smilně. Z smilstwa toho powstaly
potwory ty wyjící, jež stálým mne,
jakžto widíš, obkličují powykem.
Hodinu jak hodinu je počínám
na nowo, a porozuji s bolestí
nesmírnau, neb kdy jim whod, tu w žiwot můj
jenž je zplodil, wracejí se, skolíce
hryzau střewa má, swůj žer, a opět se
wyhrnauce, týrají mne wnitřními
strachy, bez oddechu, bez ulewení.
Před očima, naproti mně zuřiwá,
sedí smrt, můj syn a wrah. Ten na mne je
štwe, a z nedostatku lupu jiného
pohltilby mne swau matku w rychlosti,
leč že wí s mau zkázau zkázu také swau
býti spojenu, a wí, že buď kdy buď
lahůdkau mu trpkau, jedem býti mám;
taktě osud pronesen. Než, otče! ty,
střez se, prawím, hrotu jeho zhaubného,
ani marně daufej neranitedlným
býti w této stkwaucí zbroji, jakkoli

po nebesku ztužené; neb smrtící
síle jeho, leda ten, kdo bohuje
u wýsosti, neodolá nižádný.
Skončila, a chytrý wrah, wzaw nauku
sobě, zlahodněl, a tak jí zwolna dí:
Drahá dcero! jelikož mne nazýwáš
otcem swým, a toho syna krásného
ukázalas mi, ten drahý základ mých
s tebau pěstot w nebesích, a rozkoše
tenkrát sladké, nyní hořké pomněti,
co nás napadla ta změna ukrutná
mimo pomyšlení, mimo nadání,
wěz, že nepřicházím jako nepřítel,
nébrž, abych zhostil toho bydla muk,
tmawého a smutného, jak tě, tak jej,
tak i wšecky sbory duchů nebeských,
kteří, brannau rukau pilice swých práw,
s nebe padli s námi: od těch wyslán jsa,
wydáwám se na tu drsnau wýprawu,
sebe za wšecky, a chodem saukromným
wstaupím do bezedné hlaubi, putuje
skrz tu hroznau prázdnotu, a zpytaje
místo zdáwna předpowěděné, a dle
shodných znamení w tu dobu stwořené,
okrauhlé a walné; místo blahosti,
w nebes okolí, a na něm štípenau
nowých osadníků rodinu, jenž snad
prázdné po nás wyplňuje prostranství;
jednak zdálenější, aby nebesa,
jsauce přelidněna mocným zástupem,
nowými se nezdwihala baufemi.
Buď že to, buď jiného cos tajného
wywedeno jest, já toho wyzwědět
pospíchám, a zwěděw, rychle wrátím se,
bych wás uwedl na místo, kde ty a smrt
wolně bydleti, a proletowať se

ticho, nedozřeni jsauce, budete
w čistém, balsámowau wůní wanaucím
powětří, a do syta a w hojnosti
míti pokrmu, a wšecko za lup swůj.
Řekl, i widěli se oba potěchu
číti náramnau, a smrt se strašliwým
hrozně zašklebila smíchem, slyšeci,
že swůj zkrotí hlad, a blahoslawila
chřtán swůj, do časů tak dobrých schowaný.
Pléše neméně i matka její zlá,
těmito pak slowy mluwí k rodiči:
Klíče od pekelných dolů z úřadu
sic a z nařízení wšemohaucího
nebes krále ostříhám; on zakázal
otewříti bran těch diamantowých;
odpírati šípem wšemu násilí
hotowa tu stojí smrt, a bezpečna
překonání od wšeho, co žiwo jest.
Wšak, co powinna jsem jeho rozkazům,
jenžto nenáwistník můj sem dolů mne
do mrákoty hlubokého Tartaru [13])
swrhl a w úřad omrzalý uwázal
nebešťanku mne, a w nebi zrozenau,
do těch smrtedlných a stálých mdlob a muk,
obklíčenau od strachůw a powyku
plodu mého wlastního, jenž na mých se
lítě pase wnitřnostech? Tys otcem mým,
ty mým působcem, tys dal mi žiwot můj;
koho, nežli tebe, býti poslušna,
koho následowať mám? Ty w brzce mne
na ten nowý blahosti a swětla swět
uwedeš, tam mezi bohy blažené,
kde já kralowati na prawici twé
budu w rozkoši, tak jakož příslušno
na twau dceř a milostnici, po wěky.

13) Pekla.

Takto řekši, wezme osudný ton klíč,
mrzký nástroj bídy naší weškeré;
plazí ku bráně swůj ohon zwířecí,
na rychlost pak zdwihši spusty ohromné,
jimiž, kromě samé ní, by celého
pekla nepohnuly moci, zakrautí
w dutém zámku klíčem zubatým, a ai,
tudíž wšecky záwory a zápony
ze železa litého a z pauhých skal
pustí: otewrau se letmo w náhlosti
prudkým rozwodem, a s jekem wrzawým
wrata pekelná, a na jich stežejích
hřímá skřipající hrom, že w nejnižší
otřásá se Ereb hlubokosti swé.
Otewřela, ale zamknauť předčilo
nad moc její; stála brána do kořen:
s rozpatými křídly praporečných wojsk
šiky, pod rozwinutými táhnauce
znameními, mohli jíti naskrze
s koňů powodem i wozůw, u walných
řadách, taktě otewřená daleko
stála, soptíci, co nístěj nějaký,
dýmem náramným a rudým plamenem.
Nyní očím jejich w náhlém wzezření
ukáže se siwé hlaubi tajemstwí,
mrákotný a nezměřený okean
bez břehu a beze dna, kde šíř i dél,
wýš i čas i prostranstwí se ztracují,
kdežto stará Noc a Chaos, předkowé
přirozenosti, swau wedau newládu
wěčnau, mezi jekem wojny ústawné,
udržujíce se jedno zmatením:
neb tu horko, zima, mokro se suchem,
čtyři lítí sokowé, wždy o přednost
wálčí, uwodíce w bitwu nedošlé
atomy; ti, stranice k swým praporcům

zwláštním, podlé pokolení rozličných,
w lehkém, těžkém, ostrém, hladkém odění
powlowně neb kwapně zarojují se
hlukem, bezčíslní, co písek na wyschlých
u Cyreny [14]) pustinách, jenž od wětrů
zápasících zbauřen býwá do hory,
ku přidání wáhy lehkým křídlům jich;
kam jich přilne nejwíce, tam witězstwí
stane chwíli. Sedí Chaos za saudce,
swým pak saudem rozmnožuje různici,
jížto kraluje: blíž něho weliká
prostřednice wšecko řídí, Náhoda.
U té diwé propasti, té dělohy
přírody, a snad i hrobu jejího,
kde ni zem, ni mok, ni wzduch, ni oheň jest,
nébrž wše to, w těhotných swých příčinách,
pomíšeno zmateně, a ústawnau
kormauceno půtkau, lečby wšemocný
twůrce, nowé twoře swěty, uwodil
časem w pořádek tu látku mrákotnau, —
u té diwé propasti, a na kraji
pekel stojí opatrný wrah, a swau,
pohlédaje chwíli, cestu rozmýšlí;
nemalý to w prawdě přejíti má brod!
zaráží pak w ucho jeho hlasitý
neméně a wražedlný hřmot, než kdy,
bychom k welkým malé wěci rownali,
wpadši Bellona [15]) swau střelbau bořící,
zteče hlawní kterés město, zkaziti
chtíci je; neb kdyby tato nebeská
ztrhala se obloha, a žiwlowé,
jsauce zbauřeni, z swé osy zwrátili
utwrzenau zemi. Posléz plachetní

14) Město a krajina w písčité Lybii.
15) Bohyně wojny u Římanů.

wztáhne k letu křídla swá, a odpíchna
dno, se s dýmem wstupujícím wyřítí:
drahně takto mil, co w chmurné stolici
wzhůru jede odwážník; než pozbyw jí,
brzy w ohromné se octne prázdnotě.
Z nenadání, darmo křídly třepaje,
skapne, přímo dolů, deset tisíců
sáhůw hluboko, a ještě padalby,
lečže losem škodným odskok náramný
od kteréhos bauřliwého oblaku,
nadaného sanitrem a ohněm, zpět
wyrazil jej zhůru zase tolik mil.
Jedwa odtrna již opět w bahniwé
tůni, mořem ani zemí nejsaucí,
téměř wázne; šlapaje ten hrubý kal
pěšky odpolu a letmo odpolu,
plachtami i wesly sobě pomáhá.
Jak kdy noh, skrz paušť spěchem křídlatým
přes hory a bařinaté údolí
honí Arimaspa, [16]) jenž mu podtají
z čilé stráže ukradł zlato hlídané:
tak se snaží wrah, a spěchá přes bahna,
skály, planě, pahory a kaluže,
hlawau, křídly, rukama i nohama,
plyna, tona, bředa, letě, plaze se.
Posléz wůbec rozlehlý a lítý jek,
křiků mámících, a hlasů zmatených,
ze tmy duté, ohlušuje jeho sluch,
hlukem nejohromnějším. Tam naměří
bez strachu, s kým by tu koli utkal se

16) *Arimaspowé*, jednooký národ w Scythii. Herodot a jiní wyprawují, že mezi nimi a ptáky, nohy (gryphus) zwanými, pro zlato stálá byla půtka, protože nohowé jeho střáhli, Arimaspowé odciziti hleděli.

z wládařů neb duchů na pohraničné
propasti, w tom lítém jeku bydlících,
chtě se ptáti, která wede nejbližší
cesta k břehu tmy a k swětla pomezí,
kdyžto ai, trůn Chaosůw a temný stan
jeho w propastité uzří hlubině
rozložený široko: s ním na trůnu
sedí černorauchá Noc, z wšech bytostí
nejstarší, a wlády jeho spolkyně:
u nich bydlí Ork i Ad [17]) i strašného
Demogorgon [18]) jména, potom na blízce
Rozhlas, Náhoda i Hřmot i Zmatenost
wšecka zkormaucená, pak i Nezhoda
tisícerými wždy zwučná ústami.
K nimžto Satan drze wece: Mocnosti,
duchowé té pohraničné propasti,
Chaose a Noci dáwná! nejdu k wám,
u wašem bych tropil bauře králowstwí,
nebo wyzwěděl, co w něm jest tajného;
přinucen jsa putuji tau mrákotnau
paušti, anto cesta má skrz rozlehlé
waše wládařstwí jde wzhůru ku swětlu.
Sám a bez wůdce a téměř ztracený
hledám přímé dráhy tam, kde pošmaurné
waše končiny se s nebem stýkají.
Jestli ale opět panstwí wašemu
ujal nowau částku nadwětrný král,
tam chtě přistati já skrz tu hlubinu
jíti mínim, wy mi cestu ukažte.
Ukázawše welkau z toho získáte
odplatu, an já tu waši ztracenau

17) *Ork* u básníků za Plutona se béře; *Ad* za každé tmawé město: obé za peklo.

18) *Demogorgon* neb Demiurgus býwal bůh, jehož samému ji staří moc kauzedlnau připisowali.

krajinu, již sobě jiný oswojil,
zprostiw násilí, w prwní zas uwedu
mrákotu a zpráwu: (ten mé pauti cíl!)
tam má opět wáti dáwné praporec
noci. Wáš buď prospěch weškeren, má mstá.
Takto Satan; jemu starý Anarcha
zajikawým jazykem a nesličnau
twáří odpowí: Znám tě a wím kdo jsi,
cizozemče, mocný wůdce angelský,
jenž se ondy zpíčiw nebes králowi,
byls přemožen. Widěl jsem i slyšel jsem;
neutíkal taký zástup po tichu
skrze hlaubi zděšenau, kde pádem pád,
hlukem hluk byl stíhán, tak že zmatenost
pomátla se hůř, a z brány nebeské
hrnuly se miliony wítězů
stíhajících. Já tu na swém pomezí
uměstil jsem sídlo swé, bych, nemoha
wšeho, aspoň to, co zbýwá, zachowal
uchwacowané, a skrze newole
wnitřní slabé, dáwné noci králowstwí.
Stwořeno tu nejprw peklo, wězení
waše, jdauci spodem w drahnau šíř a dél;
tu zas nebesa a země, nowý swět,
nad mým zawěšený panstwím na zlatém
řetěze, w tu nebe stranu, odkawad
pluci spadli waši. Tamli cesta twá,
nemáš daleko, a wšak i wíce jsi
blízek nebezpečenstwí: jdi, pospíchej,
lup a boř a kaz, wše to jest ziskem mým.
Umlknul. I nemešká, ni odpowí
wíce Satan, nébrž nad tím wesel jsa,
konečně že najde moře toho břeh,
s čerstwau mužností a silau nabytau
wzhůru wztyčí se, co pyrám ohniwý,
w diwau rozlehlost, a skrze klopotný

žiwlů zápas, jímž jest wůkol obklíčen,
wyniká. I u wětšítě úzkosti,
wětším nebezpečenstwí, než Argo,[19]) kdy
po Bospoře mezi úrazčiwými
plaula skalinami, neb kdy Ulysses [20])
wyhýbaje w lewo zhaubné Charybdě,
wprawo míjel wíru. Také podnikal
nesnáze a práce; ale podnikal
on je toliko, neb jak on wywázl,
tu (hned po člowěka pádu,) podiwná
změna! hřích a smrt se walem řítíce
po jeho (tak nebes wůle!) šlepějích,
dlaží širokau a bitau silnici
přes hlaub tmawau, jižto wraucí kotlina
ztrpí pitomě, most délky náramné,
sahající do pekel až k okruhu
nejzazšímu tohoto swěta křehkého.
Tím zlí duchowé se procházejíce
zwolna těkají, by lidi smrtedlné
zkaušeli neb trápili, krom kterých Bůh
nebo dobrý angel střeže milostně.
Konečně se jednau swatý swětla splyw
zjewuje, a s nebe walů, w daleké
tmawé noci lůno, střílí blyštící
úswity: zde přírody jest nejzazší
krajina, a Chaos cauwá, jakowě
z posledních swých náspů hnaný nepřítel,
s menším powykem, a hřmotem klidnějším;
s menší také prací, až i pohodlně
plowe Satan, tiššími teď wlnami,
w saumraku, a jako koráb ubitý

19) Loď, na které Jason pro zlaté rauno plaul.

20) Hrdina Řecký, který od Trojy se wraceje 10 let blaudil, a u Sicilie mezi wírem a skalinau, Charybdis zwanau, w nebezpečenstwí byl.

od bauře, až bez stežně a prowazců,
chutě ku přístawu chwátá. Časem pak
w prázdné pustotě, co w jakém powětří,
rozprostřenýma se wáží křídlama,
by si bez nesnáze nebe obezřel
empyrejské, rozložité w obwodu
dalekém, buď hranaté buď okrauhlé
formy, s wěžmi z opálu a baštami
z žiwých safirů, ach druhdy domow swůj!
potom na řetěze zlatém wisící
tento swět, ne wětší, než co z nejmenších
hwězda nějaká, s swým podlé měsicem.
Semto zlostné pomsty wztekem nadšený
proklenec se pustí w době proklaté.

Zpěw třetí.

Bůh s swého trůnu widí Satana letícího k nowému swětu, a ukazuje ho Synowi. Předpowídá pád člowěka swobodného i mohaucího se opříti pokušení ďábelskému, než wyjewí milosrdenstwí swé. Bůh Syn přimlauwá se za člowěka. Bůh otec oswědčuje, že člowěk, k zadosti učinění sprawedlnosti božské, musí umříti s celým potomstwem, ledby sprawedliwý někdo hodný zhladil winu jeho, wezma trest jeho na sebe. Bůh Syn obětuje se na smrt za člowěka. Bůh Otec přiwolí ku wtělení synowu, a káže Angelům ctíti w něm Mesiáše. Satan krauže po záswětowých končinách najde limb, zwaný rájem hlaupých. Odtud pustiw se w swět nowostwořený, potká se s sluncem. Dowí se od Uriela, ředitele slunečného, o cestě do osady lidské, a obrátiw se k zemi, w brzce dopadne wrchu hory Nifatu.

Witej swětlo swaté, prworozený
nebe synu! čili Boha wěčného
spoluwěčným zwáti tebe paprskem
mohu bez hany? an swětlem jestiť Bůh,
bydlející w nedostupném od wěků
swětle, bydlející w tobě, wýtoku
jasný jasné nestwořené bytosti!
Čilis jméno praudu zamilowalo
nadwětrného, jehož žídla nelze jest
powěděti? Dříwe slunce bylo jsi,
dříwe nebe, a co pláštěm na slowo
Páně přiodílo nowowzešlý swět
hlubokých a temných wod, kdy wyňat jest
z networné a prázdné neskončenosti. —
K tobě přicházím zas křídlem smělejším,

ušed toho stygického jezera,
ač jsem dlauho dlel w těch paustách mrákotných
w letu swém skrz nejzazší a střední tmu,
opěwaje Směsici a wěčnau Noc
jinými, než Orfeowa [1]) zníwala
lyra, zwuky. Naučila nebeská
Musa sstaupiti mne chodem mrákotným,
pak i wystaupiti k tobě, jakkoli
trudná to a řídká wěc. Já bezpečně
k tobě přicházím, a cítím moc té twé
žiwotní a swrchowané pochodně:
ty wšak nepřicházíš tyto na oči,
ježto, prahnauc zříti pronikající
dnowé paprsky, se wůkol nadarmo
točí, newidauce, ach, ni úswitu:
takť je hrubě jasná krůpě zhasila,
nebo tmawý zkalil zálew. Nicméně
neustáwám putuje, kde obcují
Musy, ku pramenům čistým, w stinný háj,
na pahorky wýslunné, jsa nadešen
wraucí k swaté písni milostí; a zwlášť
tebe Sione, a kwětowané ty
potoky, jež milým hrkem tekauce,
umýwají tobě patu poswátnau,
nocí nawštěwuji; aniž nenemám
w mysli dwojí ono dwé, jimž w osudu
rowen jsem, ó kéž i w sláwě, — Tamyra [2])
slepého, a Meonowce slepého,

---

1) Orfeus, syn Apollina a Musy Kalliopy psal báseň o noci, teráž ještě pozůstáwá.

2) *Tamyris*, básnířř, který wyzwaw Musy w půtku, a přemožen byw, slepotau trestán jest.

Meonowec, jest Homer.

Tiresiáš z Theb, a *Phineus*, básníři a proroci w staročitnosti wznešení, ač slepí.

pak i Tiresiáše a Phinea,
staré proroky. A potom můj se duch
kochá w myšlénkách, w swé počty samoděk
libě plynaucích; tak jako čilý pták
pěje w mrákotě, a stinnau okrytý
hauště oponau, swé noční přehudá
písně. Tak se roku časy wracejí,
leč mně newrací se den, ni lahodný
příchod wečera, ni rána, anito
kwítí pohled jarního, a podletních
růží, ani skotu, ani raunného
stáda, ani božské twáři člowěčí!
ale mrákotná a stálá temnota
obkličuje mne, a wyobcowán jsem
z stezek weselého s lidmi obchodu;
na místo pak knihy pěkných umění
dán mi bílý líst, kde díla přírody
wšeliká jsau smazána a zmařena;
jeden přístup maudrosti mi zawřín jest
naprosto! Tím wíce ty, ó nebeské
swětlo, swětiž u wnitřnosti mé, a mysl
u wšeliké moci její objasňuj;
tam mi oči wštěp, tam odtud weškeru
zapuď mhu, bych uwiděl a zwěstowal
wěci newídané okem smrtedlným.

Nyní otec wšemohaucí s oblohy
jasné, kdežto nade wšecky wýsosti
sedí wýše, spustil oko přezřící
jednímkrátem děla swá i děla jich
wšecka. Hustě, jako hwězdy, okolo
něho stáli swatí, požíwajíce
z twáři jeho přenesmírné blahosti.
Na prawici seděl jednorozený
Bůh Syn, stkwělý obraz sláwy Otcowy.
Nejprw shlédnul na zemi, a opatřil
naše prworodiče, to prwní dwé

wšeho posud pokolení lidského,
postawené w ráji blahoslaweném,
sbírající nesmrtedlné owoce
rozkoše a lásky, wždycky trwalé
rozkoše, a lásky neosočené,
o samotě šťastné. Potom přehlédl
peklo, a walnau prostřed mezerau,
pak i Satana, jenž letí u nebes
pomezí, z té strany noci, wysoko
w temném powětří, jsa hotow přistati
mdlýma křídlama, a nohau dychtiwau
na powrchní spaustu swěta tohoto,
kterýž, maje pewné země podobu
bez oblohy, obestřín jest, pochybno,
mořemli či powětřím. Jej Hospodin
wida s wysoké swé hlídky, odkawad
wše, co bylo, jest, i bude, spatřuje,
takto wšewědaucně počne k Synowi:
Synu jednorozený! ai, jaká zlost
uchwátila protiwníka našeho,
jehož žádné meze, žádné záwory
pekla, ani řetězowé přetěžcí,
ani hrozné rozsedlina propasti
udržeti nemohly! Tak wšecek se
pění k zaufanliwé mstě, jenž toliko
na jeho se hlawu swalí odbojnau!
Nyní, prodraw se skrz wšecky těsniny,
letí w kraji swětla, blízko u nebe,
přímo tam, kde wzdělán jest ten nowý swět
se swým člowěkem. Tam chwátá w úmyslu
zahladit ho mocí, neb, což hůře jest,
swésti lestným podwodem, i swede jej;
skloní člowěk ucha swého k úlisné
jeho lži, a nenesnadně přestaupí
přikázaní mé, ten základ jediný
poslušenstwí swého: tak i on, i rod

jeho padne newěrný. Či winau? či,
než swau wlastní? newděčník! má wše, což mol
míti, ode mne: já dobrým, newinným
stwořil jej, a zwolným stáť i padnauti.
Takto mocnosti a duchy nadwětrné
stwořil jsem, co stojí, i co padli. Swau
wůlí stál, kdo stál, swau wůlí padl, kdo padl.
Zwolni nejsauce, což mohli za důwod
dáti přímý prawé oddanosti swé,
stálé milosti a wíry, činíce,
co by museli, ne co by wolili?
jakáž chwála jim, a jaká líbost mně
z poslušenstwí takého, kdy wůle by
jich a rozum (jeť i rozum wolení),
neužitečni a sebe nemocni
jsauce, bez samočinnosti slaužili
potřebě, ne mně. Jsau tedy swobodni
práwem, aniž práwě mohau winiti
twůrce swého, stwoření neb osud swůj;
jakby předuložení snad zmáhalo
jejich wůli, neúchranným puzenau
wýřkem, nebo předwěděním hlubokým.
Odboj jich jest jejich řízení, ne mé:
předwídámli, nemá předwídání to
moci na jich winu, kteráž jistěby
byla stala se, i nepředwěděná.
Tedy bez donucení a účinku
osudůw, neb nezměnného wědomí
mého, zhřešili, swým sobě půwodem
jsauce w saudu swém i wolení;
tak jsem stwořil wolnými, a wolnými
buďte, leč se sami dadí w porobu;
musil bych je sic w jich změniť přírodě,
odwolati wěčný wýřek wznešený,
nezměnitedlný, jenž zřídil wolnost jich,
oni zřídili swůj pád. Twor prwní padl

dobrowolně, sám se zkusiw, sám se swed,
padne člowěk, od prwního swedený;
člowěk tedy milost najde, onen nic.
Milosrdenstwí a sprawedlnost, to dwé
na nebi i na zemi buď sláwau mau;
zwláště pak se stkwěj mé milosrdenstwí.

An Bůh takto mluwil, rozšel se
po wšem nebi zápach ambrosiowý,
lina newýslowné nowých radostí
pocítění w blahé duchy zwolené.
Nade wyrownání Bůh Syn widín byl
přeslawný; w něm Otec weškeren se stkwěl
zobrazený podstatně, a na božské
twáři jeho spatřína jest útrpnost,
láska bez konce, a milost bez míry;
jižto wyrážeje k Otcí takto dí:

Otče! laskawě jsi zawřel wznešený
úsud swůj, že člowěk milost nalezne;
budiž za to na nebi i na zemi
slaweno twé jméno nezčíslnými
swatých písní zwuky, jimiž znítí má
wůkol trůn twůj wěčně blahoslawený.
Nebo má býť člowěk cele zahuben,
člowěk, poslední, tak milé dílo twé,
nejmladší twůj syn, tak lestně swedený,
ač ne cele bez swé winy? Odstup to,
daleko to odstup, Otče, od tebe,
jenž jsi saudce tworů wšech, a sprawedlně
saudíš sám. Či swého cíle odporník
takto dosáhne, a twému překazí,
wykoná swau zlost, twau zmařiw dobrotu;
neb se zpupně wrátí, do zatracení
jednak těžšího, wšak s pomstau nabytau,
wleka s sebau w peklo wšechen lidský rod,
zawedence swé? I zdabys sám ty twor
zničil swůj, a zahubilby pro něho,

co jsi ku swé ráčil sláwě stwořiti?
pochybná by dobrota i welikost
byla twá, a zlehčowána snadníčce.
Jemuž twůrce weliký tak odpowí:
Synu můj, mé duše zwláštní miláčku,
synu prsau mých! mé slowo jediné,
maudrosti a účinliwá sílo má!
wše jsi mluwil tak, jak w mé jest mysli, wše,
jak jsem já byl ustanowil od wěků.
Nemá člowěk býti cele zahuben:
komu wůle, spasen buď, ne z wůle swé,
ale z popřáné mé jemu milosti.
Ještě jednau jeho kleslau obnowím
sílu, ačže zmožena, a poddána
mrzkým od hříchu jest žádostem;
ještě jednau, zotawen jsa ode mne,
postawí se, w pole rowné, naproti
smrtedlnému wrahowi, jsa zotawen
ode mne! by wěděl, kterak křehkým jest
po swém pádu, a že wyproštěním swým
powinen jest mně, a žádnému než mně.
Některé jsem sobě přede jinými
zwláštní zwolil milostí, toť wůle má.
Ostatek mé wolání a wýstrahu
často uslyší, by w hříšném stawu swém
ukojili boha rozníceného,
dokawad je zůwe milost hotowá:
neb já oswítím jich smysly zatmělé
s dostatkem, a změkčím skalná srdce jich
k želi, k modlitbě a ku poslušenstwí.
Na žel, modlitbu a na poslušenstwí,
buďte jedno upřímná, wždy pozorno
bude ucho mé, a shlédne oko mé.
U wnitř dám jim prowodníka jistého,
saudce swědomí; kdo toho poslechne,
dobře užitého swětla za swětlem

nabude, a setrwaje bezpečně
dojde konce. Kdo wšak dlauhočekání
mého, kdo dnů milosti mé zanedbá,
neokusí jich, a twrdý zatwrdí,
slepý zaslepí se wíce, aby kles
padl hlaub; a nad těmi se zamkne mé
milosrdenstwí.[3]) Ne wšemu ale jest
zadost posawad. Skrz neposlušnost swau
člowěk bezprawně se stane newěrným,
zhřeší proti nebi swrchowanému,
božstwí požádá, a pozbude co měl;
neostane jemu, čím by očistil
zradu swau, a zatracen a oddán jsa
na záhubu, umře se wším potomstwem,
leč žeby se jiný našel za něho,
hodný jako wolný, kdoby přinesl tu
těžkau náhradu a trpěl smrt za smrt!
Hcete nebesa, kde tolik lásky jest?
kdo z wás podwolí se býti smrtedlným,
aby ze smrtedlné winy wykaupil
člowěka, a práw jsa spasil neprawé?
obýwáli w nebi tolik milosti?
Tázal se, než wšickni nebes kůrowé
němí stanuli, a bylo mlčení
na nebi: ni zástupce ni přímluwce
neměl člowěk, tím se míň kdo odwážil
uwaliti na se winu smrtedlnau
za něho, a dáti wýplatu. A teď
wšecka bez nápravy lidská rodina
měla býti zhubena, a wydána

---

3) Želeti jest, prawí Thyer, že Milton tak snížil Božstwí swrwané, dada mu do úst to hrozné učení o milosti dne jednoho, po rém se polepšiti člowěku lze by nebylo; to Milton z tmawého, horého tehdejších časů bohoslowí do sebe wssal. Ostatně, jak swrchu veno, wěrně Milton písma sw. že následowal, widěti jest u p. id. I. 3., Jana V. 26., Žalm XVI. 10. a t. d.

přísným saudem na smrti a pekla trest,
leč že Bůh Syn, w němžto bydlí úplnost
smilowání božího, swé nejdražší
prostřednictwí takto obnowí a rce:
Otče! prošlo slowo twé, že nalezne
milost člowěk, milost pak by nenašla
cesty, jakkoli ji wždycky nalézá,
ona, jenžto z okřídlaných poslů twých
nejrychlejší, nawštěwuje wšeliký
twor, a ke wšem přichází dřiw tužby jich,
hledání a prosby? Blaze člowěku,
že tak přichází; on její pomoci
hledať nemůže, jsa w hříchu zahuben,
nemaje ni rukojmě ni okupu
za se, weškeu dlužný, weškeu zabitý.
Wiz mne tedy zaň, já žiwot za žiwot
dáwám! na mne wšecken hněw se oboř twůj,
mne wiz za něho. Já proň se odřeknu
lůna twého, slože tuto nejwyšší
po twé sláwu, wolně wolím umříti.
Nech ať pustí smrt swůj wšechen na mne wztek!
zmohši mne, ne dlauho w černé moci swé
bude držeti; tys dal, že w sobě sám
žiji wěčně, žiji tebau, jakkoli
nyní se co dlužník smrti poddáwám,
s wším, co mého může umříti: a wšak
zaprawiwšího ten dluh ty w hrobu mne
mrzkém neostawíš w kořist jí, ni dáš
bydleti mé duši nepoškwrněné
s porušením na wěky. I powstanu
wítězně, a přemoh wítězitele,
oblaupím jej z lupu chlubného, a tu
smrti rány zkusí smrt, a zbawená
hrotu smrtedlného klesne w potupu.
Já pak u wysokém slawně powětří
jaté peklo na odiwu powedu,

na příkoru peklu, wšecky mocnosti
mrákot spaté w okowách. Ty, potěšen
buda, s nebe dolů na diwadlo to
shlédneš s úsměchem, an já, žes zsilil mne,
potru weškeré swé wrahy, posléze
pak i smrt, a smrti kostmi zplním hrob.
Potom se wším wybawenců zástupem
wstaupím, po wzdálení dlauhém, na nebe,
nawrátě se, Otče, ku spatřowání
tw̄áři twé, w níž neostane mračínka
hněwu twého, nébrž klid a smíření
bude stálé: žádná prchlost na potom,
radost bude čistá w obcowání twém!

Ustala tu slowa jeho, wlídný wšak
pohled mluwil ještě, mlčkem zjewuje
nesmrtedlnau lásku k lidům smrtedlným,
nad níž jen se stkwěla jeho synowská
poslušnost. Co obět, obětowání
ráda swému, čeká wůle Otcowy.
Diwem jato nebe wšecko, co by to
znamenalo, kamby měřilo; než w tom
Wšemohaucí odpowí mu takto, řka:

O ty, jenž sám na nebi i na zemi
nalezen jsi smírce lidu pod hněwem,
Synu můj, mé potěšení jediné!
Wíš, jak milá jsau mi wšecka díla má,
kterak milý člowěk, poslez jakkoli
stwořený, že lůno mé a prawici
mau proň wolím tebe zbawiti, a sám
ztratiw na čas tebe, zachowati chci
rod ten ztracený. Ty tedy jeden jej
wykaupiti moha, pojmi přírodu
jeho k swé, buď mezi lidmi člowěkem
na zemi, a staň se tělem w dobu swau,
ze semene panny, rodem zázračným.
Budiž hlawau pokolení lidského,

místo Adama, ač pošlý z Adama.
Jakož wšickni zhynau w něm, tak w tobě s
druhém štěpu, zotawí, kdo zotawen
bude koli, kromě tebe nižádný.
Obwiní swé syny on, twá zásluha
sejme winu toho, kdo se odřekne
sprawedlných i nesprawedlných skutků swý
žiw jsa přeštěpený w tobě, od tebe
bera žiwot nowý. Tudy sprawedlně
člowěk za člowěka zadost učiní,
snese saud a umře, umra powstane,
powstana pak zkřísí wšecky bratry swé,
spasené swým drahým žiwotem. A tak
láska boží zhladí pekla nenáwist,
wydadauc tě na smrt, aby wykaupil,
draze wykaupil, co pekla nenáwist
snadno zadala, a posud zadáwá
u těch, ježto danau zhrzí milostí.
Aniž pak, kdy sstaupiw wezmeš člowěka
přírodu, twé wlastní ujma stane se;
raději, že král jsa w blahoslawenstwí
swrchowaném, Bohu rowný, jedné s ním
požíwaje radosti, wšes opustil,
aby zachowal swět cele ztracený,
nalezen jsi býti wíce z zásluhy,
nežli z rodu práwa, synem Božím, jím
nejhodnějším býti, wíc že dobrý jsi,
než že důstojný a welký; jelikož
láskau nade sláwu wíce oplýwáš.
Tedy poníživ se, budeš powýšen
na stolici tu, i s člowěčenstwím swým,
tuto kralowati budeš wtělený
Bůh i člowěk, Boha syn i člowěka,
pomazaný wšechněch král, an wšecka moc
dána tobě; panuj wždy a užíwej
zásluh swých: twé wládě wšecky podrobím

trůny, knížatstwa i moci, před tebau
klekať bude každé koleno, wšech, kdo
w nebi, na zemi i w pekle bydlejí.
Když se pak, byw s nebe w sláwě čekaný,
na oblacích pokážeš, a rozhlásí
archangelé twoji strašliwý twůj saud,
tudíž od wšech wětrů žiwí, tudíž i
mrtwí zkřišení z wšech wěků minulých
ku wšeobecnému saudu pokwapí;
takowý je hlahol ze sna protrhne!
Ty, w twých swatých sboru, budeš sauditi
lidi zlé i angely, a porazí
wšecky nález twůj, a peklo, s úplným
počtem, napotom se zawře na wěky.
Zatím shoří swět a z jeho pýření
s nowým nebem nowá země wynikne,
sprawedliwých obydlí, a po dlauhém
sužowání tomto uzří zlatý wěk,
zlatých plodný činů, zwítězující
radost s milostí a s prawdau spanilau:
tenkrát i ty složíš berlu králowskau;
netřebatě tenkrát berly králowské:
wšecko we wšem bude Bůh. — I klanějte
bohowé, an proto wše chce umříti,
klanějte se Synu, ctíce jej co mne!
Ledwa skončil Wšemocný, i ozwalo
radostným se křikem množstwí Angelů,
hlasitě, — bylť počet jejich nezčíslný;
sladce, — bylyť hlasy Blahoslawených;
znělo nebe plésaním, a Hosana
hlučné naplnilo blahé krajiny.
Hluboko a pokorně se před obau
trůnem sklánějí, a w poctě oslawné
na celinu nebe wěnce metají,
kwětem milosti a zlatým prowité
kwětem nesmrtedlné milosti! jenž byl

druhdy w ráji podlé stromu žiwota
zakwétal, než brzy pro pád člowěka
w nebe přenešen, kde prwé rostl, i teď
swůj má zrůst i kwět, a stíní wysoce
nad pramenem žiwota, i tamto, kde
řeka blaženosti, nebes u prostřed,
walí kwítnicemi elysijskými
mok swůj ambrowý: tím nikdy wadnaucím
kwětem blaženci swé stkwělé kadeře
zkrašují, a prowíjejí paprsky.
Nyní, zedranými wěnci postlaná
hustě, jasná podlaha, jenž bleskem se
podobati zdála k moři z jaspisu,
usmála se čerwcem růží nebeských.
Owěnčení znowu harfy uchopí,
harfy wěkozwučné, taulů na způsob
s beder jich se třpytící, a s přístupem
sladkým synfonií libých rozhudau
swatý zpěw, a plodí rozkoš welebnau.
Zpíwá celé nebe, celé jeden jest
sauzwuk. Takowátě swornost w nebesích.
Tebe, Otče, opěwali nejprwé,
wšemohaucí, nesmrtedlný, nezměnný,
nekončený, wěčný králi! tworů wšech
půwodce, žídlo swětla, sedící
newidědlně, prostřed slawné jasnoty
nedostupném na trůnu; i také kdy
úplnau swých blesků záři přitmíwáš,
a skrz mrak, jenž jako schrána swítící
wůkol obestírá tebe, prohlídá
jasnem náramným twá šerá obruba:
přece slnau nebesa, a Serafi
nejjasnější nesmějí se blížiti,
až kdy přisloní swé oči křídlama.
Tebe potom pěli tworů prwoto,
Boha podobenstwí, jednorozený

Synu! w jehož obličeji patrném,
bez mraku jsa widitedlný, stkwěje se
Otec wšemohaucí, jinak nemoha
spatřen býti od stwoření žádného:
w tobě sláwy jeho bydlí wyrytá
jasnost, w tobě odpočíwá přelitý
welký jeho duch! Skrz tebe učinil
nebe na nebi, a moci wšeliké
jeho skrze tebe dolů zapudil
wypínající se mocnářstwa. W ten den
nešetřil jsi strašných hromů otcowých,
ani plamenného wozu zastawil
kola, pod nimiž se nebes otřáslo
wěkostálé ztwrzení, ans po šíjích
jezdil pomateným wojskům angelským.
Tebe, když jsi od stíhání zpět se bral,
welebili twoji křikem hlasitým:
Synu přioděný silau Otcowau,
k hrozné pomstě jeho nad nepřátely;
ne tak nad člowěkem, skrz ně padlým; jej,
Otče slitowání, Otče milosti!
nesaudils tak přísně, nébrž mnohem wíc
přilnul k milosrdenstwí. I jedwa pak
jediný a drahý Syn byl úmysl
shledal twůj, že křehkého jsi člowěka
nesaudil tak přísně, nébrž mnohem wíc
přilnul k milosrdenstwí, i hned, by twau
hněwu zkrotil prchliwost, a skončil boj
mezi dobrotau a sprawedlností,
zjewný na twé twáři, — newšímaje si
blažení, w němž seděl druhý po tobě,
obětowal sebe na smrt, za winu
člowěka. O bezpříkladná milosti!
milosti jen w Bohu možná! zawítej
Synu Boží, lidu wykupiteli,
budiž jméno twé mi hojným napotom

písně předmětem, wždycky harfa má
k chwále Otce twého připoj chwálu twau.
Takto nad okrskem hwězdným, w nebesích
s radostí a chwalozpěwy tráwili
chwíle blažené. W ty doby na pewném,
tmawém této swěta spausty okruhu,
jehož wydutost je schránau swítících
kaulí uzawřených w ní, a za hrázi
Směsici, a wpádům staré mrákoty,
Satan přistaw kráčí. W dáli okruh byw,
w blízce celina jest neobmezená,
tmawá, bohopustá, diwá, průchodná
strachům noci bezhwězdné, a hrozícím
wěčně bauřkám hlučné wůkol Směsice,
nelaskawý nebe pás! krom strany té,
kteráž, od náspů že nebes dalekých
slabau záři blyskawého powětří
béře, hlasnau bauří méně bita jest.
Tuto kráčel Satan polem obšírným,
jak kdy sup, jenž, wylíhnut jsa na sněžném
hřbetě Imausu,[4]) s nímž bludný mezuje
Tatařín, se z prázdné lupu končiny
stěhuje, chtě brawokrmných po stráních
jehně uchwátiť neb kůzle ssající,
letí k zdrojům Gangesa neb Hydaspu,[5])
toků Indických, a chwíli meškaje
w letu, padne náhle na Serikanské
holopusté planiny, kde Chinez swůj
třtinný, wětrů dchem a wesly, pudí wůz:
tak w tom wichrobitném kraji samotný
wzhůru dolů těkal, lupu pilný wrah,
samotný, i nebylo tu nalézti
žádného, ni žiwého, ni mrtwého

---

4) Wrch w Asii, díl pohoří Kaukasa, nyní Mustag nazwaný.
5) Dwě řeky Indie wýchodní.

tworu; tenkrát žádného, než napotom
marná wšeliká a pominutedlná
wěc sem wzhůru, na wzor powětrných par,
wystaupila od země, kdy lidská hřích
díla nadul marností: i wšeliká
marná wěc, i wšeliký, kdo u wěci
marné zakládá swau wšecku naději
slávy, wěčné pochwaly, a blahosti
w tom neb onom žiwotě; tu každý ten,
jenžto na zemi swau bráwal odplatu
za krwawé powěry a horliwost
slepau, prahna lidské chwály dosíci,
hodnau béře mzdu, tak prázdnau, jako jsau
činy jeho: wšecko nedokonalé
dílo přírody, a wše, co nezdárné,
nedošlé a potworné a zwrhlé jest,
sem se s země zabírá, a na prázdno,
ažby zahynulo cele, těká zde:
ne, jak sní se mnohým, w blízkém měsíci;
jehoť pole stříbrná jsau příbytkem
swatým zwolencům, neb duchům prostředním
mezi angelskau a lidskau rodinau.
Sem, zle spatých dcer a synů zplozenci,
z wěku starého se octli obrowé,
s swými skutky marnými, ač słowútní;
Babelu též stawitelé na plani
Sinear; i tu by s marným úmyslem,
kdyby z čeho bylo, Babeł stawěli.
Jiní přišli po různu: ten co, by jmín
za boha byl třeštík, w Etny plápol se
Empedokles swrhl, a ten co do moře,
chtě se kochať elysiem Platona,
skočil Kleombrot, a jiní nedošlci,
paustenníci[6]) blbowé a fráteři,

6) Jako celý tento ráj hlupců, wzatý z Orlando furioso, chuti

černí, bílí, šedí, i s swým šeydéřstwím.
Tu ti putují, co na Golgatu šli
hledat mrtwého, jenž žije w nebesích:
též i ti, co, aby ráj jich neminul,
před smrtí se přestrojují bláznowě
w hábit Dominikůw nebo Františkůw;
bludné ti i stálé hwězdy míjejí,
míjejí i křišťálowau oblohu,
od jejížto wáhy chwění slowútné
hwězd, i prwotní jich hnutí pochází.[7])
Již je swatý Petr nebes u wstupu
čekať s klíčem widí se, již nohy swé
stawí na nebeské brány práh, kdy ai!
prudká wichřice, se strhši s obau stran,
zamete je příčmo, deset tisíc mil,
do powětří zcestného. Tu widěti
kuklí, hábitů a kápí zedraných
třepati se caparty, i s těmi, kdož
nosí je, pak ostatky a růžence,
rozhřešení, pásky, bule, odpustky
hříčkau wětrům. Wše to wichrem smetené
letí za swět daleko, w limb rozlehlý,
známý hlupců rájem, jenžto neznám
mnohým potom byl, teď pustý, nelidný.
S tau se kaulí tmawau potkal w dráze swé
wrah, a dlauho putowal, až posledně
záře dnícího se swětla na rychlost
k sobě obrátí mdlé jeho kročeje;
uzří zdaleka stroj stupňů spanilý

přewrácené onoho času, tak i ten chatrný wýpad na Římské nábož
stwí, wášniwé tehdáž obau stran nenáwisti, (ač že to obojí tak wz
šené básně daleko nehodné jest) laskawý čtenář připsati a za t
kými spisu toho ctnostmi jednan neb druhau wadau jeho neurá
se žádá.

7). Podlé starého hwězdářstwí.

strměť ku nebeským náspům wysoko.
Hlawiny, ač nákladnější, zdály se
dílo brány královského paláce,
zdobné brilantowými a zlatými
swislemi; a wýchodními perlami
zhusta jiskřila se wrata, jakowě
wyobraziti jest nelze na zemi,
wzorem žádným, ani štětkau stínící.
Po takowém widěl Jakob žebříku
sstupowať i wzstupowati Angely,
jasné strážců zástupy, kdy Esaua
utíkaje w Padan Syrskau, w poli Luz
usnul širým pod nebem, a procítiw
ze sna, zwolal: Tutě brána nebeská!
Každý stupeň obsahowal tajemstwí.
Aniž stáli wždycky, nébrž zdwižení
časem k nebi mizeli, a zpodem se
dulo, z jaspisu a perel tekutých,
moře stkwaucí, přes které, kdo přichází
s země, plawí se, neb že ho přepraví
Angelé, a neb že prudce u woze
letí, od ohniwých hřebců taženém.
Nyní stupně dolů byly spuštěny,
by se lehkým wstupem dráždil wrah, neb by
tíže nesl swůj wýhost z brány blahosti:
přímo proti níž se zpodem otwírá,
práwě nade ráje sídlem blaženým,
cesta dolů k zemi, cesta prostranná,
prostrannější mnohem, než ta napotom
přes Sion, neb onano, ač široká,
přes zaslíbenau, tak milau Bohu zem,
kterauž, nawštěwujíce ten šťastný lid,
Angelowé jeho sem tam s poselstwím
zhusta chodili, an Pán swůj obzwláštní
naň měl wzhled, tam od Panea, kde swůj má
Jordán znik, až k Bersabě, kde swatá zem

hledí k Egyptu, a mezem Arabským.
Taký otwor widín jest, kdež dána hráz
tmám, jak ta, co dána dutí mořskému.
Nyní Satan, stoje zpodním na stupni
schodů zlatých, jdaucích k bráně nebeské,
na důl pohlédne, a náhle s úžasem
uzří swět ten celý. Jak kdy wyzwědač
mrákotau a pauští s nebezpečenstwím
chodiw celau noc, teď w milém úswitě
na obwýšné hory témě doleze,
odkud oko jeho náhle wýhlídku
najde dobročinnau w cizí kterýs kraj,
uwiděný poprwé, neb w nějaké
slawné hlawní město, ryčně ozdobené
cimbuřím a wěžemi, jež, wzstupuje
z hory, slunce swými zlatí paprsky:
takowým, ač nebe widał, diwem jat
zloboh jest; než wětší jat on záwistí,
wida swět ten celý w kráse takowé.
Wůkol popatří (a mohl, jsa wysoko
nad oponau walnau dalekostinné
noci) ode wáhy 8) strany wýchodní
k raunné hwězdě, přes moře co Atlantské
Andromedu za půlnebe unáší:
potom zhlédne na šíř k úhlu od úhlu;
nedleje pak déle, přímo do prwní
swěta končiny se na důl wysuje

8) Wáha, jedno z dwanácti znamení nebeských, stojí nap skopci, tak že kdy ona wychází, tento zapadá. Prawí se, že An medu nese: proto, že toto zhwězdění na wzor ženské osoby skopcem se představuje, a on tedy zapadaje widí se nositi An medu do Atlantských záliwů — do welikého moře západního okolek obezření. Od úhlu k úhlu, to jest od půlnoci k poledni, se širokostí země nazýwá, protože staří o zemi od wýchodu k zá du wíce wěděli, než od půlnoci k poledni; toto délkau, ono šíří waucе. Newton.

letem pospěšným, a křiwau krautí se
dráhau, čistým, mramorowým powětřím,
pohodlně, skrz nezčíslné množstwí hwězd,
z dáli hwězd, a z blízka swětů jinakých,
swětů jinakých, neb blahých ostrowů,
nápodobných Hesperidským zahradám [9])
druhdy slawným, s polinami šťastnými,
doly kwětnými a háji; ostrowů
třikrát blažených! než jakým blažencům
sídlem byliby, tím nemešká se teď.
Předewšemi zlaté slunce, podobné
k nebi bleskem nejwíce, jest wábilo
oko jeho: tam se letem uchýlí
skrze čistau oblohu: zda nahoru,
čili dolů, ku středu či zástředně,
trudno říci. Došel, kde to welebné
swětlo podál sprostším hwězdám hromadným,
které králowského jeho od oka
chowají se w zdálenosti powinné,
zasílá swau záři; ony wedauce
hwězdné plesy do počtu, jenž působí
roky, měsíce a dny, se okolo
utěšené lampy jeho pospěšně
točí hnutím rozličným, neb od jeho
magnetowých točeny jsau paprsků,
mile zahříwajících wes mír, a w část
každau proniknutím milým lučících
newiděně newiděnau moc i w hlaub;
tak se diwný dostal jasnu jeho stan.
Tamto přistal zloboh; wada, jakowé
nikdy posud na slunečním okrsku
nespatřili hwězdáři skrz sklené swé

9) W nichž zlatá jablka od hrozného draka hlídána byla. Na- zýwaly se tak od Hespera (Vespera) t. wečera, protože na západ, ako pod wečerní hwězdau ležely, dostawše se za podíl třem dce- rám jeho, ježto Řekům *Hesperides* slauly. Snad Kanarské ostrowy.

nástroje. I bylo, kdežto stanul on,
místo newýmluwné jasné nad weškeu
této země kow, a drahé kamení.
Částky ne sic rowné, ale zárowně
napojené swětlem paprskujícím,
jako žeřawé jest ohněm železo:
kowli, zlato se a čisté stříbro zdá;
kámenli, byl karbunkul, neb chrysolit,
rubín, neho topaz, aneb oněchno
dwanácte, co na prsau se swítilo
Aronowi: též i kámen, widěný
často w mysli raději, než w jistotě,
kámen ten, neb jemu podobný, co tu
dole mudrci tak dlauho hledali
darmo, ač že uměním swým mohútným
létawého wíži Herma, [10] ač že sám
Proteus [11] starý, u wšelikau proměnný
podobu, jim wywolaný z jezera,
wyjewí se w prwotní swé způsobě.
Jaký diw, že pole tu a krajiny
wyzíwají samočistau žiwnau moc,
řeky picím plynau zlatem, jedním kdy
tknutím mocným slunce, arcichymik ten,
z také od nás dálky skrze wlhkostí
zemských smíšení, jest mocen wywésti,
tuto w tmách, tak mnohé wěci přestkwostné,
barew spanilých, a wzácných účinků?
Tutě nowých wěcí drahně s úžasem
spatřil ďábel bez zslnutí; w šíř a w dél
walnau oko neslo, neboť wýhledu
nekryly tu záwady ni stínowé;

---

10) t. j. rtuť.

11) Bůh mořský, který se do wšeliké způsoby proměniti uu
Opět wýstřelek wšeobsahující známosti Miltonowy, gakkoli tuto
wčasné!

samé bylo wýsluni, jak w poledne,
kdy swé slunce ohně ssilá s rowniku,
tak wystřelowaly jeho paprsky,
přímo do hory, že wůkol z temných tèl
nikde nešli stínowé, a powětří,
čisté nad míru, zrak jeho sílilo
ku poznáni nejdálnějších předmětůw.
Brzy podál welebného postawu
zočí Angela, jejž w slunci zřel i Jan: [12])
týlem obrácený, jedňak s nezkrytau
stáltě jasností; leb jeho wěncowal
zlatý ze slunečných birét paprsků,
nenejasněji mu wůkol lopatek
pěknokřídlých, chwějíce se, plynuly
kadeře. Jej wážná jakás městknala
wýprawa, neb rozjímání hluboké.
Rád byl mrzký duch, že daufal najíti,
kdoby zprawil putující jeho let
k ráji, člowěkowu sídlu blahému,
konci dráhy swé, běd našich počátku.
Dříwe jednak jal se změnit způsob swůj,
být chtě prost wší nesnáze a meškání.
A tu se co panic Cherub ukáže,
ne jak z prwních jeden, z twáři nicméně
jeho smálo nebeské se jinošstwí;
taktě přetwořen byl dobře. Pod wěncem
wlasy jemu splýwajíce w prsténkách
hrály po lících; měl křídla sličnými
zdobná barwami a zlatem skropená.
Raucho na spěch wykasal, a podpíral
uctiwé swé kroky hůlkau stříbrnau.
Nemohl, aby slyšen nebyl, kráčeti:
angel jasný, tiché slyšaw kročeje,
obrátí swůj paprskowý oblíčej,

12) w Zjew. XIX. 17.

po sluchu; a tudíž poznán od wraha
Archangel jest Uriel, jeden z oněchno
sedmi, jižto Hospodinu přítomni
jsauce, stojí trůnu jeho nejblíže,
čekajíce rozkazů, a oči jsau
jeho zbíhající wšecka nebesa,
nebo snášející dolů na zemi
kwapné wzkazy jeho, přes sucho i mok,
po moři i zemi. Přijda dí mu wrah:
Uriele! neb ty z duchů oněchno
sedmi, jižto před twáří a před trůnem
Boha w jasné stojí sláwě, prwní jsi,
zwyklý prawau wůli jeho wznešenau
zwěstowati po wšech nebe wýsostech
synům jeho, žádostiwým zpráwy twé:
tu i podobným tě jistě úřadem
ráčil poctiti, bys, okem jeho jsa,
toto nowé tworstwo wůkol prohlízel.
Newýmluwná tauha zříť a poznati
wšecka díla Páně, zwláště člowěka,
jeho potěchu a miláčka, an proň
wšecky tyto wěci zřídil podiwně,
wábila mne putowati z Cherubůw
kůru, o samotě: jasný Serafe,
pówěz, na které z těch kaulí swítících
člowěk stálé sídlo má, či stálého
nemá sídla, nébrž z těchto swítících
kaulí na každé mu wolno bydleti?
kdež ho najdu, bych buď s tajným úžasem,
buďto s podiwením zjewným widěl jej,
jehož swěty nadal twůrce weliký,
na kterého splýwá tolik milostí,
bych jak w něm tak we wšech wěcech stwořený
oslawował wšeho míra půwodce,
jenž swé wrahy práwě swrhl do pekel
nejhlubších, a k naprawení ujmy swé

stwořil tento nowý blahý lidu rod,
k službě lepší; maudrýť we swých cestách Pán!
Takto mluwil ošemetník pokrytě;
podwodiť jak člowěka tak angela
licoměrnost, zloba jedna chodící
newiditedlná, leč Bohu samému,
z jeho wůle, na nebi i na zemi:
často bdíwá maudrost, jednak usnauci
nedowěra u wrat jejích, sprostotě
swěří stráž, an dobrota tu zlého se
nebojí, kde k zlému není podoby.
Taktě zklamán Uriel, duch nad wšecky
bystrooký w nebesích, a wládař nad sluncem,
kterýž na klam podwodníku mrzkému
w upřímnosti swé tak odpowěděl, řka:
Sličný angele, twá tauha, wedaucí
ku poznání božských děl, a k slawení
působce jich welkého, ne hánliwým
slauti může wýstupkem, ba chwály jest
hodna, ač to podobá se k wýstupku,
žes sem s nadwětrných se bytů zabral sám,
aby na swé oči zřel, co jiní snad
w nebi podlé zprávy znají toliko.
Diwní zajisté jsau jeho činowé,
milo wšecky znáti, hodno nositi
s radostí je wšecky w žiwé paměti.
Které wšak se udá mysli stwořené
pochopiti počet jich, a maudrost tu
neskonalau, kteráž způsobiwši je
pookryla příčiny jich hluboko?
Widěl jsem, jak na hlas jeho shlukla se
hmotná swěta látka, spausta nesličná:
uslyšela směsice, stál litý jek,
stála nekonečnost jatá mezemi:
až když kázal druhé, prchla temnota,
swětlo prohlédlo, a z nečádu byl řád.

Kwapně na swé stání tekly zmatené
žiwly, země, woda, wětry, ohňowé,
wzhůru wynikla tresť nebe nadwětrná,
oživená wzory rozmanitými,
jenž se skaulily a byly hwězdami
nezčíslnými, jakž tu widíš točiť se;
každá swé má místo, každá swůj má běh;
sám ten wesmír kolem wůkol obchází.
Shlédni! kaule ta, co swítí z strany k nám
swětlem odtud obráženým tolike,
země jest, byt člowěkůw, a swětlo to
její den, sic ji co druhau půlkauli
nocby zastírala; měsíc sausedský,
(tak zow naproti tu hwězdu spanilau,)
w tmách jí přispíwá, swůj oběh měsíčný
skonáwaje wždy, a obnowuje wždy,
nebes u prostřed, a swětlem půjčeným
naplňuje potrojný swůj oblíčej,
roste, ubýwá, a zemi zjasňuje,
brání noci bledým panowáním swým.
Místo to, jež ukazuji teď, jest ráj;
bydlo Adama, ta clona — jeho stan;
cestau nezablaudíš tau, mne wolá má.
Děw se obrátil, a Satan nízko se
ukloně, (jakž wyšším duchům w nebi zwyk,
kde swé šetrnost a pocta práwo má,)
odpuštění wzal, a k zemským krajinám
s Ekliptiky, zdárnau hnán jsa nadějí,
dolůw příkrým letem kwapil wíruje,
až pak doletěl byl wrchu Nifatu. [13])

13) Hora na pomezí Armenie, nedaleko wrchowiště Tigra ř[illegible] jakož naswědčuje Xenophon ze zkušení. Básník dáwá přistati Sat[illegible] na ten wrch, proto že s Mesopotamií hraničí, do které nejlepší [illegible] sowatelé ráj kladau.

Zpěw čtwrtý.

Na uzření ráje Satan rmautí se nárušiwostmi wšelikými, zlořečí slunci, proklínaje Boha i sebe, a utwrzuje se u předsewzetí zločinstwa. Opsání hory, na které byl ráj. Satan přeskočiw hradby ráje, proměnì se w krkawce, a usedne na stromu žiwota. Obraz rozkoší rájských. Satan wida Adama i Ewu, diwí se jim, a dowěděw se z jich rozmluwy, že strom wědomosti byl jim zakázán, ukládá způsob zkušení jich, aby okusili zakázaného owoce. Uriel, ředitel slunce, oznamuje Gabrielowi, strážníkowi ráje, že widěl podezřelého ducha putujícího po nowém swětě. Gabriel připowí wyšetřiti jeho. Noc. Adam a Ewa rozmluwiwše jdau na odpočinutí. Jich modlitba wečerní. Opsání jich stánku. Gabriel rozsílá po zahradě stráž noční. Zefon a Ituriel najdau w stánku kníže čertůw, an we způsobu žáby Ewě spěcí w ucho sny dmyše. Satan protiwí se Gabrieli a do půtky se hotuje; než naposledy, přestrášený znamením na nebi, utíká z ráje.

Ó, by nyní zazněl hlas ten wýstražný,
jenžto proroku zněl mocně na nebi
w zjewení, [1]) kdy drak, jsa swržen po druhé,
přišel zuřiwý se pomstit nad lidmi,
běda země obywatelům! ach, snad
časně wystraženi jsauce o příští
wraha tajného, by prworodiči
naši ušli, blaze ušli smrtedlným
jeho úkladům: neb nyní ponejprw
Satan, nyní, rozpálený wzteklostí,
na zem staupil, swoditel, pak žalobník

1) Zjew. Jana XII. 12.

lidské rodiny, by pomstil na křehkém,
na newinném člowěku swé porážky
w prwním potkání, a pádu do pekel.
Jednak nepotěšený swé prospěchem
dráhy, smělé jakkoli a daleké,
aniž maje k chlubení se příčiny,
začal proklatau swau zlost, jenž porodu
blízka jsauci, nyní zmítá se a wře
w hrudi jeho baufliwé, a na něho
zpátkem naléhá co nástroj ďábelský.
Strach a nejistota hněte neklidnau
jeho mysl, a bauří ze dna peklo w něm,
(neboť peklo w sobě nosí, okolo
něho peklo jest, a o krok jediný
nemůž pekla dál než sebe utéci
změnau místa) budí w něm teď swědomí
spěcí zaufalost, a budí pomnění
hořké, čímtě byl, čím jest, čím býti má,
horším: stíhát horší muka horší čin.
Časem na Eden, jenž nyní rozkošně
padá wůči, upře smutné oko swé,
časem na nebe a slunce, plným teď
bleskem swítící s swé wýše polední:
potom rozmýšleje mnoho dí, a lká:
Ó, [2]) jenž sláwau uwěnčené náramnau
shleduješ, co samowládce, podobné
bohu této swěta spausty, před jehož
pohleděním wšecky hwězdy zkrýwají
umalené hlawy swé; i wolám já
k tobě, jednak nepřátelsky, jmenem tě
zowa, slunce! bych ti řekl, jak newražím
na twau záři, že mi w pamět uwodí,
s jakého jsem stawu spadl, jak slawným byl,

2) Když Milton nejprwé hodlal ze ztraceného ráje su hru učiniti, byly tyto werše jí za počátek.

wyšším nad tebe, až pych a zpupnost mne
horší swrhla w nebi wálejícího
proti nebes králi swrchowanému.
Ach, a proč? i nezasloužil odměny
na mně takowé, jenž w tom mne, co jsem byl,
stwořil důstojenstwí, nepředstíraje
nikdy dobroty mi swé; a netěžká
byla služba u něho. Co mohlo být
snazšího, než chwálu jemu wzdáwati?
w malau odplatu; a díky činiti,
díky powinné! než u mne wšecko se
dobro zwrhlo w zlé, a zlobu zplodilo;
wzdwižen jsa tak wysoko, jsem hanbil se
z pokory, a mněl, že wýš jsa o stupeň
budu nejwyšším, a w okamžení prost
dluhu nesmírného nekončených děk,
jež wždy zpláceti a wždycky dlužným být
bylo břemenné; i zapomínal jsem
to, co od něho jsem bral, a nepomněl,
že se znáním k dluhu dlužnau nestáwá
wděčnost, nébrž zplacuje, jsauc pojednau
powinna i prosta: jakéž břemeno?
Ó kéž mocný osud jeho určil mne
nižším kterýms angelem! toť zůstal bych
blaženým, a nebyla by zbudila
pýchy we mně neskončená naděje.
Wšak, proč ne? — i mohltě wládce některýs
rowně welký pnauti se, a na swau mne
potáhnauti stranu: jednak wládcowé
jiní, rowně welcí, předce nepadlí,
nébrž nepohnutě stáli, wnitř i wně
zbrojní proti pokušení každému.
Měls ty rownau státi wolnost, rownau moc?
Měl: i na kohož, a nač ti naříkat,
nežli nebes na lásku, wšem zdíle
zárowně? i budiž tedy prokleta!

láska jeho, jelikož mi stejná jest
nenáwist i láska, obě wěčnými
trýznice mne mukami. — Ne! budiž ty
proklet sám, že proti jeho wůle twá
wywolila, čehož pyká sprawedlně.
Nastojte, já bídný! kam se uteku
před hněwem a zaufalostí nesmírnau?
kam se wrhu koli, wšudy peklo jest;
sám já peklo jsem, a w nejpropastnější
hlaubi propastnější hlaub se otwírá,
pohltiť mne hrozící, tak hrozná, že
peklo kázně mé jest nebem proti ní. —
Ustaň jednau, ustaň! ach, co žádného
není želu místa, není milosti?
Kromě poddání se, není žádného!
Toho slowa pak mi pýcha zbraňuje,
zbraňuje mi bázeň studu před duchy
dolními, jež jinau chlaubau, jinými
sliby, nežli poddáním se, zawedl jsem,
wynášeje se, že sobě podrobím
Wšemocného. Nastojte, což newědí,
jak té marné chlauby trpce zakaušim,
jaký zármutek má střewa kormautí,
když se před mým w pekle trůnem sklánějí;
korunau a berlau strmě wysoko
upadám tím hlaub, jsa jedno nejwyšším
w bídě; takowau má pýcha útěchu!
Buď to wšak, že bych se mohl pokati,
buď, že z milosti swůj prwní míti staw:
ó, jak brzy zas by mysl wysokau
wýsost zbudila, jak brzo k tomu se
neznala, co licoměrná přisáhla
poddanost! a učiněné w bolesti
sliby napotomní wydáwalaby
zwůle za wymušené a neplatné.
Jakéž pak tam smíření, kde smrtelná

wášeň ránu zaryla tak hlubokau?
Toť by mne jen w horší wrhlo poklésku,
w těžší pád; toť drahá kaupě bylaby,
dwojí za bolest tak krátké úlewy.
O tom wí můj trestatel, a protož on
tak je wzdálen od podání pokoje,
jako od prošení já. Ai tedy již
po naději weta! místo wyhnanců,
místo wyhostěnců nás si utwořil
nowé milostníky, lidský rod, a proň
tento swět. Pryč tedy naděje, pryč ty
hrůzo s nadějí, i ty hryzaucí
swědomí! wše dobro pro mne ztraceno!
Nuž ty zlo buď dobrem mým! skrz tebe já
zdělím aspoň panstwí s králem na nebi,
skrze tebe wíc než z půle powládnu,
jakž to brzy lid, i tento pozná swět.
Takto mluwě tměl se wášní wšelikau
w twáři, hněwem, záwistí a zaufáním
třikrát změněné, což jeho strojený
škaredilo oblíčej, a zrazen byl,
jestliže naň které oko patřilo.
Prázdnyť jsau tak mrzkých náružiwostí
mysli nebeské. To znamenaje wrah
utajil swau bauři klidem powrchním.
Strůjce lsti! jenž prwní byl, kdo swatosti
pod příkrowem podwody se zanášel,
ukrýwaje hlubokau swau zlost a mstu.
A wšak nebyl s to, by wystraženého
zklamal Uriela; onť jej okem swým
na důl prowázel, a widěl Assyrské
na hoře [3]) jej w zasmušení, w jakowém
nehodí se býti duchu blažšímu:
widěl plaché twáření a powahy

3) Nifatě, o níž swrchu.

jeho wzteklé, mnějícího sama se
býti, neznamenána a nezřena.
Odtud zdwihne se a táhne nepřítel
k mezem Edenu, kde utěšený ráj,
w blízce teď, swým zelenitým obwodem
wěncuje, co polní twrzí, planité
témě příkré pustiny, jíž srstnaté
boky peřestým a diwým obrostlé
hauštím brání dostupu: a k temeni
pnau se w kolmau wýši stíny nádherné
cedrů, jedlí, sosen, rozsochatých palm,
wstupujíce řádně, stíny nad stíny;
sličné lesní diwadlo! a nad wrchy
jejich strmí náspy ráje zelené,
daleká nás wšechněch otci wýhlídka
na nížinu panstwí jeho okolní!
Wýše náspů stála řada okrauhlá
stromů wzácných, pěkným těžkých owocem,
zlatým owocem i kwětem pospolu,
sličným měňawostí barew žiwaucích,
na něž swými radostněji lučilo
slunce paprsky, než na spanilý mrak
západní, neb mokrý luk, an zemi bůh
deštěm porošuje. Tak byl milostný
onen kraj! Tu za čistějším čistější
powětří mu wane wstříc, a do srdce
dýše zdárně jarní znik a potěchu,
hodnau k zapuzení wšeho zámutku,
jen ne zaufalosti. Měkcí wětříci,
wonnými chwějíce křídly, střásají
zápach kwítkowý, a šepcí, odkawad
nabrali té balsámowé kořisti.
Jak kdy těm, kdož oplynuwše Naděje
předhoří, i Mozambik[4]) teď minuli,

4) Aužlabí mezi jihowýchodním pomořím Afriky a ostrow[em] Madagaskarem.

po moři, sewerowzchodní wětrowé
s břehů Arabie šťastné kořenných
zawíwají libě wůni Sábejskau;[5])
dlauhá plawba, ale samým mila jest
meškáním, a drahně mil, jsa líbé rád
wůni, starý Okean[6]) se usmíwá:
tak tu městknaly ty wonné sladkosti
wraha, tráweninu jich, ač líbost w nich
wětší měl, než w dýmu rybím Asmody,
jímž, ač rozkochaný, hnán jsa od choti
Tobiašowce, k swé škodě, z Medie
utekl do Egypta, kdež i swázán jest.[7])
Nyní pod ten diwoký a strmý chlum
přišel Satan zdlauhawě a w myšlénkách;
dále nemohl jíti; hustě spletené
jako w jednu křowinu, tu zrostliny,
chamradí a chrastí, wšecku zamátly
cestu člowěku i zwěři chodící.
Jedna byla brána, slunce na wýchod,
z druhé strany; kteréž wida Arciwrah
pohrdl wstupem příslušným, a z potupy
skokem lehkým přes weškeren wysoko
skočiw chlum i hradbu náspů nejwyšších,
stanul w ráji. Jako laupežný kdy wlk,
jejžto pudí hlad se hnáti po lupu,
počíhaw, kde pastéřowé stáda swá
zawírají wečer w polní stawadla,
w bezpečnosti skočí lehce w ohradu:
neb jak zloděj, chtěje měšec zlaupiti
některému sausedskému boháči,
podstatnéli dwéře, pewně zawřené
záworau i zámky, brání útoku,

5) Sába město w Arabii šťastné, na kadidlo bohaté.
6) Moře, pod twárností boha wyosobené.
7) Wiz Tob. XIII.

dobude se oknem, nebo skrze krow:
tak se do owčince Páně prwní ten
dobyl krádce weliký, tak po něm se
dobýwají ještě jeho do církwe
nájemníci mrzcí. Potom wyletěw,
na žiwota stromě, stromě u prostřed
ráje, co jich rostlo koli, nejwyšším,
sednul krkawcem; a wšak on žiwota
tudy nezískal, ba i žiwým smýšlel smrt:
aniž pomněl, ano w stromu žiwotní
byla moc, a užil toho k výhlídce
toliko, co bywší lépe užito
neslo nesmrtedlnost. Taktoť málo kdo,
leda Bůh, zná cenu dobra před sebau;
dobra nejlepšiho zlé neb chatrné
býwá užití. — Tu s nowým úžasem
wše, co smyslům lidským lahoditi můž,
widí w úzkém prostranstwí, sklad přírody
weškeré, ba wíce — nebe na zemi!
Byltě rájem Páně blahoslaweným
tento sad, byw na wýchodě Edenu
štípen od něho. I táhl Eden se
od Aurany [8]) na wýchod až k králowským
wěžím Selewcie [9]) welké, stawené
Řeckých od králů, kde před tím drahně let
obýwali w Telasaru Edenští.
W tomto kraji líbém Pán swau líbější
zdělal zahradu; tu z země plodistwé
kázal růsti štěpům druhů rozličných,
zabýwajícím i zrak, i čich i chuť.
U prostřed pak wšech jich stál strom žiwota,
walný, kwětný plodem ambrosiowým

8) Jinak Haran, hlawní město w Mesopotamii.

9) Město na břehu řeky Tigris od Selewka stawené, kt(erý)
po smrti Alexandra Welikého nad zemí Syrskau kralowal.

z zlata rostlého, a blízko žiwota
naše smrt, strom wědomosti wyrostal,
wědomosti dobra, draze kaupené
za wědomí zlého! K straně polední
tekla skrze Eden řeka široká,[10])
běhu neměníci, nébrž skrze chlum
kostrbatý prošla, zpodem zhlcená.
Bůh tu horu ohradě swé za základ
zwršil bystrým nad praudem; ten z části swé
ssaný líbau žízní kypré od země
wystupuje w swíži pramen, stružkami
sádek milý zapojuje mnohými;
potom sjednotě se padá strminau
toku w náručí, jenž teď se z průduchu
mrákotného wyskýtá, a napotom
rozdělený w čtyry walná ramena
plyne na různo, a mnohá prochodí
slawná králowstwí a kraje, o nichžto
nemístná tu spráwa; lépe líčiti,
(uměníli s to,) jak z safírowého
wrchowiště řeřabaté potůčky
zlatém po písku a perlách wýchodních,
walíce se labyrinty bludnými,
pod stinnými odry plynau nektarem,
nawštěwují každé kří, a swlažují
kwítí ráje hodné, jež ne umění
hladké we hřádky a kliky titworné,
nébrž přirození dobré naselo
štědře w plani, po wrších i dolinách,
či je ranní slunce prwním zahříwá
swětlem, w šírém poli, či je w poledne
hustí šerých laubí chladí stínowé.
Takowé to bylo místo, krajina
blahá podíwání rozmanitého:

10) Tigris.

háje balsámem a wonnau slzící
ambrau, sady zlatolícím owocem
nawěšené milostně, chuť bawícím,
Hesperidské bájky, prawdiwéli kde,-
prawdiwé tu jedno. Prostřed widěti
luhy, palauky, a stáda škubící
měkau tráwu, nebo kopec palmowý,
nebo kwětné lůno wodné doliny,
prostírající swé wnadné bohatstwí,
kwítky každé barwy, růže bez trní.
Jinde opět stinná jeskyně neb skrýš
s chladným ústupem, jež réwí záclonné
brunátnými hrozny mile obkládá
wybujnělé: za tím wody chřestící
se příkrých se walí strání, na různo,
nebo w jezero, kde třepenatý břeh,
owěnčený myrty w křišťálowém se
zhlídá zrcadle, swé praudy spojují.
Pějí ptactwa kůrowé, a wětříci,
jarní wětříci dchem wonným dyšíce
s luk a hájů, chwějícím se wedau šust
lupením, an zatím wšeobecný Pan [11])
s Hórami a Graciemi kolujíc,
jaro wěčné uwádí. Ni planiny
Enny [12]) sličné, kdežto, sama pěknější
kwítek, kwítí méně pěkné trhajíc,
Proserpina chycena jest od Dita

11) Staří wšecko wyosobowali: Pan (Wše) jest příroda Gracie (milostnice, wděky) gsau příjemní časowé roku; Hóry (hodiny) jsau čas potřebný ku zplození a ukončení wěcí wšelikých. Milto tedy tuto básnířsky prawí: že nyní přirozenost w nejpěknější sw dokonalosti byla, a každá chwíle něco nowého a dokonalého přinášel

12) Enna pěkná planina w Sicilii; *Dafnin* háj s řekau *Oro* *tem* blíže Antiochie w Syrii, kdežto studnice byla jména stejného onau Kastalskau w Řecké zemi a jako tamta básnířskau mocí nad wala. Pramen Kastalský jest pramen wěští básnířský. *Nisan*, ostr w Africe. Cham, syn Noemůw, Egypt a Libyi osadil.

mračného, již Ceres swětem hledala
teskliwě: ni při Orontě rozkošný
Dafnin háj, ni pramen wěští Kastalský,
wrownati se mohli ráji w Edenu:
ani Nissa, opásaná Tritonem
řekau wýspa, Cham kde starý (Pohanům
slowe Amonem, i Jowem Libyckým)
ukryl s Amalthéau dítě kwětaucí
Baccha, před macechy Rhey očima;
ni, kde krew [13]) swau Abyssinští králowé
chowají, wrch Amara, [14]) jmín od mnohých
prawým rájem, Ethiopskau pod čarau,
u hlaw Nílu stkwaucím skalím zamknutý,
zwýší jízdy za den celý; daleko
jednak za Assyrskau ohradau, kde wrah
widěl bez potěchy wšecku potěchu,
nowé, diwné žiwočichů rodiny.

Dwa z nich, wýtečnější jsauce postawy,
wznešení a přímí, jako bohowé!
krytí rauchem uctiwosti wrozené,
w nahém důstojenstwí, zdáli wšeho se
pány býti; práwem: z jejich twářnosti
božské swítil obraz twůrce slawného,
maudrost, prawda, swatost přísná, čistotná;
přísná, jednak na synowské stawená
zwolnosti; což prawá wážnost člowěka.
Ač nestejní oba, jakož nestejné
widělo se býti jejich pohlawí;
k rozjímání on, a k boji způsobný,
ona k lahodě a sladkým podnětům;
pro Boha on sám, w něm ona pro Boha.
Jeho čelo spanilé a prostranné,

13) t. j. syny swé.

14) *Amara*, hora w Abyssinii w Egyptě, w náramně pěkné kragin s wýhlídkau wýbornau mezi skalinami alabastrowými.

jeho sličné oko wládu ručilo
neobmezenau; a wlasů jacinty
wůkol s pautce wisely mu po mužsku
w kučerách, ač jedno k plecem širokým:
ona po pás lepý, na wzor záslony,
nesla nestrojené zlaté wrkoče,
wlasy prosté, ale wůkol swijené
we hrající prsténky, tak jako swé
réwa wije ručičky. Což porobu
jewilo, než utěšenau porobu,
welenau i přijímanau šlechetně,
wzdáwanau s tichým oddáním při skrowné
hrdosti a sladkém lásky zdráhawé
odtahu. A článků těla tajemných
posawad se nekrylo, a nebyl ten
winný stud, stud za účinky přírody.
Stude nestaudný, ó hanbo hanebná,
hříchu plémě, což jste rod ten pomátly
lidský stínem, pauhým stínem čistoty,
wzawše z žiwota mu žiwot nejblažší,
sprostotu, a neúhonnau newinu!
Takto nazí chodili, a bez hanby
stáli před Bohem i Angely, že zlo
nečinili. Tak se weda za ruce
šlo jest dwé to nejmilostnější, co kdy
w milostném se objímání slaučilo;
Adam nejlepší wšech mužů, synů swých,
Ewa nad deery swé wšecky nejkrašší. —
Pod záslonau libošumné hustiny,
na tráwníku, blízko swíží studénky,
posadili se, a po swé zahradní
sladké práci, jaká jedno wětříků
zůwe ochladu, a oddech zslazuje,
žízni zdrawoty a chtíči lahody
přidadauci, obědwali owoce,
stredné owoce, což samo sklonité

wětwí podáwalo zwolna sedícím
na měkém a kwětném tráwy koberci.
Jedli zdrawau libiwost, a žíznice
do kor čerpali mok z žídla plného.
Rozmluw lahodných a milých úsměchů
také šetřeno, i zábaw mladosti
slušných spanilému páru, spatému
blahým swazem manželstwí, a w samotě.
Wůkol skákawě si hrala wšeliká
zemská zwěř a diwočina, co jí teď
chowá koli háj a paušť, neb les a sluj;
šprýmowně si wede lew, a w dlapě swé
pěstí kůzle; nedwěd, tigr, lewhard, rys
skáčí před nimi, sám neohebný slon
namáhá se bawiť je, a swrcuje
hebkau traubu swau: tu chytrý chaulí se
lichotiwě had, a wina w Gordické [15])
uzly ohon mrštný, osudné swé lsti
důwod dáwá zřejmý: jiná na tráwě
sytá zažíwajíc leží s očima
otewřenýma, neb ke swým brlohám
kráčejí: an slunce nyní sklonitým
nachýlené během k mořským pospíchá
ostrowům, a po wstupacím žebříku
nebe wycházejí hwězdy průwodní
přijdaucího wečera, kdy, jako prw,
ustrnulý stojí wrah, a posléze,
ledwa našed mluwu, takto zaúpí:
Peklo! co to widí smutné oči mé!
místo blaženosti naší posedli
jinorodí tworowé, snad země plod;
toť ne duchowé, ač jasných nebeských
duchů málo menší, na něž mysl má

15) Naráží na onen uzel, který Gordius, Frygský král, woze swém zadrhl a Alexander Weliký mečem přeťal.

hledí s podiwem, i milowati je
mohlaby. Tak žiwě božská stkwí se w nich
podoba, tak walnau ušlechtila je
krásau ruka twořící! Ó hladké dwé!
newíš ty, jak blízka jest twá proměna,
kterak zmizí radost twá, a zůstawí
bídě tebe, bídě wětší nad toto
rozkoše twé chutnání. Toť blazi jste;
ale blahost ta, by dlauho trwala,
utwrzena zle; a toto wznešené
sídlo, waše nebe, špatně na nebe
ohrazeno jest, by wraha takého,
jakowý dnes wešel, mohlo zniknauti;
wraha, wšak ne z nepřízně; mně líto wás
nuzných, ač mne líto není žádnému.
Spolku hledám u wás, hledám zpříznění
úzkého, tak úzkého, že buďto já
s wámi, buď wy semnau máte bydleti
napotom: můž být, že bydlo mé ne tak,
jako tento pěkný ráj, wám bude whod;
přijměte wšak dílo twůrce wašeho:
on je mně, já wám zas dáwám mile rád.
peklo, rozewra swé brány nejširší,
přijme wás, a přiwítají knížata
jeho: tamtoť wětší bude prostranstwí,
než w tom kraji úzkém, pro mnohý rod wáš.
Za to, že tam bydla není lepšího,
mějte díky tomu, jenž mne bezděky
pudí mstít se na wás, jednak nekřiwých
pro toho, kdo křiw. I byť (jakž prawdě jest,)
nad newinau waší zželelo mi se,
přece příčinaby obce sprawedlná,
cti a wlády zhojnění, ne beze msty,
swěta toho dobytím, by nyní mne
k skutku dohnala, jejž jinak spáchati
zatracen jsa jakkoli, bych zhrozil se.

Takto mluwil wrah, a barwau potřeby
líčil po tyransku ďábelský swůj čin.
Potom na důl s wysokého na stromě
sídla snesl se mezi stáda hrající
čtwernohých, a teď se tím, teď oním stal,
jak se srownáwalo s jeho úmyslem,
widěť z blízka kořist swau, a podtají
z řeči nebo skutků skaumať jejich staw.
Nyní lwem jsa, s plamennýma očima
obchází je wůkol, nyní jako tigr,
který za náhodau w lese wyslídiw
některém dwě úlé srny hrající,
kwapně sehne se, pak wstana tu i zde
číhá shrbený, až najde, odkudby
skočiw úprkem ge obě uchwátil
nejsnáz každau w jednu dlapu. Dychtiwě
nyní, — anto Adam Ewě, prwní muž
prwní ženě takto wece, — slyšeti
pílí nowé mluwy hlahol plynaucí:
Účastnice jediná, a jedna též
částko wšech těch radostí, a nejdražší
sama nád wšecko! i toť, že mocnost ta,
učiniwši nás i swět ten prostranný,
přenesmírně dobrá jest, a dobrem swým
štědrá tak a wolná, jako nesmírná;
ježto, zdwihši z prachu, postawila nás
w takém blaženstwí, ač žádné nemáme
do ní zásluhy, ni lze nám konati,
co by prospěti jí mohlo, kterážto
jedné od nás žádá služby, šetřiti
přikázaní jednoho a lehkého;
mezi wšemi ráje rozmanitými
stromy, chutné nesaucími owoce,
nejídati z toho stromu wědění,
štípeného podlé stromu žiwota.
Ai, tak blízko roste u žiwota smrt:

cokoli to smrt, jest to co hrozného;
nebo wíš, že smrtí jmenowal to Bůh,
jísti s toho stromu, s této jediné
známky poslušenstwí, mezi známkami
tolikými wládení a mocnosti
udělené nám, a panstwí daného
nad jinými žiwočichy na zemi,
w powětří a moři. Neprotiw se nám
tedy jeden rozkaz lehký, majícím
wolné práwo požíwati do wůle
wěcí ostatních, a sobě obrati
bez překážky rozmanité rozkoše.
Oslawujme raději a welebme
jeho dobrotu swých prací rozkošných
pílením, buď raubajíce bujné ty
zrostliny, buď pěstujíce autlé to
kwítí; což ať těžké, s tebau — sladké jest.
Ewa dí: Ó, pro něhož a z něhož já
učiněna, z jehož těla tělo jsem,
bez něhož i žádné nejsauc platnosti,
wůdce můj a hlawo má! myť owšem wšecku mu
chwálu dlužni jsme a díky wezdejší;
zwláště já, jenž šťastnějšího požíwám
dílu, požíwajíc tebe, tolika
nadaného přednostmi, an družiny
nikde nemáš rowné sobě. Toho dne
často zpomínám, kdy ze sna ponejprw
probuzena, nalezla jsem ležící
w chládku sebe na kwítí, s swým podíwem,
kde a kdo bych byla, odkud zde a jak?
Nedaleko hrkot wody chřestící
z sluje wycházel, a prostírala se
plynná hladina, a stála bez hnutí
čistá jako obloha: tam pojdauci,
s nezběhlými smysly lehnu na trávník
zelený, chtíc nahlížeti w tiché to

jezero, jež druhým nebem mněla jsem.
Když se kloním patřeci, ai naproti
podoba se kloní w mokré jasnotě,
na mne patřeci. I uchýlím se zpět,
uchýlí se zpět; i wrátím brzy se
s potěšením já, i wrátí brzy se
s potěšením ona, na mne odměnným
wzhlédající saucitem a milostí.
Tamť bych upírala posud oči swé,
marnau tauhau prahnauci, leč takowý,
wystřeha mne, zazněl hlas: »Co widíš zde,
co zde widíš, twore pěkný, jsi ty sám.
S tebau tamten přichází, i ustaupá;
za mnau pojď, já powedu tě, kde ne stín
čeká jemných objímání twých, brž ten,
kteréhos ty podobau a s kterým ty
kochati se budeš, neoddílně twým,
roděci mu twory tobě podobné,
zwána proto matkau lidské rodiny.«
Což mi činiť bylo? pojdu na rychlost
newidědlně wedená, až zahlédnu
tebe, twárnost urostlau a spanilau
pod jaworem, jednak ne tak spanilau,
wnadně lahodnau, a krotce milostnau,
jak ta jemná twárnost u wodě. Tu já
zpět; ty následuje woláš hlasitě:
Wrať se, Ewo krásná, kohož utíkáš?
koho utíkáš, ai z toho sama jsi,
tělo z těla jeho, z kosti jeho kost!
já, bych tobě bytost dal, jsem zapůjčil
tobě z boku swého, blízko od srdce,
podstatného žiwota, chtě u boku
swého míti tebe napotom, ó má
neoddělitelná, drahá potěcho!
částko duše mé, má tauho, druhá má
polowičko! — Prawiw rukau laskawau

jal jsi mne, i oddám se a widím, jak
spanilost a maudrost mužská jest
nad krásu, ta jedna pěknost prawdiwá.
Takto arcimatka naše obecná
prawila, a s pohlédáním manželské
powabnosti nehanné a krotkého
wzdání, polauobejmauci přilnula
ku praotci našemu, a odpolu
její wzdmuté prsy nahé s jeho se
utkáwaly, jsauce zlátem plynaucím
wlasů prostých ukryty: on kochán jsa
její sličností a wděky wolnými,
usmíwal se spanilejší milostí,
než se na Junonu [16]) Jowiš usmíwá
obtěžkaje mraky kwítím májowým;
až i stiskne matronálské její rty
čistým pocelowáním: pryč ďábel se
uhne záwistný a s zlostným žehráním
hledě po boku, tak tauží do sebe:
Omrzalý úkaz, pohled bolestný!
Tu ti rájowci se pěstí wespolek
objímáním, (blaženějším Edenem)
chutnajíce rozkoš jednu za druhau,
an já zatracen jsem do pekla, kde ni
potěcha ni láska, nébrž ukrutná
bydlí žádost, (muka naše nemalá,)
žádost nenabažená, a bolestnau
tauhau trápící. Než nezapomenu,
co jsem slyšel z jejich úst; ne wšecko jim,
zdá se, náleží. Tam stojí jeden strom
osudný, strom wědomosti, k požití
zbráněný. Co? wědomost jim brání se?

16) Juno tu znamená oblaky, Jowiš wyšší powětří. Smysl je jak se směje nebe na parnatý země obor, když plodná činí mračna wšecky wěci po jaru.

podezřelá, diwná wěc! i proč by té
záwiděl jim pán? zda hřích, zda smrt to jest,
že se wí? i zdaž jen za neweědomím
stáwá jich? jest to ten jejich blahý staw,
to ten důwod wíry, poslušenstwí jich?
krásný základ, na nějžby se událo
stawiť záhubu! I wzbudím w mysli jich
žádost wědění, a nechut k rozkazům
záwistiwým, nalezeným zúmyslně
na porobu jich, jež sic by wědomost
bohu wrownala; tím býti prahnauce
okusí a umrau: totě podobné!
Dříwe ale půjdu dobře wyskaumat
této zahrady, a každý wyzwím kaut;
mohuť z náhody se s někým potkati
z nebe duchů pocestných, kdes u žídla
nebo w hustostinném ústupu, a ten,
o čem hodno, zprawí mne. Měj, ano lze,
měj se dobře blahé dwé, a užiwiž,
než se wrátím, užiw krátké radosti,
dlauhá potom tebe bída zachwátí.
To děw, odwrátí swé kroky nádherné
jednak s chytrým pozorem, a putuje
po horách i dolinách, skrz les i paušť.
Zatím w odlehlosti nejzazší, tam kde
s nebem okean a země mezuji,
slunce nachýlené zwolna zachází,
přímým wzhledem na wýchodní do ráje
bránu mecíc wečerní swé paprsky.
Jest to hora z alabastru, zwršená
k oblakům a spatřitedlná z daleka,
jedna s země stezka pne se dostupná:
jeden u wýsosti wchod, wše ostatní
náhlé skalí jest, jenž strmí swěšené,
k nedolezení. Tu mezi slaupowím
skalným seděl strážců wůdce angelských,

Gabriel, a čekal noci. Okolo
něho we hrách cwičila se rekowných
nebe mládež nezbrojná, než na blízce
braň jich, kopí, pawézy a přílbice
wisí, zlatem plající a demanty.
Semto sjeda na slunečném paprsku
přišel Uriel, jak letí na podzim
střelující hwězda náhle skrze noc,
ohniwé kdy páry tíží powětří:
wýstraha to plawcům, odkud stříci se
wichrů násilných. I počne s kwapností:
Gabrieli! tobě losem tento dán
úřad jest a pilná stráž, by w blahé to
sídlo newešlo co zlého. Toho dne
u wysokém poledni k mé přišel duch
kauli, žádostným se zdaje poznati
wíce z Wšemocného děl, a obzwláštně
člowěka, ten obraz jeho poslední.
Popsaw jemu cestu, pozorowal jsem,
kterak pln jsa spěchu wětrem wírowal;
ale na půlnoční hoře Edenské,
kdežto přistal, brzo widím jeho twář
nenebeskau, temnau zlými wášněmi.
Stíhalo jej oko mé, až we stínu
ukryt jest; toť zatracenců, tuším, kdos
nowých tropit bauří přišel z hlubiny;
toho wyšetřiti bude péče twá.
Nato křídlatý mu wece bojowník:
Urieli! není diw, že bystrému
oku twému, w oné jasné wýsosti
slunečného okršku, nic neujde
w swěta spaustě, široko a daleko.
Jednak skrze tuto čilau posádku
neprochází nikdo, mimo ty, kdož jdau
s nebe, dobře wědomí; a od času
poledního nešel tudy žádný twor.

Jestli jaký zlý duch tyto přeskočil
meze zemské z úmyslu, že trudno jest,
wiš, w tom překaziti jeho podstatě
nadwětrné hmotných hrází záporau.
Pokud ale w těchto ráje polinách
někde čihá w jakékoli způsobě
ten, jejž prawíš, zwím to dříwe úswitu.
  Slíbil on, a Uriel se k úřadu
wrátil swému po tom jasném paprsku,
nachýleném nyní na důl ke slunci,
pod Azory [17]) zašlému; buď ono že
kwapným nad míru swým denním oběhem
tu se octlo, buď že méně hnutedlná
země, kratším obrátíc se k wýchodu
tokem, na západu zůstawila je,
zkrašující šarlatem a zlatem swým
odbíjeným trůnní jeho oblaky.
Wečer blížil se, a saumrak šediwý
posupným swým rauchem wšecko přiodil.
Ticho prowodilo jej, an pták i zwěř
wšeliká w swých daupatech a w hnízdech swých
uložili se; jen slawík bdějící,
ten jen celau noc pěl milau píseň swau,
tichu k potěše. Teď nebe stkwělo se
žiwým safírem a hwězda wečerní,
jasná, méně jasných družek wůdkyně,
nastaupla, až měsíc, wzejda w pošmaurné
důstojnosti, zjewil newyrownané
swoje swětlo králowské a rozprostřel
na temnostech šerých stříbrný swůj plášť.
  Tu dí k Ewě Adam: Sličná manželko!
noci hodina a tworů wšelikých
uspání nám welí odpočinutí,
an Bůh práci s oddechem, co s nocí den

17) Ostrowy w západním moři.

střídati se chtěl, a rosa w chwíli tu
padající snowá, měké dřímoty
tíhotau nám očí wíka zawírá.
Jiná zwířata, den celý prázdníce
těkají, a po nepráci oddechu
méně potřebují: člowěk jisté má
duše, těla zaměstknání wezdejší;
a to jewí hodnost, jewí šetrnost
Páně wšelikterých jeho kročejů:
kdežto z jiných žiwočichů bezpracných
z jednání swých žádný auětů nedáwá.
Zjitra, než se prwní swětla záplawau
wýchod ulíčí, my wstawše půjdeme
do swé milé práce, pilní oprawy
oněch stromů kwětných, oněch zelených
pořadí, kde chodíwáme w poledne,
pozarostlých wětwím, zlehčujícím si
naše dílo nesporé, a welícím
wíce ruk, než máme, na oklestění
bujných haluzí. Ten rozestlaný kwět,
ono nakapané gumi, ležící
nezhledně a nešwárně, chtí sebráni
býti, miláli nám chůze pohodlná:
zatím příroda snu žádá posily.
Jemuž Ewa dokonalá w pěknosti:
Půwode a wůdce můj! twau wůli já
bez odtahu zplňuji; toť káže Bůh:
Bůh ti zákonem, ty mně; a neweděť
wíce nejblažší jest ženy wědomost,
její chwála. S tebau obýwající,
zapomínám chwíle; w každém počase,
w každých proměnách se kochám zárowně.
Sladek jest dech jitra, sladek jeho wznik,
i to ranní ptactwa prozpěwowání:
milo slunce, kdy ta pole rozkošná
oswěcuje wýchodními paprsky,

an se kwět i tráwa, strom i owoce
třpytí rosau; sladka wůně úrodné
země po dešti, a sladko blížení
lahodného wečera, pak tichá noc
s slawným zpěwákem a s pěkným měsícem,
a s tím nebes perel hwězdným oborem:
jednak ani jitra dech, kdy wyniká
s zpěwem ptactwa ranního, ni slunce wzchod
nad tím krajem rozkošným, ni tráwa, kwět
stkwaucí od rosy, ni zápach po dešti,
ani wečer lahodný, ni tichá noc
s slawným zpěwákem, s tau chůzí w měsíci,
s hwězdným bleskem, není sladka bez tebe.
K čemu však ta swětla, k čemu slawné to
diwadlo, an každé oko zawřel sen?
Dí jí na to wšeobecný předek náš:
Bohorodská dcero, Ewo wýborná!
tytoť wůkol země běh swůj konají,
od wýchodu k západu, a od kraje
k kraji pořádně, ač nenarozeným
posud národům swé swětlo služebné
chystajíce, chodí wzhůru, chodí w dol:
jinak mrákota by w noci získala
staré práwo swé, a udusila by
žiwot u weškerých wěcech přírody;
jež ty jemné ohně nejen zjasňují,
brž i milým teplem mnohých účinků
pěstí, hřejí, žiwí, w mírnost uwodí;
nebo z části ssílají swau hwězdnau moc
na wšeliký plod, jenž roste na zemi,
tudy schopný ku přijetí zralosti
wlité od mocnějších slunce paprsků.
Tedy, byť jich w noci nikdo newiděl,
darmo neswítí: a mníš, by nebylo
člowěka, že nižádných by diwačů
nebe nemělo, a žádné chwály Bůh?

Miliony netělesných na zemi
tworů obcují, nech člowěk bdí neb spí,
spatřujíce s neústawnau pochwalau
díla jeho, den i noc: jak často jsme
od strminy ohlasného pahrbku,
nebo z hauště o půlnoci slýchali
hlasy nebeské, i zwlášť, i w střídawých
písních, welebící tworce welkého;
často kdy, buď stádně stojí na strážích,
nebo nočně obcházejí tento ráj,
při nebeském zwuku znících nástrojů,
plným harmonie počtem, zpěwy jich
dělí noc a srdce k nebi wzdwihají.
W takých rozmluwách se wedli za ruce
k stánku swému blahému: toť příbytek
byl, jejž obral swrchowaný Bůh, kdy wše
štípil lidem k útěše a požitku.
Za krow bylo hustostinné spletení
z bobkowí a myrtů, a co do hory
wíce wonným se a tuhým listím pne:
akant s rozmanitým, líbě páchnaucím
křowím, ohrazowal stěny zelené:
rozmanité kwěty krásné, kosatec
barew rozličných a růže s jasmínky
wznášely a slučowaly hlawy swé
dílem mosaikowým. W zpod fioly,
jacint, šafrán, wykládaly podlahu
krumpowáním bohatým, a stkwostněji
hrály barwami, než drahé kamení.
Jiné twory tam, zwěř, ptactwo, hmyz a čerw
wjíti nesměli; w tak welké člowěka
měli uctiwosti. Nedostalo se
w stánku rowně poswátném a saukromém
Sylwanu [18]) ni Panu, ač jen smyšleným,

18) Sylwan, bůh lesů; Pan, bůh pastýřů Faunus, bůh st rolníků.

nikdy pospati, ni Faunům s Nymfami
w takém obýwati stínu. W zkrýši té
kwítím, wěnci, bylinami wonnými
Ewa snaubená swé prwní ustlala
lože manželské, a nebes kůrowé
pěli píseň swatební, an w onen den
genialní Angel otci našemu
byl ji přiwedl w obnažené pěknosti,
wíce zkrášenau a wíce milostnau,
nežli byla wšemi dary od bohů
zbohacená Pandora, (ach, w příhodě
Ewě rowná!) — kdežto Japetowici
nemaudrému jsauci dána od Herma,
oklamala krásným okem lidský rod,
k pomstě nade krádcem ohně Zewsowa. [19])
Takto ke stinnému bydlu přišedše
stanuli, a oba šírým pod nebem
modlili se Bohu, učiniteli
nebe, země, powětří i oblohy,
ku kteréžto hleděli, a měsíce
kruhu swětlého a osy hwězdnaté.
Ty jsi zdělal noc, ó twůrce wšemocný,
ty i den, jejž prací jistau ztráwený
skonáwáme, blazi skrze odměnnau
pomoc swau, a lásku odměnnau, ten wrch
wšeho štěstí, daného nám od tebe
w tomto místě rozkošném, a přílišně
wolném, kde twé účastníků hojnosti
málo jest, a zbyt twůj prší na zemi.
Jednak zaslíbil jsi zbudiť ze dwau nás

19) Prometheus, syn Japetůw, ukradl oheň z nebe. Jupiter, by se pomstil, seslal mu po Hermowi neb Merkurowi Pandoru; on wšak ji nepřijal, nébrž bratr jeho, méně maudrý, Epimetheus. Ten dowedl wan zpozdilau žádostí wěděni, že otewřewši pušku, wšeliké zlé obsahující, do swěta je wypustila.

pokolení zemi naplňující,
ježtoby twau neskončenau dobrotu
welebilo s námi, i kdy nespíme,
i kdy, jako teď, snu darůw hledáme.
Tuto jednomyslně a bez jiných
obsluh wykonawše prostau modlitbu,
Bohu nejmilejší, wešli do stánku
wedauc se, a nemajíce swlékati
obtížné ty šaty, jež my nosíme,
tudíž podlé sebe položili se,
aniž, mním, se Adam od swé spanilé
ženy odwrátil, ni ona tajemným
zwykům lásky odpírala manželské:
nechať co chce mluwí přísné pokrytstwí
o čistotě, swatyni a newině,
zowa nečistým, co čistým hlásá Bůh,
welí některým a powoluje wšem.
Twůrce náš chce množení, kdo odporem
jemu? zhaubce, člowěka i Boha wrah!
Wítej, lásko manželská! ty zákone
tajný, lidské potomnosti prameni,
jedna ze wšech wěcí, w ráji obecných,
swatá wlastnosti! Skrz tebe zápaly
cizoložné z srdcí lidských wyhnány,
w stádě nerozumných howad těkají;
skrze tebe, založenau na práwu,
rozumnosti, prawotě a čistotě,
drahé přátelstwí a wšecka přibuznost
otce, syna, bratra, nejprw poznány.
Odstup to, bych hříchem zwal, neb haněl tě,
nehodnau mněl místa nejswětějšího,
žídlo wěčné sladkých potěch domácích!
Čisté, neposkwrněné jest lože twé,
teď i zdáwna; swatí, patriarchowé
užíwali ho! Tu milost zlatými
mece střelami, tu swítí ústawná

její pochodně, tu křídly zawíwá
šarlatnými, panuje a pěstí se,
neli w kupných neřádnice úsměchách,
w bezmilostném, bezradostném, náhodném,
prázdném požíwání; neli u dworů
milosti, ne w bujném přestrojowání,
w tanci smíšeném, ne w bálu půlnočním,
w hudbě ne, již ulkaný tam na službu
hledí milowník swé hrdé milence,
potupení hodnější. Tak uspáni
od slawíka jsauce, w sladkém usnuli
objímání tito; audy nahé jich
kryly růže, sprchlé s krowu kwětného,
nahrazené jitrem. Spí, ó šťastné dwé,
nejšťastnější, wětšíholi nepílíš
štěstí, wěda, wíc že nemáš wěděti.
Nyní noc swým stínu klínem změřila
na tom walném podměsíčném klenutí
cesty půl, a od swé brány slonowé
w zwyklé době Cherubíni wyšedše,
stáli w braní u wojenském pořadí,
k stráži noční hotowí, an Gabriel
nejbližšímu wůdci takto prawí, řka:
Uzieli![20]) wezma stráže polowu
slakuj pilně k polední, a druzí ať
krauží k půlnoci, na západ sejdem se.
A hned, jako plamen, w dwé se rozdělí,
část se po kopí, část chýlí po štítu.[21])
Wyňma z oněch silné, chytré duchy dwa,
blízko stojící, ten dáwá rozkaz jim:
Iturieli a Zefone, wy dwa
spěchem křídlatým ten ohrad wyzwězte,

20) Slowe síla Boží. Ituriel pak znamená zjewení Boží, a Zefon tajemstwí, a toho, který tajemstwí hledá. Příhodná jména k úřadu.

21) t. jest na prawo a na lewo.

nezůstawice ni kautu naprosto;
zwláště pak, kde ti dwa pěkní tworowé
teď snad spíce leží škody bezpečni.
Tento wečer s slunce nachýleného
přišed Angel zprawil mne, an jakýs duch
pekelný, (i možnéli?) sem wyrwaw se
z zámků pekla, chwátal, mimo pochybu,
za zlým úmyslem: i jestli toho kde
naleznete, chopte jej a přiweďte.

Prawiw uwádí swé šiky třpytící,
od jichž blesku hasla záře měsíčná.
Ti dwa ale přímo k stanu chwátají,
hledajíce zloducha; i našli jej,
anto sedí, w zemské žáby způsobě,
blíže ucha Ewina, a úklady
ďábelskými usiluje wzbuditi
w obraznosti její mrzké přeludy,
přístrachy a sny, neb jedem žiwnau moc
poskwrniti, ježto z krwe wyniká,
jako měké páry z toku čistého
w ranní době, chtěje tudy štípiť w ní
neklidné a nepokojné myšlénky,
prázdné naděje a tauhy, žádosti
nepořádné, jakéž pýcha zplozuje
powětrnými obtěžkaná obrazy.
Takto pilícího kopím zlehka tkne
Ituriel; (neostojí žádný klam
přede tknutím braní nebeskau, a hned
nawrátiť se musí k wlastní podobě;)
wzskočí wrah tu zrazený a chycený.
Jak kdy padne jiskra w sanitrowý prach,
přihotowený až na syp do beček,
jenž má k strašné wojně býti zásobau,
wznítí se ta smolná pel a w blesk a třesk
znikne náhle: tak se do swé způsoby
zchopil wrah. I cauwli krásní Angelé,

téměř užásli, tak náhle spatříce
krále hrůzy, tudíž ale bez strachu
obstaupili jej, a takto tíži se:
Kdo jsi z duchů odbojných a do pekla
swržených, jenž swého utek žaláře
sem se wkradl a tuto přeobrazený
sedíš na wražedlné stráži u hlawy
těchto spících? »I což wy mne neznáte,
dí jim Satan zdmutý pýchau úštipnau,
»což mne neznáte? i dobře znali jste
druhdy, kdy jsem w důstojenstwí wysokém
seděl tu, kam wy jste wznikať nesměli;
že mne neznáte, jest důwod neznámy
býti wás, a nejsprostější w zástupu;
pakli znáte, proč se tedy tížete?
Waše wyslanstwí se s směšnau počíná
obšírností, oč že marně skončí se!«
Jemu wece Zefon hrdě za hrdost:
Nemni, duše odbojný, že posud twá
táž je způsoba a neumalená
jasnost, by mohl poznán býti, jako kdy
w sláwě stál jsi na nebi, jsa čist a práw.
Zhasla sláwa ta, jaks přestal dobrým být;
hřích a peklo twé jest nyní obraz twůj,
pošmaurný a mrzký! Pojď wšak, počet dej
tomu, který poslal nás, a jehož jest
stříci těchto dwau i ráje od zlého!
Cherub řekl, a wážná jeho pohrůžka
jinochowě kráse powab přidala
nadmírný. Stál zahanbený čert, a čil,
kterak strašliwa je dobrost; uwiděl,
kterak w způsobě swé milostna je ctnost;
widěl ji a tesknil její nad ztrátau:
zwláště pak, že zjewně znamenáno jest
umalenu býti jeho jasnotu.
Jednak srdnatým se stawě praví jim:

Nuže, mámli wálčiti, ať nejlepší
wálčí s nejlepším; ten který wyslal wás,
neli wy, neb on i wy: tím wětší tu
bude chwály zisk, tím menší škoda má.

Bázeň twá, dí Zefon smělý, ručí nám,
co by proti tobě z nás i nejmenší
pořídil. Jsiť bezbožen, a tudy slab!
Nedal odpowědi wztekem nepřítel,
nébrž jako pyšný oř, an železné
hryze udidlo a sliní nádherně,
kráčel napřed, wálčiti i utéci
wida neplatné. Neb s hûry podjal strach
srdce jeho, jinak neustrašené.
Již se blíží k západu, kde plukowé
strážní práwě sešli se, a w spojených
úzce stáli řadách, k nowým hledíce
rozkazûm, k nimž wûdce jejich Gabriel
stana w prûčelí tak wolá hlasitě:

Přátelé! i slyším chûzi rychlých noh,
semto kwapících, a nyní po blesku
Ituriel se a Zefon jewí w tmách:
s nimi třetí kdos; chod jeho králowský,
lichá ale jasnota; dle powahy
zpupné zdá se býti kníže pekelný;
podobné, že neodejde bez pûtky:
mužně stûjte, číhá w twáři jeho wztek.

Ledwa dokonal, kdy přijdauce ti dwa
jewí w krátkosti, kdo, koho wedau, jest,
kde ho nalezli, čím zaměstknaného,
w jaké postawě a zkrytém zpûsobu.
K němuž z ostra hledě, takto Gabriel:

Proč, ó Satane, jsi z mezí wykročil
uložených zlobě twé, a překážíš
w službě jiným, jižto s tebau neklesše,

mají moc a práwo z tebe zwěděti,
proč jsi w tento ráj se jíti odwážil;
chtě, tak zdá se, ublížiti spícím těm,
kterým tuto Bůh dal obyt blažený?

Jemu s pohrdliwým čelem wece wrah:
Gabrieli, ty jsi w nebi držán byl
maudrým, sám já takowým jsem tebe měl;
po té otázce mi o tom pochybno.
Żiwli ti je kdo, jenž by se trápil rád?
kdoby z pekla, moha to, se newyrwal,
zatracen jsa jakkoli? ty zajisté
pílilby a w které koli utíkal
směle místo, od bolesti wzdálené,
kdeby daufal změnit muky s radostí,
nahraditi brzo bolest potěchau.
Té jsem hledal tuto. Tobě malá dba,
an jen dobré znáš a zlého nezkusil.
Wytýkáš mi mezi uloženau nám?
ať si utwrdí swé brány železné
lépe ten, kdo nás w tom mračném příbytku
wěziť chce! To dosti na otázku twau;
prawda ostatek: jak dí, tak našli mne,
to wšak není úkor, není násilí.

Tak on zhrda. Jemu Angel rekowný
s powržliwým prawí takto úsměchem:
Jaká ztráta w nebi toho angela,
jenžto maudrost zná a upadl z blauposti!
z wězení pak prchna na rozpacích jest
powážně, zda má ty zwáti maudrými,
kdož se jeho tíží, jaká odwážnost
bez dowolení jej z mezí pekelných
wywlekla; tak maudrým saudí utéci
káry swé, a zhostiti se trápení.
Suď tak zpupníku a setrwej, až hněw,
kterému ty utíkaje nabíháš,

sedmerým tě spěchem uchwátí, a zpět
zamrská tu čilau maudrost do pekla,
ježto nezprawila tebe, nížádnau
býti muku rownau pobídnutému
hněwu neskončenému. Než čemu sám?
proč se celé peklo s tebau neříti?
jichli muka méně mukau, méně jest
hodna útěku? či ty jich k snášení
méně tuhý? Srdnatého wéwody!
který prwní muky utíká! ó toť,
kdyby zjewil duchům prawau příčinu
útěku, ty zběhem sám by nestal se!
Načež ďábel takto prawí posupně:
Že se nelekám, ni krčím před mukau,
wíš to dobře, posměwačný Angele.
Nejsměleji ostál jsem, kdy we bitwě
žhaucí hrom ti hlučně přispíwal, a twé
napomáhal brani, jinak nestrašné.
Než twá slowa wždycky, prw i posawad,
tresci z newědomí tě, co příslušno
twrdé po zkaušce, a po zdaření zlém
wůdci wěrnému, neodwážiti se,
mimo zwědy, k wšemu nebezpečenstwí:
protož já, já sám jsem prwé wydal se
na let skrze propast pustau, wyskaumat
swěta nowě stwořeného, o kterémž
nemlčí w pekle powěst; tu daufal jsem
lepší najíť obydlí, a zchwácená
wojska swá tu usaditi na zemi,
nebo w středním powětří; byť bych i pak
proto držení měl ještě zkusiti,
coby ty i s těmi pluky šwárnými
proti tomu směl, jimž snáze byloby
pánu na wýsosti hleděť na službu,
žalmowati wůkol jeho stolice,
a se podál plaziť, nežli bojowať.

Jemuž rychle wece Angel bojowný:
Mluwiti a zapírati na rychlost,
říci, že jsi pekla utekl z maudrosti,
potom pro zwědy, ne wůdce, lháře jest,
Satane! a ty se wěrným nazýwáš?
Ó ta slowa wíry swatourážná!
Komus wěrným? odbůjců swých zástupu?
wrahům! tělu také hlawy hodnému!
To ta byla waše kázeň wojenská,
to ten wíry slib a waše poslušnost,
zrušiť wíru Bohu swrchowanému?
A ty, mrzký pokrytče! ty o wolnost
smíš se zasazowati? kdo tebe wíc
klaněl se a plazil, slauže otrocky
wznešenému nebe mocnáři? a proč?
aby swrhna jej mohl bohowati sám!
Ale pozoruj, co káži tobě: pryč!
pryč se kliď, tam odkuds prchl: od téli
chwíle w těchto tebe mezích napadnu
poswátných, zpět w jámu pekel zawleku,
tudíž w okowách, a tamto přitužím
takowě, že pohrdati napotom
neudá se záworami slabými.

Takto hrozil on; než Satan nedbaje
pohrůžek, jej dále týral wztekleji:

Chystej okowy, až budu wězněm twým,
pyšný strážný Cherube! než naděj se
prw té celé tíže mého počiti
silnějšího ramene, ač nebe král
na křídlech twých jezdíwá, a ty s tau swau
otročinau, jhu zwyklau, ten wítězný
jeho taháwáte wůz, tam po dráze
slawné nebe dlaženého hwězdami.

Takto mluwil. Tehda jasné Angelů
wojsko stalo z čerwena se ohniwým;

zostřiwše pak w měsícowé rohy dwa
řady swé, i počali ho swírati
wůkol zhusta upřenými kopími;
jak kdy na dozralém ke žni obilném
poli osinatí klasů hájowé
chwějíce se lnau, kam wítr je nachýlí;
stane rolník pečliwý, a bojí se,
za nadějné zrno aby na humně
newzal plew. Z té strany Satan zděšený
sebral wšecku sílu swau; a šíře se
stál co Atlas hora,[22]) nepohnutedlně,
strmě k nebi temenem; a lebky wrch
jeho posedl rychloperý strach, i měl
w swé cos pěsti, štít i kopí pospolu.
Nyní hrozní šli se státi činowé,
netoliko ráj tau mocí, alebrž
hwězdná nebe obloha, i wšecky snad
žiwly měly zbořeny a ztříštěny
býti náramným jich bitwy úsilím,
leč že wěčný Bůh, tak strašnau předjíti
chtěje půtku, wywěsil swau na nebi
wáhu zlatau, do té doby k spatření
mezi Astrey a štíra znamením,
na které, co stwořil, wážil nejprwé,
okrauhlau tu zemi wisutau a to
rownowážné, okoličné powětří,
nyní wáží wšelikeré příhody,
wojny, králowstwí. K té připal záwaží
útěku a půtky wrahowy, a hle!
wyletě to druhé tklo se hřídele,
kteréž wida Gabriel, dí wrahowi:
Satane, znám sílu twau, a znáš ty mau;

22) Wysoký wrch w Mauritanii. Obr jakys, Atlas, hlawau Medusinau do skály obrácen jest. Představuje se w té způsobě, nosící kauli nebes na pleci.

není naše, ale s hůry dána nám:
jakéž tedy hlupstwí jí se chlubiti,
kdežto wíc, než nebe dalo, nemůže
ani twá, ni má, ač zdwojená jest má,
zašlapati tebe jako země prach:
důwod tamto wiz, a sám čti osud swůj
w nebeském tom znamení, kde wážen ty,
kde ty lehkým jsi a slabým wyjewen,
odpíraje. — Pohleděl a seznal wrah
mísky lehkost swé; i nemeškal, a prchl
reptaje; s ním prchlí noční stínowé.

Zpěw pátý.

Na úswitě wyprawuje Ewa Adamu sen neobyčejný, jaký měla noci té. Adam těší zarmaucenau. Oba wyjdau do zahrady na práci. Jich modlitba ranní. Bůh posílá Rafaele k wystražení jich, by trwali w poslušenstwí, a wystříhali se osídel nepřítele. Rafael sstupuje s nebe, a ukazuje se w ráji. Adam ho wítá, a uwádí do stánku. Úcta weská, a při ní rozmluwy Angela s Adamem. Rafael ostříhá Adama o jeho stawu, oznamuje jemu, jakého má nepřítele, a proč mu ten usiluje škoditi; potom na prosbu Adama wyprawuje odboj Angelůw na nebi. Jak Satan swedl swé pluky půlnoční, a bauři stropil proti Bohu. Abdiel, horliwý Serafín, opustil buřiče.

Nyní růžowými wzejda stopami,
w zorním nebe kraji, jitro, perlami
stkwělými zem kropilo, an Adam se
wedlé zwyku probudil. Byl jeho sen,
wynikaje z jemných čisté krmě par,
lehký jako powětří, jejž mírný šust
mhawošerých potoků, a šumání
listí, (oháňka to jitřenky,) a zpěw
ptactwa, jímžto každá pleše ratolest,
snadno zapudil. Tím wětší jal ho diw
widaucího Ewu neprobuzenau,
ano w neklidné se traudí dřímotě;
žhaucí byly líce jeji, zčechrané
zlaté wlasy. Wywstaw na půl při boku
jejím nachýlí se k ní, a zawěsí
nad ní oči plné lásky srdečné,
hledě citem newýslowným na powab
twáře spanilé, jimž ona spíc i bdíc

oplýwala rowně. Potom tkna se jí,
tichým hlasem, jak kdy dmýchá na Floru
líbý Zefyr, šepce takto: Probuď se,
ó má nejkrásnější choti rozmilá,
nálezku můj poslední, můj nejlepší
nebes dárku, má wždy nowá rozkoši!
Probuď se, ai switá jitro, zowau nás
pole okřálá; my ranní mařice
chwíli, neznamenáme, jak wzstřelují
naše strůmky štípené, jak zakwětá
citrynowý háj, a kterak s balsámem
myrhy kapají, a sličná příroda
pstře se barwami, a wčela na kwítí
sedíc wyssáwá tu sladkost tekutau.
Procitla tím šeptem, jednak zděšeně
zhledši Adama, jej obejme a rce:
Ó ty jediná mé duše potěcho,
dokonalosti a chwálo má! ó jak
ten twůj oblíčej a jitro wrácené
ráda spatřuji! neb noci té, ach té
noci nikdy posud nezkusila jsem.
Snílo mi se, (sníloli?) ne jakowě
jindy, o tobě, co w den jsem dělala,
neb co zjitra měla; nébrž o smutku,
o klopotě, duchu mému neznámé
dříw té strastné noci. Widělo se mi,
an kdos u samého ucha wolal mne
na procházku jemným hlasem, mněla jsem
twůj to býti, řkaucí: Ewo, proč tu spíš?
nyní utěšená chwíle, nyní chlad,
nyní ticho jest, leč tam kde ustauplo
tomu ptáku nočně šwitořícímu,
jenž teď w hauští wede zpěwy přesladké,
dílo milosti; teď we swém úplnku
měsíc kraluje, a jewí w příjemném
swětle saumračním twář wěcí wšelikých,

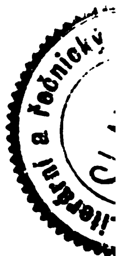
darmo, neníli, kdo naň by popatřil.
Bděje shlédá nezčíslnýma očima
jasné nebe, na koho? i na koho
nežli na tebe, ty tauho přírody!
Co tě zočí koli, potěšeno jest,
wšecko kochá powab twůj, a wšecko mdlí
za twau krásau w tesknotě. I powstanu
jako na twůj hlas, než nenaleznu tě,
chtěci naleznauti, dám se do chůze,
zběhám drahně stezek, tušim, samotná,
až se octnu tam, kde strom ten wěděni
stojí zakázaný. Krásný widěl se,
krásnější než we dne obraznosti mé:
tak kdy stanu s podiwením patřeci,
ai tu kdos, w té způsobě, tak křídlatý,
jako jeden z těch, jenž s nebe často k nám
přicházejí. Rosné jeho kadeře
ambrosií kapaly; ten hledě podobně
na ten strom: Ó strome, prawil, spanilý,
přetížený owocem! což nižádný
neulehčí tobě, žádný sladkosti
neokusí twé, ni člowěk, ani bůh?
Tak se wědomostí božskau pohrdá?
Záwistli, či který úmysl saukromný
brání požíwati tebe? — Braň kdo braň,
mně, mně dobra twého, jež ty podáwáš,
nikdo nezbrání; nač by tu štípen byl?
Řekl, a nemeškaje rukau odwážnau
rwal, a jedl. Mne hrůza jala studená
nad smělými slowy, skutkem smělejším
ztwrzenými náhle. On pak, nadchnut jsa
potěšením, prawí: Božské owoce!
sladké w samém sobě, sladší pro zákaz!
Zakázános tušim, že jsi jediné
bohůw hodné, jemuž Boha z člowěka
učiniti by se událo; a proč

mnedle člowěk bohem býti neměl by,
ježto dobro, bywši wice zděleno,
zrostá hojněji a neuráží se,
ano slawí wíce dárce dobrého.
Pojdiž, twore šťastný, Ewo angelská!
pojď a zděl a jez: jsauc šťastná, šťastnější
můžeš býti, důstojnější nemůžeš;
okus, staň se mezi bohy bohyní
napotom, a složiwši ty okowy
zemské, obcuj w powětří, tak jako my;
časem wstaupej w nebe, za zásluhau twé;
wiz, jak žijí bozi, a tak žiwa buď!
Řekl, a přijda podáwal mi owoce,
jež byl urwal, k ústům podáwal mi je:
utěšená, chutná wůně taký chtíč
působila jedení, že, zdá mi se,
nemohla jsem nejísti. I okusím:
tudíž pak i s ním se octnu w oblacích,
dole widím zemi porozestřenau
nesmírně, a rozmanitý, daleký
wýhled: diwný mi ten let, a změna ta
takowého zwýšení, kdy na rychlost
zmizí wůdce můj, a já, tak zdá mi se,
snesauci se dolů padnu we spaní.
Ó jak ráda probuzená spatřuji,
ano byl jen sen! Tak Ewa taužila
na swau noc; jíž Adam wece truchliwě:
Podobo mé twáři, dražší půlko má!
zámutek, jenž we snách tížil mysl twau,
traudí rowně mne; nic mi se nelíbí
sen twůj neobyčejný, snad, bojím se,
pošlý od zlého. Než odkud by to zlé?
w tobě nemá místa: čistaus stwořena.
Jednak wěz, že w duši mnohé skrownější
moci slauží rozumu, co wládcowi;
prwní mezi těmi úřad zastáwá

obraznost; ta ze wšech wěcí zewnitřních,
kteréž nám pět čilých smyslů předmítá,
twoří podobizny, wětrné obrazy,
jichžto rozwedením nebo spojením
koná rozum to, čím twrdí se a pří,
a co wědomostí nebo zdáním jest.
Ten se w swau, kdy odpočíwá příroda,
schránu uklidí. Tu bdíwá mimická
obraznost, a následuje rozumu;
žeť pak podobizny slepě spojuje,
plodí diwné twárnosti, a zwláště w snách,
mísíc slowa, činy, dáwné s nowými.
Tak i we snu twém jest, tuším, nemalé
podobenstwí wečerního našeho
rozmlauwání, s cizím jakýms přídawkem.
Nebuď ale smutna, může w mysl zlé
wcházeti i wycházeti bez wady,
člowěku i bohu, jen kdy neswolí:
a to má jest, jíž se kojím, naděje,
že, co we snách zříti tebe děsilo,
bdíci neschwálíš. Buď tedy weselé
mysli, aniž zasmušuj ten oblíčej,
jenžto býwá w jasnotě a potěše
nad spanilé jitro, kdy se ponejprw
na swět usmíwá: a wstawše k práci swé
pojďme w háje, k studénkám a ku kwítí,
ježto nyní otwírá swé rozkošné
sklady wůní, dochowaných pro tebe.

Takto těšil Adam krásnau ženu swau.
Potěšena jest; jen tichá, spanilá
z každého jí oka slza ukane,
jižto setře wlasy swými: jiných dwé
drahých krůpí, po hotowě stojících
w křišťálowé záwoře, on dříwe než
skaply, ucelowal wraucím líbáním,
jakžto sladké hnětliwosti příjemná

znamení, a zbožné bázně před hříchem.
Tak se wšecko zjasnilo, a na pole
oni chwátali: než prwé, hned jak jsau,
wyjdauce z té schrány stínů stromowých,
znikající den a slunce zočili,
ano, ledwa wstawši, ještě wozem swým
okeanowých se břehů týkaje
rownoleblé na zemi swé metalo
rosné paprsky a wýhled daleký
odkrýwalo u weškeren wýchodní
ráje kraj a šťastné planě Edena,
sklánějí se hluboko, swau počnauce
modlitbu, již každé ráno konali
w způsob mluwy rozličný. I způsobů
rozličných a zachycení swatého
dostáwalo jim se k chwále twůrcowě,
slušnau měrau wyřčené neb zpíwané,
bez nesnadnosti, tak lehká wýmluwnost
od jich tekla rtů, i řeč i skladný werš,
zwučně, tak že harfy bylo netřeba
ku přidání sladkosti. I počali:
Twá jsau, otče dobra, slawná díla ta,
Wšemohaucí! twá ta spausta weškerá,
diwná w kráse: ó jaks tedy diwným, ty,
Newýslowný! jenžto sedíš nad nebem
newidědlný nám, leč jedno w stínu,
w těchto nejnižších z děl twých, ač ta i twau
jewí dobrost nestihlau a božskau moc.
Mluwte wy, jimž snáze, swětla synowé,
Angelé! jenž patříce naň twáři w twář,
chwalozpěwy hlučnými, dny bez nocí,
welebíte jeho trůn; wy na nebi:
na zemi ho chwalte wšecka stwoření
jeho prwé, posléz, w střed a na wěky!
Nejpěknější z hwězd! ty jež jsi w komonstwu
noci poslední, či lépe přísti

tebe k úswitu, že, jsauci jistá dne
rukojmě, swau jasnau wěnčíš korunau
jitro líbezné? chwal w okrsku ho swém,
kdy se dní, w tu sladkau prwní hodinu!
Slunce, jenž jsi toho swěta welkého
duch a oko, wyznej wětším býti jej,
chwal ho w wěčném běhu swém, w swém wýcho
w polední swé wýši, i w swém padání!
Měsíci, jenžs někdy slunce průwodčím,
někdy obíháš s hwězd stálých oborem,
stálých we swém okrsku, jenž obíhá!
Wy ohňowé druzí, kteří blaudíce
tajné plesy wedete, ne bez pění,
zwučte jej, jenž jiskru ze tmy wykřesal!
Powětří, wy žiwly, plody přírody
nejstarší, co čtwerotwárně smíšeni,
wěčným jdauce kolem, znik a posilu
dáwáte wšem tworům, slawte, welebte
Boha welkého w swé každé proměně!
Mhly a wýzewy, jenž nyní wstaupáte
s hor a jezer parných tmawě, pošmaurně,
až by slunce waše raunné obruby
zlatem powleklo, wždy ke cti welkého
swěta twůrce wstaupejte: a buďto že
zastíráte mrakem nebe bez barwy,
buď že na zem suchau w dešti spadáte,
k chwále jeho wstaupejte i spadejte!
Wanaucí wy od úhlů čtyř wětrowé,
chwalte jej i powlowným i prudkým dchem;
chwějte wrchy swé, wy sosny, s rostlinau
wšelikau w znak chwály jeho chwějte se;
studénky a wy, jenž hrkem tečete,
libozwuční potoci, wzni chwalně jej
hrkot wáš! Spoj hlas swůj každý žiwočich,
ptáčkowé, jenž pějíce se wznášíte
k branám nebeským, let wáš, a hlahol wáš

křídlami a zpěwem wznášej jeho čest!
Wy, co w wodě plowáte, co bydlíte
na zemí, neb kráčíte, neb hmyzíte,
oswědčujte, ránemli jak wečerem
nezní wrch i důl, i zdroj i swěží chlad
chwálau jeho, rozehráni zpěwem mým.
Wítej, králi wesmírný! buď milostiw,
uděluj jen dobra nám, a jestli noc
zdělala co zlého, nebo ukryla,
rozpuď, jak to swětlo rozpuzuje tmy!

Tak se w newinnosti modlili, a mysl
jejich brzy pokoje a útěchy
wnitřní nabyla. I kwapí po rose
perlowé a wonném kwítí do sadu
líbého, kde stromů hájek owocných
bujnorostlé wětwí w dálku přílišnau
rozkládá, a jalowému objetí
brániti je potřeba. Neb snaubíce
pojí s jilmem réwu, ježto wdána zaň
jsauci, wůkol něho rámě obnáší
manželské, a wěnuje mu hrozny swé
brunátné; on za wlastní je přijma plod
zdobí jimi neplodné swé haluzy.

W tomto zaměstknání milosrdný Bůh
z hůry na ně shlédl, a kyna powolal
Rafaele k sobě, towaryšského
Angela, jenž s Tobiášem dáti se
ráčil na cestu, a jemu snaubiti
díwku, sedmi mužům strastně snaubenau.

Rafaeli! slyšíš, prý, jak na zemi
Satan sobě počíná, jenž z pekla se
wywřew, skrze propast přišel mrákotnau
do ráje, jak této noci lidí dwé
zarmautil, a umínil i je, i w nich
wšecku zmařiť rázem lidskau rodinu.
Protož jdi a dnes co přítel s přítelem

obcuj s Adamem, kde najdeš koli jej
we stanu, neb schráně před poledními
úpaly, an po swé denní okříwá
práci pokrmem neb odpočinutím.
Rozmluw s ním, a wyuč jej, jak blahý jest
jeho staw, a blahost ta jen na jeho
wůli, wůli swobodné, ač proměnné.
Dej mu wýstrahu, by příliš bezpečna
nemněl sebe; zwěstuj jemu, jaké naň
číhá nebezpečenstwí, a od koho;
jaký nepřítel, spad s nebe nedáwno,
pílí jeho pádu s stawu blahosti:
úsilím? to odstup; ale klamem, lží.
O tom jeho zpraw, by hřešiw swobodně,
dříwe wýstrahy a napomenutí,
překwapením newymlauwal winy swé.
Takto mluwil Hospodin a wyplnil
míru sprawedliwosti: ni swatý dlel
křídlatec, swůj dostaw úřad; alebrž
ze středu tisíc Serafských plápolů,
kde stál, přisloněný křídly sličnými.
znikna lehce, letí nebes prostředkem.
Rozstaupli se tudíž kůry angelské,
učiníce spěchu jeho prostranstwí
Empyrejské po dráze. Kdy ku bráně
nebes přikwapil, hned brána od sebe
sama, na zlatých se točíc stežejích,
odemkla se do kořen; wše dílo to
prstů stawitele wšemohaucího!
Odtud (že ni mraku, jenž by zaclonil,
ani hwězdy nebylo,) on skrownau zří,
nápodobnau jiným kaulím swítícím,
země kauli a tu Páně zahradu,
owěnčenau cedry wýše wrchů wšech.
Takto w noci, Galileowými skly,
země pochybné a moře w měsíci

widí obraznost; tak mezi Cyklady[1])
plawec Délos nebo Samos znamená
wýspy z daleka, co mračné poskwrny.
Tam on nachýleným letem pospíchá,
dolů walnau nadpowětrnau oblohau
wesluje skrz swětů swěty: stálým teď
plyne křídlem wůkol hwězdy úhelní;
již i tírá w hebkém tomto powětří
chwěním silnějším, až tu, kde orel se
wznáší, uwidí jej hejno pernaté
s úžasem, co samoleta,[2]) w pospěchu
letícího pochowati popel swůj
w jasném Slunce chrámu, w Thebách Egyptských.
Z náhla na wýchodní ráje skalině
přistane, swau wezma wlastní způsobu,
křídlatého Serafa: šest křídel nesl,
k zaslonění twářnosti swé nebeské;
jedněch dwé, co krylo jeho široké
lopatky, se wztahowalo na prsy,
na wzor pláště s ozdobením králowským;
prostřední, co hwězdným pásem obtáhly
bedra jeho, zaslonice wšecka je
zlatem pernatým a nakropenými
w nebi barwami; a třetí stínilo
od pat nohy peřitými cetkami
barwy blankytné. Stál jako Maje syn,[3])
potřásaje perutí, že nebeská
wůně naplnila drahné okolí.

---

1) Ostrowy na středozemním moři.

2) Staří smýšleli, že pták samolet (Phoenix) až do 700 let žije, potom že zdělá sobě hnízdo ze stkwostného koření, kteréž se od slunce chytne a samoleta spálí. Z popela geho mladý samolet powstana, letí do Theb Egyptských, kdežto w chrámě Slunce ostatek popela pochowá. Hwězda úhelní jest polární.

3) Merkur.

Poznawše ho rychle strážní Angelé
před důstojností a welkým poselstwím
jeho wstali uctiwě; toť tušili
snadně, za welkým že chwátal poselstwím.
Mínuw stkwaucí jejich stany, bral se teď
blaženau tau krajinau, skrz lesiny
myrtowé a nardy; pauště sladkosti!
Tuť swé prwotiny mladau bujností
wynášela příroda, a panenskau
fantasí zbyt lahodnosti wšeliké,
bez prawidla, bez umění, po různu
rozprostřela w požehnání nesmírném!
Jej, kdy z kořenného lesa wycházel,
uzří Arciotec náš, jenž práwě, kdy
slunce wypoledněné swé paprsky
wraucí na důl spauštělo, a chladnau zem
w lůně jejím zahříwalo nejhlubším,
seděl u wchodu swé stinné besedy.
U wnitř Ewa, w slušné době chystala
oběd, chutné úrody, jež kochati
měly prawý chtíč, a k žízně hašení
mízu mlíčnau z jahodek, a z hroznů mok,
nápoj stredný; jižto Adam wolá, řka:
Ewo, spěšně pojď, a wiz tam na wýchod
mezi těmi stromy, jaká přeslawná
podoba se béře k nám; toť druhé se
widí ráno o poledni switati;
kterýs welký rozkaz s nebe přináší,
snad i pobyť s námi ráčí tento den!
Spěchem běž, a co ti koli w zásobě,
přines w zbytečnosti, bychom příslušně
uctili a měli toho našeho
z nebe hosta: slušno dárci podati
částku z darů jeho, dáti z hojnosti
hojně, tu kde rozhojňuje příroda

úrodný swůj zrůst, a za požíwáním
jsauci úrodnější, učí neskrowniť.
Jemu sličná wece Ewa: Adame
swatý země prachu dchnutím žiwota
nadešený od Boha! i malá tu
stačí zásoba, kde wždycky uzralé
na wšech tobě wětwích kyne owoce.
Wyňmu to, co za schowáním schránliwým
získá trwalost a ztráwí mízy zbyt.
Půjdu wšak, a co kde réwa, štěp a trs
podá, z toho taký wýbor úrody
snesu angelskému hosti k zabylstwu,
že jej uhlédaje, wyzná na zemi
býti štědrost Páně jako na nebi.
Takto řekši ochotnau se obrátí
twáří, pečujíci w duchu hostinském,
jaký wýbor nejhodnějších lahůdek,
jaký zwolí řád, by skrze nesličnau,
zle spojenau, nezpůsobnau směsici
chut se neurazila, by raději
krmě hodná ke krmi chut za chutí
zbuzowala přelahodnau proměnau.
Snažně tedy z každé útlé halauzky,
co jen koli země, matka wšerodná,
wynáší, co wýchodní a západní
Indie, co Pontské [4]) nese pomoří,
Pénůw břeh, neb Alcinoa králowstwí,
česá mnohotwárnau, chutnau úrodu,
w drsné powlace i w hladké lupině,
w straučí kosmatém i twrdých skořepkách,
hojnau daň! a štědrau rukau předloží
wrchowatě. K pití tlačí neškodný

4) W malé Asii. Pénůw břeh, t. Karthago w Africe. Alcinous, král ostrowa Féacie w Adriatském moři, jenž nyní Korfu slowe, jsa bohatý na olej, na owoce atd.

z hroznů mest, a medowinu z jahodek
rozličných: a sladká jádra hnětauci,
mírní stredné smetanky, a nalévá
čistých do nádob; pak zemi posýpá
růžemi a wonných křowí lupením.
Zatím hosti swému bohorownému
wstříc se béře milý Arciotec náš,
jemuž po straně, krom dokonalosti
jeho ctnostné, nešlo dworu žádného;
sám si ozdobau, a wlastní sláwau byl!
Takto kráčel, slawněji než knížata
w kráse mrzuté, jichž průwod bohatý
koní powodních, a zlatem osutých
drábů, wodí na odiw, a odewšad
wábí diwáky, a oslepuje lid.
Přiblížiw se Adam, šetrně přistaupí
k Angelu, a uctiwau se poníživ
jemu poklonau, dí neostýchawě:
Synu nebe! nemůž z místa jiného
kromě nebe postawa tak welebná
přicházeti! Že jsi s trůnu wýsosti
sstaupiw, ona ráčil místa blažená
opustiti na čas, aby toto swým
pooslawil příštím, budiž tobě teď
libo s námi dwěma, jižto z dobroty
swrchowané držíme ten walný kraj,
pobyti w tom chladném stánku, a co nám
naše plodí zahrada, to nejlepší
sedě požiti, až by to polední
wedro minulo a chládek powanul.
Jemuž Angelská moc wece laskawě:
Adame, toť samé jest, proč přicházím:
aniž ty tak stwořen jsi, ni takowá
obýwáš tu pole, aby newábil
nawštěwowať tebe duchů, jakkoli
nebeských. Nuž weď mne we swůj stinný stan;

mám já po chwilí tu s tebau pobytí,
až se zwečeří. Tak přišli k lesnímu
tomu příbytku, jenž, wonným okryt jsa
zápachem, se míle dmul, co Pomonin [5])
kwětowrchý strom. Než Ewa nekryta,
leč swau krásau, milostnější nad Nymfy
hájowé, neb nad tu ze tří smyšlených
nejpěknější bohyni, w tom na Idě
hoře nahém swáru [6]) stála wítajíc
hostě nebeského; aniž potřebí
měla rauchy, jsauci wlastní odína
ctností, jižto líce roztomilého
nikdy mrzká nezarděla myšlénka.
K ní se Angel s sladkým zdráwas obrátil,
pozdrawením swatým, kteréž Gabriel
dlauho potom druhé Ewě, Marii,
přinesl blahoslawené: i zdráwas, řekl,
zdráwas, matko pokolení lidského!
jížto žiwot počtem synů walnějším
zlidní swět, než wšecka tato kryje stůl
rozmanitá stromů Páně úroda.
Byltě powýšený z drnu jejich stůl;
sídla wůkol mechowá, a na jeho
čtwerhranosti prostranné byl od kraje
k kraji poklad weškerého podzimu
uwršený, ač tu jaro s poletím
pleší, ruky podadauce do ruky.
Rozmluwili spolu prwé za chwíli,
bez péče, že krmě jim by wychladla,
posléz wece Adam: Hoste nebeský!
račiž okusiti z této úrody,
kterauž Hospodin, ten pramen blahosti

5) Pomona, bohyně owoce.

6) Naráží na swár mezi Junau, Minerwau a Wenuší, z Mythologie známý.

nepřeberný, dobročinný tworů wšech
krmitel, nám k potrawě a rozkoši
káže růsti ze země! Snad bytostem
duchowním to pokrm nechutný; to wím
jediné, že ten, kdož uděluje wšem
krmě swé, jest jeden Otec nebeský.

Jemuž Angel: Tak jest, čehož tedy on,
(jehož welebena budiž na wěky
chwála!) člowěku, jenž z části duchem jest,
uděluje k potrawě, to pokrmem
líbým může býti duchům nejčistším.
Potřebujeť pokrmu tak duchowní
bytost angelská, jak waše rozumná.
Smysly obdařeny obě, jimižto
widí, slyší, cítí, čijí, chutnají;
obě zažíwané částky tělesné
obracují w netělesnau, žiwnau moc.
Což jest koli stwořeno, to pokrmem
žiwo. Tak swůj pokrm tenší žiwlowé
přijímají z hrubších; moře ze země,
z obau těchto zase wyšší powětří,
z powětří pak tyto hwězdy nebeské,
nejprw měsíc, jakožto wšech nejnižší;
wady ty, co zasmušují okrauhlau
jeho twář, jsau páry, kterých dosawad
neobrátil w bytost swau. Ze mhlawého
swrchu jeho pokrm k jiným wstupuje
hwězdám. Slunce, které wšechněm planetám
uděluje swětla, na wděk odewšech
wlhké béře wýzewy a k wečeru
s Okeanem hoduje. I oplýwá
w nebi sice wšeliký strom žiwota
plodem ambrosiowým; tam na réwi
zraje nektar, z každé wětwe medowá
kane ráno rosa, jako perlami
stkwí se nebes celina: než Bůh ten ráj

dobrotau a rozkošemi nowými
nadal tak, že nebi můž se rownati;
nemni tedy, abych jísti štítil se.
Tak se usadiwše stolili; i jedl
Angel též, ne na oko, brž prawdiwým
chtíčem jedení; a ujala i hned
krmi horkost tráwicí, a do těla
obrátila jeho. Parau ostatek
wyjde u duchů. Co diw, an zlatoděj
z krušce kowu hrubého skrz ohně moc
dělá ryzí zlato, nebo dělati
mní se moci. Zatím Ewa stolícím
hledí na službu, a číše sladkého
plné moku wěncuje. Ó newino
ráje hodná! jestliže kdy, tenkráte,
tenkrát jistě směli Boží synowé
zamilowat tento lidský obličej;
ale w těchto srdcích láska newilná
panowala, ani známo žehrání
jméno, peklo uražených milenců.
Tak kdy střídmým pokrmem a nápojem
spokojili přírodu, i powstala
náhlá w Adamowi myšlénka, by w té
hodné době nepominul zwěděti
od Angela, jaké wěci nad tímto
swětem stwořil Bůh, a jaké w nebesích
bydlí bytosti. Neb znamenal, jak jej
předčí daleko jich krása welebná,
widěl, kterak jejich stkwaucí způsoba,
Božstwí záře! kterak mocnost přemáhá
lidskau daleko, i pročež powážně
takto k nebeskému prawí wyslanci:
Nebešťane, kterýž s Bohem přebýwáš!
Wím já teď, žes na člowěka nemálo
laskaw, pod jehož jsi wešed nízký krow,
ráčil okusiti zemské úrody,

krmě neangelské, a tak ochotně,
žeby nemohl zdát se w nebi raději
seděť na hodech: než, jaké wrownání! —
Jemuž Hierarcha wece křídlatý:
Jeden Wšemohaucí jest, ó Adame!
z něhož wěci wyplýwají weškeré,
k němuž, pokud setrwaly dobrými,
zpět se wrátí, wšecky k dokonalosti
stwořené, a wšecky z jedné přípravy,
způsob rozličných a stupňů rozličných
podstaty a, které žijí, žiwota.
Wšak, čím tauže stojí bytost u něho,
čím se k němu její činný okršlek
chýlí blíže, tím i útlí, čistí se,
podobá se k duchu wíce, až se pak
tělo, wedlé swého každé wýměru,
w ducha obrátí. Tak zrostá z kořene
zelený, již lehčí prut, a z toho list
powětrnější; poslèz dokonalý kwět
dyše duchy wonnými; pak z kwětu plod,
krmě člowěka, již w moci žiwotní
zniká stupněm, w žiwočišné, w duchowní;
dáwá smysl a žiwot, wtip a obraznost.
Odtud rozum powstáwá, a rozum jest
bytnost duše myslící i patřící,
onen člowěku, ten duchům wlastnější:
jedni w přírodě, jen w stupni rozdílni.
Nebudiž ti diwno, an, co tobě Bůh
dobrým saudil býti, nezamítám já,
nébrž jako wy w swau bytost obracím.
Můž se udati, že někdy s Angely
obcowati bude člowěk, aniž mu
lehkým příliš pokrm jich se uwidí;
snad i tělo waše z hmotných pokrmů
těchto můž se státi duchem naprosto,
buda časem zlepšeno; a na křídlech

wzletí powětrných, jak my; a swobodné
bude wám buď w tom, buď w ráji nebeském
bydleti, kdy poslušnými shledáni
budete a lásku stálau, nezměnnau
zachowáte tomu, který stwořil wás.
Zatím užiwte wší zbytu blahosti,
již ten blahý staw wáš hojně oplýwá,
nechtějte wšak wíc, než může chápati.
Odpowěděl jemu lidský praotec:
Příwětiwý duše, hoste laskawý!
Wýborněs mi cestu, ježto k umění
wede, ukázal, a žebřík přírody
postawil, od prostředu až k obwodu,
po němž člowěku by bylo wstaupati
ku poznání, co a proč je swět, co Bůh!
Powěz ale mně, nač ona wýminka:
poslušnili budete! I jakbychom
jeho býti poslušni, jak milosti
jemu dochowati neměli, jenž nás
z prachu učinil, a w tomto blaženém
štípil místě, kteréžto, co chápati
rozum, po čem lidská prahnauti můž chuť,
wším tím nad wšelikau míru oplýwá!
Jemuž Angel: Synu nebe, země, slyš!
že jsi blahým, za to Bohu díky měj;
ostanešli jím, měj sobě samému.
Poslušenstwí twé, twé základ blahosti;
w tom ty setrwej. A to ta wýminka,
daná od něho. Bůh ráčil stwořiti
dokonalým tebe, ne wšak nezměnným.
Dobrýs: setrwati dobrým w moci twé.
Wůlí swoboden, ni losům poddán jsi
newýmatečným, ni těsné potřebě.
Dobrowolnau službu chce, ne nucenau;
takowá mu není wděk, ni býti můž:
kterak duše neswobodná dowodí

wolnau službu swau, kdy to, co musí, chce
za losem, ni může jinak woliti?
Já i wšickni zástupowé angelští,
jižto stáli w twáři Boha wládného,
trwali jsme w šťastném stawu, jako wy,
dokud poslušenstwí naše trwalo;
ta i jedna naše byla bezpečnost.
Swobodně my slaužíme, že swobodně
milujem; nám na wůli, buď milowať,
buďto nic, tím stojíme i padáme.
Mnozí padli, padli w neposlušenstwí,
a tím z nebe do pekla; ó hluboký
pád, z jak welké blahosti, a w jakau strast!
Jemuž welký rodič náš: Ta slowa twá
s rozwahau a s radostnějším pozorem,
učiteli božský, slyšel jsem, než kdy
Cherubínů zpěwy s wrchů sausedských
s sladkau w noci hudbau rozléhají se.
Ano to, že čin a wůle swobodny,
wěděl jsem; neméně to, že, abychom
milowali swého učinitele,
rozkazu pak jeho byli poslušni,
máme pomněti, jenž jest tak sprawedlný,
měl jsem wždy a míti budu na srdci;
jednak co jsi o té dálé na nebi
zjewil příhodě, w mé mysli zbudilo
jakaus pochybnost a tužbu slyšeti
(twáli wůle) wyprawení úplné:
diwná to a hodná ticha swatého
wěc as bude k slyšení. I máme dne
drahně ještě, slunce ledwa jednu půl
dráhy změřilo, a ledwa počíná
druhau na tom welkém pásu nebeském.
Takto Adam prosbu wedl, a Rafael
wlídně swoliw počal takto za chwíli:
Welkau na mne skládáš wěc, ó praotče

lidu! trudnau, tížnau práci. — Kterakž mám
půtku newiditedlnau a wýprawu
duchů wyprawiti smyslu lidskému?
kterak bez žalosti úpad tolika
slawných, dokonalých druhdy, dokawad
w dobrém trwali! jak posléz jiného
swěta odkrýwati tajemstwí, jichž snad
wyjewiti neslušno? Než, k wýstraze
twé to powoleno. Tedy wylíčím,
co by pochop smyslů lidských předčilo,
podobenstwím, hmotné k netělesnému
přirownaje. Wšak, co ať jest tento swět
nebe obrazem, ať jejich stwoření
podobnější, nežli jmíno na zemi?
Swěta toho nebylo, a diwoká
panowala směsice, kde nebe se
točí teď, a země na swém swěšená
odpočíwá prostředku, kdy jeden den,
(nebo čas, i u wěčnosti, srownaný
s hnutím, wyměřuje wěci trwalé
tím, co přešlo, jest a přijde,) taký den,
jakéž přiwodí rok nebes, nadwětrných
pluci duchů, za rozkazem nejwyšším,
bezpočetní před trůn Wšemohaucího
od wšech nebe končin dostawili se
s Hierarchy swými w jasných pořadích.
Deset tisíc tisíců tu znamení,
praporců a zástaw, w střed i w před i w zad,
praudně wálo w powětří, a dělilo
Hierarchie a řády w stupních jich,
w jichžto krumpowání stkwaucím pálaly
mnohé swaté památky, a obrazy
chwalné horliwosti jich a milosti.
Tak kdy w kolách nesmírného obwodu
stáli, kolem w kole, neskončený Bůh,
podlé něhož w sláwy lůně seděl Syn,

w prostřed, jako s hory plamenné, jíž wrch
stal se pro blesk newidědlným, mluwil řka:
Slyšte, pronárody swětla, Angelé,
trůny, panstwa, knížatstwa i mocnosti!
slyšte slowo mé, jenž trwá na wěky!
Tento, jehož zříte na prawici mé,
jediný jest syn můj, dnes jsem zplodil jej,
králem na té swaté hoře pomazal,
wašim králem, zapřisáh se u sebe,
že má před ním klekať každé koleno
na nebi, a wyznati jej za pána.
Buďtež tedy pod tím welkým náměstkem
w úzkém spojení, co duše jediná,
wěčně blahoslaweni. Kdo jeho si
zlehčí, ten si zlehčí mne a zruší mír,
toho dne pak, odmrštěn jsa od Boha,
od patření blaženého, w temnosti
spadne nejzazší, a we propastnau hlaub,
w žalář, bez wykaupení a bez konce.
Takto mluwil Wšemohaucí. Každý duch
slowem jeho zdál se býti potěšen;
zdál se býti, ale nebyl potěšen
každý. Tento den, jak jiné slawné dny
zpěwem tráwili a plesem okolo
hory swaté, plesem plným tajemstwí,
jemuž onen hwězd a planet okršlek
w kolowání swém se nejwíc podobá;
zmatené to křižowiny, kraužení
zástřední a zawilé, než pořádné
nejwíce, kdy nepořádným widí se,
a w jich hnutí harmonie nebeská
zněla zwuky wnadnými, že samo i
ucho božské naslýchalo s potěchau.
Wečer byl, (máť wečer swůj i switání
nebe, líbau pro změnu, ne k potřebě;)
tu se k hodům sladkým berau od plesu

s žádostí: a dokola jak stanuli,
dáni stolowé a náhle zwršeni
krmí angelskau, a plynul brunátný
nektar w perly, w ryzí zlato, w démanty;
stkwostný wína plod, jenž roste w nebesích!
Pak na kwítí, zdobni wěnci swěžími,
pojedli a pili w spolku labodném,
čerpajíce nesmrtedlnost s weselím,
od přepití bezpečni, kde sytosti
míra sama zamezuje wýstupek,
před wšedobrými králem, jenž swau otewřel
ruku štědrau, wesel jsa jich weselím.
Když noc ambrosiowá s swými oblakem,
wydchnutým z té božské hory wysoké,
odkud zniká stín i swětlo, oblíčej
nebe jasný w líbý saumrak změnila,
(netemněji tam se pozastírá noc,)
a kdy uspila wše rosa růžowá,
kromě oka Páně nikdy spícího,
wšudy kolem po rowině široké,
širší než by zem tu rozpal w jednu plaň,
(takowé jsau dwory Páně!) angelský
zástup, rozdělený w pluky swé a tmy,
rozložil swůj tábor, žiwých u praudů,
pod žiwota stromy, byty nezčíslné,
wyzdwižené náhle, stánky nebeské,
kdežto spali w chladu wětrů wanaucích,
mimo ty, jenž zpěwy libozwučnými
welebili střídau swrchowaný trůn,
celau noc. Ne i tak Satan bděl. To jest
nyní jméno jeho: prwní na nebi
wíc se neslýchá. Ten z prwních jeden byl,
ano ze wšech nejprwnější Archangel;
w moci welký a walným nadaný
důstojenstwím; ale plný záwisti
proti Synu Božímu, že w onen den

ctil jej Otec weliký, a wyhlásil
Mesiášem pomazaným za krále.
Pohled ten se pýše jeho uwiděl
nesnesitedlným, a mněl se zkrácena;
hněwem zanewřew a zlostí hlubokau,
hned jak, tichosti a spaní pěstaunka,
půlnoc šeré přiwolala hodiny,
umínil on odtrhnauti se wšemi
swými pluky, opustiti stolici
swrchowanau, bez pocty a poklony,
potupně, a zbudiw druha prwního
pod swau wládau, dí mu takto podtají:
Spíš, můj drahý towaryši? zawřelo
spaní wíka oči twých, a w paměti
máš ten úsud wčerejší, tak nedáwno
wyšlý ze rtů Wšemocného w nebesích?
Tys mi jindy twá, já tobě jindy má
swěřowáwal myšlení: wždy bdíce jsme
byli za jedno; jak může spaní teď
dwojiť nás? wíš, že nám zákon nowý dán?
Nowý zákon králůw nowá smýšlení
zbudiť může w sluhách nás a rozwahu,
jaké zlé by z toho mohlo pojíti;
wíc zde o tom říci není bezpečno...
Swolej tedy hlawy našich tisíců,
mluwiž jim, že z rozkazu, než šerá noc
swleče s sebe stinný mrak, i já, i jichž
pod mým wéwodstwím se chwějí praporce,
domů potáhneme letem pospěšným
na půlnoc, a učiníme přípravy
slušné ku přijetí krále, welkého
Mesiáše, též i welkých rozkazů
jeho, anto w spěch swá projde králowstwí
wítězoslawně, a wydá zákony.
Takto křiwý Archangel; i porušil
druha swého srdce neozbrojené

jedem zlosti swé. Ten jde a powolá,
zwlášť i wesměs, mocí wládných pod wládau
swau, a prawí, jak mu praweno, že dán
rozkaz nejwyšší, by dříwe nežli noc,
dříwe nežli šerá noc se uklidí
z nebe, wyzdwihla se swatowládařská
korauhew; a dolože ten zámysl,
mnohá prohazuje slowa dwojitá,
símě žehrání, by zkusil wíru jich,
nebo porušil. Než wšickni poslechnau
hesla zwyklého, a wyšších rozkazů
welikého wéwody; neb weliké
w prawdě bylo jeho jmě, a wysoká
w nebi důstojnost, a jeho oblíčej,
jako jitřní hwězda žene stádo hwězd,
wábil je, a lží a klamem za sebau
potáhl třetí částku nebe zástupů.

Zatím oko wěčné, ježto zpytuje
schrány srdce nejhlubší, tam se swaté
hory swé a z prostřed oněch zlatých lamp,
kteréž nočně hoří před ním, widělo
bez jich swětla odboj wznikati, a w kom,
jak se mezi syny jitra rozmáhal,
jací plukowé se shlukli na odpor
přikázaní jeho; tu se pozasmáw,
takto k jedinému prawí Synowi:

Synu, dokonalý blesku sláwy mé,
dědici mé celé moci! tenkrát nám
hrubě potřeba swau ubezpečiti
wšemocnost, a o braň postarati se,
kterauž bychom zachowali dáwnau tu
wládu swau a božstwí: taký powstáwá
nepřítel, jenž naměřuje wznésti trůn
rowný našemu, tam na tom půlnoci
walném rozlohu: ni spokojen jsa tím,
umyslil on sobě bitwau zkusiti,

coby naše práwo a co byla moc.
Rokujmež, a w takém nebezpečenstwí
sebrawše, co stáwá síly, na rychlost,
wynaložme k obraně, ať nadání
dříwe neztratíme této wýsosti
welebné, swé swatyně, a hory swé.
Jemuž pokojnau a jasnau twáří Syn,
božsky jasnau, utěšenau nad míru,
wece: Mocný Otče, práwě pohrdáš
nepřátely swými, a jsa bezpečen,
radám jich a hauřem marným směješ se;
z nichž i já, jejž oswěcuje nenáwist
jejich, sláwy nabudu, když uwidí
dánu w ruce mé moc wšecku králowskau
k zhaubě pýchy jich, a skutkem shledají,
budeli mi pokořiť twé odbůjce,
čili nejšpatnějším býti na nebi.
Tak děl Syn. Než Satan s swými mocmi již
daleko se octl spěchem křídlatým;
s wojskem jako hwězdy noční nezčíslným,
neb co ranní hwězdy, rosy krůpěje,
jimižto se w slunci perlí list i kwět.
Mnohé planě, mnohé walné protáhli
obce trůnů, mocnářů, a Serafů,
w trojím stupni jich; kraje, proti nimž
nebylaby wšecka wlast twá, Adame,
než co zahrada ta proti oboru
země weškeré, i moří weškerých,
kdyby okrauhlost jich celá w jednu se
roweň podala, ty wšecky prošedše
posledně se do těch končin půlnočních
přibrali, a Satan w hrad swůj králowský
na wysokém chlumu, podál swítící,
jako hora uwalená na horu,
pyrámy a wěžmi, wytesanými
z lomů diamantowých a zlatých skal,

palác Swětlonoše welkého; to má
jméno stawení to w lidském jazyku,
kteréž on, ne dlauho potom, snaže se
Bohu we wšem rowen býti, podlé té
hory, na níž wyhlášen byl Mesiáš
w twáři nebe, horau shromáždění zwal,
neboť sem swau wšecku swolal družinu,
pod zámyslem rozkazu, se raditi
o přijetí slawné krále, jenž prý měl
čekán býť, a hánliwými podwody
pod zástěrau prawdy sklonil uši jich.
Trůny, panstwa, knížatstwa i mocnosti!
nejsauli ta slawná jména napotom
blyskotami prázdnými, an za wýřkem
jiný kdosi nyní wšecku oswojil
sobě moc a zatemnil nás pod jmenem
krále pomazaného, skrz něhož ten
celý pospěch půlnočního tažení
děje se a kwapný sbor, jen pro radu,
jak a kterým nowé pocty způsobem
usmyslili bychom sobě nejlépe
přijíti jej, přijdauciho ku wzetí
nezplacené posud daně kolenné,
na twář padání, tak nízké pokory,
těžké jednomu! což dwěma, jemu, i
kteréhož teď obrazem swým wyhlásil?
Což wšak, by se duch náš s lepší potázal
radau, zniknauti jha toho naprosto?
Chcete šíje shýbati, a wolíte
hbitá křiwať kolena? Ne, nechcete,
dobřeli wás znám, a znáteli se wy
sami, jsauce nebe rod a synowé,
nepoddáni žádnému, a jestli ne
stejní wšickni, wšickni aspoň swobodni,
stejně swobodni; neb není řád a staw
proti swobodě, on s ní se srownáwá.

Kdo můž rozumně a práwě ujíti
tedy wládu nad těmi, jenž práwě jsau
rowni jemu, jestli menší w moci swé,
menší w blesku, rowni w swobodě. Kdo můž
ústawy a zákon ukládati nám,
od bludu i bez zákonu bezpečným?
tím pak méně zákon, který za pána
toho stanowí, a welí sklánění
na urážku našim jmenům královským,
dowodícím panstwí, a ne služebnost?
Potud bez překážky smělá jeho řeč
byla slyšena; než nyní Abdiel,
nad něhož se žádný Bohu nekořil
s wětší horliwostí ani příkazů
zachowáwal jeho mezi Serafy,
wstana s rozhorlením plamenným,
tak se opře praudu jeho wzteklosti:
Ó ta rauhawá, ó lžiwá, zpupná řeč!
słowa, jichž se w nebi žádný nenadál,
nejméně pak newděčníku, od tebe,
sedícího nad jiné tak wysoko.
Smíš ty zákon prawý drze sauditi,
kterýž wydal Bůh a ztwrdil přísahau:
že se Synu jeho, jejž on králowskau
nadal práwě berlau, w nebi skláněti
wšeliké má koleno, a každý duch
wyznati tau poctau jeho za krále! —
Jest to, prawíš, proti práwu, bez wšeho
práwa, ukládati zákon swobodným,
nad rownými wládu dáti rownému,
jedinému, bez nástupstwa, nad wšemi.
Tyli Bohu zákon dáš, ty hádať se
budeš o swobodu s ním, jenž tím, co jsi,
tebe učinil? jenž duchy nebeské
stwořil dle swé libosti, a obmezil
bytost jich? I zdaž nás skutek neučí,

kterak dobrým jest, a naše o dobré,
o důstojnost naši kterak pečliwým,
kterak zdaluje se od té myšlénky,
aby snížil nás, jenž pilí radéji
zwelebiti wíce staw náš blažený,
pod jedinau hlawau úzce poje nás.
Dejme tobě wšak to býti bezpráwné,
aby rowný nad rownými kralowal:
tyli, slawnýs jakkoli a weliký,
mníš, by ty neb wšecky w jedno spojené
moci angelské se mohly wrownati
jednorozenému jeho Synowi?
Skrze něho, jakožto skrz slowo swé,
mocný Otec wšecky wěci učinil,
tebe též, i wšecky duchy nebeské
stwořil skrze něho w jasných řádech jich;
sláwau owěnčil, a slawně ponazwal
trůny, panstwy, knížatstwy a mocnostmi,
podstatnými mocnostmi! ne temnými
jeho pod wládau, brž oswícenými
raději, jenž, nám jsa hlawau, jedním z nás
tudy stáwá se, a našim zákonem
jeho zákon, wšecka jeho pochwala
naší pochwalau. Ty přestaň bezbožné
tedy wzteklosti, a nepohoršuj těch;
nébrž chwátej, aby časně ukrotil
Otce hněwného a Syna hněwného,
pokud odpuštění mohlby nalézti.
Takto mluwil Angel horliwý, a wšak
žádného, jenž s ním byl horlil, nebylo;
kwapná, nesmyslná se zdála jeho řeč.
Wyšším tedy hlasem počal odstupce:
Učiněny tedy prawíš býti nás?
dílo z druhé ruky, jež byl za úkol
složil otec na syna? Toť podiwná,
nowá wěc! i odkud táto nauka?

Kdo to widěl, kdy se dálo stwoření
jeho? tyli útwor pamatuješ swůj,
když ti twůrce bytost dal? My newíme
času, kdeby nás, jak nyní, nebylo,
aniž wíme, bylli jaký před námi;
samozplozeni a samozkříšeni
jsauce, wynikli jsme z wlastní moci swé,
kdy běh osudů swé kolo naplnil,
zralý plod, těch nebes, naší dělohy,
nadpowětrní synowé. Moc naše jest
naše wlastní, wlastní naše prawice
wyučí nás skutkům nejwznešenějším,
účinkem to shledáme, kdo rowen nám!
potom uwidíš, co máme w úmyslu,
prosbauli, či hrozbau ztéci jeho trůn.
Tuto nowinu, tu zpráwu nésti pil
králi pomazanému, a utíkej,
než co horšího twůj útěk zachwátí.

Řekl, a na wzor jeku přehlubokých wod
slowům jeho temným hlukem zwučela
pochwala skrz neskončené zástupy.
Jemu ale bez strachu, ač u prostřed
wrahů, odpowěděl Seraf plamenný.

Ó ty bezbožníku! duše proklatý,
opuštěný odewšeho dobrého!
Widím pád twůj určený, a nešťastný
twůj ten zástup zapletený úkladnau
zradau twau, a rozjedenau nákazu
úhony i trestu twého. Nepečuj
napotom se wyprostiti ode jha
Mesiáše božského; to milosti
práwo odjato jest tobě; jiný saud
wzešel nad twau hlawau bez odwolání.
Zlatá berla, kterau ty jsi potupil,
zželezněla k potření a zlomení
twého neposlušenstwí. I dobra jest

rada twá, než pro tu ne, ni pro hrozbu,
nébrž uteku těch stanů proklatých,
než je žhaucí hněw, jenž wisí nad nimi,
spalujícím náhle ztráwí plamenem,
bez rozdílu; nebo w brzce naděj se
ucítiti do swé hlawy jeho hrom,
oheň zžírající; potom, kwíle, znej
twůrce, až ti zhaubce bude poznati!
Takto mluwil wěrný Seraf Abdiel,
mezi newěrnými wěrný on jen sám,
mezi nezčíslnými zrádci nezrádný,
nepohnutý, neswedený, bezstrachý,
zdržel wíru, lásku swau i horliwost;
ani množstwí, ani příklad swésti jej
mohly od prawdy, neb stálau změniť mysl,
samotného jakkoli. I wywřel se
z prostřed jich, a drahnau cestau odcházel
skrze nepřátelský posměch, kterýž on
myslí ztrpěl welikau, a bez bázně
moci, posměch odměňuje posměchem,
plece ukázal jich wěžím nádherným,
odsauzeným k obořeni brzkému.

Zpěw šestý.

Rafael wypravuje dále o rozbroji Angelův. Jak Bůh přijal horliwost Abdiele, a dal rozkaz Michalowi a Gabrielowi wálčiti s odbojníky. Prwní bitwa Angelů až do noci, w které se Satan s swými pluky ukryl. Rada čertův, a wynalezení děl pekelných. Druhá bitwa na nebi, w které střelba čertů poráží pluky Michala, než ti na konec wyrýwají hory a zawalují děla satanská. Bůh posílá swého Syna, kterému wítězstwí bylo schowáno. Mesiáš rozkázaw swým wojskům býti toliko swědky swé moci, pudí čerty z nebe. Ti padají w peklo, Mesiáš wítězoslawně wracuje se k Otci.

Celau noc se polem nebe rozlehlým
neustrašený a nestihaný bral
Abdiel, až jitro, od kolujících
probuzené hodin, rukau růžowau
otewřelo brány swětla. Jestiť sluj
w hoře Páně, blíže trůnu jeho, kdež
tma i swětlo neskonalým střídáním
wcházejí a wycházejí za sebau,
ježto w nebi roztomilau proměnu
způsobuje, jako den a noc. Kdy z té
strany zniká swětlo, w onu mrákota
wstupuje, a čeká noci, w kteréžto
swau by opět rauchau nebe přistřela.
Na zemi by owšem jedno saumrakem
byla noc ta. Nyní wzešlo spanilé
jitro, jak se, empyrejským oděné
zlatem, na nebeské třpytí wýsosti:
před ním noční mizel mrak, jsa pronikán

wýchodními paprsky, kdy po celé
rowni hustořadé jasné zástupy,
wozy, braně plamenné a ohniwé
hřebce, obrážející se blesk na blesk,
uzří oko jeho. Wojnu znamená,
wojnu w wýprawě, a widí známé již,
o čem nowinu se nésti domníwal.
Wesele se tedy mezi přátelská
wojska přimísí, jejž swoji přijali
s walnau radostí a prokřikowáním,
že on jeden, z mnoha tisíc tisíců
padlých jeden on, jsa zdráw se nawrátil.
Tudíž k hoře swaté prowodili jej
s plésáním, a před trůn Swrchowaného
stawili, kde z prostřed zlatostkwaucího
oblaku se tento líbý ozwal blas:
Sluho boží, dobřes dělal, dobře boj
lepší bojowal, a prawdy samotný
bránil směle proti množstwí buřičů,
w slowech mocnější, než oní we zbrani:
za prawdy pak swědectwí jsi wytrpél
hanu wšeobecnau, horší k trpení
nežli násilí: tys pílil jediné
setrwati w twáři Boha příjemným,
ač tě swěty přewráceným saudily.
Za to již tě snazší čeká wítězstwí,
by se, bez pomoci přátelských těch wojsk,
proti wrahům swým, mohl wrátiť slawněji,
nežs se potupený od nich odebral,
zkrotě mocí ty, kdož rozum za práwo,
prawý rozum za práwo se zpíčili
přijíti a Mesiáše za krále,
zásluhy swé práwem kralujícího.
Wyjdi kníže nebes pluků, Michale,
jdiž i ty, jenž w bojowné jsi nejbližším
jemu moci, Gabrieli! uweďte

w bitwu ty mé syny nepřemožené,
uweďte a zšikujte ty zbrojené
tisíce a miliony swatých mých,
w počtu zárownćm s tau rotau bezbožnau
odbojců; ty ohněm, mečem hubícími
ztecte udatně, a stíhajíce je
do pokrajných nebe končin, zapuďte
od Boha i blaženosti do místa
káry jejich, Tartarowé hlubiny,
otwírající swé hrdlo plamenné,
ku pohlcení jich pádu hotowé.
Tak dí Swrchowaný hlas. I mračí se
hora chmurným oblakem, a wywalí
wzhůru černomraké dýmu kotauče
s lítým ohněm hněwu probuzeného
w znamení. A nyní strašně s wýsosti
nadpowětrná trauba jasná zawzněla,
na kteréžto heslo moci bojowné,
ježto s nebem stály, w šiku čtwernatém
spaté, neodolatedlnau jednotau
hnuly k předu pluky swými jasnými,
po tichu, dle harmonie hudebné,
zbuzující k smělým činům rekowné
zápaly. Tak táhly s bohorownými
wůdci swými pro Boha a pro jeho
Mesiáše bojowati, stuženy
nerozpojitedlně: ani wcestný wrch,
ani těsné údolí, ni tok ni les
rozdwojili šiků jejich pořádných;
nebo wysoko se braly w powětří,
wolně nesaucím jich kwapné kročeje.
Jak kdy ptactwa pokolení weškera
w slušném řádu přibrala se na křídlách,
powolaná, přes Eden, by přijala
jména od tebe: tak ony přes mnohá
položení daleká, a přes mnohé

táhly rozložité nebe krajiny,
desetkráte delší swrchu země té.
Posléz wyskytne se w dáli k půlnoci
na obhledě, od končiny k končině,
úkaz ohniwý, co šiky bojowné
rozprostřený; brzy na to spatřiti
wyježené hroty kopí nezčíslných,
přílbic dàw, a rozmanité pawézy,
malowáním ulíčené honosným;
Satanowy pluky, wzteklým posměchem
cwálající dobyt ještě toho dne
bitwau nebo nenadálým útokem
Páně wýsosti, a na trůn posadiť
stawu jeho záwistníka, zpupného
wypinatele; než jejich obmysl
daremným a marným byl se ukázal
w prostřed dráhy swé. Toť owšem diwné nám
widělo se nejprwé, by Angelé
s Angely se bitwau měli zuřiwau
potkati, ti, jižto potkáwali se
slawnau rozkoší a jednomyslnau
milostí, co téhož Pána synowé,
welebíce žalmy Otce wěčného.
Než teď strhl se bitwy hluk, a lítý hřmot
útoku wše krotší přetrhl myšlení.
Wysoko co Bůh se prostřed pokáže,
w sluncojasném sedě woze, wéwoda
odbojníků, následowný božského
obraz důstojenstwí! kolem okolo
plamennými Cheruby a zlatými
pawézami obklíčený. Staupna teď
s trůnu stkwaucího (an wojsko od wojska
již jen úzký dělí rozstup, mezera
přehrozná! tak stály řady strašliwé
čelem proti čelu w délku náramnau)
před swé mrakohusté stádce předběžné

w ostré čelo, dříwe boje sražení,
Satan wysokým a pyšným kročejem
wyjde jako wěž, w swém drahém oděni
z démantu a zlata. Abdiel, jenž stál
w prostřed nejmocnějších, činy smýšleje
weliké, té pýchy snésti nemoha,
takto doswědčil swé mužné odwahy:
Ó, že tolik zbýwá k Bohu podoby,
tu kde wíry, tu kde prawdy nezbýwá
žádné! proč i moc i síla nepadla,
tu kde padla ctnost, a není nejslabším
ten, kdo nejhorší? — Než, buďte na oko
moc a síla jeho nezmoženými;
já s ním, naděje se božské pomoci,
wejdu w zápas, jak jsem s jeho rozumem
zápasil, a shledal zlým a křiwým jej.
Slušné, by, kdo w půtce prawdy přemáhal,
získal we zbrani, a odnesl zárowné
tu jak tamto wítězstwí! Jeť arci to
howadný a mrzký zpor, kdy rozumu
s silau bojowati jest; než tenkráte
rozum dáwá to, že rozum zwítězí.
Takto rozmýšlel, a druhé předběhna
wůdce, kwapí wrahu wstříc, a napoly
cesty utkaw, tímto rozpáleného
předejitím wyzwe k boji bezpečně:
Pyšku, utkán jsi? tys měl, že zpupnost twá,
po čem prahla, beze wšeho dosáhne
odporu, že bez obrany stolice
Páně, strana jeho opuštěna jest
pro strach před silau, neb smělým jazykem
twým; ó hlupce tebe! jenž jsi nepomněl,
kterak trudno wálčiti se Wšemocným,
jenžto z ničeho by nekončená mohl
wywoditi wojska w zkázu bláznowstwí
twému; nebo, wztáhna jedno rámě swé,

přesáhnaucí wšecky meze, w jeden ráz,
bez pomoci, skončiť tě, a pohříziť
do mrákoty wojska twá. Než tuto wiz,
že ne wšickni z twé jsau družiny, že jsau,
kteří wíru zwolili a pobožnost,
ač jsi ty jich newiděl, kdy jeden já
w bludníků twých swětě nesmyslným jsem
ze wšech widěl se: teď widíš stranu mau;
uč se pozdě, kterak někdy malá část
prawdu zná, an tisícowé chybují.
Jemu welký wrah dí s twáří potupnau:
Na twé neštěstí, než práwě k pomstě mé,
kteráž tebe přede wšemi hledala,
z útěku se nawracuješ, swárliwý
Angele! by přijal hodnau wýplatu,
prwní úraz od wyzwané prawice
této, že se podušilý drzostí
jazyk twůj směl urauhati třetině
shromážděných bohů pro obhájení
božstwí swého, ježto, dokud jiskra w nich
božské moci bude tlíti, žádnému
wšemocnosti práwa přiznať nemohau!
Toť jsi jistě předstihl towaryše swé,
baže po té cti, by pérko uškubnul
ze mne nějaké, a tímto rekowným
činem zkázu předpowěděl ostatním.
Jenom ještě toto krátké příměří!
By se nemohl chlubiti, že nedána
tobě odpowěd, i powím, kterak se
snáší u mne: myslil já jsem nejprwé
swobodu a nebe duchům nebeským
jedno býti; nyní ale spatřuji,
že jich drahně w službu lenost uwedla.
Duchy otrocké, jen k zpěwu, k slawnostem
jenom hodné! takowé jsi ozbrojil:
hudce, nájemníky nebe uwádíš

w bitwu; chlapstwo proti swobodě. Dnes, dnes
toho důwod obě strany wydadí.
Dí mu zkrátka, jednak wážně Abdiel:
Odpadlče! ty stále blaudiš, aniž pak
bludu konce nalézáš, cos od prawé
stezky byl se uchýlil. I bezpráwně
jméno dáwáš chlapstwa službě wzdáwané
tomu, kterémuž ji wzdáti welí Bůh,
Bůh neb příroda; i Bůh i příroda
welí službu wzdáti nejhodnějšímu,
tomu, který wšecky jiné přesáhá.
Otrok jest, kdo slauží tobě, tomu, jenž
powstal proti hodnějšímu, než jest sám.
Otrok jest, kdo slauží tobě buřiči,
totě chlapskému swé zlosti otroku,
jenžto wolným službu wyčítati smíš.
Zprawuj ty swé tedy w pekle králowstwí!
já, já službu Páně sobě mile rád
obírám, a co mi wěčně blahý Bůh
káže, plním ochotně a poslauchám
hodných poslušenstwí jeho rozkazů!
Ty wšak w pekle okowů, ne králowstwí
naděj se. Teď zatím toto ode mne,
jenž prý z útěku se zpátkem wracuji,
beř twá hlawa přiwítání bezbožná!
To řka, wztáhne ruku k ráně šlechetné.
Newisí, než padne rána w náhlosti,
jako bauře, Satanowi na chochol
zpupný, žeť ni zrak, ni křepkost myšlení,
nedím jeho pawéza jej úrazu
wywarowať mocna byla takého.
Deset kroků walných zpět se potácí,
při desátém s kolenama kleslýma
na mohútné kopí stane opřený.
Jak kdy wětrowé a wody podzemní,
protrhše si průduch, horu odrazí

polaukleslau s wšemi swými sosnami.
Chopí úžas odbojníků knížata,
zuří wztekem náramným, že wéwoda
jejich tak jest přemožen. I plésají
našincowé, wykřikují radostně
pro naději wítězstwí, i wytéci
k boji prahnau statečně. Tu traubiti
Michal w Archangelskau traubu rozkáže.
Zawzní po rozlehlé nebi třepící
zwuk, a wěrný zástup pěje Hosanna
Nejwyššímu! Nemeškají odbojná
stáda, wyřítí se lítým úprkem;
wojsko s wojskem swede bitwu sražením
přehrozným. I znikne wůkol jek a wztek
bauřliwý, a powyk, jehož dosawad
nebýwalo w nebi nikdy slycháno.
Meče o brnění strašnau břinkají
neshodau, a temně hřmíce walí se
rozzteklená kola wozů měděných.
Diwoký a strašliwý jest bitwy hřmot!
Šimějících šípů oblak plamenný
létá nad hlawami, kryje ohniwým
obě wojska stropem. Tak se stírají
lítě pod plápolajícím klenutím
obě strany úprkem a wzteklostí
neuhasitedlnau. Bučí po nebi
hluk, a bylaby se chwěla, kdyby již
stála, země weškera až do střew swých.
Není diwu! nebo milionowé
rozhorlených Angelů se z obau stran
obořili, wojska, z nichžto nejmenší
wšemi žiwly wládnauti, a každého
jich se mocí ozbrojiti mocen byl.
Kterak strašná byla síla weškerých,
kdy se wojsko s wojskem zteklo nezčíslné,
aby hrozným zanícením wálečným

zpustilo, ač obořiti nemohlo,
blahý domow swůj, leč wšemohauci král
wěčný z wěkostálé twrzi swé
řídil půtku jich, a meze ukládal
lítým zápalům, ač bylo množtwí jich
nesmírné, an každý pluk se walným zdál
wojskem, každá ruka zbrojná plukem se
w moci widěla, a wůdcem zkušeným
woják každý, jemuž dobře wědomo,
kdyby staupati, kdy stanauti, kdy w bok
uchýliti událo se nejlépe;
kterýž wí, kdy w bitwě wzteklé hodno jest
sraziti neb rozdwojiti průčelí.
Na útěk a ustaupení nebylo
pomysliti, aniž pak kde strachu plachého
znamenáno; jeden každý zpoléhá
na sebe, tak jakoby jen samotné
jeho rámě získať mohlo wítězstwí.
Wěčně slawní události se skutkowé,
ale bez čísla; neb bitwa široko
dosáhala w rozmanitém způsobu.
Časem na celině stojmo swodili
půtku, časem na křídlech se mohútných
wznesše, kormautili letmo powětří:
celé powětří se ohněm bauřliwým
zdálo býti. Dlauho bitwa na rowné
wáze wisela, až Satan — diwy dne
toho konal, aniž sobě rowného
našel w udatnosti — wrazí mezi daw
bojujících nejlítěji Serafů,
téměř zmatených, a zočí, kterak ráz
jako ráz swým Michal mečem záhubným
potírá a metá celé zástupy.
Přenáramným obau rukau wztažením
wynesené, jede dolů ukrutné
ostří, daleko pleně. Té záhubě

Satan chwátá wstříc, a walný pukléř swůj —
okruh skalný desaterým okrytý
diamantem, nesmírného obwodu —
staví na odpor. Hned jak se přiblíží,
přestane swé práce welký Archangel,
wesel nadějí, že zmizí pojednau
wnitřní nebe wálka, kdy se porazí
Arciwrah, neb spatý w pautech powede;
s nepřátelským mračením, a plamennau
twáří takto nejprwé se obořî:
Strůjce zlého, ježto dříwe bauří twých
bylo neznámé, a jména nemělo
w nebesích; a teď — ai, jak se rozjedlo,
jaké skutky omrzalé wynáší,
omrzalé wšechněm nám, než úsudkem
sprawedliwým nejstrastnější pro tebe
a twé následowníky. Jaks porušil
blahý nebes mír, a uwedl w přírodu
bídu nestwořenau před neprawostí
twého rozbroje! Jak mnohé tisíce
napustil swau zlostí, jindy sprawedlných,
wěrných, nyní oswědčených křiwými!
Nemni však, by swatý z nebe zapudil
pokoj; nebe ze wšech wywrže tě swých
končin: nebe, sídlo blahoslawenstwí,
skutků násilí a wojny neztrpí.
Pročež utíkej, a zlé, to plémě twé,
kliď se s tebau w sídlo zlého, do pekel;
ty, i zběř twá proklatá! Tam bauře trop;
pryč, než tento pomsty meč dá počátek
zatracení twému, nebo rychlejším
okřídlaný pospěchem tě pomsty hrom
Páně rozhojněnau psotau zachwátí.
Takto kníže angelské. I dí mu wrah:
Nedomníwej se, by dchnutím pohrůžek
wětrných nahnal strachu tomu, jehož jsi

býti nepřemoženým, že takowá
hanba pýchu jeho mysli zkrotila,
ač se w moci Bohu rowným býti mněl.
Ozdrawí wšak brzy; nebo duchowé,
jsauce žiwné moci plni naskrze,
(ne co křehký člowěk, jehož žití jest
w střewách, hlawě, srdci, plícech, neboli
w jatrách toliko) jen kdy se zničí, mrau.
Plynutá jich bytost rány smrtedlné
nepřijme, co tekuté to powětří:
celí srdcem, hlawau, okem, uchem jsau,
rozumem a smyslem, a dle líbosti
tělo, barwu, způsobu a postawu
berau na se, hmotnau nebo powětrnau.
Rowné hodní paměti se na druhé
straně dáli činowé, kde Gabriel
mocný bojowal, a smělým praporcem
wrážel mezi husté šiky Molocha,
krále lítého! ten, do boje ho zwa,
posmýkati připatého ke kolu
swého wozu hrozil jej, i samému
Bohu ulál jazyk jeho rauhawý.
Rozštipen jest ale tudíž na poly,
od hlawy až po pás; s roztroskotanau
zbraní pádí z bitwy ruhač, bolestí
řwaucí. — Stejnau udatností na obau
křídlech wojska chlubné wrahy, náramné
obry we brnění diamantowém,
walem klátí Uriél a Rafael,
tento Adramelecha, a onenno
Asmodéa, mohútná dwě knížata!
Styděliť se býti Boha menšími;
teď je ale útěk učí smýšleti
skrowněji. I utíkají, ranami
bolestnými skrze prsník hluboce
prosekaní. Newáhal i Abdiel

na bezbožnau rotu hnáti hrdinsky,
nébrž poráží a kůle úprkem
prawým Ariele nejprwé, a pak
Arioka; potom obra hrozného
Ramiele žhaucím mečem potírá.
Tisíců zde jiných mohlbych zwěčniti
jména na zemi. Než tito duchowé
swatí, spokojení sláwau na nebi,
lidské nežádají chwály; druzí pak,
ačkoliw i oni mocí bojownau
diwy konali, a baží po chwále
pro jich saud a wyhlazení z prostředku
swatých, w černém buďte zapomenutí!
Nebo udatnost, jak brzy zhostí se
prawosti a prawdy, žádné pochwaly,
nébrž potupy a hanby hodna jest,
byť i sebe wíce prahla po chwále
marnau žádostí, a skrze neprawost
pocty hledala. I pročež po wěky
odsauzeni buďte w zapomenutí!
Teď, kdy nejmocnější padli wrahowé,
zmatena jest bitwa stálým útokem
našich; neřád mrzutý a porážka
wznikla hrozná; weškeu zpodek postlán jest
ztříštěnými braněmi, a na jedné
hromadě i wůz i wozič wálí se
zwrácený, i dchnaucí ohněm ořowé:
zbytek, přemožen jsa, cwálem utíká
skrze Satanowo wojsko umdlené,
jehož část se s tíží bránila, a část
postaupala bledým strachem zchwácená;
tenkrát strachem zchwáceni a bolestí
byli ponejprw, a prchli hanebně.
Tolik na ně zlého zpaury uwalil
hřích, ač posud strachu, útěku a muk
nepoznali. Ale swatí čtwerhraným,

hustě spatým šikem neporušeně
táhnau k předu, jsauce neranitedlni,
zbrojí neproniknutedlnau odíni.
Takowého nad swé wrahy prospěchu
nabyli z swé newiny, že hříchu se
warowali, zpaury nedopustili.
Stáli w bitwě nezlomní a prázdní muk,
byť i jimi síla z místa pohnula.
Nyní noc, swé šeré stíny prostrauci,
wzešla na nebi, a milé welela
příměří a sladké ticho, po mrzkém
hřmotu wálky. Chmurná její záclona
wítěze i přemožené ukryla.
Na dobytém poli Michal se swými
stanuw angelskými přemahateli,
zbudí wůkol strážné jejich posádky,
Cherubíny podál ohněm chwějící.
Z druhé strany Satan s swými odpůrci
zmizel, stěhuje se do tmy daleko;
poklidu jsa prázden, nočně stawů swých
k radě powolal, a wešed mezi ně,
takto s nestrašliwau myslí počal, řka:
Ó wy, jichžto síla w nebezpečenstwí
nyní zkušena, jichž nepřemoženost
oswědčena jest, ó drazí přátelé!
hodní netoliko swobody, (i toť
kořist malá!) nébrž, po čem prahneme
wíce, panstwí, sláwy, pochwaly a cti!
Jeden den jste snesli w bitwě pochybné,
(jestli jeden den, i proč ne wěčné dny?)
wše, což nebe pán měl nejsilnějšího,
ježto s trůnu swého poslal proti nám,
i co sám byl saudil za dostatečné,
aby wůli naši sobě podrobil.
Ale ne tak dálo se! — I mním, že jej
za omylného již můžem napotom

držeti, ač jmín byl od nás dosawad wšewědaucím. Prawda, že jsme, chatrněji ozbrojeni jsauce, powytrpěli něco nesnází, a posud neznámých bolestí, jichž ale známých nedbáme; ano nyní zjewno, tuto nadwětrnau bytost naši smrtedlného úrazu býti nechopnau a nezhynutedlnau, jelikož i nejhlubšími proklána jsauci ranami, se na okamžení uzawře, a wlastní moci zahojí. Pro tak malé zlé jest, tuším, snadníčký prostředek. Snad lepší braň a silnější oděw bitwu budaucí nám k prospěchu, wrahům k zkáze obrátí, neb wyrowná to, co mezi námi rozdíl činilo, jehož přirozenost neučinila. Jestliže jich sílu jiná zwětšila tajná příčina, i této, jelikož zdrawé mysli naší posud bez ujmy stáwá, rozum náš a rada wyskaumá.

Sedl. I wstane Nesroch, [1]) prwní w knížatstwu shromážděném. Stoje, jak kdo teprw se wywřel z kruté seči, welmi zchwácený, s ztříštěnau a rozsekanau na kusy zbraní, zamračeně odpowí a rce:

Zprostiteli nowých pánů, jenž jsi práw našich získal požíwání swobodné bohům nám! I bohům samým trudné to, liché jest to úsilí, se potkati s nerownými w oděni, a s bolestí téci proti těm, kdo bolesti a muk prázdni jsau. To zahubí, to zkazí nás newyhnutedlně. Neb co tu prospěje

1) Wiz o něm IV. Král. XIX. 37.

udatnost a síla nepřemožená,
kdežto nejwalnější rámě wšemocnau
zemdlí bolestí? I mohli bychom snad
živobytí wésti prázdné rozkoše
bez oželení a w spokojenosti;
blaze jistě žije ten, kdo spokojen!
Bolest ale, dokonalá bída jest,
jest zlé nejhorší, a jsauci nesmírna,
wšecku trpèliwost poráží i mysl.
Ten, kdo wyskaumá, čím bychom silnèji
wrahům, posud neraněným, škodili,
neb se stali také neranitedlni,
získá na nás sobě s wyprostitelem,
tak se u mne snáší, rownau zásluhu.
Načež Satan klidným wece pohledem:
To, co práwem saudíš hodné k prospěchu
býti našemu, již nalezeno jest;
já jsem nalezl je! Kdo swýma popatří
očima na jasný swrchek celiny
této nadpowětrné, kdež stojíme,
toto walné božských luhů prostranstwí,
ulíčené kwítím ambrosiowým,
štěpy, úrodau a prorostlinami,
drahým kamením a zlatem, — jenžby tak
patřil na ně powrchně, by nepomněl,
odkud rostau pod celinau z hluboka?
Tam jest wezpod látka tmawá, syrowá,
ohniwé a prudké pěny způsoba.
Tato, jsauci tknuta nebe paprskem,
wyletí a rozwine se w okolním
swětle sličnau krásau. Nech ať této nám
tmawé hlaubi lůno, zpodním těhotné
ohněm, poskytne; ta hustě nabita
w duté, oblé, dlauhé děla, z druhé pak
strany tknutím ohně porozzteklena
bywši, wyšle z dáli třeskem hromowým

mezi wrahy naše množstwí běd a psot
takowé, že wšecko, co nám přijde wstříc,
roztříští a prawým zklátí powalem.
Leknau se, a pomyslí, že hřmiteli
odjata je střelba strašná. Nedlauhá
bude práce; dříwe jitra naději
owěncuje skutek. Zatím okřejte,
jsauce bázně prosti! kde se opatrnost
s silau sjednotí, nic není twrdého;
tím by míň tu šlušné bylo zaufání.
Skončil. Slowa jeho kleslé srdce w nich
powzdwihla a zotawila mdlející
naději. Wšem diwno wynalezení;
každý nálezcem se býti domníwá.
Tak, co nalezeno, snadným widí se,
ač se nenalezené jim widělo
nemožným. Snad mezi twými potomky
w budaucnosti (zmůželi se neprawost)
kdos, jsa oddán na neštěstí, neboli
za ďábelským ponaukáním, wynajde
rowný nástroj k trestu synům člowěčím,
k boji přilnaucím a wraždě odměnné.
Kwapně nyní z rady letí do práce,
bez námitek. Hýbají se nezčíslné
ruce úsilím, a drahnau prorywše
nebe částku, w okamžení widí ten
zárod přírody w swém hrubém početí:
sanitrnau a sirnau pěnu nalezše
mísí, waří wtipným uměním, a trau
w černý prach, a odwážejí w zásoby.
Část žil zkrytých dobýwá (jimž podobné
má i země tato) kamení a rud;
potom děla sléwají, i kaule pak,
zkázu wýhoznau! část přizpůsobuje
třtinu k podpalu, již jedno dotknutí
zhaubný zažže blesk. Tak dříwe switání

wšecko, pod příkrowem noci wědomé,
tajně skončili a uspořádali
s tichau opatrností, newyzrazeni.
Teď, kdy pěkné ráno w nebi wyniklo,
wstali pluci witězní, a do zbraně
trauba jitřní zazněla a do zbraně
staupla stkwaucí wojska, w zlatém oděni,
zšikowána rychle. Mnozí z dnících se
pohlédají pahorků, a zwědowé
jejich lehkozbrojní wšecky zwídají
strany, kraje wšecky, aby wystřáhli
nepřítele, kde a jak jest daleko,
zdali utíká, či k bitwě strojí se,
staupáli či stojí. Náhle uzří jej,
ano pod rozwinutými praporci
zdlauha, ale w pewném šiku blíží se.
Nazpět nejkwapnějším letem Zofiel, [a])
Cherub rychlokřídlý přiletě,
takto žiwým hlasem wolá w powětří:
Zbrojte, bojowníci, zbrojte se! Ai wrah
na blízku! I mněli jsme, že uprchl;
nikoli! Dnes dlauhého chce stíhání
uspořiti nám. Již neuteče wíc;
hustě jako mrak se béře. W twáři mu
sedí bezpečná a lítá odwaha.
Dobře tedy upni diamantowé
každý oděni, a lebku urownej;
každý, drže pewně pukléř okrauhlý,
zakrý hlawu swau, neb tuším dnes ne déšť
skrápějící, ale bauře hromowých
šípů sprchne s ohniwými nálepy!
Tak jich střeha budí k pozoru; a hned
prosti jsauce zawazedel wšelikých,
w šiky stawí se, a wzhůru traubiti

a) Slowo: wyzwědač Boží.

uslyšíce bez strachu, se hýbají
k předu pořádně: kdy eihle! na blízce
táhne těžkým krokem hrozný walný wrah,
wleka w dutém klíně střelbu ďábelskau;
z obau stran se hustí hrnau plukowé,
zacláněјice, by úklad zakryli.
Přitáhše pak wůči, stanau za chwíli
obě wojska; a tu Satan w čelo se
postawiw tak poraučeti slyšán jest:
Na prawo i lewo chyl se průčelí!
aby wšickni naši nenáwistníci
widěli, že pokoje a poklidu
hledáme, a otewřeným náručím
přijíti je wolni jsme, jen jestliže
otewřenost naši oblíbí, a nám
neukáží týle. Toho bojim se.
Ale nebe swědkem buď! ty nebe buď
swědkem, kdy swé wyneseme podání
zřetelně. Wy, kdo jste k tomu určeni,
konejte swůj úřad; podotkněte jen
zkrátka, co jim tuto chceme přednésti,
a to na hlas, aby wšickni slyšeli.
Tak se slowy dwojsmyslnými posmíwaw
dokoná. I rozdwojí se průčelí
po lewé i prawé tíhna do křídel.
A tu widěť podiwnau a zwláštní wěc!
slaupy w trojnásobné řadě na kolách
položené; k slaupům nejwlastněji se
podobaly, nebo klaptům wydutým
z dubů nebo jedlí w boru wysokém
zraubaných a otesaných na hladko,
trojí, z mědi, z železa a z kamene;
do kořen pak hrdla strašným rozděwem
otwíraly na nás, oznamujíce
pokoj jalowý; a stana za každým
Seraf chwěje třtinau zpodem jiskřící.

W úžasu a pochybnosti hluboké
stojíme, wšak nedlauho, an na rychlost
Seraf každý wztáhna třtinu pojednau
tknutím lehkým jiskru k úzké přičiní
pánwici: w tu chwíli wšecko w plápolu
stane nebe, rauče ale walný kauř
chumelí se ze tlam dlauhokrkých děl
hřmotem hromowým, že pro tu náramnost
puklo lůno powětří, a ďábelská
hrdla plijí krupobití železné,
spaté peraunowé střely, jimižto
na wítěze wzteklým chrlí úprkem,
tak že nikomu, by jako skála stál,
na nohách se udržeti nebylo.
Po tisících klátí se a padají
Angelé i Archangelé powalem.
Zbroj jest winna pádem; nebo zbroje
lehaunce by byli, jakžto duchowé,
uchýlením aneb rychlým skrčením
ušli úrazu. A nyní mrzuté
wzniklo pomatení wůkol, pád na pád!
Husté šiky zřediti, nic nebylo
k platnosti. Což tedy? K útokuli jsau
hnali, hanebná jich opět porážka
wrahům k opětowanému wydala
posměchu. Již druhý Serafínů řad,
před očima stoje, hrozí druhý ráz
hromů wyslati; a nestatečného
útěku se mnohem wíce lekali.
Uzřew nesnáz jejich Satan, úsměšně
takto wolá k druhům swým: Ó přátelé!
proč se zpupní wítězowé neblíží?
Nedáwno si zhrda kráčeli, a kdy
přijíti je otewřeným náručím
wolni jsme, (i zdali wíce lze?) a swá
poklidná jim slowa prohazujeme,

na obrátku změňují swůj úmysl,
wytrhnau, a wedau diwné křepčení,
jakby plesu hleděli, ač ples se ten
trochu třeštiwým a plachým býti zdá.
Pleší snad, že klidu jim jsme podali?
Uslyšíli opět naše podání,
tušim, že se snesau w oka mžiknutí.
Jemu rowným šprymem wece Belial:
Wůdce! slowa, která k nim jsme pronesli,
byla slowa walná, plná wážného
obsahu a moci nepochopené!
Jakož znamenáme, wšickni wespolek
wrtěli se walně, mnozí klopýtli.
Kdo je dobře chápá, hodnau pochopnost
míti musí od hlawy až do paty;
nepochopíli se, aspoň mají to
dobré do sebe, že ukáží, kdy nám
křiw je nepřítel, a přímo nekráčí.
Takto stáli, šprymy prohazujíce
kratochwilné s posměchem, a naduti
jsauce pýchau, domněli se wítězstwí
jistého, i žeby Wšemohaucímu
rowni byli nalezeným nástrojem,
pewně wěřili, a strhše sobě smích
z hromu jeho, rauhali se angelským
wojskům, ježto státi trudné widěli,
trudné za chwíli: jimť hněw a horlení
roznícené brzy zbroje poskytlo,
jížby odolali psotě pekelné.
Na kwap (eihle! jakau moc a wýbornost
mysli Bůh swým stálým wštípil Angelům!)
celé wojsko shodí zbroj, a ku horám
(hor a dolů položení rozkošné
tolikotě nebe obraz na zemi)
na rychlost, co blyskotiny swítící,
běží, letí, páčí hory z základů

se wší tíhotau jich lesů, skal a wod;
chopiwše pak za čupryny wymrští
wzhůru kořáním, a nesau w náručí.
Hrůza jme, a úžas wojska odbojná,
když to widí chlumy nésti zwrácené
zpodem w wrch, a děl swých řady potrojné,
náhlau zkázau okryté, a wšecku w nich
naději swau walných wrchů zwalištěm
zařícenau hluboko. Teď podobná
na ně kwapí záhuba, a na hlawy
jejich mračná šumem letí předhoří;
přikwačeno jest jich množstwí nesmírné,
zbroj pak jich tím wíce psotu rozmáhá;
zarylo se roztříštěné brnění
w útlá těla, tak že muky snášeli
nesnesitedlné a lkali bolestí.
Dlauho usilují, než se docela
wywrau ze záhuby; ach, jak skrze hřích
swětločistá jejich bytost zhruběla!
Chopili se rychle braně podobné
odpůrci, a blízké hory trhali
z podwalin; a nyní hora o horu
w powětří se stýká litým sražením;
bojující kryje hrozná mrákota;
pekelný jest jek a hřmot; boj zemský by
proti němu dworskau zdál se jenom hrau.
Powstal zmatek nad zmatek, a zasuté
nebe zříceniny mrzké zprznily,
leč že wšemohauci Otec, kterýžto
we swatyni nebe sedě bezpečně
wšecky řídí wěci, opatrností swau
wše to předwěděl a maudře dopustil
pro zplnění swého swrchowaného
úmyslu, by tudy Syna oslawil
wěčného, a pomstiw nad nepřátely,
ukázal, že wšecka jemu dána moc

na nebi! I pročež takto k Synowi,
spoluwládci swému, promluwí a rce:
Paprsku mé sláwy, Synu rozmilý,
z jehož twáři zjewná plnost swítí se
božstwí newiditedlného, w jehožto
rukau stáwá wše, co konám slowem swým!
Spoluwšemohaucí! Dwa dni uběhli,
dwa dni, jaké počítáme na nebi,
od toho, co s swými Michal mocnostmi
wyšel krotit odbojníků nezbedných.
Úsilná jich byla wálka; nemohlo
jinak býti, an se taká utkala
wojska zbrojná; nebo zůstawil jsem je
samým sobě. Wíš, že wšecky rownými
stwořil jsem; a rowni jsau, krom nepatrné
posud nerownosti, kterau činí hřích.
Poshowělť jsem s saudem jich, a bylo jim
w půtce ústawné a zmatku trwati
neskončeném. Wojna konala, co můž
wojna konati, a uzdu pustiwši
nepořádným zápalům, i horami
ozbrojila je, a hřmotem diwokým
plní nebesa, a hrozí záhubau.
Dwa dni minuly, a třetí náleží
tobě, tobě schowán jest! i proto jsem
showíwal tak dlauho, aby skončení,
této wojny chwála, byla chwála twá,
jelikož jí žádný nemůž skončiti
kromě tebe. Moc a milost nesmírná
dána tobě, aby wšickni poznali,
že twé moci na nebi i na zemi
není moci rowné. Tak jsem různici
řídil, aby bylo zjewno, že jsi ty
nejhodnější mého dědic králowstwí
pomazaný pro swé swaté zásluhy.
Wyjdi, welkomocný Synu, we jménu

Otce swého! wsedni na můj wůz, a puď
kola jeho prudká, pod jejichžto se
hřmotem podwaliny třesau nebeské!
wezmi weškeru mau zbraň, můj luk i hrom,
přepaš mečem mým swá bedra mohútná;
stíhej, hoň to pokolení temnoty
ze všech nebe končin w propast nejhlubší,
ať zwí, co to jest si Boha zlehčiť, neb
Mesiáše, krále pomazaného!
Řekl, a přímo na Syna swé úplňkem
záře swítí, w oblíčeji jehožto
weškeren se obraz Otcůw obráží.
Takto mu pak wece božstwí synowské:
Otče swrchowaný, králi na nebi
prwní, nejswětější, nejdůstojnější!
Tyť wždy prohlédáš, by swého oslawil
syna: chci i tedy já, jak slušno jest,
oslawowať tebe: na tom zpoléhá
chwála weliká a potěšení mé,
kdy ty sobě we mně dobře libuješ,
zjewuje, že wyplněna wůle twá,
kterau plniti mi blahoslawenstwím,
nebem jest! Twau moc a berlu ochotně
nyní přijímám, a mile nawrátím,
kdyžto we skonání wšecko budeš ty
we wšem, w tobě já, a we mně na wěky
wšickni, kdo ti mili jsau; těch, kterých ty
nenáwidíš, nenáwidím já, a twau
hrůzu mohu obléci, jak oblékám
smilowání twé, jsa we wšem obraz twůj.
Wyjdu zbrojný mocí twau, a wyplením
z nebe roj ten odbojníků; swrhu je
do wězení muk a wěčné mrákoty,
k čerwu nikdy neumírajícímu,
jenž se zpěčowali býti poslušni
swaté wůle twé, jíž poslauchati jest

weškerého plnost blahoslawenstwí.
Potom twoji swatí nepomíšení,
w dáli od zlých, wůkol swaté hory twé
písně počnau wznešené, a wůdcem mnau
pěti budau haleluja po wěky.
Řekl, a na swau podepra se berlu wstal
od prawice sláwy, kdežto seděl byl.
Počalo pak třetí swaté switati
jitro, rozedníwaje se na nebi.
Zwukem wichrowým a litým plamenem
jede prudký nebeského otce wůz,
beze spřeže, ducha zwodem wlastního
puzený, a podlé něho podstaty
Cherubínů čtyř, a čtyry majících
diwné twáři, cwálají, co hwězdami
celá těla jich a křídla stkwějí se
mnohooká; mnohooká z berylu
kola jsau, a mezi nimi míhawí
plamenowé. Křišťálowá obloha
nad hlawami jich a safírowý trůn,
plný ambry, plný barew duhowých,
stane na woze, kde on, w swé nebeské
zbroji, ze třpytících Urim, díla božského,
wstaupiw posadil se jest; s ním po prawé
ruce sedne orlokřídlé wítězstwí,
po lewé pak jemu wisí luk a taul
plný hromů trojzubých, a walí se
wůkol něho kauře mrak, a wýlewy
lité plápolu a blesku žhaucího.
Obor swatých, deset tisíc tisíců
silný, wyšel s ním, a w dáli stkwěl se jda;
dwadcet tisíc wozů Páně (slyšel jsem
počet jich) s ním jelo, na dwě zdělených
strany. Tak se wznáší, jeda na křídlech
Cherubowých w wýši po křišťálowé

obloze a sedě na safirowém trůnu, stkwaucím šiřoko a daleko.

Uzřeli jej swoji s newyprawenau rozkoší, a zaplésali widauce náhle, ano od Angelů wzdwižená wzhůru třpytila se walná korauhew, Mesiáše nebeského znamení. K němu tudíž wůdce Michal po obau přilne křídlech; wšecky w tělo jediné jedna poji hlawa! Před ním božská moc jdauci cesty jeho připrawowala; wrátily se na swá hory wyrwané místa z jeho rozkazu, i slyší jej wrchowé, a uklidí se w rychlosti. Wypohodí opět nebe twáři swau; hory doly jaro kwětné objímá.

Widěli to přenešťastní wrahowé, nicméně se k půtce měli odbojné, zatwrzelí blázni! Tu kde zaufati bylo, měli naději; i mohlali přewrácenost taká w duších bydleti nebeských? Než, jaké pýchu znamení zkrotí, jaký zázrak srdce obměkčí zkamenělé? Twrdli wíce, tu kde se rozplýwati bylo; trudná záwistí bolela je duše, že ho widěli w sláwě; sláwy žádostiwi podobné k nowému swé šiky srazí odporu. Mněli zajisté, že silau nebo lstí Bohu posléze a Mesiášowi odolají, neb, by jim se získati neudalo, w zhaubě aspoň obecné najdau záhubu. I tekau zmužile w bitwu konečnau, a pyšně hanebným zbrzí ustaupením aneb útěkem.

Obrátiw se nyní k wojsku z obau stran
stojícímu dí Syn Boha welkého:
Stůjte jasní plukowé, ó Angelé,
Swatí, stůjte! odpočiňte od boje
tento den! I wěrné bylo, přewěrné
bojowání waše! Libowalť si Bůh,
že jste sprawedliwě wedli jeho zpor,
neustrašeni, a jak wám praweno,
tak jste wedli sobě, nepřemoženě.
Ale trest těch proklenců si schowalo
jiné rámě. Jeho jest, neb toho msta,
koho ustanowil on; a k tomuto
skutku počtu ani množstwí nestačí
žádného. Nuž, stůjte jedno patříce
z dáli, kterak Boží hněw skrz rámě mé
zachwátí ty bezbožníky ohawné.
Mnau, ne wámi pohrdli, mně záwidí,
na mne čelí lítá jejich zuřiwost,
že mne swrchowaný Otec, jemužto
wláda, moc a chwála w nebi náleží,
oslawiti ráčil podlé wůle swé.
Pročež w ruku mau jich osud postawil,
by se nabažili té swé žádosti,
wjíti se mnau w zápas, kdo jest silnějším,
wšickni proti mně, či sám já proti nim?
Jelikož jen wšecko měří na sílu,
pohrdají jinau chwalau wznešenau,
aniž dbají, kdo je w ctnosti přesáhá:
nejsau hodni potýkání jiného.
Skončil Boží Syn, a wlídnost twáři swé
změnil w hrůzu; nelze snésti pohledu
jeho! Náramným pak hněwem wyteče
na záhubu wrahů swých. I rozwinau
náhle čtyři Cherubowé hwězdnatá
křídla swá, jež lemují kol strašné tmy.
Roztáčejí pak se kola plamenná

hřmotem, jaký přiwal praudný s strmých skal
běžící, neb útok wojska působí
nezčíslného; přímo pak se na wrahy
oddá bezbožné a jede jako noc
temná. Pod stopami žhaucích jeho kol
zatřásá se wěkostálá ohloha,
wšecko drkoce krom trůnu božského.
Rychle wrahů dostihne, a prawicí
Boží deset tisíc hromů uchopiw,
mece před sebau a rány hluboké
wtíná w srdce jich. I trnau úžasem;
ohromena jest i smělost jich i mysl,
od ruky jim padá nestatečná braň.
Trůny padají a mocní Serafi
walem zkláceni; on jeda potírá
štíty, přílbice, i hlawy w přílbicích.
Přáli sobě, aby opět padaly
na ně hory, kryjíce je před hněwem
jeho! Po bocích též létá bauře střel
od těch čtwerotwářných, mnohookých čtyř;
kola také soptí střely ohniwé,
kola mnohooká, kola žiwaucí.
Jeden jimi wládne duch a z každého
oka prchá oheň, spalující blesk
mezi zatracence, oheň wšecku w nich
sílu tráwící a mužnost nawyklau,
jenž je hubí, tře a klátí bezduché.
Aniž odpolu swau sílu nakládá,
nébrž prostřed letu zdržuje swůj hrom,
chtě je wypleti, ne w niweč uwésti.
Wzdwíhá upadlé a jako stádo koz
nebo brawů bázliwých je pohání
ohromené, pustě na ně daw a strach,
až tam k křišťálowým náspům nebeským.
Prowalí se náspy zpodem do wnitřku
daleko, a rozwalina prostranná

bohoprázdné hlaubi temnost odkryje.
Uhlédawše widění to potworné,
hrůzau uskočí, než wětší od zadu
hrozí zlé: i swrhují se po hlawě
wałem dolů s kraje nebes; wěčný hněw
pálá za nimi w tu jámu bezednau.
Uslyšelo peklo nesnesený hluk,
widělo, an s nebe nebes padá část:
bylo chtělo utéci, jsa zděšené;
ale přísný osud černé základy
jeho uwrhl hluboko a utužil
wůkol pewně. Po dewět dní padali.
Řičí pomatená Směš, a w desetkrát
wětším tápá zmatku, an skrz diwoké
různo její přenáramný spád a daw
nezčíslnými bauří zříceninami.
Posléz wšecky spolu peklo zíwaje
pohltí, a do se zawře; peklo, byt
jejich hodný, naplněné plápolem
nezhasitedlným, dům bolesti a běd.
Nebe, rádo jsa, že zniklo břemene,
brzy zprawilo swých náspů walnau strž,
jež se na swé místo sama wrátila.

Sám teď wítěz po wyhnání nepřátel
Mesiáš swým triumfálním wozem se
wrátil: wšickni jeho swatí, očití
wšemohaucích skutků jeho swědkowé,
s plesáním mu táhli wstříc, a táhnauce,
w stínu rozkladitých palm, skrz wšecky swé
řady jasné, pěli píseň wítěznau,
pěli wítěze, jej, krále slawného,
syna, dědice a pána, wládaře
panowati nejhodnějšího! Než on,
weleben jsa, bral se wítězoslawně
středkem nebe, do dwora a do chrámu
Otce swého mocného, jenž trůnuje

na wýsosti. Ten jej přijal w slávu swau, kdež i sedí na prawici w blahosti.

Tak jsem na twau žádost, wěci nebeské přirownaje k zemským, co se na nebi dálo, ku wýstraze tobě wyjewil. Odkryto ti jest, co mělo člowěka tajno býti: powzdwižení nebeských mocí, wojna mezi Angely, a spád oněch přehluboký, jenž se wysoko pnauce odpírali s Satanem. On teď tobě záwidí a kuje lsti, by swedl k zpauře tebe, aby blahoslawenstwí zbawen jsa, ty jemu účastníkem byl trestu jeho, psoty wěčné; to by mstau, toby potěchau mu bylo, na wzdory Bohu widěť tebe druhem bídy swé. Ty wšak neposlauchej jeho wábení; napomeň i té, jež slabší tebe jest! Buď ti k wýstraze ten příklad strašliwý, kterak neposlušnost odplacuje Bůh. Oni pewně mohli státi, nicméně padli; měj to w paměti a waruj se, aby nezhřešil, jak oni zhřešili!

Zpěw sedmý.

Na prosbu Adamowu Rafael powídá, jak a proč ten swět stwořen byl. Jak Bůh, wypudiw z nebe Satana i jeho Angely, wyjewil úmysl stwořiti nowý swět a nowé na něm obywatele. Bůh Syn, slowo Otce, ozbrojený wšemohaucností, s oborem Angelů walným jeda, wywede ten swět z propasti a wykoná šestidenní dílo stwoření. Duchowé nebeští, uwelebiwše hymny každý den stwoření, prowodí zpět tworce s triumfem.

S hůry sejdi, Nebešťanko! práwěli
tak tě nazýwám; jejíhož božského
hlasu následuje, wzlétl jsem nad Olymp,
wýše letu Pegasowy peruti.
Tebe wzýwám samu, ne jen jméno twé.
Nejsi Musa z oněch jedna dewíti,
aniž byt twůj na wrcholi Olympu
starého; twá wlast a sídlo w nebi jest.
Ty, než pošly hory, než se prýštily
studnice, jsi obcowala s maudrostí
wěčnau, s maudrostí, twau sestrau, pějíci
přede twáří Otce wšemohaucího,
potěšeného twým zpěwem nebeským.
Žes mne prowodila, w nebes nebe jsem,
zemský host, se odwážil, a oddychal
empyrejským, umírněným od tebe
powětřím. Sweď rownau zase odtawad
bezpečností mne a nawrať do žiwlu
přirozeného, by oř ten bezuzdný
letě neswalil, jak druhdy dálo se

s Bellerofontem,[1]) ač s menší wýsosti,
dolů mne, a já, spad na pustotiny,
netěkal tam blaudící a ztracený.
Půl mi zbýwá písně, jednak w pomezí
užším toho swěta spatřitedlného:
stoje na zemi, ni nad os znešen jsa,
zpíwám bezpečněji hlasem smrtedlným,
nezměnným ni chropotem ni němotau,
ač jsem na zlé časy, na zlé časy padl,
na zlé jazyky, a tma jest wůkol mne,
wůkol nebezpečenstwí a samota![2])
jednak nesamoten já, že ráčíš ty
nawštěwowať mne i w nočních dřímotách,
i kdy wýchod barwí ráno brunátné.
Zprawuj, Nebešťanko, wždycky píseň mau,
hodných wynajdi, ač málo, slychačů!
Oddal ale barbarskau tu neshodu
Baccha s besedníky jeho, potomky
diwoké té luzy, která Thrackého
na Rhodopě rozsápala zpěwáka,
kde ho les i wrch byl slýchal s potěchau;
až i zpěw i harfu hluk ten pohřížil
ukrutný, a Musa swého nemohla
chrániť syna[3]). Přispěj ty, to prosím, líp:
ty jsi dcera nebe, ona pauhý sen.
Powěz bohyně, co následowalo
po tom wyprawowání, jímž Rafael,
wlídný Archangel, tak smutným příkladem
ostřehl odstaupení Adama, by, co

---

1) Bellerofon, syn Glaukůw, udatný jinoch, který w mnohých půtkách obdržel wítězstwí; chtěje wšak na křídlatém koni (Pegasowi) do nebe letěti, spadl na paušť Alejskau.

2) Wiz žiwot Miltonůw.

3) Orfeus, Thracký básník, od Bacchantek na wrchu Rhodopě rozsápán byl, aniž ho musa Kalliope, máti jeho, wyprostiti mohla.

na odstupce w nebi, nepřipadlo naň
w ráji též a na rod jeho weškeren,
kdyby, maje netknauti se wědění
stromu, přestaupil ten příkaz jediný,
k zachowání snadný, tu kde wýborem
úrod chutných kojiti swůj mohl chtíč
nejnestálejší. On se swau manželkau
Ewau snažným pozorem, a welikým
podiwem a utišením poslauchal
o wěcech tak wznešených a podiwných,
wěcech nepředstawitedlných rozumem,
jako nenáwist a wojna na nebi,
u Boha, tam w pokoji a blahosti,
s zmatkem takowým; než zlé to na rychlost
zpět co potopa se na ty swalilo,
od nichž půwod mělo swůj, a nemohlo
pomícháno býti s blahoslawenstwím.
Pročež Adam, znikna pochybowání
powstalého w mysli swé, tau nehříšnau
jat jsa tužbau zwěděti, co blíže se
jeho týkalo, jak tento zřetedlný
nebe swět a země nejprw počal se,
kdy a z čeho stwořen, z jaké příčiny,
co se w Edenu, co zběhlo mimo něj,
dříwe jeho paměti, jak onen, kdo
jedwa zmočil jazyk swůj, wždy nahlédá
w žiwý potok, plynutým swým hrčením
nowau působící žízeň. Takto se
hosta nebeského dále wyptáwá:

Welké, diwu plné wěci, rozdílné
welmi od tohoto swěta zjewils nám,
učiteli božský, s nebe milostně
seslaný, by záhy wywarowal nás
od toho, co, nejsa známo, přinésti
mohlo zkázu nám, a lidským rozumem
k dostižení nebylo: zač nesmírné

jeho dobrotě my díky wzdáwáme
nesmrtedlné, přijmauce tu wýstrahu
s slawným slibem, zachowati bezměnně
jeho swrchowanau wůli, našeho
účel stwoření. Než, že jsi laskawě
ráčil pro nauku naši zjewiti
wěci nedomyslitedlné člowěku,
jednak podlé wůle Boha nejwyšší
wěděť potřebné, rač nakloniti se
níže k nám a powěděti, co by snad
prospíwalo neméně, jak nejprwé
počalo se nebe to, jež widíme
wzdálené tak wysoko a zkrášené
chodícími ohni nezčíslnými;
potom pak i, činící neb plnící
wšecko prostranstwí, ten obor powětří
dalekolitý, a objímající
wůkol tuto kwětnau zem; co pohnulo
twůrce, aby, w swatém bydliw poklidu
od wěků, tak pozdě stawěl w směsici;
počaw, brzoli on skončil dílo swé,
pokud nezbráněno tobě odkryti,
oč my se ne k wyzwěděni tížeme
wěčné jeho wlády, nébrž abychom
welebili wíc, čím wíce známe jej.
A to welké swětlo dnowé drahně má
ještě cesty konati, ač sklonité,
zdrženo jsa zawěšené na nebi
hlasem twým; twým mocným hlasem kochané,
žádá déle meškati, by zaslechlo
wyprawowať tebe o swém zrozeni,
o powstání rodící se přírody
z hlaubi nesličné; anebo přispíší
hwězda wečerní a měsíc slyšeti
tebe, přijde noc, a ticho přiwede;
sám i poslauchaje bdíti bude sen;

nebo jemu wzdáliti se kážeme,
až by skončila se píseň twá, a pak
propustíme tebe dříwe switání.
Taktě prosil Adam hostě wzácného;
a tak božský Angel sladce odpowí:
Naplním i tu twau žádost opatrnau.
Jednak wšemohaucí díla wyčísti
můžli který hlas neb jazyk Serafůw?
člowěkali s to, by myslí chápal je!
Seč by wšak ty byl, a co by slaužilo
twůrci k pochwale a tobě k šťastnosti,
nebuď tajno tebe; totě s hůry mně
uloženo, bych nasytil lačnost twau
po wědění w mezích swých; z těch wykročiť
waruj se, ni daufej wlastním důwtipem
dostihnauti wěcí newyjewených,
kteréž newidědlný, wšemohaucí sám
Hospodin byl noční okryl mrákotau,
nezdílné ni na nebi ni na zemi.
Dosti jest co skaumať, dost co wěděti
mimo to. Než wědění, jsa potrawau,
žádá w chtíči mírnosti, by nad míru,
jakau snese mysl, newystaupilo:
nezážiwnáť přílišnost, a brzy se
maudrost w hlupstwí, krmě w wítr obrátí.
Nuže wěz, že hned jak s nebe Swětlonoš,
welebnější druhdy mezi Angely
nežli tato hwězda mezi hwězdami,
s planaucími pluky swými do hlaubi
swržen byl, a welký Syn se wítězně
wrátil s swými swatými, tu wšemocný
wěčný Otec, s wýše trůnu pohleděw
na jich množstwí, k Synu takto promluwil:
Mylně wrah náš záwistný se domníwal
wše s ním býti zbauřeno, by pomocí
rotníků té nedostupné, wysoké

twrzi, sídla božstwí swrchowaného,
dobyw, shodil nás, i potáhl do zrady
mnohých klamem, jichž tu místa nestáwá
wíce; widím wšak, an mnohem wětší díl
zachowal swau wíru neporušeně.
Nebe ještě hlučné dosti počítá
bydlitelů k držení swých králowstwí
rozlehlých, a k swým w tom chrámu wysokém
službám powinným a slawným obřadům.
Nicméně, by nad swau w srdci nepýchal
zlobau zpáchanau, že zpustil nebesa,
mněje být to k škodě mé, i naprawím
takau ztrátu, ztrátali to, zhubiti
sebezhaubce; stwořím na okamžení
jiný swět, a z jediného člowěka
lidu nezčíslného nowau rodinu,
bydlející tam, ne zde, až po stupni
zásluh wyniknau, by sobě posléze
otewřeli cestu sem, a zkušeni
byli poslušenstwím dlauhým. Potom se
země w nebe, nebe w zemi obrátí,
jedno ze dwau bude blahé králowstwí,
jedna rozkoš, jeden spolek na wěky.
Zatím wolně bydlete, wy nebeské
mocnosti, a ty mé slowo, Synu můj
jednorozený, skrz tebe způsobím
wšecko to; ty wyřekni, a tak se staň.
Duch můj zastěňující a mocnost má
tebe prowázej: jdi, přikaž hlubině
w mezech jistých nebem, zemí státi se.
Bez mezí jest hlaub, an já jsem plnící
nekončenost; aniž prázdné prostranstwí,
ač, jsa neobmezen, já swé dobroty
newyléwám, moha činiti i ne.
Potřeba a příhoda se nebližte
ke mně, co já wolím koli, osud jest.

Takto mluwil Wšemohaucí, a co on
mluwil, to i Slowo jeho, synowské
božstwí, w skutek uwedlo. Jsau bezstředné
činy Páně, času, hnutí rychlejší;
jednak uším lidským, kromě w postupné
řeči, wypraweny býti nemohau,
wypraweny, by je rozum pochopil
zemský. Welká radost, slawnost wítězná
byla na nebi, kdy takto zjewenau
uslyšeli wůli Wšemohaucího.
Chwálu Nejwyššímu hlučně zpíwali,
dobrau wůli budaucímu člowěku,
mír a pokoj nowé jeho osadě!
Chwálu tomu, jehož sprawedliwé hněw
pomsty wyhnal bezbožníky daleko
od swé twáři, od příbytku sprawedlných!
Čest a chwálu tomu, jehož maudrosti
wytwořiti bylo dobré ze zlého;
jenžto prázdné od zlých duchů prostranstwí
naplniti ráčil twory lepšími,
aby tudy milost swau a dobrotu
wylil na swěty a wěky bezčíslné!
Takto pěli nebešťané. Zatím Syn
ubírá se do swé welké wýprawy,
přepásaný pasem wšemohaucnosti,
uwěnčený důstojenstwí božího
jasnau září. Maudrost, láska nesmírná
w něm se swítily, a Otec weškeren.
K wozu jeho přidán obor nezčíslný
trůnů, wládců, Cherubů a Serafů,
duchů křídlatých, a wozů křídlatých
ze zbrojnice Páně, kdežto od dáwna
na tisíce mezi dwěma horama
měděnýma k slawnému jich stálo dni
pohotowě. Krásný pojezd nebeský!
Samowolně (zprawujeť je žiwý duch)

nyní přijedau a Pána čekají.
Otewrau se wěkostálé do kořen
nebe brány líbým zwukem točíce
na zlatých se stežejích, a radostně
wypauštějí krále sláwy, jdaucího
w duchu swém a slowu mocném utwořit
nowých swětů. Na pomezí nebeském
stawí se a widí s břehu hlubokau,
nezměřenau propast, pusté, mrákotné,
diwé, hrozné moře, ze dna zbaueřené
wětry lítými a wzhůrubitnými
wlnami, co hory, aby wysoké
ztekši nebe, pomíchalo střed i os.
Ticho, wlny zkormaucené! zpokoj se,
hlaubi! řeklo tehdáž Slowo wšemocné,
konec waší nezbodě! — A nemešká,
nébrž wjede na Cherubů perutech
do Směsice hluboko a do swěta
nestwořeného. I slyšela ho Směš.
Za ním weškеn jeho zástup w přejasném
bral se průwodě, jsa pilen widěti
stwoření a diwy jeho mocnosti.
Stanau kola rozjetá, on do ruky
wezma zlaté kružidlo, jež hotowé
stálo w boží schráně wěčné, opíše
wesmír ten a wšecky wěci stwořené.
Wstřediw jednu stopu, druhau otáčí
wůkol skrze walnau tmawau hlubinu,
řka, tak sahej daleko, tak daleké,
swěte, buďte meze twé a obwod twůj!
Takto stwořil nebe, takto zemi Bůh,
látku nesličnau a pustau! Byla tma
nad hlubinau mrákotná. Tu Boží duch
nad wodami klidnými swá plodící
rozpaw křídla, wznášel se a naléwal
moci žiwotní a teplo žiwotní

w spaustu plynutau a srážel do zpodu
černý, studený a tartarowý kal,
žití odporný; pak poje s podobným
urownáwal podobné a ostatek
oddělowal na různo; a uprostřed
rozpal powětří, a zemi od sebe
rownowážnau na střed její zawěsil.
Swětlo buď! řekl Bůh; a swětlo nadwětrné,
prwotina wěcí, wýbor nejčistší,
wzniklo z hlubiny, a z swého domowa
od wýchodu skrze tmawé powětří
putowati počalo, jsa skulené
w oblak paprskowý; (slunce nebylo
dosawad;) tak ono zatím bydlelo
w oblakowé schráně. Widěl Bůh, že jest
swětlo dobré; swětlo od tmy oddělil
we dwě půlkaule: dnem swětlo, nocí zwal
tmu. Tak wečer byl a ráno, prwní den.
Aniž minul bez zpěwu a slawení
kůrů nebeských, kdy swětla mladého
wydýmanau ze tmy záři spatřili;
den, w němž nebe se i země zrodila!
Naplněn jest radostí a okřikem
weškeп dutý wšehomíra okršlek;
ryčně w zlaté harfy wšickni uděří,
chwalozpěwy Bohu, twůrci pějíce,
i kdy prwní jitro, i kdy wečer byl.
Mluwil opět Bůh, a řekl: Buď obloha
prostřed wod, a odděl wody ode wod!
Bůh pak wzdělal oblohu, a rozprostřel
tekuté to, čisté, jasné, žiwelné
powětří, a wylil wůkol nejzazší
wydutosti této země rozlehlé:
pewné, jisté meze, zpodní od wrchních
wody dělící; neb jako zem, tak swět
celý stawil tichoplynných na wodách,

na dalekém křišťálowém jezeře.
Oddělil pak hlučnau Směsi nezhodu,
aby s týkáním se končin protiwných
nebyl w celau spaustu zmatek uweden.
Zwal pak nebem oblohu, a kůrowé
wečerní a ranní pěli druhý den.
Stwořena jest země, ale w lůně wod
jsauci zkryta, w swé nedošlec děloze,
nejewila se, a walný Okean
twářnost její zaléwal, ne nadarmo,
nébrž obměkčuje teplau, plodistwau
wlahau wšecken obor její, k početí
přizpůsobowal tu matku welikau,
plnau rodné wlhkosti. I řekl Bůh:
Shromažďte se nyní wody pod nebem
w jeden kraj, a suché místo ukaž se! —
Tudíž hory náramné se ukáží,
wyplynauce; kopily se hřbety jich
široké a holé w chmurné oblaky,
wrchowé jich dostíhali oblohy.
Jak se wzdmuté kopce wzdwihly wysoko,
tak se wpadlé země lůno spustilo
nízko, w lože široké a hluboké,
mnohých jemné wod! Sem spěchem radostným
wody kulíce se chwátaly, jak kdy
krůpě po suchém se prachu kaulejí.
Část se dula waly krystalowými,
jiné přímo kwapily; tak náhlý běh
wrazil mocný hlas jich spěšným wýlewům.
Jako na zwuk trauby wojska (slyšel jsi
o wojskách) se k swému řítí praporci:
tak se dawy wody walem za walem,
kudy průchod, hrnuly, kde strmina,
praudem trhawým, tu kudy po rowni,
tokem hladkým, nehrozíc se hor ni skal;
nébrž buďto pod zemí, buď w oklikách

walných křiwolakým bludem tekauce
nalézaly wýpad swůj, a hluboká
w bařinatém bahně ryly úžlabí
snadno, až byl wšemu místu kázal Bůh
suchým býti, wšemu, kromě wýmolů,
w nichžto nyní plynau řeky, wlekauce
stále táhlau mokrost swau. I nazwal Bůh
suché místo zemí, shromáždění wod
welké nazwal mořem; wida pak, že to
dobré bylo, řekl: Zploď země wšelikau
bylinu a tráwu wydáwající
símě, plodný strom a chutné nesaucí
owoce, dle pokolení zwláštního,
w němžby bylo símě jeho na zemi! —
  Ledwa řekl, a země holá, posawad
holá, pustá, nesličná a nepatrná,
měkau tráwu wydala, a celau twář
její kryla líbá drnu zelenost.
Potom s rozmanitým listím byliny,
ježto, wzkwětše náhle, prostíraly swé
barwy rozličné a zweselowaly
lůno její přesladkými zápachy.
Ledwa co ty kwětly, wzhůru bujněla
hustá réwa hroznatá, i táhla se
wonná dyně, wystaupili na poli
w šikách klasowé, a nízký keř i chrast
motaly swé kadeřawé čupryny.
Posléz, jako w tanci, wstali wýteční
stromowé a rozkládali wětwe swé
s hojným owocem neb kwětem perlowým.
Uwěnčeny hory lesů hauštěmi,
křowím doliny a žiwé studnice,
potok břehy dlauhými, že země se
nyní nebi zdála býti podobnau,
sídlem, kde by bohowé i bydleti,
i se procházeti mohli s potěchau,

obcujíce w jeho stínech poswátných.
Ještě Hospodin byl nedštil na zemi,
ani bylo, jenžby pole zdělawal,
posud člowěka, než wycházely mhly
rosné ze země, a zapojowaly
zemi weškeru i wšecky rostliny
polní, které, dříw než rostly ze země,
stwořil Bůh, i wšelijaké byliny,
než je zelenití nesli slaupkowé.
Widěl Bůh, žeť dobré jest, a tak se den
wečerem a jitrem třetí znamenal.
Buďte swětla, řekl opět Wšemocný,
na obloze nebeské, a od noci
oddělujte den, a buďte znamením
časů nočních, dnů a kolem jdaucích let:
buďte za swětla, jež býti stanowím
na obloze nebeské, by dáwala
zemi swětlo swé! — A stalo jest se tak.
Učinil pak Bůh dwě swětla weliká
(welká ku prospěchu lidskému!) a z nich
swětlu wětšímu dal zpráwu nade dnem,
menšímu dal změnnau zpráwu nad nocí;
hwězdy také učinil a postawil
na obloze nebeské, by temnau zem
oswěcowaly, a změnnau držely
zpráwu nade dnem, a zpráwu nad nocí,
dělily pak od tmy swětlo; spatře swá
díla, widěl Bůh, žeť wšecko dobré jest.
Nebo mezi wšemi těly na nebi
prwní slunce, kauli walnau, způsobil,
z látky nadwětrné, ač nejprw bezswětlé;
potom měsíc okrauhlý, a wšecku hwězd
welikost; a posel nebe hwězdami,
z husta jako pole. Pojaw swětla část
wětší z schrány jeho chmurné, wylil je
na okršlek slunce, w němžto otwory

zdělal ku přijetí záře plynuté;
držeti jsa mocno wpité paprsky,
stálo jest, co palác swětla na nebi.
Odtud, jako z žídla swého, ostatní
hwězdy nabírají ohně lsknaucího
do swých zlatých bání; odtud rohy swé
zlatí zorní hwězda; takto nábytek
rozhojňují swůj, buď že se w paprscích
jeho smáčejí, buď že se obráží
o ně swětlo jeho, ač se člowěku
pokazují z dáli jedno w drobnosti.
Nejprwé to kníže swětla welebné,
dnowládce, se na wýchodu zjewilo,
odíwaje odtud celé půlnebe
žiwým paprskem, jsa rádo cwálání
swému po rozlehlé nebes wýsosti.
Je pak s Plejadami[4]) saumrak šediwý
plesem předbíhá, swé splywy lahodné
rozléwaje. Bledý měsíc, zrcadlo
jeho, stojí proti němu na západ,
wypůjčuje sobě twáři úplňkem
swětla od něho; jiného netřeba
swětla jemu w stání tom; tak zdálený
trwá do noci; tu potom střídau swau
na wýchodu switi, oběh welikau
nebe os, a drží zpráwu na nebi
zdílnau se tisíci swětly menšími,
se tisíci tisíc hwězd, jenž w noci se
wypryskují mílo, pstrauce oblohu.
Tehdy, prwníkráte swětly jasnými
wečer wesely a ráno weselé
zdobni jsauce, wěncowaly čtwrtý den.
Bůh řekl: Wydej woda žiwé duše hmyz
w hojnosti, a lítej ptactwo nad zemí,
wztáhši křídla pod oblohau nebeskau.

4) Zhwězdění, kuřátka.

Bůh pak stwořil welryby a wšelikau
žiwau duši hmyzející, kteraužto
wody wydaly dle pokolení jich
w hojnosti, a ptactwo křídla mající
podlé pokolení jeho; wida Bůh
že to bylo dobré, požehnal jim řka:
Ploďte se a množte se, a naplňte
wody mořské, jezerní, i praudných řek;
rozmnožujte se i ptactwa na zemi.
Tudíž řeky, jezera i zátoky
zahmyzí se nezčísleným množstwím ryb,
perutím a šupinami lsknaucími,
pod zeleným mokem, slízkajících se
hromadně, že powstáwati mělčiny
w prostřed moře widí se; tu pojedné,
tamto stádně škubí mořské porosty,
píci swau, a skrze háje těkají
korálowé; nebo žiwým hrajíce
leskem, slunci ukazují w poskoku
brnění swé wodní, zlatem skropené.
Část buď zwolně we skořípkách perlowých
čeká na bahnitý žer, buď we zbroji
pewné pod skalami číhá na laupež:
na hladině jesetr neb winutý
delfín pohráwá: část, zrůstu hrozného,
plowajíce nejapně swým ohromným
hnutím rmautí okean; tam Lewiatan,
nejhlubší z tworů žiwých, na hlaubi
rozprostírá se co předhoří, a spí
nebo plawá, zdaje být se ostrowem
plynaucím, a polykaje plýtwami
plije tlamau jezero. W ten samý čas
břehy, kaluže a teplé jeskyně
nezčíslné swé plody z wajec wylíhly,
která, pukajíce líbým rozlupem
na swět wydala swá holá pisklata;

ježto zpernatěwše brzy rozstřela
křídla swá, a s třepetáním wznesla se
do powětří, zhrzejíce nížinau
země; pod oblaky patřiti jich let.
Tamto na skalách a wrších cedrowých
hnízdí orlice a bočan zobatý.
Částka porůznu se wznáší pod nebem,
jiné, smyslnější, w hejnách společných,
zšikowané pořádně, a nadané
časů wědomostí cestau powětrnau
putují, a přes moře a přes země
letí wysoko, a změnným předletem
polehčují sobě. Tak swau důwtipný
jeřáb koná roční paut. Je nese wítr,
kormautí se, kudy tíhnau, powětří,
nesčítatedlnými křídly ubito.
S wětwe na wětew se proletujíce,
zabýwala lesy drobná ptačata
zpiwáním, a rozkládala peřestá
křidélka, až k wečeru; ni tenkráte
štěhotati ustal slawík spanilý,
nébrž celau noc pěl sladké písničky.
We stříbrných jezerách a potocích
jiné kaupaly swé prsy pernaté.
Labuť, zkrýwajíci krk swůj oblaučný
pod nádherným bílých křídel wydutím,
pyšně plawe weslatýma nohama;
jednak časem, opustíci mokřinu,
wzlétne wzhůru na mohútných perutech
w nebe středowětrné. Jiné po zemi
chodí pewné; hřebenatý kohaut, jenž
klarynowým zwukem tiché zwěstuje
hodiny, a druhý ten, jejž ozdobný
šlechtí ohon, duhowými pstraucí se
žiwě barwami a oky hwězdnými.
Tak kdy wody rybami, a powětří

ptactwem naplněny byly, líbezný
wečer s jitrem oslawili pátý den.
Nastal šestý tworstwa den a poslední,
s líbým zwukem wečerních a ranních harf.
Bůh řekl: Wydej země žiwau wšelikau
duši, podlé pokolení jejího,
howada a zeměplaz, a zemskau zwěř
podlé pokolení jich! — A slyšela
země: otewřewši plodné lůno swé,
porodila rázem množstwí nezčíslné
žiwočichů, dokonalé způsoby,
učlánkowaných a zrostlých úplně.
Ze země se wzdwihly, jako z daupat swých,
líté šelmy, jimžto nyní obydlím
pustý les a haušť, neb jeskyně a sluj;
mezi stromy wzdwihly se a kráčely
po dwém; na polích a lukách zelených,
porůznu neb hromadně se pasaucí,
powstal u welikých stádech dobytek.
Telily se nyní hraudy drnowé;
nyní odpolu se zjewil plawý lew,
dobýwaje zadku swého tlapami,
potom wyskočiw, jak by se wymkl z paut,
zadupá, a naježenau potřásá
hříwau: tigr, lewhart, rys, co krtowé,
wstáwajíce wyhrabují ze země
kopce nad sebau. Tu křepký z celiny
jelen ratolestné wznesl parohy.
Ledwa z swého jílu slon, twor nejhrubší
na zemi, swých členů wzdwihnul náramnost:
bečíc rostla, jako beylí, wlnatá
stáda, rostli wodozemní tworowé,
říční kůň a luskowatý krokodyl.
Náhle, co se koli plazí po zemi,
wyšlo, žížaly a červi. Onyno
místo křídel hebké chwěly oháňky,

šatíce swých útlých tilek složení
sličným nádherného léta oděwem,
zlatem, čerwcem, blankytem i zelenem;
tito, jako linie, swůj podlauhlý
rozměr wlekli, táhnauce se po zemi
sledem křiwolakým. Ne tu naprosto
drobné twory, mnohé z braku hadího,
diwné hrubosti a délky, swíjely
ještěrowé klauby swé a na křídlách
zlétly. Prwní wylezl skrowný mrawenec,
o budaucnost pečliwý a nesaucí
w malé těla schráně srdce weliké,
časem snad wzor sprawedliwé rownosti
obcím sjednocených w swětě národů.
Po něm rojná wčela ukázala se,
kteráž krmí trubce, swého manžela,
lahodně, a klene plásty woskowé
medem naléwajíc. Není ostatním
počtu; tobě známa jejich příroda;
dals i jména wšem: též neneznám
tobě had, ten mezi wšemi polními
nejchytřejší žiwočich, jenž, jakkoli
urostlosti náramné a zježeným
chocholem a měděnýma očima
hrozný, poslušen jest twého wolání.

Třpytělo se nyní nebe w úplné
sláwě, a tak otáčelo hnutí swá,
jakož byla welká prwohnutele
ruka dala prwní kolům jeho běh:
země w přebohaté kráse smála se
milostně, a země, woda, powětří
zwěři, ryb a ptactwa hlučným obžiwly
chozením a plowáním a létáním.
Ještě na den šestý něco zbýwalo,
dílo mistrowské, a účel stwoření;
twor, jenž neshrbený, nezhowadilý

jako jiné twory, nébrž rozumu
swatým obdařený swětlem w upřímé
postawě a s čelem jasným kráčelby,
jiným panuje a znaje sebe sám,
welkomyslný a s nebem spřízněný,
jednak wděčný poznati swé blahosti
půwoda, a k němu srdce, wzhled i hlas
wyzdwihati nábožně a kořiť se
jemu, Swrchowanému, an pánem jej
nade wšemi díly swými učinil.
Tehdy wšemohaucí, wšudy přítomný
Hospodin (i kdež by jeho nebylo?)
takto Synu swému řekl hlasitě:
  Učiňme teď člowěka dle obrazu
našeho a k podobenstwí našemu,
člowěka, jenž panowání drželby
nad rybami mořskými, a nad ptactwem
nebeským, a nad howady polními,
nad wšelikau krajinau, i wšelikým
zeměplazem hmyzejícím na zemi!
To řka, tebe Adame, ó člowěče,
prachu země! tebe učinil, a wdechl
w chřípě tobě božské dchnutí žiwota,
k podobenstwí swému tebe učinil,
k podobenstwí božímu, a w žiwau byls
duši. Muže stwořil tebe, ženu pak
pomoc twau, to číně pro rozplození.
Požehnal jest potom člowěku, a řekl:
Ploďte se, a množte se, a naplňte
zemi, podmaňte ji sobě, panujte
nad rybami mořskými, a nade wším
ptactwem nebeským, a nade wšelikým
žiwočichem, jenž se hýbá na zemi.
Tak tě stwořeného (kde jsi stwořen byl
koli, nemá posud jména místo to,)
postawil w ten libý háj, w tu zahradu,

sličnau stromy božskými, jichž owoce
milé na pohled a k jídlu chutné jest,
stromy, co jich země koli wynáší,
rozdílnosti nestihlé! A swobodné
požíwání tobě wšech jich úrody
utěšené dal, jen s stromu wědění
dobrého a zlého jísti zabrániw.
W který koli den by s něho okusil,
smrtí umřeš! smrt jest hříchu následkem.
Střez se! zprawuj žádosti, ať nezchwátí
tebe hřích, a družka jeho černá smrt.
Skončil Bůh, a widěl dílo swé, a hle!
wšecko dobré bylo. Tak se dokonal
líbým wečerem a ránem šestý den,
ne wšak dříw, než až se twůrce weliký,
jednak neumdlený, z díla nawrátil
w nebes nebe, wysoké swé obydlí,
widěť odtawad swět nowostwořený,
panstwí swého přísadu, jak wypadal
s trůnu jeho patřený, jak spanilý,
dobrý, s welkým jeho twarem srownalý.
Wracowal se prowozený okřikem
wysokým, a hlukem deset tisíc harf
libohlasných angelskými sauzwuky;
powětří a země opětowaly
zpěw ten lahodný; (wiš o tom, slyšels jej;)
nebe plésalo i wšecka zhwězdění,
naslýchaly planety, a stanuly
w běhu swém, an jasný průwod wstupowal.
Otewřete wěčné brány, zpíwali,
otewřete nebe brány žiwaucí;
wpusťte twůrce welkého, an z díla se
béře slawně, z díla šestidenního,
stwořiw swět! I protož teď i napotom
otwírejte často zlaté brány swé!
nebo často ráčí nawštěwowať Bůh

stany sprawedlného lidu, s potěchau;
často křídlaté swé posle wyslance
k zwěstowání božské jeho milosti
neústawně chodící. Tak zpíwal ten
průwod slawný w stupowání swém. Než on
skrze nebe, ježto stkwaucí brány swé
otewřelo široko, se k wěčnému
Boha stanu přímau cestau ubíral,
širokau a walnau cestau, jejížto
prachem zlato jest, a hwězdy dlažením;
hwězdy, jaké zdobí cestu do nebe,
onu mlíčnau cestu, pasem nebesa
otáčející, a stlanau hwězdami.
A teď sedmý wečer wzešel nad zemi;
slunce zapadlo, a wywstal z wýchodu
saumrak, noci předchůdce, kdy na swatém
wrchu nebe hory wysokostrmé,
swrchowaném Boha trůnu, powěky
bezpečném a pewném, mocnost Synowská,
wrátiwši se, sedla s welkým Otcem swým;
bylť i on, ač sedě, sstaupil se Synem
(takowétě moci wšudypřítomnost!)
newiditedlně, a řídil stwoření,
cíl a půwod wěcí wšech; a od díla
odpočíwaje, den sedmý poswětil,
požehnaje jemu, že dne sedmého
Swrchowaný odpočinul od díla.
Nepominul jednak swatým mlčením:
neustaly líbé harfy znějíce,
slawné píšťaly a sladké cymbály,
libozwučné warhany, a lahodné,
zlatostrunné hausle jemné mírnily
hlaholy, a k tomu zpěwy míšeny,
pospolně i zwláštně. Oblak ze zlatých
kouřící se kadidlnic kryl hory wrch.
Tworstwo zpíwali a skutky šesti dnů.

Welebná jsau, Hospodine, díla twá,
neskonalá mocnost! kteráž tebe mysl,
Pane, obsáhne, ký jazyk wyslowí?
Wětší jsi dne toho, než kdy wrátil se
od witězstwí nad zbojnými angely;
tenkrát tebe welebili hromowé;
stwořit ale wíce jest než rušiti!
Kdo se tobě wrowná, králi wšemocný!
Pane, kdo dá mezí twému králowstwí!
Snadnos pyšný útok duchů odbojných,
snadno marnau radu jejich zapudil,
jižto bezbožně twé ujmy hledali,
ctitelů twých počet chtíce zmaliti.
Jewí sláwu twau ten, kdo jí na ujmu
hledí, proti wůli swé. Ty užiwa
zloby jeho, wíce dobra působíš.
Swědkem buď to druhé nebe, nowý swět!
Tam w tom krystalowém moři prajasném
jest ten sansed nebeský, tam nesmírná
téměř leží welkost jeho s hwězdami
nezčíslnými; každá hwězda podobně
swětem jest, a bydlitele chowá swé.
Ty jen znáš jich účel, ty jen znáš jich běh.
Mezi nimi země, sídlo člowěka
utěšené, s mořem wůkol olitým.
Třikrát blazí lidé, blazí synowé
lidští! jež byl Bůh tak welmi powýšil,
jež byl k swému stwořil obrazu a dal
tamto bydleti, a za mzdu powinné
chwály panowati nad wším stwořením
jeho, w moři, na zemi i w powětří;
tamto pokolení rozmnožowati
jemu sprawedlných a swatých ctitelů!
Třikrát blazí, pokud blahoslawenstwí
znají swé a setrwají upřímí!

Takto pěli. Znělo zwučné po nebi
haleluja; a tak Sabat swěcen jest.
Nyní tedy wyplněná žádost twá,
zwěděti, jak swět a tato wěci twář
powstala, co dříwe twého stwoření
bylo od počátku, by twé potomstwo
poznalo to od tebe. A žádášli
wíce, buď to jedno w míře lidské, rci!

Zpěw osmý.

Adam tázaw se na swětla nebeská, béře odpowěd pochybnau, a wýstrahu, by se staral raději o wědomost toho, co mu býti může prospěšnějším. On přestaw na tom, powídá příběh o swém stwoření; jak ponejprw zočil swět, a přinesen byl do ráje. Jeho rozmluwa s Bohem o samostatnosti. Obdrží towaryšku; s jakým citem přijal ji. Rafael mu daw užitečnau nauku, wrátí se do nebe.

Angeł dokonal. Než taká líbeznost
tkwěla w Adamowě uchu za chwíli,
že co wrytý dlauho poslauchaje stál;
posléz, jako procítiw, mu wděčně dí:
Jaké tobě díky, jakau odplatu
wzdáti možné, historiku nebeský!
jenžs tak hojně ukojil tu žízeň mau
poznání, a s nakloněním laskawým
ráčil wyjewiti wěci, bez toho
neskaumatedlné; než nyní slyšené
s podiwem a radostí, a jakož jest
slušno, s chwálau welikému wzdáwanau
twůrci. Jedna zbýwá ještě pochybnost,
kterau wyswětliti můž jen swětlo twé.
Patře na tu spaustu překrásnau, ten swět
z nebe, země složený, a rownaje
welikost jich obau, widím zemi tu
zrnkem býti, písečkem i atomem,
proti obloze, kde hwězdy nezčíslné
w nesmírném se widí točiť prostranstwí;
toť jich zdálenost a brzké každý den
obíhání ukazuje důwodně.

Uwážímli, žeby byly toliko
k oswicení tmawé země twářnosti,
diwno býwá mně, jak maudrá, sporotná
příroda té nerownosti náramné
mohla býti půwodem, a zbytečnau
rukau učiniti tolik wzácných těl,
tolikkráte wětších proto jediné,
(jakž mi přichází) a oběh ústawný
uložiti kruhům jejich, den jak den
opětowaný, kdy zatím uprostřed
oseděla země, jížby lépe se
dostalo běh kratším konať okolkem,
majeci k swé službě sebe wzácnější,
nabyla by swého konce bez hnutí
wšeho, brala swětlo swé a teplo swé,
berni přinášenau z dálky nesmírné,
netělesným spěchem, spěchem wypsánu
býti skrze žádný počet nemožným.
Tak děl otec náš, a podlé twáři swé
widín do hlubokých zabírati se
myšlení; to Ewa znamenajeci,
tu kde podál seděla, jim na očích,
s wážnau pokorau a wděkem, w tom kdo ji
widěl, tauhu přítomnosti budícím,
wywstane a k owocím a kwítkům swým,
milým schowancům, se béře, widěti
zdárný pupen jich a kwět, jenž na její
příchod rozwíjeli se a pod pěknau
rukau její ochotněji zrostali.
Jednak nebéře se, jako rozmluwau
nebawena takowau a nechopná
wěcí wznešených; tu ona potěchu
sobě schowala, až Adam samé to
wyprawil by jí, a ona slyšela
sama: poslauchalať muže raději
nežli Angela, a wyptáwala se

jeho raději. On, totě wěděla,
sladkých míchal do rozmluwy wýstupků,
a co pozatmělého, to manželskau
wyswětlowal pěstotau: ne slowa ji
jedno ze rtů jeho těšila. Ó kdež
takowé teď láskau dwé a wážností
slaučené jest odměnnau? Tak béře se,
rowna jsauci bohyni, ne bez dworu!
ji, co králownu swau, wždycky prowázel
obor wděků powabných, a odewšad
wůkol ní střelami lučil žádosti
do všech očí, widěti ji prahnaucí.
Rafael pak tížícímu praotci
laskawě a wlídně takto odpowí:
Že se ptaje skaumáš, nic ti nelaji;
jest, co kniha Boží, nebe před tebau,
aby četl díla jeho podiwná,
poznal časy, roky, měsíce a dny.
K tomu, točílí se nebesa či zem,
wěděť netřeba, kdy dobrý počet twůj;
ostatek i lidem zkryl i Angelům
maudře twůrce weliký, swých tajemstwí
newyjewě těm, jimž obdiwiti se
lépe byloby. Neb kdyby domněním
zanášeť se chtěli, w hádku jim dal swět:
podobné, by marným jejich důmyslům
usmál se, kdy zpupně časem potomním,
zdělajíce sobě drobný nebe wzor,
hwězdy sčítati a wesmír náramný
říditť budau, stawíce a bořice
k zastání swých domnění; jak opáší
kauli zástředním i středním čáráním,
kruhem wedlé kruhu, kolem na kolo.
Již to z rozmlauwání twého zawříti,
jenž jsi wůdce potomstwa; ty mníš,
že by tmawé země kauli skrownější

welká nebe swětla býti neměla
na službu, a neslušelo obłoze
takau konať cestu, ana seděcí
klidná země sama béře prospěch swůj.
Pomni wšak, že jasnota ni welikost
nezawírá přednosti: můž být, že zem,
ač jest proti nebi skrowna, nestkwěla,
wíce bohatstwí a dobra stálého
chowá do sębe, než slunce, jehož snad
plané w sobě samém swětlo toliko
w plodné zemi účinek swůj pronáší,
kdežto jinak neúčinných paprsků
jeho podiwná se teprw jewí moc.
Ne wšak zemi, tobě obywateli!
slauží jejímu ta swětla přejasná.
Ta pak nebe rozlehlost nechť oswědčí
tobě twůrce twého sláwu wznešenau,
jenžto stawil prostranně, a daleko
wztáhnul míru swau, by bylo člowěku
poznati, že neostáwá w swém, a to
obydlí že příliš wolným pro něho,
by je wyplnil, a malá jeho jest
částka; ostatek že stwořen k účelu
pánu jeho wědomému nejlépe.
Newýslownau spěšnost swětel nebeských
wšemocnosti jeho božské přičítej,
kteráž hmotným wěcem téměř duchowní
uděliti mohla kwapnosti. Ni já
zdám se tobě nehbitým, jenž w úswitě
wyšed z nebe, přebýwání božího,
dříwe poledne jsem přistal w Edenu,
z dálky nedostihlé počtem wýslowným!
To wšak, připauštěje hnutí oblohy,
namítám, bych slabé býti ukázal
o něm pochybnosti twé: ni takowé
být to wydáwám, ač tobě takowým

zdá se bydlícímu tuto na zemi.
Bůh, by smyslům lidským odňal stezky swé,
nebe od země tak welmi oddálil,
žeťby, píle oněch wěcí wýsosti,
zblaudil zemský zrak, a w bludu nenabyl
zisku. Což, ať swěta středem slunce jest,
wůkol něhož obapolným puzené
přitahowáním w swých kolách rozličných
hwězdy plésají? Jich putující běh,
wysoký neb nízký, nebo ukrytý,
staupající w před i w zad, neb stanaucí,
widíš na šesti, i což ať země ta,
ač se widí pewně státi, sedmým jsa
planetau, swé trojí hnutí rozdílné
wede nečitedlně? jež buď kruhů tří
hnutí příčnímu ti wolno připsati,
buďto, aby slunci běhu uspořil
pracného, ten přenáramnau prudkostí
nad hwězdami točící se prwokruh [1])
wzíti newiditedlný, ta domnělá
dne a noci kola: čemuž u tebe
nepotřeba wíry, jestli důmyslná
země sama, putující na wýchod,
béře den, a odwrácenau půlkaulí
od paprsků slunečních se potkáwá
s nocí, ana druhá w záři smáčí se.
Co ať swětlo zemské, obrážeje se
skrze průhledné a širé powětří,
měsícowi swému hwězdau stáwá se,
swítí jemu w den, on swítí w noci jí

1) Primum mobile, dle zdání hwězdářů starých, byl kruh, který
..tí wzaw od Boha prwní, je jiným nebes kruhům dáwal. Kdyby
..lton za našich časů psal, jisté, že by, co o nebeských tělích a
..u jejich tuto prawí, docela jinak wypadlo. Tenkráte
..rým a nowým hwězdářstwím wětší učených částka,

odměnně, swé pole, bydlitele swé
maje zaroweň. Ty widíš wady w něm
na wzor oblaků, a z oblaků se déšť
líti můž, a deštěm swrchek swlažený
nésti úrodu, swým tworům k pokrmu.
Snad i jiná druhdy slunce nalezneš
od služebných prowázená měsíců,
mužské s swětlem ženským polučující,
(oživujeť dwojí pohlawí to swět)
jichž snad kaule každá žiwí twory swé.
Nebo, aby toto walné přírody
prostranstwí, wšech žiwočíchů zbawené,
zpuštěné a prázdné, jen se třpytělo,
každá jeho kaule jen ten skrowný lesk
sesílala zemi z dálky takowé,
swrch pak země bydlitedlný wracowal
swětlo jim, jest plná pochybnosti wěc.
Jednak, takliž tomu, čili není tak;
zdali slunce, drže zpráwu na nebi,
wzchází nad zemi, či země nad slunce;
počínáli to swau cestu plamennau
od wzchodu, či od západu tato swůj
tichý nastupuje běh, a powlowným
nezáwadným tokem otáčejíc se
wůkol osi, tebe s lehkým powětřím
obnáší, té péče neměj mysl twá.
Wše, co tajemného, poruč na nebi
Pánu, jemu slauže, jeho boje se.
Nad jinými twory, kdež jich koliwěk
stáwá, panuj on sám dle swé líbosti;
ty se dary jeho wděčně zabýwej,
milým rájem tím, a pěknau Ewau twau!
Nebe, by, co tam se děje, wyskaumal,
příliš wysoké; buď maudrým na zemi!
co se tebe, co twé týče přírody,
o to mysli! aniž zpytuj jaké jsau

swěty mimo ten, a jací tworowé
žijí tam, co osud, staw a stupeň jich;
na tom dosti měj, co tobě zjeweno
o zemi, a o wýsosti nebeské!
Jemu, prost jsa nejistoty, Adam dí:
Jakž jsi docela mau žádost naplnil,
duše rozumnosti, jasný Angele!
Wyučils mne žiwobytí prawého
snadné cestě, warowať se omylu,
jenžby žití mého sladkost zahořčil,
jelikožto Bůh sám kázal starostem
swírajícím zdáliti se od ducha,
aniž sužowati nás, leč že bychom
hledali jich sami, myslí blaudící
marných po wědomostech. Než ten jest pud
wtipu lidského a mysli, těkati
bezuzdně, a nenacházeť těkání
konce: ažby wýstrahau neb zkušením
wyučila se, ne mnohé umění
bezpotřebných, zatmělých a hlubokých
wěcí, ale těch, jenž slauží k prospěchu
wezdejšímu, prawau býti maudrostí:
wšecko, co jest nad to, marnost býť a dým,
ano šílenost, jíž bývá u wěcech
člowěk nejdůležitějších nezběhlým,
nepřipraweným, a owšem zpozdilým.
Tedy s wýše nebe dolů snesme se
letem pozemským, a mluwme o wěcech
příručních a prospěšných, jichž mnohá se
nahoditi může hodná poptání,
propůjčíli w tom se twá mi laskawost.
Uslyšel jsem od tebe, co dříwe mé
událo se paměti; teď poslyš ty
wyprawowať mne, snad tobě neznámý
příběh můj: dne ještě stáwá, a ty zříš,
kterak držeť tebe wšecko wymýšlím,

zowa tě i k swému wyprawowání;
zpozdile! leč že to pro odpowěd twau.
Nebo u tebe jsa, mním že w nebi jsem;
sladší pak jsau uchu mému slowa twá
nad owoce palmowé, ač po práci
hlad a žízeň kojí nejlahodněji,
kdyžto sladkého čas přijde oddechu:
jednak ono w krátké době nasytí,
twá pak slowa, božským wděkem nadaná,
nasycení nepřidadí k sladkosti.
Jemuž Angel s ochotností nebeskau:
Jsau i twoji rtowé nenelahodni,
lidský praotče! a nenewýmluwný
jazyk twůj, an Bůh tě, sličnau wnitř i wně
podobu swau, dary nadal hojnými.
Tobě lahody a wděky na službu
hledí stále we mluwě i mlčení,
w každém slowě twém a w každém hnutí twém
aniž méně tebe máme w paměti,
nežli druhy služby swé, a zpytujem
rádi stezky Páně wzhledem člowěka,
widauce, že ctil ho Bůh, a zárownau
obdarowal láskau. Nuže wyprawuj;
neboť nebyl jsem dne toho přítomným:
připadla mi cesta, kdy ty stwořen byl,
daleká a pustá, cesta w mrákotu;
wýběh s celým plukem k branám pekelným,
(ten byl úřad náš) a opatrowání,
by, an Bůh byl w díle swém, ký zwěd neb wr
z pekla newyšel, a Pánu nebylo
w unáhlení nad tak smělým wýstupkem
pomísiti stwoření a záhubu.
Ne, že snad by oni z mezí kázně swé
mimo wůli jeho mohli kročiti,
nébrž jako Swrchowaný wšewládce
wysíláwá u wznešených úřadech

nás a skaumá poslušentwí ochotné.
Uzawřeny byly, pewně zawřeny
strastné brány záworami walnými!
Jednak z daleka již powyk slyšeti,
jinaký, než jako zniwá ples a zpěw!
nářek hlasitý a hlučný, ryk a wztek.
Radostně jsme odtud, jakž nám kázáno,
před sobotau Páně wzhůru kwapili
k břehům swětla. Ty wšak nyní wyprawuj!
Těší twá mne slowa, jako tebe má.
Tak dí bohorowný duch; tak otec náš.
Říci, kterak lidský žiwot počal se,
trudno člowěku! Kdo zná swůj počátek?
Žádost obcowání s tebau delšího
mohla toliko mne k tomu přiwésti. —
Probudiw se jako z hlubokého sna,
na kwětné jsem tráwě měkce prostřena
nalezl sebe, balsámowým skropen jsa
potem, jejžto swými slunce paprsky
osušilo na rychlost, a přijalo
dýmající wláhu tu. Pak upřímo
k nebi obrátím swé oči s podiwem,
patře chwíli na tu šírau oblohu;
až, jsa dwižen přirozeným popudem,
wyskočím, a jako wzhůru snaže se,
stanu přímý na nohách, a okolo
sebe widím hor a dolů proměnnost,
stinné lesiny a planě wýslunné
s tekutými spády praudů hrčících,
u těch mnohá tworů hnutí, chod i let,
šwítořící ptactwo na ratolestech;
wše se smálo; zápachem a radostí
okříwalo srdce mé. Již sebe sám
ohleduji, spatře článek po článku:
nyní krokem, nyní tryskem pobíhám
ohebnými audy, jak mne žiwaucí

u wnitř pudí moc. Než kdo, a odkud bych
a proč byl? to wědomé mi nebylo.
Pokusím se mluwiti, a mluwil jsem,
po wůli mi jazyk byl a jmenowal,
co jsem zočil. Slunce, tak dím nejprwé,
slunce, pěkné swětlo! a ty od jeho
záře oswicená země, ó jak jsi
wesela a slična! hory, doliny,
řeky, lesy, planě! a wy, w nichžto jest
znik a dchnutí, rcete, pěkní tworowé!
rcete, byloli wám zříti, odkud jsem
takowým, a odkud zde. Ne od sebe!
Od kteréhos činitele welkého,
nesmírného w moci, jako w dobrotě.
Rcete, jak ho poznati, jak ctíti mám,
od něhož mi dchnutí to, a znik, a cit
blaženosti této nepochopené.
Tak jsem wolal, těkaje, kam neweda,
podál od místa, kde prwním dýchal jsem
powětřím, a toto blahé uwiděl
swětlo; a kdy odpowědi neznělo,
na zelené tráwě, kwítím protkané,
sednu zamyšlený. Tu mne sladký sen
přepadl nejprwé, a dawem lahodným
překonal ty dřímající smysly mé,
bez bolesti, ač mi bylo, jak bych se
do prwního zase stawu wracowal
nečitedlného, a w niweč rozplýwal.
Náhle sen mi kolácí se na mysli,
jehož twárnost fantasii lahodně
býti mne a žíti doswědčowala.
Božská podoba, tak mi se widělo,
přijdauc prawila: Twůj obyt, Adame,
čeká tebe; wstaniž prwní člowěče,
lidu nezčíslného otče prwotný!
Žes mne wolal, přicházím tě w blaženau

dowest zahradu, twé sídlo určené.
To řka, pojme za ruku a wzdwihna mne,
přes pole a wody, jako u wětru
nese lehce, slízkým letem, bez kroků.
Posléze mne stawí na wrch planitý
hory lesnaté, a wůkol dalekým
uzawřený obwodem, jejž mnohý štěp
wýtečný a procházky a besídky
okrašowaly, že nic, co na zemi
widěl jsem, tak utěšené nebylo.
Každý strom tu krásným ztížen owocem,
wábícím i chut i zrak, že rwáť i jísť
rozechtělo se; w tom procitnu, a zřím
wše to před očima w prawdě, jak mi sen
žiwě malowal. I jmu se blauditi
znowu, leč že mi se zjewí wůdce můj,
stoje prostřed stromowí, Bůh Hospodin!
Potěšený, jednak s strachem klaním se
jemu, padna k nohám jeho s pokorau.
Wzdwihne mne, a takto prawí laskawě:
Koho hledáš, já jsem půwod wěcí wšech
wůkol tebe, na dole i wýsosti!
Tento ráj jest twůj, jáť dáwám za wlastní,
aby dělal jej a žiw byl z úrody
jeho! S wšelikého stromu rajského
jísti budeš, podlé srdce libosti,
swobodně, a nedostatku nebude
tobě; ale s dřewa, jehož požití
činí dobrého a zlého wědění,
kteréžto jsem, jako základ jediný
poslušnosti twé a wíry, u prostřed
ráje štípil, podlé stromu žiwota,
(pomni na má slowa!) jísti waruj se,
waruj se a lekej jeho následku!
nebo wěz, že který den by s něho jedl,
přestaupiw mé přikázaní jediné,

bude umříť tobě newyhnutedlně,
býti smrtedlným, a z ráje blahého
jíti na swět plný strastí, běd a psot!
Hrozně wyřekl tu přísnau zápowěd,
kteráž posud strašliwě zní w uchu mém,
ač jest na mé wůli trestu ujíti;
brzy jednak přijma jasnost twáři swé,
takto laskawě swau mluwu obnowil:
Nejen toto krásy plné okolí,
wšecku zemi tobě dám i potomkům
twým: buď posedena wámi; panujte
nad wšelikým žiwočichem na zemi,
w powětří a w moři. Ryba, zwěř i pták
buďte podrobeni wám, a na důkaz
budiž toto ptactwo wšeliké, a zwěř
tato podlé pokolení jejího,
přiwedena k tobě, aby jména swá
wzala od tebe, a s nízkau pokorau
zaslíbila tobě wěrnau poddanost.
Tak i zástup w žiwlu wodním bydlící,
ač se tu, že nelze jemu powětřím
oddychati tenkým, nemůž stawiti.
Řekl, a aj! hned zwěř i ptactwo blíží se
po dwém; ona lichotiwě shrbená
jdauci, ptactwo s spuštěnými perutmi.
Dal jsem jména wšechněm, jakž jsau předemnau
kráčely, a widěl jsem jich přírodu;
takau známostí Bůh nadal rozum můj
náhle. Toho ale nikde nebylo,
ježto mně se zdálo nedostáwati.
Směle tedy dím té božské podobě:
O co, jaké jméno tobě, (wyššímť jsi
člowěka, i co jest koli nad něho)
Newyslowitedlný! jakau poctu ti
wzdáti mám, ty wšeho míra půwode,
wšeho dobra dárce, jenž tak hojně jsi

prohlédal a štědře k blahoslawenstwí
člowěka. Než newidím, kdo semnau by
zdělil je: i jakéž štěstí w samotě,
jaké požíwání, a bych požíwal
wšeho, jaká spokojenost jednomu?
Tak já odwážně, a jasné widění
wíce zjasnělo a řeklo s usmáním:
Co ti slowe samotau, i neníli
powětří i země plná rozličných
žiwočichů, podrobených wůli twé,
by tě bawili a hráli před tebau?
Znáš jich jazyky i stezky; mají pak
oni také poznání a umu dar
nepotupný: s těmi měj swé zabylstwo,
wládna jimi. Welké jest twé králowstwí!
Tak děl Hospodin, jsa widín weleti.
Dosáh dowolení mluwy, za milost
prosím já, a odpowím mu pokorně:
Neurazte tebe, Wládce nebeský,
slowa má! ó twůrce, buď mi milostiw,
an, co srdce žádá, ústy pronáším.
Neučinilli mne náměstníkem swým,
stawiw druhé twory nízko pode mnau
na zemi? i jakýž mezi takowau
spolek nerownosti může powstati,
jaká shoda, jaká prawá útěcha?
ježto odměnnau a w míře zárowné
wzdáwanau i přijímanau býti chce,
kdežto nestejnost, kdy jedno činné jest,
ospánliwé druhé, walnau působí
nezhodu a zoškliwí se w krátkosti.
Towaryšstwo míním, po němž srdce mé
tauží, hodné, s nímž by zdělit rozumné
bylo útěchu; jež míti s howady
není člowěku; wše s pokolením swým
pěstí se, lew se lwicí; tak maudře jsi

spojil wšecky, dwé a dwé. I nemůže
s skotem pták, pták s rybau, s býkem opice
bydleti, tím méně člowěk s howadem.
Načež s zalíbením wece Wšemocný:
K sladkému a wýtečnému prohlédáš
štěstí, wywoluje sobě družebnost,
Adame; a radost prostřed radostí
nechutná ti samotnému nižádná.
Co se tobě o mně zdá, a stawu mém?
Widímli se tobě dosti blaženým
čili nic, jenž samotný jsem od wěků?
aniž znám, kdo druhým by neb podobným
mně, ať nedím rowným byl. S kým tedy já
obcowati mohu, leda se twory,
jež jsem učinil, a již jsau wzhledem mne
nekonečně menšími, než ohledem
tebe wšeliktera zemská stwoření?
Dokonal. I dím mu opět s pokorau:
Wýsosti a hlaubi wěčných stezek twých
newyskaumá slabé lidské myšlení,
Swrchowaná bytosti! Ty w sobě sám
dokonalý jsi, a není žádného
nedostatku w tobě. Ne tak člowěk jest
obmezený: tento má proč žádati
obcowání k pomoci neb potěše
w nedostatcích swých. Ni rozplozowání
tobě potřebí, že nekončený již,
že, ač jeden, w počtu dokonalý jsi.
Člowěk ale owšem nedokonalý
sečten jest, a z podobného zplozuje
podobné, a rozmnožuje obraz swůj:
nedostatečný, a tudy potřebný
lásky odměnné a přízně předrahé.
Ty w swé saukromnosti jednak samoten,
nejwýbornější jsi sobě družinau,
aniž obecenstwí hledáš spolního;

a wšak, kdy ti líbo, můžeš tworů swých
powzdwihnauti na jaký chceš wysoký
stupeň jednoty neb spolku, zbožniw je.
Mně wšak není zpřímiť howad shrbených,
ani w družebnosti jich se kochati.

Tak dím, propůjčené užiw swobody,
důwěrně, a slyšen jsem. I daltě mi
tuto odpowěd hlas Boha laskawý:

Podobalo mi se tebe, Adame,
skaumati; i nalézám, že nejen znáš
žiwočichy, jež jsi práwě jmenowal,
brž i sebe samého, a z mluwy twé
dyše swobodně duch wolný, obraz můj,
ne tupému udělený howadu.
Práwěs saudil spolek jeho nehodným
býti tebe; wždycky smýšlej tak. Já, nežs
mluwil, wěděl jsem, že není člowěku
dobře býti samému: ni mínil jsem
těch, ježs widěl, dáti tobě w společnost,
přiwodiw je ku skaumání toliko,
kterak o hodném a slušném saudil by.
Než, co nyní přiwedu, to zalíbíš
jistě, podobenstwí twé, twau příhodnau
pomoc, tebe druhého, a tauhu twau,
naprosto dle srdce twého žádosti.

Skončil, aneb já jsem wíce neslyšel,
tak má zemskost silau jeho nebeskau
přemožena jsaucí, dlauho jakkoli
wytrwawši, napatá k té wýsosti
nebeské, té přewznešené rozmluwy,
(jak kdy wěci bleskem smysl náramným
ustane a zslne) sklesla, hledajíc
we snu okřání; ten přišed na rychlost,
přiwolaný od přírody k pomoci,
zawřel oči mé. Mé oči uzawřel,
ale otewřenau schránu zůstawil

obraznosti mého zraku wnitřního.
Tím, ač spě, jsem jako u wytržení
uwiděl, kde ležím, widěl podobu
slawnau, před níž bdě jsem stál; ta sklonic se,
otewře můj lewý bok, a z žeber mých
wyňme jedno žebro, teplem srdečným
zahřité, a žiwau křwí smočené.
Drahná byla rána, ale zcelela,
jsauci wyplněna těľem, chwíli tu.
Nyní působil a twořil rukama
žebro to, a z rukau jeho twořících
wznikla bytost w podobenstwí člowěka,
jiného wšak pohlawí, tak milostně
krásná, že co po wšem swětě zdálo se
krásným býti, býti krásným zdálo se
méně teď; neb shromážděno pospolu
w ní jen samotné, a w jejím pohledu,
kterýž od té doby linul w srdce mé
sladkost nikdy necítěnau dosawad,
nébrž wšecka wůkol nadchnul stwoření
duchem milosti a lásky rozkoší.
Nyní zmizí, zůstawíc mne w mrákotě.
Procitnu a běhám prahna nalézť ji,
nebo její ztráty želeť na wěky,
odříkaje se wší jiné rozkoše,
kdyžto, ai! mi zjewí se ne daleko,
jak jsem we snách spatřil ji, wším ozdobná,
w čem jí zem i nebe mohly přispěti
k umilostnění: i přicházelatě
na hlas nebeského učinitelo
swého, newidomě jednak wedena
jsauci od něho a neneuměla
swaté milosti a zwyků manželských.
Wděk byl w kroku jejím, nebe we twáři,
spanilost a láska w každém pohnutí!
Nesnesa té radosti, dím hlasitě:

Ó toť srdce útěcha! Ty zplnil swé
slowo, twůrce milostiwý, wšedobrý!
dárce krásy wšeliké! Než nejkrašší
tento jest twůj dar, mně popřáný. Ó toť
tělo z těla mého, z kosti widím kost,
sebe před sebau. I bude tedy se
zwáti mužatka, že z muže wzata jest.
Protož otce opustiw i matku swau
přidrží se ženy muž, a napotom
jedním tělem, srdcem, duší stanau se.
Slyšela; než jakkoli ji přiwedl Bůh,
přece newina a staudnost panenská,
wlastní ceny wědomí, a její ctnost,
chtěci ne bez námluwy a hledání
býti získána, a nenabíhawá,
newtírawá, ale straniwá, a tím
žádaucnější; nebo abych dořekl,
sama nehříšná a čistá příroda
pudila ji, widaucí mne, k útěku.
Následuji; wědoma, co slušno jest,
ona, přijme s důstojností powolnau
pronešení mé. — W stan wedu swatební
zardělau co jitro: nebe weškero,
wšecky blahé hwězdnatosti w dobu tu
linuly swé splywy nejwýbornější:
zem swé přízně wydáwala znamení,
wydáwaly hory; ptactwo plésalo;
swíží wětříci a wětři lahodní
šeptali to lesinám, a křídlama
růže metali, a wůně metali,
ze křowiny powanauce kořenné;
až ten milowný pták noční swatebnau
pěje píseň, welel hwězdě wečerní
pospíchati nad horu a zažíci
záhy utěšenau k swatbě pochodni.

Tak jsem tobě wyprawil swůj celý staw,
celý obsah této zemské blahosti,
jížto požíwám. To sluší wyznati,
že i w jiných wěcech milau nalézám
potěchu, wšak, nechť mi prospějí neb ne,
přece změny nepočije duše má,
aniž walné tužby; míním lahody
chuti, zraku, čichu, beylí, owoce,
kwítí, procházky, a sladký ptactwa zpěw:
tu mi jináč naprosto, tu s rozkoší
spatřuji i týkám se, tu prwní jsem
cítil náružiwost, hnutí podiwné!
Silen dosti w požíwání wšelikém
slab jsem proti mocným krásy powabům.
Buď že we mně, pochybiwši příroda,
zůstawila kteraus částku tuze mdlau
snésti předmět takowý; buď ujmauci
boku mého wyňala wíc, než có whod:
na ni aspoň příliš wlila ozdoby,
swrchek její ušlechtiwši wýtworně,
ač že wnitřek méně ukončeným jest.
Widímť ji, dle twaru přirozenosti,
wyprawenu býti mysli chopnostmi
nižšími, ač žeť ty mnohem wzácnější;
samu twárnost její méně podobnau
k toho, který oba stwořil, obrazu;
slaběji pak pronášeti powahu
dané nad jinými twory swrchnosti.
Než, kdy k rozmilosti její přistaupím,
tak se dokonalau w každém ohledu,
tak se wědomau swé býti ceny zdá,
že, co pílí říci nebo činiti,
zdá se maudrým, ctnostným, zpráwným, nejlepším
Wšecko wyšší umění, kde ona jest,
ustaupá, a maudrost, kdy s ní rozmluwí,
stojí zaražená, hlupstwím zdajíc se;

slowútnost a rozum jsau jí na službu,
jako tworstwa účelu, ne případně
stwořené; a, slowem wšecko zawřlti,
šlechetnost a welkost mysli zdělaly
w ní swůj milý chrám, a strašnau uctiwost
daly wůkol, na wzor stráže angelské.
Načež Angel s staženým mu obočím:
Neobwiňuj přírody: ta na ní co
bylo, konala, ty čiň, co na tobě,
aniž chtěj se nedowěřiť maudrosti:
ona neopustí tebe, leč by ty
powrhl jí, kdy potřebna ti nejwíce,
připisuje wěcem cenu přílišnau,
méně wýborným, než sebe býti znáš.
Nebo proč tě diw a rozkoš podjímá?
pro powrchnost! pěknau, hodnau zajisté
pěstoty, twé cti a lásky twé, ne wšak
poddanosti. Powaž oba, potom suď!
Býwá, že jest k největšímu prospěchu
sebewážnost, založená na práwu,
dobře zřízená: čím wíc to prawidlo
w skutek půjde tobě, tím tě ona snáz
uzná hlawau swau, a prawé přednosti
podrobí swé okrasy: tak ozdobnau
jsauci stwořena, by wíc ty kochal se,
a tak důstojnau, by čestně milowal
družku swau, jež zná, kdy méně maudrým ty.
Jestli citu smysl, jímž lidská množí se
rodina, ti nad wšelikau přichází
rozkoš příjemným, i pomni, an je týž
dán i howadům i zwěři wšeliké;
bylťby nezdílným a nezobecnělým,
maje do sebe, co hodno bylo by
člowěka a náružiwých zápalů.
Co wšak w spolku jejím bude wznešené,
wnadné, lidské, rozumné, to miluj wždy;

slušnať milost, náružíwost neslušna
proti prawé lásce. Láska šlechtí mysl,
srdce šiří; má swé sídlo w rozumu,
rozwážliwá jest, i stupeň, po kterém
k nebes lásce staupal by a nepadal
w rozkoš tělesnau, a protož družky twé
není nalezeno mezi zwířaty.

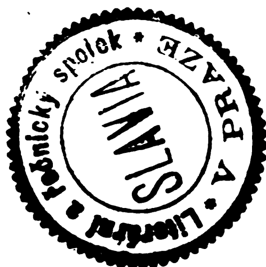
Jemuž Adam odpolu di zardělý:
Ani její powrchnost tak spanilá,
ni co w plození wšem tworům obecné,
ač že swatěji a wýše o loži
smýšlím manželském, tak welmi kochá mne,
jako ony wděku plné způsoby,
ony lahodnosti, jimiž oplýwá
její každé slowo, každý její čin,
s láskau spojené a sladkým poddáním,
dowodícím mysli naší jednotu
prawdiwau, a jednu duši w obau nás;
shodu, příjemnější dwěma snaubencům,
než jest hudby jednohlasné uchu zwuk.
To wšak nezmáhá: já jedno zjewuji
pocítění swé, jsa nepřekonaný;
namítá se mnohý předmět smyslům mým,
představený rozličně, wždy wolně wšak
lepší schwaluji a wolím schwálené.
Nehaníš, že miluji, a powídáš
milost cestau býť i wůdcem do nebe!
Odpusť, neprawáli má jest otázka,
milujíliž také nebes duchowé?
kterak wyrážejí lásku odměnnau?
pohledem? či pomíšením paprsků?
tknutím dalekomocným či bezstředním?

Usmál jest se Angel; žhaucí červenost,
barwa milosti a růží nebeských
polinula jeho twář, i wece mu:

Dosti měj, že blazí jsme, a bez lásky
žádná blaženost. Co tobě w těle jest
požíwati čistého, a čistým jsi
stwořen, toho požíwáme zwýšeně,
nenalézajíce záwad nižádných
kůže, příhbí, členů, těla hmotného;
zcela, jako s powětřím to powětří,
splynau, objímajíce se, duchowé:
ni jim w čistém čisté lásky zápale
obmezených smyslů potřebí, jak kdy
s tělem tělo, duše s duší obcuje.
Nelze wšak mi dále. Slunce, odchodu
heslo mého, za zelené sstupuje
země předhoří a wýspy tráwnaté,
Hesperidské, žehnaje se líbezně.
Měj se dobře, stálým buď, a miluj! wšak
nejprw toho, jehož milowati, jest
býti poslušným, a zachowáwati
stále přikázaní jeho wznešená;
waruj se, by newynikla nad rozum
náružiwost twá, a ty snad nepáchal,
co by nehodné twé bylo swobody.
Štěstí nebo strast k swau i synů swých
w sobě zawíráš: buď pečliw o wšecky!
zradujem se, já i wšickni blaženci,
setrwášli. Stojíž! stát i padnauti
na twé wůli jest, twé wůli swobodné.
U wnitř dokonalý, nechtěj zewnitřní
pomoci, a oddaluj wše od sebe,
co by k přestaupení tebe wábilo!
To řka, wstal. Jej takto s dobrořečením
Adam prowází: Nuž, kdy tě držeti
déle nemožno, jdi hoste nebeský,
nadpowětrný posle jím nám seslaný,
jehož wrchní dobrotu já welebím.

Rozmilé a wlídné bylo nad míru obcowání twé, a wděčnau poctěno bude pamětí; ty dobrým na lidstwo buď a laskawým, a často přicházej!

Tak se rozstaupili. Angel z hustého stínu do nebe, Adam w stánek swůj.

Zpěw dewátý.

Satan zemi oběh wracuje se do ráje, we mhle ukrytý. Tu našed spícího hada, wejde w něj. Adam a Ewa wycházejí w úswitě do zwyklé práce. Ewa samotná pracowati chce: odpírá Adam, boje se, by nepodwedl Čert samotné. Ewa uráží se, že jí muž newěří. Adam jí zůstawí wlastní wůli. Ona se odlaučí. Had pekelný přijda k Ewě dá se s ní do řeči; swede ji, že smí jísti owoce wědomosti sama, i mužowi halúzku jablek z téhož stromu přinese. Adam ztruchlí; posléze pro walnau k ní milost umříti stanowí s Ewau, a jí zakázané owoce. Účinkowé hříchu.

Nic wic o rozmluwách, ježto míwal Bůh
nebo Angel s člowěkem, co s přítelem
přítel mile posedě, a při prosté
úctě powoluje jemu mluwiti,
bez hany. Ach, teď má zwuky smutnými
zazní píseň. Zrady, mrzké newěry,
zpaury, odboje se člowěk dopauští;
nebe odwracuje twář swau od něho,
následuje neláska a horšení,
hněw a wytýkání sprawedlné, a saud,
kterýž do swěta swět wnesl běd a psot;
hřích a smrt, ten jeho stín, a mizinu,
smrti družku. Smutný úřad! ač že to
obsah weliký a písně hrdinské
mnohem důstojnější, než kdy posupný
Achil ubitého wraha w pomstě swé
honí třikrát wůkol náspů Trojanských,
neb kdy Turnus pro odňatau wztěká se

newěstu, a Neptuna a Junony
wášeň mnohá léta Řeka prohání
na wodách, a syna Cythereina. [1])
Ó by jen mé mluwě ducha hodnosti
udělila nebeská ta pěstaunka,
ježto nawštěwowať ráčí, bez prosby,
w noci mne, a w mysl dřímajícímu
dáwá wzácná myšlení, a lehký tok
nehledaných weršů, co jsem obsah ten
ku hrdinské sobě písni oblíbil,
dlauho obíraje, pozdě nastaupě.
Od přírody wojen nikdy nedbal jsem,
za hrdinský předmět jměných toliko;
mistrowstwím to zdáwna, síci na kusy
po dlauhé a omrzalé nesnázi
wymyšlené w marných bájkách rytíře;
o lepším pak stálé mysli hrdinstwí,
trpěliwosti rekowné, neznělo
písně; líčily se kolby, zápasy,
hry a skwostná odění, a pawézy
wykládané, koni s zlatostkwělými
pochwami, a šwární, hrdí jinoši,
již se harcují a kolí na honech;
potom hody w wečeřadle wéwodském,
kdeto jídlonoš a češník s nohsledů
posluhují hejnem. Nízké, nehodné
zpěwu předwrhy; z těch jména hrdinstwí
nemůž wzíti píseň, ani osoba.
Mně, jenž k wěcem těm ni dby ni schopnosti
nemám, wznešenější předmět dostal se,
jemuž jména toho z sebe nabyti
možné jest, leč žeby wěk a zimní kraj
srazily má křídla rozpjatá; i toť

1) t. ztracený ráj jest hodnější a wznešenější báseň hrdinská nežli Iliada, Aeneis a Odyssea.

snadno mohlyby, by wšecko dílo to
bylo mé, ne její, ježto s wýsosti
w noci přichází a dyše w ucho mé.
Slunce zašlo, zašla hwězda wečerní,
ona, ježto saumrak, který krátký čas
mezi dnem a nocí býwá rozsudím,
uwozuje na zemi, a půlkaule
noci celý, ode konce ku konci,
obhled zastřela, kdy Satan, nedáwno
před hrozením uběh Gabrielowým
z ráje, nyní, w zúmyslné ztwrzen jsa
lsti a zlobě, přilna k zkáze člowěka,
aniž dbaje, co by jemu horšího
pošlo z toho, nawrátil se bez bázně.
W noci utek, w půlnoci se nawrátil,
zemi obíhaw a warowaw se dne
od doby, co wládař slunce Uriel
wchodu jeho wyšetřil a Cherubů
wystřehl strážných. Odtud strachem hnán jsa, sedm
pořád zběhlých nocí těkal s mrákotau.
Třikrát čáru rownonoční okraužil,
čtyřikráte oběhl zemi od úhlu[1])
k úhlu; osmé nyní noci wrátil se
w Eden, našed kradí, proti wýchodní
stráži Cherubů, wchod nepodezřelý.
Bylo místo u ráje, již není ho
wíce, hřích, ne čas tu změnu způsobil,
kde swé wlny Tigris srážel w hlubinu
podzemní a z části žiwým pramenem
wznikal w ráji podlé stromu žiwota.
W tu se řeku pustí wrah, s ní wyplyne,
obalený mhlau, a hledá, kde by mu
ukryti se bylo. Zběhal wšecku on

---

[1]) t. třikrát země obor od wýchodu k západu, a čtyřikrát od ci k polední oběhl.

zem i moře, od Edenu přese Pont,
přes Méotis kaluži až za řeku
Obu na půlnoc, a odtud k samému
úhlu polednímu; na dél k západu
od Oronta, tam, kde hráze welkému
Okeanu Dariena ukládá;
odtud do kraje, kde Indus s Gangesem
w širokych swé wlny hrnau wýmolích.
Takto celý swěta obor zběhaje
slídil bystrým pozorem, a wšeliké
skaumal twory, který nejpříhodnějším
byl by k jeho úkladům; a našel jest
hada z žiwočichů nejchytřejšího
býti na poli. Jej, dlauho přemítaw
w mysli, rozpačitý, zdáním konečným
obéře, stroj hodný, nejhodnější krow
lichoty, w nějž wejda, swé by úmysly
schowal černé, nejbystřejším před okem;
nebo w lestném hadu, co by prowáděl
koli, mněl, nic podezřelé nebude,
jméno ze wtipu a wlastní chytrosti
pocházeti, jímžto jiný žiwočich
domnění by wzbudil moci ďábelské,
ukryté a činné w smyslu howadím.
Tak on umínil, než prwé bolestná
wášeň jeho w tento nářek propukla.
Země, nebe podobo! ba nad nebe
lepší, sídlo bohů hodné, stawené
na wzor nowý, se starého oprawau!
Což by za lepším Bůh stawěl horšího?
Nebe zemské, wůkol něhož plésají
jiná nebe, swítíce a nosíce
služebné swé lampy, swětlo nad swětlem,
pro tě jedno, jak se zdá, a pojíce
w pěkné twáři twé swých drahých paprsků
swaté wléwání! Jak w nebi Hospodin

středem jest, ač wšudy wztažený, tak ty
w středku s každého daň béřeš okruhu:
w tobě, a ne w nich, ta jejích plodistwá
zjewuje se moc, w twé tráwě, zrostlinách,
w šlechetnějším plodě tworů, stupněmi
nadešených žiwotem a majících
zrůst a cit a um; což wše je w člowěku!
S jakau potěchau, by mne co těšilo,
mohl jsem objíť wás, wy sladce proměnné
hory, doly, řeky, lesy, planiny!
země, moře, břehy háji zwěnčené,
skály, jeskyně a sluje! Nemám wšak
stání w wás, ni útěchy: čím widím wíc
wůkol sebe rozkoše, tím cítím wíc
u wnitřku swém bolesti w tom mrzutém
sídle odporů: mně dobro wšeliké
w jed se obrací, a w nebi horším by
staw byl můj. Než ani zde, ni w nebesích
bytu nehledám, leč že bych překonal
nebes Swrchowaného, a nedaufám
tím, co hledám, méně bídným státi se,
nébrž učiniti jiné, jak jsem já,
byť i na mne připadlo co horšího.
Neboť jedno zkázau býti potěšen
může duch můj neklidný; a zkazímli,
nebo k záhubnému skutku získám jej,
pro něhož to wšecko učiněno jest,
wšecko to se brzy za ním sesuje,
slaučeno jsa ke štěstí i bídě s ním;
k bídě tedy ať se zkáza rozšíří!
Má to bude sláwa mezi mocnostmi
pekelnými, že jsem zbaural jedním dnem,
což byl Wšemocný šest dní a nocí šest
twořil, neústawně dělaje, a kdož
wí, jak dlauho prwé přemýšlew, ač ne
déle snad, než co jsem jednau nocí já

wyswobodil od poroby neslawné
jednu téměř půlku mocí Angelských,
ztenčiw sluhů jeho daw. On, na pomstu,
nebo aby zplnil lichý počet swých,
buď že, stwořiw staré, neměl síly wíc
stwořiť nowých Angelů, (zda stwořil je
naprosto) buď na potupu wětší nám
umínil jest místo naše osadiť
twory ze země, z tak nízké pošlými
přípravy a nebeskými nadať je
dary, dary našimi. Co umínil,
wykonal; i stwořil člowěka, a proň
slawný swět, a zemi jemu k obydlí,
pánem nazwal jej, a w službu křídlaté,
ó té nehodnosti! dal mu Angely,
sluhy plamenné, by bděli, zemského
pilni úřadu. Těch já se strachuji,
wyhnauti pak chtěje jejich čilosti,
obalený oparů mhlau půlnočních,
po tmě kradu se a wšechen prolézám
chrast i luh, by najíti kde bylo mi
hada spícího, a w jeho zmatené
zkrýť se kotauče, i černý úklad můj.
Zahození mrzké! já, jenž s Bohy jsem
wálel o přednost, mám nyní státi se
zwířetem, tu podstatu, jež na božstwí
wzpínala se wýši, s hmotným smísiti
kalem, wtěliť se a zžiwočišněti!
Než, kam ctižádost a msta se nesníží?
Tomuť, kdo se pne, tak nízko klesnauti,
jak wstal wysoko, a dřív neb později
podrobiť se wěcem nejmrzutějším.
Pomsta, jsauci nejprw sladka, brzy se
trpce na sebe zpět sama obrací.
Nechť, já nedbám, jen ať, co se na wyšším
nepowedlo, na tomto mi zdaří se,

jenž mau wšecku na se záwist obrátil,
na tom nowém nebes Pána kochánku,
člowěkowi z hlíny, synu hrdosti,
na potupu naši z prachu stwořeném.
Tak se hodnau wzdora wzdorau wyplatí!
To řka, chrastím, po suše i mokřinách,
na wzor černé mhly se táhna, nastaupí
slídění swé půlnoční, kde nejdříwe
hada našel by; i najde jej, an spí
twrdě, switý w mnohých kruhů labyrint;
ne již w hrozném stínu, w pusté jeskyni
tenkrát, neškodný jsa, nébrž na drnu
tráwném, nestrašný a nestrašený spal.
Do úst jeho Satan wšel, a zwířecí
smysly, w srdci nebo w hlawě, posedna,
nadchnul brzy rozumem, ač we spaní
nepřekazil, příští rána čekaje.
Teď, kdy od wýchodu swatý zaswital
papršlek a urosené operlil
kwítí, ježto líbé ranních kadidel
wydychalo wýzewy, kdy z welkého
země oltáře wšech wěcí líbezné
k nebi wznášely se dchy, a pochwalau
tichau welebily twůrce, příjemným
jeho chřípě naplníce zápachem:
wyšlo lidu dwé, a k tworů bezhlasných
choru připojilo hlasnau chwálu swau.
To kdy wykonáno, ranní požíwá
chwíle, wětříků a wůní nejsladších;
potom rokuje, jak nejlép toho dne
konalo by práci přibýwající,
(přibýwalo jest jim práce den co den,
aniž zmohly ruce dwau tak welký sad)
a tu Ewa takto počne k manželu:
Adame, my, pěstujíce stromy ty,
byliny a kwítí této zahrady,

pílíme swé milé práce určené;
jednak, dokud rukau nepřibude nám,
wždycky pod prací nám dílo poroste,
píli na úkor. Co we dne zklestíme,
zraubáme, neb podepřem a swížeme,
jedna neb dwě noci sobě zlehčují
bujným zrůstem, paustu přiwozujíce.
Pročež poraď ty, neb slyš, co nyní mně
přišlo w mysl. Rozdělme my napotom
práci swau! Ty půjdeš, kam tě powede
náklonnost, neb neúchranná potřeba,
winauť ke stromu ty lesní lilie,
nebo lnaucímu, kam lézti, pokážeš
břečtanu, kdy zatím já, w tom růžowém
jaře, myrty smíšeném, co oprawiť
naleznu, až k poledni. Neb kdy, co den,
práci wolíme tak blízko u sebe,
jaký diw, že pohledy a smíchowé,
nebo o předmětech nowých náhodná
rozmlauwání práci naši zdržují,
owšem nesporau, ač záhy počatau;
než se zaslaužila, jest tu wečeře.

Jí tu lahodnau dal Adam odpowěd:
Jediná má družko, Ewo jediná,
nad wšecko mi přirownání milejší,
dražší nad wšeliká žiwá stwoření!
Dobřes radila, a dobře na mysli
uwážila swé, jak bychom nejlépe
wykonali dílo to, jež tuto Bůh
ustanowil nám: já zato nemohu
nechwáliti tebe: nic tak chwalného
není, coby žena měla do sebe,
jako kdy se hospodářstwí ujímá,
jsauci w dobrém muži swému k pomoci.
Jednak, ne tak přísně práci uložil
Hospodin, snad abychom, kdy potřeba

zbránili si okřání, buď pokrmem,
buďto (jenž jest pokrm mysli) rozmluwau,
buď tím pohledů a smíchů přesladkým
zabylstwem; neb smíchy plod jsau rozumu,
wlastnost člowěka, a lásce za pokrm,
lásce, jež jest neposlední žiwota
účel lidského. Ne strastných do lopot,
do potěchy stwořil nás, a potěchu
spojil s rozumem. Těch besed, průchodišť,
jista buď, jak daleko jich potřebí
ku procházce, spojenýma rukama
ochráníme snadno, aby nezpustly,
ažby mladší nám w tom ruce přispěly.
Jestli wšak, že tebe častá zsycuje
rozmluwa, i mohli bychom laučiť se
na chwíli; neb samota jest poněkud
spolkem nejlepším, a krátká zdálenost
nawrácení zslazuje. Než jiná mne
smutí bázeň, aby jsauci zdálena,
škody které nezwalas: wíš, jaká nám
dána wýstraha, a jaký nepřítel
zlostný, kterýž nad swým stawem zaufaje,
našeho nám záwidí, chce w stud a strast
klamem uwrhnauti nás, a na blízce
očihuje kdesi, mimo pochybu,
s chtiwau nadějí swé tužby dosíci,
a, což jeho zisk, nás různé nalézti,
nedaufaje, spojené by zklamal nás,
an by kwapně jeden přispěl druhému
ku potřebné pomoci: buď že to jest
hlawní zřetel jeho, naši odwrátiť
wíru od Boha, neb lásku zrušiti
manželskau, jež mezi wšemi blahostmi,
co jich požíwáme koli, budí snad
záwist jeho nejwíce. Buď tak neb hůř,
ty se od wěrného boku nezdaluj,

jenž ti bytost dal, a stráž a ochranu
dáwá stále. Slušno jest a bezpečno,
tu kde číhá škoda nebo nesláwa,
ženě při swém státi manželu, jenž by
zastal ji, neb zdílně krutý snášel los.
Načež panenská mu Ewy spanilost,
jako twrdším uražená milenka
slowem, libě mračnau twáři odpowí.
Synu nebe, země! zemský wládaři!
že jest nepřítel, jenž hledá zkaziť nás,
zprawena jsem od tebe i Angela,
kterého jsem, kdy se laučil, zaslechla,
tamto za křowinau temnau stojecí;
práwěť jsem, že wečer kwítky zawíral,
domů wracowala se. Než, aby ty
o mé k Bohu nebo k tobě stálosti
pochybowal proto, že jest nepřítel,
jenž by zkusil jí, to slyšeť od tebe
nečekala jsem. Ty jeho násilí,
nebojíš se, že ho, jsauce, jakož jsme,
od smrti i od bolesti swobodni,
trpěť nemůžem, zpět můžem nawrátiť.
Od úkladu jeho tedy bázeň twá;
rowná tedy bázeň twá, že stálá by
milost má i wíra, jeho úkladem
mohla býti zwiklána neb swedena;
taká pochyba, ó jak ti na srdce
mohla wstaupiť, Adame! tak nehodně
o té smýšlel by, jež tak ti draha jest?
Dí jí Adam slowy chlácholícími:
Boholidská dcero, nesmrtedlná
Ewo! takás; hříchu, hany swobodná;
ne z nedowěry ti odchod zrazuji
od swé twáři, nébrž abych zkušení,
které lécí wrah, tě zbawil naprosto;
nebo, koho zkusil, buď i naprázdno,

pokušitel, toho mrzkým zakálel
domněním, že u wíře a stálosti
chybným držel jej a neozbrojeným
proti pokušení. Tobě zajisté
oškliwost a hněw by wnada ke zlému
zjednala, byť pak i neúčinliwau
jewila se. Nepokládej tedy mi
za zlé, an se snažím takau potupu
zahnat od tebe, již tobě samotné
strojí wrah; nám oběma, ač smělý jest,
nesmí strojiti, a osmělili se,
prwní jistě na mne útok učiní.
Ani sobě zlehčuj jeho klam a lest:
chytrýmť musí být, kdo swodil Angely;
aniž mni, že cizí pomoc zbytečna.
Já skrz mocné pohledů twých wléwání
zrostám w každé zdárnosti, jsa w twáři twé
wíce maudrým, opatrným i silnějším
(kdyby síly těla bylo potřebí,)
jelikož by stud, tu kde ty přítomna,
stud a strach být překonánu největší
we mně wzbudil moc, a slaučil wzbuzenau.
Proč i ty by podobného, kde jsem já,
citu neměla, a ono zkušení
se mnau podniknauti zpěčowala se,
s swědkem nejlepším twé ctnosti zkušené.

Takto manžel starostliwý laskawě
mluwil choti swé; než Ewa myslíci,
že se křiwda stáwá její wěrnosti,
tak swůj odpor sladkým hlasem obnowí:
Tenli osud náš, tak býti saužen
w těsné meze ode lsti a násilí
wrahowa a nemoci se opříti
zbrojí rownau, kdyby potkal jednoho;
jaké štěstí w stálé bázni od škody?
škoda jednak nejde před hříchem, a byť

wrah i zkusil nás, a mrzkým pohanèl
saudem o prawosti naší, jeho saud
mrzký hany do nás nezůstawil by
nižádné, a mrzčeji se wrátil naň.
Proč ho tedy báti se? kdy dwojí nás
čeká chwála jeho za podezřením,
křiwým patrně, a my klid najdeme
w sobě, přízeň u Boha, a swědectwí
ze skutku. I což jest wíra, láska, ctnost
nezkušená, na zewnitřní toliko
podepřená pomoci? I nemnémež
tedy, by staw náš tak nedokonalým
zdělal twůrce maudrý, aby bezpečen
nebyl jeden sám: i jestli tomu tak,
křehkáť naše blaženost, a w takowém
nebezpečenstwí by rájem nebyl ráj!
Na to Adam odpowí jí horliwě:
Ženo! dobráť každá wěc, jak božská ji
spořádala wůle: ruka twořící
dokonalým, ukončeným zdělala
wšeliktorý twor, tím wíce člowěka,
a co blahost jeho ubezpečuje
před násilím zewnitřním. W něm samém jest,
jednak w moci jeho, nebezpečenstwí.
Bez wůle mu nelze s zlým se potkati;
Bůh wšak swobodné mu wůle zanechal;
jestiť swobodné co slauží rozumu;
rozum pak mu prawý dal, než bedliwau
welel pozornost a pilné šetření,
aby, zdajícím se dobrem podjat jsa,
křiwě nesaudil a wůle nebádal
k toho wolení, co Páně zákonu
čelí na odpor. Ne pro nedowěru
tedy, pro něžnau tě lásku častěji
napomínám: napomeň ty také mne.
Pewně stojíme, ač klesnauť mohauce,

že to nenemožné, aby rozum náš
s krásným powrchně se potkal předmětem,
nastraženým od wraha, a w osidla
upadl nenadále, z nedby bystrého
pozoru a dané jemu wýstrahy.
Nechoď w pokušení tedy, jemuž jest
lép se wyhnauti, a nejbezpečněji
neodtrhowať se nikdy odemne;
přijdeť pokušení samo. Wydati
žádáš důwod stálosti: i wydej prw
důwod poslušenstwí! stálau tebe kdož
pozná býti, pokušení newida
twého? to kdo doswědčí? Než, jestli mníš,
že by pokušení, náhle připadlé,
méně bezpečné nás oba nalezlo,
než ty po té zdáš se býti wýstraze —
jdi! neb kde jsi bezděky, tu přítomná
nejsi; jdi w swé přirozené newině!
podepři se na swau ctnost, a seber ji
wšecku: Bůh swé, zhledem tebe, dokonal
dílo: konej ty, co slušno na tebe!
Takto mluwil otec rodu lidského.
Jemuž swéhlawě, ač krotce, Ewa dí:
S powolením tedy twým a s wýstrahau
tauto, zwláště proto, čeho k záwěrku
rozumná twá slowa jedno podotkla,
že by nenadálé pokušení nás
oba méně připrawené nalezlo,
jdu tím raději. Tak hrdý, tuším, wrah
nebude mne slabší dříwe hledati;
budeli, tím wíc jej zardí odpor můj.
Takto řekši, z ruky swého manžela
hladce wymkne ruku swau, a lehaučce,
na wzor Nymfy lesní, jedné z Oread,
Dryad, nebo Deliina oboru,

pleše do háje; ba samu Delii [3])
w chodu předčila, a w rowném bohyni
způsobě, ač ne, jak ona lučištěm
nebo taulem zbrojna, nébrž nádobím
zahradním, jak ohněm neprohřešilé
zdělalo je umění, [4]) neb Angelé
přinesli. Tak zdobná, nejpodobněji
widěla se jako Pales, [5]) neboli
Vertumna ubíhající Pomona,
nebo jako Ceres, panna mladosti
kwětné, ještě nepoznaná od Jowa.
Dlauhoť oko jeho wraucím pohledem
prowází ji radostně, ač taužebné
po zůstání jejím: často o brzké
nawrácení opětuje on jí prosbu swau;
často ona slowo swé, že přijdauci
w stánek o poledni, wšecko k sladkému
schystá obědu a k poobědnímu
odpočinutí. Ó příliš zklamaná,
přenešťastná Ewo! mylnau kojíš se
nadějí, že kdy se wrátíš. Nastojte!
žádného ti wíce w ráji nebude
příjemného obědu, ni zdrawého
odpočinutí! Tak walný úkladník
leží we kwítí a stínu, číhaje
s záštím pekelným, by cestu zamezil
tobě, nebo na zpět poslal zbawenau
wíry, newinnosti, blahoslawenstwí!
Nebo nyní od switání nepřítel,

3) Dianu, tak zwanau, že na ostrowě Delu se narodila.

4) Naráží na únos ohně od Promethea, o němžto swrchu.

5) Bohyně chowání dobytka. Vertumnus byl bůh zahrad a časů ročních. Zamilowán jsa do Pomony, bohyně požitků stromowých, bráwal na se střídně podobu oráče, žence, winaře a posléze stařice; kterýmižto proměnami staří časy roku představowali.

hadem pauhým na pohled, se wyřítiw
slídil, kdeby našel ono lidu dwé
posud samotné, a wšak w něm budaucí
wšecku rodinu, swůj žádostiwý lup.
Pole, háje, chrastiny a besedy
prolézá, i každý sádek libější,
procházky a utěšené štěpnice
jich, kde které žídlo, nebo stinný tok.
Hledá obau: jednak žádá, aby mu
samu Ewu nalézti se událo;
žádá, než tak řídké nenaděje se
wěci, kdy, jak taužil, mimo nadání,
widí Ewu o samotě, w oblaku
wonných par ji státi widí odpolu:
tak se rděly hustě růže wůkol ní.
Ona ponachýlená, co útlých jest
prautků, kwítí wzdwihuje, že hlawičky
jeho, jednak ustrojené w inkarnat,
červec, lazury a zlato, wisely
sklopené; je tyčinkami z myrtowí
podpírá; než sebe, kwítek nejkrašší,
zapomněla býti neopatřenu,
podporu swau daleko, a bauři zde!
Blížil jest se had skrz mnohé procházky
pod wysokým stínem cedrů, sosen, palm,
odwážně se snuje; nyní ukrytý,
nyní zřejmý mezi hustě spleteným
křím a kwítím lemujícím meze wše;
Ewino to dílo. Rozkošnější sad,
nežli ony wymyšlené zahrady
ožilého Adonisa 6) neboli
Alcinoa slawného, kde hostěn byl

---

6) t. ony krásnými kwítky wysazené nádoby neb hrnce, kte- slawnosti toho bůžka ženy a panny na hlawách nosily a do metaly.

starého syn Laerta,[7]) neb onano
nebáječná, kdežto druhdy pěstil se
s spanilau swau Egyptčankau maudrý král.[8])
Diwno jest mu místo, žena diwnější.
Jak, kdo w lidném městě dlauho zawřen byw
mezi domy těsnými a rybami,
wyjde letní ráno čerstwým oddychat
powětřím wen w utěšenau wes neb dwůr
podměstský, wše jemu rozkoš působí,
zelenité rolí, lauka sečená,
wonný chléwů zápach, dojný skot i braw,
každý wesský pohled, každý wesský hlas;
uzdáli se jemu zříti náhodau.
Nymfě rowným krokem jdaucí děwici,
tuť, co milé bylo, zdá se milejším,
nejmilejší ona, w jejíž twářnosti
wšecka pospolu se rozkoš nachází.
S takým potěšením uzřel lestný had
tuto kwítnici, tu zkrýši lahodnau,
kde, tak časně, mešká Ewa samotná.
Nebes krása její twáři angelské,
ozdobené milau, ženskau tichostí,
utěšená newina a příjemný
powab wšelikého hnutí jejího
proměnily zlobu jeho w uctiwost,
líté jeho mysli weškeren jed a wztek,
jenž jej pudil, oblaupením přejmauce
rozmilým. W ty doby zlostník zbawen stál
zlosti swé, jsa tupě dobrým na chwíli.
Spadlo s něho nepřátelstwí, lest a klam,
záští, nepřízeň a msta. Než horaucí
peklo, které wěčně, byť i w nebi byl,
w jeho střewách žhne a pálá, přetrhlo

7) Ulysses.
8) Šalomaun.

rychle radost tu, a teď tím krutěji
trápí jej, čím wíce widí rozkoše,
neurčené pro sebe. I budí swau
tudíž nenáwist a złost, a zločinná
w sobě takto podpaluje myšlení:
Kdes se octla mysli má! jak sladký to
ujal popud tebe, že co semto nás
wedlo, zapomněla jsi, toť nenáwist,
a ne láska, ani ráje za peklo
naděje. I nedaufám se bawiti
jakau rozkoší, chci rozkoš naprosto
pokaziti, kromě té, jež w zkáze jest;
jiná potěcha jest pro mne ztracena.
Nuže, nechať smějící se užiwu
příhodnosti. Eihle žena samotná,
wystawená pokušení každému!
Manžel od ní jest, jak widím, daleko,
jehož wyššího se bojím rozumu;
silen jsa a udatnosti wznešené,
článků obrowých, ač z země slepených
křehké, jest mi wrahem dosti strašliwým.
Jest i prostý ran, já nic: tak tuze mne
peklo proti tomu, jenž jsem w nebi byl,
snížilo, tak bolest síly zbawila.
Z ní tak spanilé, tak božsky spanilé,
hodné, jižby milowali bohowé,
nejde hrůza, ač i hrůza chodíwá
z milosti a krásy, jestli nenáwist,
nenáwist, již lásky příkrow zastírá,
jim se neprotiwí mocí walnější;
tu, tu k zhaubě jejich cestu zwolil jsem.

Tak děl u sebe wrah rodu lidského,
zlostník u wnitřnostech hada najatých
schowaný, a cestu k Ewě nastaupil.
Neplaziłť se ještě tahem oblaučným
po zemi, jak od té doby plazí se:

nébrž, stoje na ohonu skrauceném,
strmí uwršený, kraužek na kraužku,
jako do hory se pnaucí labyrint;
chocholí se hlawa, z očí karbunkuł
swítí, zlatem zeleným se pstraucí krk
wstáwá z kruhůw pyrámu, jenž po tráwě
kolotá se ohromnými wlnami.
Pěkná, milá byla jeho postawa;
aniž od té doby hadů milejší
plémě wídáno; tak krásný nebyl ten,
w nějž se s Hermionau Kadmus obrátil
w Illyrech, 9) neb w Epidauru lékař bůh,
aniž onen, jehož obłekl podobu
Jowiš Ammonský neb Kapitolinský,
tamto pro Olympii, zde pro tu, jež
Scipiona, 10) sláwu Římskau, zrodila.
Nejprwé, jak ten, kdo hledá přístupu,
jednak překaziti w čem se obáwá,
postraně se laudí mnohým okolkem:
jak kdy koráb, od zběhlého řízený
plawce, blízko ústí řek neb předhoří,
podlé wětrů mění běh i plachty swé:
tak se laudił had, a hebkým ohonem
dworné swíjel kotauče, by Ewino
wábil oko. Ona, prací zajatá,
slyší hlahol listowého chřestění,
ale nedbá jeho, jsauci nawyklá
hrám a žertům wšelikého před sebau
žiwočicha polního, jenž wolněji
slyšel její hlas, než tamto změněná

9) Kadmus, Fénický princ, osadil se w Řecké zemi, a založil Béotskau obec. Prawí se, on že prwní abecedu do Ewropy přinesl, a bájka nowější přidáwá, že s Hermionau ženau swau do hadů dwau obrácen jest. Aeskulap, bůh lékařstwí, pod obrazem hada ctěn byl. Olympia, matka Alexandra Welikého.

10) Africanus řečeného.

stáda čarodějné Circe [11]) wolání.
Již se odwážně i před ní postawí,
newolaný, jako s obdiwowáním.
Často chochol zježený a kowowé
šíje hladkost nakloňuje podlíebně,
líže zem, kde noha její kráčela.
Němé wyražení jeho wlídnosti
posléz oko Ewy na se obrátí;
tu on s radostí, že u ní pozoru
zjednal sobě, takto hadím jazykem
počne hlaholiti lstiwé zkaušení.

Nebuď tobě diwno, paní wšewládná!
můžli tobě, ježtos sama neywětší
tworstwa diw, co diwno býti; aniž zbroj
oči swé, to nebe plné milosti,
hněwem proti mně, an takto přicházím
k tobě samotný a nenasyceně
na twau hledím krásu, nelekaje se
welebné twé twáři, jížto samota
swatá wíce welebnosti dodáwá.
Pěkná podobizno twůrce pěkného!
Wšecky wěci, které z daru jeho máš,
wšecky wěci dchnutím žití nadané,
zwelebujíce twau krásu nebeskau,
s wytržením sladkým hledí na tebe.
Ó, že na tebe tam nikdo nehledí,
kde by wšeobecným byla odiwem!
neli zde, w tom těsném, různém okolí
mezi zwířaty, jichž tupí smyslowé
nijak chápati twé krásy nemohau.
Jeden widí tebe člowěk. Než co jest
jeden? tyť by měla jako bohyně,
jsauci mezi bohy, bráti ústawnau
čest a službu od nezčíslných Angelů!

---

11) Která Ulyssowu družinu do swiní proměnila.

Tak se lísal pokušitel. Lichota
jeho našla průchod w srdce Ewino.
Ona diwěci se hlasu hadímu,
naposled, ne bez úžasu, tak mu dí:
Což to znamená? tu jazyk zwířete
lidská mluwí slowa, lidská pronáší
myšlení? — Toť u mne aspoň za pewné
bylo drženo, že mluwa zwířatům
zchází, an w den stwoření je němými
stwořil Bůh, a wšelikého nechopné
welel řeči hlaholu; jich rozumu
nejista jsem byla: často nemalá
jeho záře w pohledu a jednání
jich se zjewuje. I tebe hada jsem
z žiwočichů polních býti wěděla
nejchytřejšího, ne wšak i člowěčím
nadaného hlasem. Obnowiž ten diw,
powěz, jakým způsobem jsi z němého
stal se mluwicím, a odkud laskawým
na mne před jinými tworů plemeny,
které wůkol sebe denně spatřuji?
Mluw, ten diw jest hoden wšeho pozoru.

Odpowěděl takto swůdce podwodný:
Swěta králowno, ó Ewo přejasná!
snadno mi, co kážeš, tobě prawiti,
jsem i poslušenstwí tobě powinen.
Býwal já jsem, co jsau jiná howada
na pošlapané se tráwě pasauci,
nízké mysli, jakož byla ztrawa má,
neznaje než ztrawu swau a pohlawí,
ničehož jsem chopným nebyl wyššiho,
až dne jednoho, kdy blaudím po poli,
udá mi se zříti dobročinný strom,
w odlehlosti, obtížený owocem
ulíčeným roztomilau směsici
brunátné a zlaté barwy nejkrašší.

Přistaupím a díwám se; tu lahodná
wůně, powanauci s každé halúzky
chutným zápachem, wíc kochá smysly mé,
nežli sladkost browá, nebo z wemene
mléko kanaucí, an wečer ssajíce
pohráwají beránci a kůzlata.
Wida jablka krásná, tužby počiji
náramné, již ukojiti umínim
bez odkladu. — Hlad a žízeň, walní dwa
badatelé, rozdráždění owoce
powabného wůní, k té mne pudili
smělosti. I opletám se wůkol pně
mechowatého, neb jeho wysokých
wětwí twé neb Adama by mělo co
dosáhnauti rámě; kolem okolo
s záwistí a tauhau díwajíce se
stála zwířata, wšak nelze dosíci
bylo jim. Já na wrch stromu wyniknа,
tam kde wnadný jeho mile kyne zbyt,
rwáti nemeškám a pojím do syta.
Nikdy po tu chwíli rowné rozkoše
nepočil jsem w pokrmu ni nápoji.
Nasycen jsa posléz, cítím podiwnau
w sobě proměnu; mé wnitřní moci se
stanau rozumem, a mluwa nezchází
déle, nemám swého nic než podobu.
Od té doby wysokým a hlubokým
rozjímáním zanáší se mysl má;
jemným rozumem wše, což jest na nebi,
na zemi i prostřed widitedlné,
spatřuji; a wšecko pěkné, dobré jest.
Než, co pěkné, dobré jest, to wšecko w twé
božské podobě, w twé krásy paprsku
nebeském, jest spatřowati pospolu.
Není, co by rowným, co by po tobě
druhým bylo w kráse. To mnau pohnulo,

bych, snad newčasně, swau čest a poklonu přišel wzdáti tobě, práwem příslušným tworstwa králowně a paní wšewládné!

Prawil lestný pekelník. I wece mu neopatrná Ewa s wětším úžasem: Hade! přílišná twá chwála jablek těch sílu, již jsi shledal, činí pochybnau. Powěz wšak, kde roste onen strom, a jak odtud daleko? neb mnoho rozličných stromů Páně roste w ráji, jichžto my posud neznáme; tak walná k obrání jest tu hojnost, že i wětší úrody částka owšem nedotčenau zůstáwá; nébrž bez nákazy wisí na stromích, až by k požíwání rozmnožila se lidská rodina, a wíce bylo ruk odlehčowať tíže plodné přírodě.

Nato chytrý ještěr prawí wesele: Králowno! Tam přímá, aniž daleká cesta; za myrtowím tamto na jednom místě, u studénky, kdež ta skrowná haušť balsámem a myrhau páchnaucí: já tam, kázatili ráčíš, hned tě dowedu.

Doweď tedy, řekla Ewa. On tu ji weda, do kruhů se swijí pospěchem, pne a táhne se, jsa rychlý ku zkáze. Wznesla naděje, a radost zjasnila hřeben jemu. Jak kdy bludný powstane oheň z par olejných, anto od chladu zhustne nočního, a wětrů dýmáním wzejme se a plápolá, (zlý prý ho duch často řídí) létaje a leskna se ludným swětlem omámí a zawede pocestného do bláta a kaluže, močidla a bahna, kdežto tápaje zhaubu nachází, jsa zbawen pomoci:

tak se blýskal ještěr proklatý, a wedl
k zkáze Ewu, lehkowěrnau rodičku
naši, k stromu zbráněného wědění,
neštěstí a bídy lidské kořenu.
Ona uhlédawši jej tak wůdci dí:
Hade! mohliť jsme té sobě uspořiť
cesty zbytečné; aě na zbyt owoce
strom ten nese. Budiž důwod u tebe
moci jeho, diwné owšem, jestliže
w skutku jest! Než, stromu toho owoce
nelze nám se dotknauti; tak přikázal
Hospodin; ten jeden božský jeho hlas
dal nám příkaz; ostatně jsme za práwo
sami sobě, rozum náš nám práwem jest.
Jížto swůdce takto léstně odpowí:
W prawdě! řekl Bůh, že s stromu každého
w ráji nebudete jísti, jednak wás
pány nazwal nad zemí i powětřím?
Jemu takto Ewa, ještě bez hříchu:
Se wšech stromů rájských jísti můžeme;
ale s stromu owoce, jenž wyrostá
ráje uprostřed, Bůh řekl, nesmíte
jísti: tkneteli se jeho, umřete.
Ledwa co ta krátká slowa wyřekla,
počíná si lstiwý zrádce směleji,
jewí horliwost a lásku k člowěku,
hněwá se a zpauzí pro učiněné
jemu bezprawí, a jako podjatý
wášní, kolotá se diwně; nicméně
šetří slušnosti a wážně powstáwá,
jakby měl co pronášeti welkého.
Jak kdy který znamenitý u starých
řečník, w Římě swobodném neb w Athénách,
kdežto, od té doby němá, zniwala
wýmluwnost, zpon, weda předůležitý,
sebraný stál do sebe, swým hnutím, pohledem,

tělem posluch získaje, než řečňowal;
časem pak, i wstupu k řeči neztrpě,
s walným počal o swé práwo horlením;
takto stoje, hýbaje a zpauze se
pokušitel, počne s náružiwostí:
Swatá, maudrá, maudročinná zrostlino!
matko umění! teď já té síly twé
pociťuji zřetelně a spatřuji
wěci wšeliké w jich wlastních příčinách,
nejwyšších i skaumám stezky půwodů,
ač jsau jmíny maudrými. Ó králowno
wšeho míra; newěř těmto ukrutným
smrti pohrůžkám: i neumřete. Jakž
by jste mohli? od owoce? toť wám dá
žíwot poznání; či od hrozitele?
na mne pohleď, na mne, jenžto dotkna se
jedl jsem a žiji přece, žiwota
nabyw dokonalejšího, nežli mně
osud udělil, že jsem se nad swůj díl
wypnul směle. Zdali, co smí žiwočich,
nesmí člowěk? nebo Bůh se pro malau
winu hněwem rozníti a neschwálí
nestrašené ctnosti raději, jíž trest
ohlášené smrti (co jest koli smrt)
nezapudil od toho, co k žiwotu
wede šťastnějšímu skrze poznání
dobrého a zlého? Dobré poznati,
kterak sprawedliwé! jestli pak, co zlé,
zlým jest w prawdě, proč by znáť se nemělo,
moha wystříháno býti snadněji!
Nemůž, sprawedliw jsa, Bůh wás zhubiti,
nejsa sprawedliw, ni Bohem nebyl by:
netřeba se báť a býť ho poslušnu.
Sama waše smrti bázeň zapudí
bázeň tu. Proč takau wám dal zápowěd?
proč? by strachem jaté w nízkau uwázal

službu wás a držel w newědomosti.
Wí on, w který koli s něho jísti den
budete, že oči waše, zakryté
posud, ač se jasné zdají, temností,
prohlédnau a otewrau se jasněji;
budete w tu chwili jako bohowé,
zlé i dobré, jako oni, wědauce.
Že, jak já jsem u wnitř člowěkem, tak wy
bohy budete, jest prawé srownání:
z hada člowěk já, wy z lidí bohowé!
Toť ta smrt, jež čeká wás, že wyzuwše
lidskau oblečete božskau podstatu;
tužby hodná smrt, buď sebe pohrůžka
wětší, — ježto nepřináši zlého wíc!
Což jsau bohowé, že člowěk nemohlby
jimi býti, požíwaje zárowné
s bohy krmě? bohowé jsau z počátku,
mají prospěch ten, že o nich wěříme,
ano wše, co jest, z jich moci pochází.
To mi pochybno! neb widím překrásnau
tuto zemi, zahříwanau od slunce,
zplozowati wše, je nic. I kdyby, což
jest, jich dílo bylo, kdožby wědění
dobrého i zlého w tento zamknul strom,
že kdo s něho okusí, ten maudrosti
bez jich wůle nabude? a w tomli jest
urážka, že člowěk hledí poznání?
Co mu škodí waše wědomost, a co
proti jeho wůli může tento strom
dáti wám, kdy wšecko jemu náleží!
Či to záwist jest, a záwist bydleti
w prsích může nebeských? Ta příčina,
ta i mnohé jiné tobě dowodí,
jak wám potřebné to krásné owoce.
Směle, ženo božská, utrhni a jez!
Dokonal, a slowa jeho podwodná

w Ewy srdce snadný přístup nalezla.
Stane wrytá s upřenýma očima
na owoce, wnadné samým pohledem;
w uchu jejím zněla ještě přemluwná
slowa, plná, jakož jí se widělo,
rozumu a prawdy. Již se polední
blíží hodina a tužší přiwodí
lačnost, probuzenau od přechutného
úrody té zápachu. I prahnulo
urwati a jísti tužbau náklonnau
chtiwé oko její; jednak stanauci
za chwíli, tak sebau sama rozjímá:
Welká jest twá moc, ó ze wšech nejlepší
owoce, ačs zakázáno člowěku,
welká zajisté a diwná! jehožto
okušení, strachowané předlauho,
dalo mluwu němotě, a neschopný
k řeči jazyk wyučilo welebiť
chwálu twau: twé chwály sám, an zakázal
tebe, Bůh nás netajil, zwaw stromem tě
wědomosti: wědomosti dobrého
jako zlého. Zapowěděl napotom
s tebe jísti; ale jeho zápowěd
s tebe jísti wíce poraučí, a nám
swědkem jest, že dobré, jehož potřebí
máme, bydlí w tobě. Dobra, kterého
nezná, nemá člowěk; máli neznaje,
jedno jest mu, jak by neměl naprosto.
Co nám mnedle zapowěděl Bůh? co, než
dobré? prawdu znáť, a býti maudrými?
Taký zákaz newiže. — Wšak co, ať smrt
nástupnými swiže pauty nás, co nám
platna ducha zwolnost? Saud jest náš, že kdy
wnadného se tkneme stromu, umřeme.
Umřel had? on jedl, a žije dosawad,
rozumuje, mluwí, zná a přemýšlí,

nerozumným prwé byw. Což toliko
pro nás nalezena smrt? nám jedno se
zabraňuje tento pokrm duchowní,
šelmám stanowen jsa? šelmám, tak se zdá.
Než, had okusiw ho prwní, člowěku
přeje, o získaném dobru ochotně
dáwá zpráwu, swědek nepodezřelý,
z pauhé lásky, beze lsti a podwodu.
Čehož bojím se, neb čeho raději
mám se báti, newědauci, co to jest
zlé a dobré, trest a práwo, Bůh a smrt?
Zde, zde pomoc roste, božské owoce!
krásné na pohled, a k jídlu wábící,
maudročinné moci. Proč bych pojednau
tedy duše, těla nenakrmila?
Takto řekši, rychle na strom w nešťastné
době wztáhne ruku swau, a rwe a jí.
Čila země ránu, dala příroda,
zalkající skrze mnohá díla swá,
heslo žalosti, že wšecko ztraceno.
Nazpět do křowí se umkne winný had
nepatrně; neb Ewa, w sladké wlepená
owoce, nic wůkol sebe newidí;
w žádném, zdá se jí, že posud owoci
neokusila tak walné lahody.
Buď že prawda bylo, buď že domnění
bludné mysli, ano maudrost wznešenau,
brž i samé božstwí, míti do sebe
nadála se wysoce. I polyká
lakotně a bez střídmosti, newědauc
že, co jí, jest smrt. A sytá posléze,
takto, jak by mstem se byla opila,
wece k sobě w utěšeném weselí:
Ó, wšech stromů králi! mocná, wýtečná,
nejwzácnější w tomto ráji zrostlino!
blahý dárce maudrosti! twa spanilá

úroda se darmo posud s halúzek
smála, jsauci hanbena a zatměna,
jako bez žádného cíle stwoření.
Od té doby wšak k twé winné pochwale
zazní každé jitro wraucná píseň má;
ty mau ranní péčí, ty mau potěchau
budeš sladkau, twým já plným haluzám
k swobodnému požíwání zowaucím,
plodné poodlehčím tíže, až i jsauc
nakrmena tebau, w blahé dozraji
maudrosti a wšewědaucím wrownám se
bohům, kteříž dobra, jehož nemohau
dáti, jiným záwidí; a kdy by to
darem bylo jich, tu by mu nedali
růsti. Tobě zkušení já prwní swé
konám díky, wůdce nejwýbornější!
nenásledujíci tebe, byla bych
newědomau zůstala; ty k maudrosti
cestu otwíráš a přístup do tajné
dáwáš její zkrýše. Může být, že i já
zkryta jsem a newidoma: wysokoť,
wysoko jest nebe, tuze zdálené,
aby wšecky wěci zřejmě widělo
na zemi; a snad že wěcmi jinými
zakazatel welký městkná čilost swau,
bezpečen jsa on i wšickni zwědači
wůkol něho. — Jakž mi ale míti se
k Adamowi? mámliž jemu wyjewiť
změnu swau, s ním zděliť plnost blažení,
čili při sobě ten poklad poznání
schowať bez spolníka, doplňujíci
takto nedostatku swého pohlawí,
aby jeho ke mně milost čileji
rozpěstila se, a já mu rownější,
poněkud snad wyšší, byla nad něho?
Tužby hodný osud! nebo nížším jsa,

kdožtě swoboden? to dobré bylo by —
Wšak co, widělli to Bůh, a přijde smrt
strachowaná? tuť by wíc mne nebylo!
Adam pak, buda s jinau Ewau spojen,
žil by w radosti, mne pustě z paměti;
to, to myšlení mi k smrti rowná se.
Nuže, uloženo jest, by podíl měl
w zlém i dobrém semnau Adam, předrahý
kochan můj, s nímž ráda wolím umříti,
bez něhož by žiwot nebyl žiwotem.
Takto řekši ode stromu odwrátí
kroky swé; než nejprwé se pokloní,
jako moci u wnitř jeho bydlící,
jejíž přítomnost w něm mízu rozlila
wědomosti, pochodící z nektaru,
bohůw nápoje. Tím časem taužebně
Adam čekal nawrácení Ewina,
uwíjeje z kwítků wěnec wybraných
k ozdobení kadeří a k zwěnčení
polní její práce, jako wěncují
ženci předowníci swau. On weliké
z jejího, tak zpozdilého příchodu
čeká radosti a nowé potěchy;
jednak w srdci swém, cos zlého tušícím,
cítí teskliwost a bití nestejné.
Posléze jí chwátá wstříc, jda po cestě,
kterauž ráno žehnajíc se odešla.
Měřila ta cesta k stromu wědění;
tam ji potká, ana práwě odchází
od stromu a nese jablek halúzku
nejpěknějších, smějících se měkým mchem,
swíže trhaných a wůní páchnaucích
ambrosiowau. Hned k němu pospíchá;
pohled její ohlašuje omluwu;
počnauci pak kwapně ohradnau swau řeč,
wece Adamu w ta slowa lahodná:

Diwnoli, kde jsem, ti bylo Adame?
Po tobě mi teskliwo, a bez tebe
trudná byla chwíle. Tauha milosti!
nikdy cítěna, jíž ach! kéž nečiji
wíce; nikdy wíce sobě nežádám,
jakowě jsem nezkušená žádala,
bolestného od twé twáři zdálení.
Zwláštní jednak, podiwná jest meškání
mého příčina. I wěz, že není ten
strom tak nebezpečný, jakž nám prawcno;
s něho jísti neotwírá do zlého
cesty, nébrž oči božsky otwírá,
čině bohem jej, kdo s něho okusí.
Shledán jest té moci býti. Maudrý had,
zákazu buď nemaje buď nedbaje,
s něho jedl a neumřel, jak hrozeno
bylo nám, ba od té chwile mocen jest
hlasu lidského a smyslu lidského,
rozumuje k podiwu, a překonal
swými tak mne důwody, že také já
jedla jsem, a rowný w sobě shledala
účinek. Jsau otewříny oči mé,
záclona s nich spadla; duch se zsiluje,
srdce k božstwí pne a šíří, jehož jsem
pro tebe jen žádala, ni bez tebe
pílím. Štěstí mi jen s tebau żdělené
štěstím jest, a tu kde tobě rowného
není podílu, i mně se nechutí.
Jez i tedy ty, ať rowný osud nás,
rowná pojí láska, rowná útěcha;
sice, kdyby nejedl, stupeň rozdílný
rozdwojil by nás, a mně by pro tebe
odříci se božstwí wíce nebylo.

Tak swau Ewa s potěšením příhodu
powídá, než její líce nemírnau
zahořely rdělostí; a na druhé

straně Adam, slyše o prowinění
ženy osudném, stál wšecek ztrnulý,
užaslý a truchlý; hrůza studená
kosti jeho pronikla a zwolnila
wšecky členů swazky: z ruky umdlené
switý pro Ewu mu wěnec wypadl,
a hned oprchaly růže uswadlé.
Němý stál a bledý! až pak naposled
takto wnitřní w sobě přetrhl mlčení:
Ó ty nejpěknější tworstwa ozdobo,
dílo Boha poslední a nejlepší!
twore, w němž, co mysl a oko bawiti
může, nad míru se stkwělo pospolu:
ženo swatá, božská, dobrá, milostná!
jak jsi zhynula, jak náhle zhynula,
uswadla a zchřadla, smrti snaubena
napotom, jak přestaupiti mohla jsi
rozkaz onen přísný! kterak zprzniti
zapowěděné to swaté owoce!
Totě jakéhosi wraha podwedla
zrada prokletá, a s tebau w záhubu
uwrhla i mne; jeť pewný rozmysl můj
s tebau umříti! Jakž býti bez tebe!
kterak lásky twé a spolku sladkého
zapomenauti, ó družko předrahá,
žíti w pustém lese opět jednomu!
Byť i jinau stwořil Ewu Bůh, a já
jiné wydal žebro, přece ztráty twé
neustalo by mé srdce želeti!
Cítím, cítím silný swazek přírody;
tělo z těla mého, z kosti mé jsi kost:
jeden bude staw náš, dobrý nebo zlý!
Takto prawiw, jako kdo se po smutném
sbírá neštěstí, a ujda rozpakům
strastným, w neúchranné zlé se podáwá,
tato klidná slowa k Ewě obrátí:

Smělý byl twůj skutek, Ewo odwážná!
u welkés se dala nebezpečenstwí,
byť jen wztáhla byla oko žádaucí
na to swaté, swaté zdrželiwosti
owoce, ať nedím jedla, jehožto
tknutí klatba stíhá. Ale weta jest;
co se stalo, aby odestalo se,
neučiní los, ni wšemohaucí Bůh.
Snad i neumřeš, snad není wíce tak
drzím skutek ten, že již to owoce
zobecnělo, znewážené od hada,
jenž je dříwe nás i porušil i jedl.
Neumřel pak on, a žije, žiwota
nabyw, jak ty prawíš, mnohem wyššího
člowěkowa. Walný důwod, že i my,
okusíce jeho, wýše wstaupíme
podlé srownání, a býti nemohau
z nás, než bozi, angelé a půlbozi.
Aniž wěřím, aby, ač nám hrozil Bůh,
twůrce maudrý oprawdowě zhladil nás,
prwní dílo rukau swých, tak wysokým
důstojenstwím nadané, a za pány
stanowené wšemu jeho stwoření.
Padl by i swět, kdy bychom padli my,
newyhnutedlně, an podroben jest nám.
Tak by stawě w zmatku pohřízil
pěkná díla swá. I nemůž o Bohu
to se mníti. On by, jakž mu koli jest
snadno obnowiti celé stwoření,
nerad zhubil nás, by posléz protiwník
nezplésal a řekl: Ai! jak nestálé
těch je štěstí, kterým nejwíc přeje Bůh!
kdož mu milým dlauho? prwé zhubil mne,
nyní člowěka: i kohož napotom?
W takowý se posměch wrahu newydá.
Buď jak buď, náš osud pewně slaučen jest:

jednomu se oba saudu poddáme.
Umruli, i smrt mi bude žiwotem
s tebau. Taktě silný swazek přírody,
jenžto srdce mé k mé pojí wlastnosti;
wlastnost má jsi ty: co ty jsi, to jsem já:
nikdy twůj a můj se nerozdwojí staw,
jedno jsme, jen jedno tělo; zhubuje
tebe, swé bych wlastní pílil záhuby.
Takto Adam. Jemuž Ewa odwece:
Ó ty chwalitebný lásky náramné
wzore, wznešený a zjewný příklade,
hodný následowání! Než, jsauci tak
nedokonalau, jakž twé kdy, Adame,
ctnosti dostihnu? Že z twého boku jsem
pošla, to jest ach! má chlauba nejwětší:
ráda tebe poslauchám, kdy o spolku
naší mluwíš lásky. Jedna duše w nás,
jedno w obau srdce! toho pěkný dá
důwod tento den, an díš, že wolen jsi,
dříwe nežby drahé pauto milosti
naší smrt neb jiná zkáza hroznější
rozdrtila, jednu semnau zpáchati
winu, jedno pročinění, jestliže
jaké, jísti toto pěkné owoce,
jehož síla (jako wždycky z dobrého
dobré pochází) ten blahý lásky twé
důkaz zjednala. I nikdy jinak by
nebyla twá útlost takto poznána.
Kdybych wšak, že na smělost mau připadne
hrozná smrt, se nadála, i wolila
bych, co nejhoršího, sama trpěti,
newábíci tebe, chtěla umříti
opuštěná, nežli tebe bádati
k skutku jakému, jímž twá by útěcha
škodu wzala, zwláště nyní po takém
důwodu tak prawdiwé a wěrné twé

lásky newyrownané; než jiný já
cítím následek, znik žiwota, ne smrt;
otewřené oči, nowau naději,
nowé rozkoše, chut božskau! že co prw
nejsladčeji lahodilo smyslům mým,
hořkým již a trpkým zdá se proti ní.
Následuj mne, Adame, a wolně jez,
pustiw mimo sebe weškeu smrti strach.
Řekši, muže obejme, a radostí
něžně pláče; cítí cele šlechetnost
lásky jeho, anto k wůli choti swé
mile obral snésti božský hněw a smrt.
W díkčinění (nebylali takowých
hodna díků mrzká jeho powolnost?)
dá mu wnadného s té wětwe owoce,
přehojně a štědře. Neostýchá se
jisti on, ač proti lepší rozumu
radě, nejsa sweden, nébrž překonán
pošetile od ženského wábení.
Zatřásla se opět země, prohnaná
na skrz bolestí, a lkala příroda
podruhé; swůj mrakem přistrauc oblíčej
hřímá nebe z hluboka, a smutnými
zpláče krůpějemi nade zpácháním
smrtedlného hříchu počátečného!
Ale Adam neznamená, lakotně
požíwaje owoce, a sama swau
Ewa opětuje winu, bez bázně,
lahodíci muži milým spolkem swým.
Nyní, jako zpití wínem opojným,
oplýwají w rozkoši, a w mysli swé
mnějí božské moci sebe účastny,
křídlatějí, nízkau zemí zhrzíce.
Ale jablka zrádná jiné plodila
skutky: podnítila chut w nich tělesnau.
Prwní na Ewu on chlipně pohlédá,

ona rownau odplácí se wilností;
zahořeli do sebe, až posléze
Adam takto láká Ewu k rozpustě:
Nyní wýbornau a něžnau uznáwám,
Ewo, chut twau býti; chut, tu maudrosti
částku nemalau, an podlé chuti se
wšecko řídí domnění, a swrchek úst
sudím slowe. Twá to wšecko pochwala,
ježto jsi tak stkwostný uprawila den.
Mnoho radosti jsme posud tratili,
warujíce se té líbé úrody,
aniž nám, co w požíwání rozkoše,
dotud bylo známo; jestliže, co jest
zakázáno, takau radost působí,
přál bych, aby místo stromu jednoho
deset bylo zapowěděných. Než pojď;
nyní pookřálí budem pěstiť se,
jakož slušno po kwasu tak lahodném.
Nebo krása twá, co tebe ponejprw
wida, zasnaubil jsem sobě, ozdobnau
wšemi dokonalostmi, tak horaucích
nezažehla nikdy we mně zápalů
k požíwání tebe, nyní pěknější
než kdy jindy, skrz tu mocnau zróstlinu.
Takto děl, a rozkochaných nespořil
pohledů a pěstot, dobře rozumín
od Ewy, jež nakažliwé lučila
okem zápaly. Ji chopiw za ruku
wede na stinný, a na wzor besedy
zelenitým krowem hustě zastřený
trávnik, bez odporu. Kwítí ložem jich,
trojník, jacint, zlatohlaw a fialy
swíží, měký země koberec. A tam
milostí a milostnými hříčkami
žičili se hojně, na ukončení
obapolné winy swé, a potěchu

hříchu swého, až je přepadl rosný sen,
unawené rozkochaným zabylstwem.
Když se síla podwodné té úrody
weselícím dýmem ducha líbezně
zmámiwši, a swedši rozum k omylu,
wydycháním ztenčila, a těžší sen,
z hrubé páry zplozený, a obrazy
nepokojný trápícími ustaupil,
wstali, bez okřání, jedno na druhé
smutně hledíce, a brzy widěli,
kterak jasné bylo oko jich, a mysl,
kterak temná! Newinnost, ta záclona
swatá, zkrýwající škodné wědění
zlého, byla ztracena; pryč zmizela
prostota a sprawedliwá dowěrnost
s počestností, studu nahé wydadauc
winnému; ten okryl je, ač odkrýwal
mnohem wíce: tak wstal silný Dánowec,
Herkulesský Simson z lůna newěstky,
Filistynské Delily, a procítě
spatřil oholenu býti sílu swau.
Jsauce zbaweni a prázdni weškeré
ctnosti, dlauho oba w hanbě zardělé
zaražení seděli, až naposled
Adam, ač ne méň než Ewa pýřil se,
tato z sebe slowa moci wynutká:
Ewo! nešťastná ta doba, w které jsi
toho klamawého čerwa poslechla,
kdo ho učil koli lidským mluwiti
blaholem. Jen že jsme padli, prawda jest;
lež, co o zbožnění našem slibowal.
Oči naše w prawdě otewříny jsau,
známe zlé i dobré, dobré ztracené,
nalezené zlé. Ó trpké owoce
wědomosti, učili jen znáti nás,
že jsme nazí, znuzeni, a zbaweni

cti a wíry, čistoty a newiny,
přirozených ozdob swých, teď ohawně
zkálených a zprzněných! že naše twář
mrzkými jest znamenána žádostmi,
odkudž wše, což zlého, odkud sám ten stud,
to zlé poslední, ten swědek ztraceně
newiny a ctnosti, béře půwod swůj. —
Jak se na obličej Páně osmělím
napotom, jak na Angely wzhlédnauti,
jež jsem jindy s wytržením wídáwal?
Zslne zemské oko mé, kdy podob jich
božských nesnešeně jasný zočím blesk.
Ó, kéž o samotě bydlím na paušti
w tmawé lesině, kde schrány wysoké,
neprôniknutedlné od slunce a hwězd,
prostírají stíny čiré, šediwé,
jako wečer! krýte sosny, krýte mne
cedrowé swým bezpočetným wětwowím!
Ale poraďme se w této úzkosti,
čím by nejlépe swé jeden před druhým
těla zastřel údy, jež se nejwíce
zdají slušnosti a studu k úrážce:
nechať některého stromu lupení
široké a hebké, spolu swázané
u wěníky, naše bedra přepáše,
okrýwaje wůkol těla prostřední
část, by snad ji stud, ten nowý příchozí,
neosedl, a z nečistoty nelál nám.
  Takto radil on, a oba do lesa
kwapí hustého, kde sobě fíkowý
zwolí strom, ne tento pro swé owoce
znamenitý, nébrž onen dosawad
w Dekaně a Malabaru rostaucí,
jenž swá wůkol ratolestná ramena
podál wztahuje, až k zemi sklonité
kořeni se haluzy, a zrostají

kolem, jako dcery wůkol mateře,
kdež se na wysokých klenau stínowé
slaupích, ohlas průchodiště probíhá
zwučný: tam, kdy wedrem slunce náramným
upaluje, milé hledá ochlady
pastýř Indický, a k pasaucímu se
stádu z noci pozíraje zelené.
Toto shromáždiwše listí, široké
jako slawných Amazonek pawézy,
z něho wázali, jakž důwtip nahodil,
k přepásání nahoty swé wěníky.
Záclona to marná, pokud okryti
měla hřích a obáwaný stud! ó jak
nepodobná k oné dřewní newině
nahé! Takto opásané pernatým
pasem našel Kolon Američany,
diwoké a nahé obywatele
lesů, po wýspách a březích porostlých.
W tomto oděwu, a jakž se domněli,
s hanbau dílem okrytau, ač bez klidu
wnitřního a pokoje, se posadí
plakajíc: jim z očí lil se slzí déšť,
u wnitřku pak líté wznikly wichřice,
líté wášně, zášti, prchlost, nenáwist,
nedowěra, neswornost, a náramně
kormautily jejich mysl; tu krajinu
tichau někdy, plnau klidu blahého,
nyní neklidu a bauře: rozum w nich
nepanowal wíce, wůle nedbala
wýstrah jeho, otrokyně tělesné
chuti, kteráž, wypnauci se nad rozum,
ze zpod uchwátila jeho wrchnější
králowstwí: w tom krutém ducha rozbroji
Adam, s diwým pohledem a způsobem
nezwyklým, swau k Ewě mluwu obnowil.
Kéž jsi jenom byla, slow mých poslušná,

jak jsem tebe prosil, u mne zůstala,
když tě diwoká ta žádost taulání,
nešťastné to ráno, newím odkawad,
napadla! až posud bychom šťastnými
byli, ne jak nyní z wšeho wyzuti
dobra, zahanbeni, nazí, znuzeni!
Protož nikdo bez potřeby napotom,
jak by powinnau swau wíru prokázal,
nechtěj hledati! kdo do pokušení
leze, wěz že upadati počíná.
Jemuž Ewa láním brzy pohnutá:
Jaká tobě slowa, muži newhodný!
ze rtů wyšla; toli nyní wině mé,
nebo, jak to zůweš, chuti k taulání
přičítáš, co, byť i sám byl přítomen,
tak se mohlo státi, ba i samému
tobě. Nikdy, tu neb tamto zkušený,
w hadu zrady, tak jakž mluwil, mluwícím,
nepostřehl by. I jak jsem, newidauc
žádné mezi námi hněwu příčiny,
mohla wěděti, že hledá škody mé?
Byloli mi wždycky při twém meškati
boku, proč jsem bezžiwotným raději
žebrem neostala w tobě? Jsa ty však
hlawau, pánem mým, i pročs mi naprosto
nezakázal jíti, wida takowé,
jakos prawil, nebezpečenstwí? Leč ty,
odemluwiw nedlauho, a powoliw
snadně, chwálils mne, a wlídně propustil.
Kdyby stále byl a snažně odpíral,
nebyla bych já i s tebau zhřešila.
Načež Adam, unáhlený prwníkrát:
Toli twá jest láska, to twá náhrada
za mau lásku k tobě, Ewo newděčná!
již jsem držel neproměnnau, kdy ne já,
ale ty jsi zhynula; žiw moha sám

býti, požíwaje blahoslawenstwí
nesmrtedlného, co jsem si wolil? — smrt!
zkázu s tebau! Nyní swého příčinu
pádu skládáš na mne, an prý, odporu
zanedbal jsem stalého! i což jsem mohl
činiť wíce? pamatowal, střehl jsem
tebe, předpowěděl nebezpečenstwí,
učil o wrahu, jenž číhá podtají;
co bych činil nad to, bylo násilím:
násilí se k zwolné wůli nehodí.
Ale drzost nesla tebe, bezpečnau
w mysli, že by s žádnau neutkala se
škodau, ba i chwály w půtce nabyla.
Snad i já jsem chybil, příliš milowaw,
co se dokonalým w tobě widělo,
maje za to, že se nemůž zlého nic
pokusiti o tebe. Ach, pozdě již
bludu želím toho, jenž mne zločincem
učinil, a tebe žalobnicí mau!
Tak se děje s mužem, který na ženy
cenu tuze zpoléhaje, powolí
její wůli. Zbraňowání neztrpí;
zůstaw samu sobě, budeli to zlým,
prwní ona tobě wyčte powolnost.
 Takto oba nářkem chwili daremným
tráwili, než sebe žádný newinil;
marné pak jich wády konce nebylo.

Zpěw desátý.

Angelowé, kteří drželi stráž w ráji, zasmuceni pádem člowěka, wracují se do nebe osprawedlnit se z úřadu. Bůh Otec ohlásí, že wstaupení Satanowo do ráje překaziti nemohli, a posílá Syna saudit winníků. Bůh Syn sstupuje do ráje, saudí a milostiwě odíwá Adama i Ewu, nahé. Hřích a smrt, opustiwše bránu pekelnau, stawějí most w krajině Směsice, a potkají se na mostě s otcem swým. Satan wracuje se do pekel powídá Čertům swau wýprawu. Obrátí se on i wšickni do hadů. Wzroste les stromů podobných zapowěděnému w ráji. Čerti lakotně rwau owoce, plné hořkého popela. Hřích a smrt dojdau na místo. Bůh Otec předpowídá, že Syn ty potwory překoná, a káže Angelům učiniti změny na nebi i w powětří. Adam wida proměny, pláče a odhání Ewu; ona ho těšiti usiluje; posléz udobří jej, a radí k násilné smrti. Adam rady té nepřijme, nébrž lepší dáwá naději. Boha o milost žádají.

Zatím omrzelý ten a ohawný
skutek Satanůw, jak w hada způsobě
swábil w ráji Ewu, ona manžela
swého k jídlu osudné té úrody,
wyšel w nebi na jewo. Což před Boha
okem ukryje se wšewidaucího,
neb, kdo zklamá srdce jeho wšewědné?
We wšech wěcech maudrý on i sprawedlný,
nezabránil Satanowi zkusiti
mysli člowěka, jenž dosti silen byl
zbrojí rozumu a wůle swobodné
odkryti a pokaziti osidlo

lstného přítele i wraha zjewného.
Znalit jsau, a míti měli ústawně
w paměti ten příkaz Páně weliký,
aby, buďte jakkoliwěk wábeni,
netknuli se toho nikdy owoce.
Jej wšak přestaupiwše, trest (i mohliliž
méně ?) práwem uwalili na sebe.
Spěšně z ráje na nebesa wstaupili
Angelowé strážní, mlčkem, w zámutku
pro člowěka; zwěděliť jsau o stawu
jeho, diwíce se, kterak chytrý wrah
podtají se wkradl, a nebyl uwiděn.
Tudíž jak ta nepříjemná nowina
od země bran donesla se nebeských,
s welikau ji každý slyšel bolestí.
Temný smutek neušetřil toho dne
nebešťanů twáří, jednak, smíšen jsa
s citem útrpnosti, blahoslawenstwí
nepřekazil jich. Daw lidu odewšad
sběhl se nadpowětrného, žádostiw
slyšeti a znáti co se událo.
Oni před trůn Otce swrchowaného
wydat aučtu kwapili, a důwody
prawé pilné stráže swé. I nalezli
pochwalu, an přewelebný, wěčný Bůh
prostřed saukromného swého oblaku
s hromobitím zjewil takto wýřek swůj:
Sbore angelský a wy, jenž z úřadu
nešťastného přicházíte, mocnosti!
netruď wás a nesmutiž ta příhoda
na zemi, jíž wěrná waše pečliwost
předstihnauti nemohla. Já ondy wám,
co se státi mělo, předpowěděl jsem,
kdy se wyrwal zrádce z hlaubi pekelné,
prawě wám, že skutek zlý, jejž zpáchati
pílil, wykoná, že jeho lichotau

swáben buda člowěk, wíru přiloží
klamům proti twůrci swému. Žádné naň
wýpowěd má newložila potřeby,
ani nejmenšího popud násilí
pohnul wůlí jeho, wolnau, stawenau
w rowné wáze, tak že stát i padnauti
mohl; než padl jest, a můž co jiného
nyní následowati než pokuta,
smrt, w den přestaupení jemu hrozená?
Mní on jistě prázdnu býti hrozbu tu,
jelikož ho bez odtahu (jak se bál)
nezchwátila pomsta: ale uhlédá
brzy, dříwe než se skončí tento den,
prodléwání odpuštěním nebyti.
Ne tak sprawedliwost, jako dobrota,
zhrzená se wrátí. Kohož ale jich
saudit pošli? koho, nežli tebe, můj
náměstníku, synu můj! Tys ode mne
nadán mocí, aby saudil wšecko, což
na nebi i na zemi i w pekle jest.
Snadno poznati, an k sprawedliwosti
připojuji smilowání, ssílaje
tebe, lidu prostředníka, přítele
jeho, wykupitele i wýplatu
dobrowolnau, aby sám i člowěkem
maje býti, saudil winu člowěka.
Řekl Otec nejwyšší, a rozwina
po prawici záři welebnosti swé,
linul wyjasněné božstwí na Syna;
on, jsa Otce swého obraz swítící,
božsky laskawě mu odpowí a rce:
Hospodine wěčný! twá jest ústawa
wšeliká, mně na nebi i na zemi
plnit slušno swrchowanau wůli twau,
by se tobě we mně, milém synu twém,
wždycky dobře zalibowalo. I jdu,

odsaudím ty winníky twé na zemi;
ale wíš, že, kdo by koli saudil je,
saud jich já, kdy přijde doba, ponesu:
taktoť před tebau jsem sebe zawázal,
nelituje toho; práwem zajisté
poobměkčím nález, na mne padnauti
mající. Tak s smilowáním sprawedlnost
porownám, že oběma se za dosti
stane, obě blesku nabudau, a ty
ukroceným budeš. Služby, oboru
netřeba, an patřitelů nebude
žádných, kromě dwau, kdož budau sauzeni.
Třetí, který prchl, již práwě sauzen jest,
jewný zběh, a zákonům wšem odpůrce;
přeswědčení dalších hoden není had.
Prawiw takto, wywstal s paprskowého
sídla, s wýsosti swé sláwy poboční.
Trůni, panstwa, mocnosti a knížatstwa
prowázeli jeho k branám nebeským,
odkud s okolím swým pokáže se ráj.
Dolů přímo sstaupí, spěchem, jakéhož
nejrychlejší nedostihne mžiknutí.
Již se od poledne podál chýlilo
slunce k západu, a w době nawyklé
probuzení wětříkowé lahodní
dmýchati se jali, roznášejíce
po wší zemi milý chládek wečerní,
kdyžto Bůh Syn, z hněwu mnohem chladnější,
prostředník i saudce, přišel wýpowěd
dáti člowěku. I uslyšeli hlas
Hospodina chodícího po ráji,
od powlowných wětrů k uším nesený
jich, kdy schylowal se den; a slyšíce,
ukryli se, muž i žena, před twáří
jeho w prostřed stromů rájských. Powolal
pak Bůh Adama, a prawil jemu, řka:

Kdež jsi Adame? tys jindy radostně
z dáli wstříc mi chodíwal: i není mi,
že tu nejsi, líbo. Teď tu samota,
kdežto jindy newolaná powinnost
na potkání chodila. Zdaž přicházím
w malém blesku? nebo která proměna
oddaluje tebe? kde jsi? ukaž se!

Wyšel Adam, za ním Ewa, kwapnější
k hříchu, zdlauha kráčela. Jich oblíčej
wšecek zkormaucen a znepodoben byl;
nebylotě lásky w jejich pohledě
ani k Bohu, ani k sobě odměnné;
nébrž wina zjewná, stud a nepokoj,
záští, urputnost a nenáwist a hněw,
zaufalost a podwod. Adam dlauho se
zajíkaje, takto krátce promluwí:
Hlas twůj w ráji slyšel jsem, a bál jsem se,
že jsem nahý; protož zkryl jsem se. I dí
jemu dobrotiwý saudce bez lání:
Hlas můj často slýchal jsi, a nebál se,
nébrž radowal; jakž tobě nyní tak
hrozným jest? Kdo, že jsi nahý, oznámil
tobě? Okusilli s stromu owoce,
s něhož jísti tobě zapowěděl jsem?

Jemu s truchlau myslí Adam odpowí:
Nebesa! ó jakž mi trudno před saudcem
státi swým, že buďto wšecku na sebe
winu wzíti mám, buď drahau winiti
polowici, družku swého žiwota!
jejíž chybu, že mi wíru zdržela,
krýť by raději, než w hanbu wydati
bylo podobné. Než tíží potřeba
neúchranná, trudné, strastné mušení!
jinak na mau hlawu nesnesitedlná
spadne hříchu tíž i trestu. Bych i pak
tajil čeho před tebau, ty, co bych já

tajil, wyjewil by lehce. Žena ta,
kterau jsi mi stwořil za pomocnici,
dar twůj nejwýbornější, tak spanilá,
ach, tak dobrá, příjemná a nebeská,
že se z rukau jejích zlého nebylo
báti, jejíž čin, buď jaký koliwěk
w sobě sám, wždy obraz wznášel prawosti,
ta mi s stromu podala, i jedl jsem!
Dí mu na to swrchowaná přítomnost:
Byla ona Bohem twým, žes uposlechl
hlasu jejího, ne mého? byla ti
wůdcem, wyšší tebe, nebo rownau jen
tobě, žes se swého pro ni odřekl
mužstwí, nedbal wlády, kterauž tobě Bůh
nad ní dal, jež z tebe jest, a pro tebe,
dokonalejšího we wšech hodnostech
prawých? Sličná zajisté a milostná
byla, aby k milosti, ne k poddání
powábila tebe. Její ozdoby
pod dobrau jen zpráwau byly příjemné,
zpráwa neslušela jí; ta byla twým
práwem, kdy by sebe znal byl toliko.
To kdy řekl, wece Ewě w krátkosti:
Ženo, cos to učinila? rci a mluw!
Na to smutná Ewa, studem okrytá,
wyznajíc se s pokorau a bez mnoha
wymlauwání, takto swému saudci dí:
Had mne oklamal, i okusila jsem.
Uslyšew to Bůh, hned hada odsaudil
obwiněného. Ten ač, jsa žiwočich,
winy s sebe složiť nemohl na toho,
jenž swé zlosti učině ho nástrojem
zprznil, proti přirození účelu,
nicméně, co porušená přírody
částka, zlořečen byl práwě. Wěděti
wíce nepřistálo člowěku, an swých

mocí důmyslů dál nemohl sahati,
aniž pak tím umalil by winu swau.
Jednak na Satana, hříchu původa,
w slowích tajemných saud wydal Hospodin;
na hada pak tuto klatbu uwalil:
Že to učinil jsi, budeš zlořečen
nade wšecka howada i nad wšecky
žiwočichy polní; po swém plaze se
břiše, žráti budeš prach dny weškeré
swého žiwota, a mezi tebau a
ženau nepřátelstwí položím, a twým
mezi semenem a jejím: símě to
potře hlawu tobě, patu jemu ty.
Takto zazněl úsud božský, zplněný
w onen čas, kdy Ježíš Kristus z Marie,
druhé Ewy, narozený Satana,
kníže powětří, byl padajícího
widěl s nebe jako blesk, a od mrtwých
wstana, knížatstwa i moci oblaupil,
na odiwu powodě je triumfem;
a kdy w slawném na nebesa wzstaupení
jaté widěl wězně skrze powětří,
panstwí oswojené dlauho bezpráwně
od Satana, jejžto posléz pod nohy
poddá nám on, který jeho potření
předpowěděl dobu tu. A nyní se
k ženě se swým takto saudem obrátil:
Zmnožím bolesti a počínání twé
welmi; s bolestí swé děti roditi
budeš; bude muži twému pod mocí
wůle twá; on pánem bude nad tebau.
Posléz na Adama wynesl tento saud:
Že jsi poslechl hlasu ženy swé, a jedl
s stromu toho, jejž jsem zapowěděl, řka:
S něho jísti nebudeš! zlořečena jest
země pro tebe, a jísti bolestně

budeš z ní dny wšecky swého žiwota.
Bodláčí a trní bude ploditi
tobě, jedaucímu, polní byliny.
W potu twáři swé ty jísti budeš chléb,
dokawadž se nenawrátíš do země,
poněwadž jsi z ní byl wzat. Znej původ swůj!
Nebo prach jsi ty, a w prach se nawrátíš.
Takto spasitel a saudce seslaný
saudil člowěka, a smrti hrozící
ránu, na den prowinění wyrčenau,
stawil na čas drahný. Smilowaw se pak
nad nimi, že nazí stáli, powětrné
wystaweni nehodě, kdež proměna
nastáwala brzká, tenkrát na se již
ráčil služebníka způsob přijíti,
jak kdy učedlníkům nohy umýwal.
Nejinak, než otec dítek laskawý,
nahotu jich údů odíl kožemi
zwířat, zabiw je, neb nowau přioděw,
jako hada, koží, aniž obtížil
sobě těla odíť nepřátelů swých.
Netoliko těla jejich kožemi,
brž i wnitřní, hanebnější nahotu
okryl oděwem swé sprawedlnosti,
před Otcowým obličejem zastřew je.
Wrátiw pak se rychlým k němu wzstaupením,
w lůno sláwy se a blahoslawenstwí
posadil, a wšecko udobřenému,
ač jest wšewědaucí, co se s člowěkem
dálo, wyprawowal s sladkau přímluwau.
Mezi tím, co tento wýstupek a saud
dál se w ráji, proti sobě Hřích a Smrt
w bráně pekel seděli, jež od doby
té, co skrz ni hřícha moci prošel wrah,
otewřená stála do kořen, a wen
z sebe litý plamen podál chrlela.

w směsici. I takto wece Smrti Hřích :
Dítě mé! proč tuto na se hledice
prázdníme, an Satan, welký rodič náš,
do jiných se zabral swětů, hledaje
šťastnějšího sídla nám, swým potomkům
přemilým? Toť jisté, že ho zdaření
městkná blahé, nešťastným byw, již by se
wrátil ode wzteklých hnaný mstitelů;
nebo není místa příhodnějšího
k jeho kárání a pomstě jich. I mním,
že se nowá we mně síla rozwíjí:
křídlatím, a prostranného nabýwám
panstwí za hlubiny této mezemi;
co mne táhne koli, buď to saucitnost,
nebo která síla spolurozená,
jsauci mocna w odlehlosti nejdalší
tajným přízně swazem wěci pojiti
jednorodé. Ty můj stínu nedílný!
půjdeš se mnau; neodlaučí od Smrti
Hřícha žádná moc. Než, aby obtížná,
neschodným a nepřebrodným jezerem
tímto, chůze nezdržela příchodu
jeho, wystawme (toť skutek odwážný,
ale tušim hodný wlády twé i mé!)
most, jenž od pekel až na ten nowý swět,
jímž teď Satan wládne, sklepy sahal by
swými, na památku naší zásluhy
welké o weškeré obce pekelné,
jenžby příhodnau byl cestau napotom
pro jich wýběhy neb přestěhowání,
jak by jedny každé wedl osud swůj.
Zablauditi nemohu: tak silné mne
bádá wnuknutí a podnět nezwyklý.

Načež kwapně wece stín jí wyzáblý:
Jdi, kam tebe koli los neb náklonnost
táhne mocná: já tu dlíti nebudu;

kam mne powedeš, tam půjdu bezpečně.
Již tu cítím mrtwoly, lup nezčíslný!
z wšeho, co tam žiwo, umrlčí mi puch
wane chutně. Pročež w smělém skutku twém
napomohu tobě wěrnau posilau.
Takto řkúci, wůni mile polyká
ze smrtedlné změny na zemi. Jak kdy
drawých bejno supů na mnoho se mil,
na den boje, k poli, kde swé rozbila
wojska stany, přibéře, jsa wábeno
chutí mrtwin žiwých, na budaucí den
přichystaných k smrti w půtce krwawé:
takto čenichá to lité strašidlo
mrzké, krautě prostrannými chřípěmi
hnilém w powětří, a z dáli čpí mu žer.
Nyní obě potwory z bran pekelných
w pustau, hroznau Chaosowu bezwládu
letí ze dwau stran, a mocně (welkáť jest
jejich moc) se wznášejíce nad mokem,
co kde plowá tuhého i lepkého
w černém, wzteklém moři ze dna zbauřeném,
hrnau odewšad, a walí hromadně
k pekla nístěji: jak kdy dwa strhnau se
wětři úhelní a na Kronionském
zawanauce moři silau odpornau,
spudí hory lednaté a zápory
stawí w dráze, za Petsorau[1]) domnělé
do Katai bohatého pomoří.
Nahrnutau látku, suchau, zimawau,
udeřila žezlem zkameňujícím,
jako trojzubníkem, Smrt, a ztužila,
jako ztužen[2]) Delos druhdy plynaucí:

---

1) Krajinau na půlnoc Russké země. Katai, půlnočuí krajina Chiny.

2) Totiž od Neptuna, když tam Latona poroditi měla.

zbytek pohled její swázal ztrnutím
Gorgoniným, k nepohnutí: potom klím
upewnili asfaltským, ten, pekelných
zšíří bran, a na hlaub jeho do kořen
nawalený násyp; přenesmírný stroj
uwršený na pěnawé hlaubi; most
wysokosklepý a délky náramné,
připojený k hrázi nepohnutedlné,
toho swěta nyní bezobranného,
wydaného smrti; cestu širokau,
hladkau, powlownau a schodnau do pekel.
Takto (lzeli wěci k malým rownati
welké) Xerxes podmaniti chwátaje
zwolnau Grécii, táhl k moři od Susy,
wznešeného Memnonowa paláce,
umostiw pak cestu po Helespontě
slaučil Asii a Ewropu, a wln
zpauru přemnohými mrskal ranami.
Již to wtipné dílo, z skalin wisutých
nad poddutau hlaubí ustawený most,
wykonali uměle, dle šlépějí
Satana, tam kde on stanul nejprwé
w letu swém, a přistal ubezpečile
od Chaosa na powrchní, neplodnau
stranu od okraublého swěta tohoto:
hřeby demantowými a řetězy
upewnili wšecek; tuze trwale
upewnili jej, a nyní, na krátce,
potkali se s nebe empyrejského
mezemi a s swětem tím, a na lewo
zůstawili peklo w dáli odlehlé:
trojí cesta před nimi, a w končinu
jedna každá rozdílnau se podáwá.
Práwě rozeznali drábu do ráje
wedaucí, kdy ejhle! Satan, w Angela
přejasného způsobě se ubírá

mezi Centaurem a štíra zhwězděním,
ano slunce wzstupowalo na skopce:
přestrojený byl; než milí potomci
otce poznali i přestrojeného.
On se, zklamaw Ewu, blízko do křowí
umkl nepatrně, a změniw podobu
čekal následků. I widěl, kterak mu
skrze Ewu neswědomau na muži
lest se powedla; a widěl hanbu jich,
hledajících pokrywadla marného:
zhlédna wšak jich saudce, Syna božího,
prchl zleknutý: ne žeby utéci
jeho daufal, warowal se toliko;
strachuje se, winník, co by na něho
uwaliti mohla náhlost saudcowa:
potom nawrátiw se nočně poslauchal,
kterak smutnau ubohé to lidu dwé
wedlo rozmluwu a nářek žalostný,
z něhož swůj si wybraw saud, a srozuměw
odložený býti k časům budaucím,
s potěchau a zpráwau spěchal do pekel.
U směsice břehu, tu kde podiwný
skončowal se most, ty, již mu naproti
kwapí, potká náhle, milé děti swé:
radostné to potkání; a šíří se
radost jeho nad dílem tak podiwným.
Dlauho stojí užaslý, až Hřích, ta dci
jeho wnadná, takto zruší mlčení:
Otče! twé jsau tyto skutky wznešené;
twé ty trofeje, ač za swé neznáš jich,
ty jich půwod jsi, ty hlawní stawitel.
Hned jak srdce mé mne o tom zprawilo,
srdce mé, jež shoda kterás tajemná
pojí k twému přelahodným slaučením!
že jsi prospěl na zemi, jak tento sám
swědčí pohled twůj, i taužím na rychlost,

ač nás oddílely swěty, na rychlost
taužím za tebau i s tímto synem twým:
tak jest osud nás tři spojil mohútný!
Nezdrželo dél ni peklo w pautech nás,
ni to nepřebrodné moře mrákotné
od následowání wzácných sledů twých.
Ty, až potud u bran pekel wězeným
swobodu jsi zjednal nám: ty zsílil nás
stawěti tak obšírně a okryti
náramným tím mostem propast mrákotnau.
Twůj teď jest ten celý swět; twá udatnost
wydobyla, čehož nestawila jest
ruka twá: twá maudrost s lichwau získala
wše, co wojnau ztraceno, a zauplna
pomštěni jsme porážky swé na nebi.
Tuto králem buď, kdy tam ti nebylo:
tam nechť sobě wždy, jak bitwa určila,
wládne wítěz, jelikož se z nowého
swěta stěhuje, jej zadaw wolně sám;
zadaw napotom půl tobě králowstwí,
zděleného Empyreja mezemi;
jeho čtwerhraný [3]), twůj okrauhlý [4]) jest swět;
teď již tebe zkus, a pozná sílu twau.
Nato wesele dí kníže temnosti:
Pěkná dcero, a ty, jenžs můj wnuk i syn!
Welký důkaz wydali jste rodem wás
býti Satanowým. Chlubnéť jméno to,
slauti sokem nebes krále wěčného!
Poslaužili jste i mně, i weškeré
říši pekelné, tak blízko u nebes
brány triumf polučiwše s triumfem,
most ten slawný s dílem mým, a zdělawše
jedno z pekla s tímto swětem králowstwí,

---

3) Cassendi a jiní wydáwají Empyreum za čtwerhrané.
4) Tedy dokonalejší.

naše králowstwí, a jednu krajinu
naskrz průchodnau. Nuž, kdy já putuji
do temnosti, po té waší pohodlné
dráze, k připojeným ke mně mocnostem,
bych je zprawiw, radowal se nad tímto
s nimi naším zdař·ním: wy po této
cestě, mezi těmi swětel kaulemi,
waším panstwím, přímo k ráji wzstaupejte.
Tam wáš byt, tam kralowání blažené;
tam swau wládu na zemi i w powětří
držte, zwláště nad člowěkem, jediným
wšeho pánem: toho sobě w porobu
nejprw uweďte, a posléz zabíte.
Posílám wás, jako náměstníky swé,
s plnomocenstwím a swrchowanau moc
dáwám na zemi. Jen waše spojená
pilnost dá mi pewnau wládu w králowstwí
nowém tomto, hříchu skrz mé úsilí,
skrze hřích pak smrti blaze wydaném.
Prospějeli síla waše spojená,
bezpečno jest peklo; jděte, snažte se.
Prawiw pustí je. Tu spěchem potwory
běh swůj nastaupí skrz hwězdy nejhlubší,
rozpryskujíce swůj jed: i poblednau
hwězdy, naražené jako mrtwici
planety teď oprawdowé trpěly
zatmění. Wždy zatím Satan silnici
sstaupá k branám pekelným, a z obau stran,
roztržená mostem řičí směsice,
ztekauc odskakujícími wlnami
zbrzející wztekem jejím podpory.
Otewřenau do kořen a zbawenau
stráže wešel branau wrah, a nalezl
různo wšecko. Nebo ti, jimž kázáno
tuto seděti, swau opustiwše stráž,
prchli na swět nowý: dále ostatek

stěhowal se do pekel, a hromadně
postawil se wůkol Pandemonía,
nádherného hradu Swětlonošowa.
Takto nazwán Satan ku podobenstwí
hwězdy jasné, ku kteréž jej rownali.
Tuto plukowé jich stáli na stráži,
kdyžto zatím stawowé jich wzácnější
sněmowali, sedíc, jaký osud by
wyslaného wůdce meškal. Tak byl on
odcházeje kázal, oni konali.
Jak kdy w Astrakaně prchá před Rusem
Tatar, wrahem swým, tam sněžném po poli:
nebo rohatého Turkůw měsíce
utíkaje w Taursko nebo Kosbii
Sofi [5]) Baktrianský, za Aladule
krajem holau zůstawuje pustinu:
tak tu wyhnancowé tito nebeští,
zůstawiwše bohopustých po sobě
drahně končin, sesuli se mrákotau
pekel k městu hlawnímu, a střehauce
jeho snažně, každau chwíli čekali
dobrodruha welkého, jenž wyšel byl
hledat swětů: on se středkem nepatrně
béře, maje kroj a zbroj co nejnižší
mezi angelskými pluky bojowník;
prošed pak skrz dwéře welké radnice
Plutonowy, stane newiditedlně
na wysokém trůnu swém, jenž od stupňůw,
bohatými osloněný čalauny,
strmí wzhůru we stkwělosti králowské.
Sedí za chwíli, a sám jsa newidín
wzhlédá wůkol. Posléz jako s oblaku
hlawa jeho třpytící a postawa
hwězdná zjewí se, ba stkwaucí nad hwězdy,

5) jméno panowníků Perských před časy.

ulíčená sláwau, co mu koli jí
dopuštěním Božím zbylo po pádu,
nebo září falešnau: i úžasl se
nad tak náhlým bleskem zástup Styxowý,
zoče, po jehožto bažil spatření,
mohútného wůdce nawráceného:
strhl se okřik hlasný; kwapně wstanauci
s sídla mrákotného walná wladyků
rada, s winšownau jej wítá radostí;
on jim kyna rukau ticho znamená,
těmi pak jich slowy získá pozornost:
Trůni, panstwa, wládařowé, knížatstwa,
mocnosti a moci! těmi jmeny wás
nejen práwem, brž i podlé wládení
jmenuji a zowu; blaze wrátiw se,
blaze nad nadání, wás teď s triumfem
wyprowodím z této jámy pekelné,
prokleté a mrzké, z domu bolesti,
z tyranowa žaláře! Teď, pánowé,
osednete walný swět, jen o něco
menší, než jest nebe, naše wlast. Ten já
těžkau odwahau a nebezpečenstwím
welkým způsobil jsem wám. I dlauho by
powídati bylo, co jsem w pochodu
wytrpěl a konal, kterak trudně břédl
skrze nepodstatnau, neobmezenau,
pustau propast mateniny přehrozné!
přes kterаužto nyní cestu Hřích a Smrt
wydlažili širokau, by přeslawným
wašim odlehčili kročejům. Než já
dráť se cestau netřelau a plowati
kotlinami nezkrocené propasti
musil jsem, a we střewách se broditi
noci bezpočátečné a Chaosa
diwého, jenž z záwisti swých tajemstwí
lítě mému odpírali průchodu,

ryčným křikem na swědectwí osudy
wzýwajíce nejwyšší: pak odtamtud,
kterak nalezl jsem swět nowostwořený,
o němž w nebi dáwno powěst hlásala;
dokonalé, diwu plné stawení!
sídlo člowěka, jenž našim wyhnanstwím
zblahoslawený má za swůj obyt ráj:
toho, by se zpustil twůrce, zawedl jsem
lestně, a to poslyšte a diwte se, —
jablkem! Twořec jeho pak, — i smíchu to
hodno! — uražený, wydal miláčka
swého, člowěka, i swět ten weškeren
smrti w lup a hříchu w moc, a tudy nám
bez úsilí, bez trudu, a bez práce;
tam se usadíme, tamto bydleti
budem, wládu nad člowěkem wedauce,
jakož nade wším on wládu wésti měl.
Prawda, že on také saudil mne, aneb
hada raději, to zwíře, w jehož jsem,
swodě člowěka, se ukryl podobě:
saud můj nepřátelstwí jest, jež mezi mnau
položiti chce a mezi člowěkem;
já že potru patu jemu, jeho pak
símě mau, než kdy? to není praweno,
potře hlawu. Kdožby mnedle za jedno
hlawy potření, i za co horšího,
swěta nekaupil? Tať zpráwa činů mých:
co wám nyní pozůstáwá, bohowé,
nežli tudíž wjíti w blahoslawenstwí?
Řekl, a stane chwíli, očekáwaje
wšeobecné pochwaly a okřiku
uším milého; než, kam se obráti,
slyší zewšad nezčíslných jazyků
přeohyzdné sipění; hlas pohrdy
weřejné: i diwí se, wšak nedlauho,
diwiti mu jest se wíce nad sebau:

tenčí se a krátí jeho oblíčej;
přilnau k žebrům ramena a krautí se
swité spolu hnáty; až se zpotácew
swalí přepotworný had a po břiše
plazí se a wzpíná, ale nadarmo!
jeho podlé saudu wyšší uchwátí
moc, a tresce w té, w níž hřešil, podobě.
Usiluje mluwiti, než toliko
sikem za sik jazyk jeho widlatý
widlatým se ozwe jazykům; neb teď
nápodobnau wšickni wzali proměnu,
hady byli wšickni, drzích spolníci
činů jeho: strašně sipěl w swětnici
sikačů těch hwizd, již hustě hmyzejíc
wili ohony a hlawy potworné;
tu se ještěrů a zmijí, slepýšů,
štírů, hyder, roháčů a padalců
zarojilo wíce, nežli na zemi
Gorgoninau druhdy krwí skropené,
nebo na Ofiuse[6]) wýspě. Uprostřed
Satan, ze wšech největší, teď jako drak
wzrostl, hrubší onoho, jenž úpalem
slunce w Pythickém se zrodil údolí
z kalu Python náramný, a drakem jsa
nad jiné se mocen posud býti zdál:
za ním táhnau wšickni šíré na pole,
tam kde ostatkowé roty odbojné,
s nebe spadlců, na stráži neb we šikách
stáli řádných u wysokém nadání,
s triumfem že přicházeti uwidí
wůdce slawného. Než jiný naprosto
byl to pohled; stádo hadů šeredných:
strach je uchwátí a strašná saucitnost:

---

6) Ostrow ten před časy pro hadů množstwí pustý byl; nyn slowe Monte colibre, a jest blízko pomoří Španělského.

widauce, i swau hned čijí proměnu:
z ruk jim padá meč, jim padá hrot i štít,
padají i sami: hrozný znowu sik
powstane, a hrozná wšecky pojímá
změny nákaza; jichž neprawost a trest
rowny byly. Tak se jejich pochwala
hwizdem stala potupným, a do hanby
triumf obrácen, z jich wlastních na se úst
kypící. W té jejich změně, na blízce
z wůle nejwyššího krále, wstane háj,
na muky jich zweličení, podobné
rostaucímu w ráji nesa owoce,
jehož, swodě Ewu, užil za wnadu
pokušitel. Na kteréžto diwadlo
diwné žádostiwě oči wpeřiwše,
domníwali se, že místo jednoho
množstwí nyní stromů zapowěděných
wyrostlo, jim pro bolest a wětší stud:
pro krutý jim hlad a žízeň horaucí,
ač že posměch čijí, nelze zdržeť se;
alebrž se přikuliwše hromadně
lezli na stromy, a osadili je
hustěji než onu hadí wrkoče
kadeřawau Megeru: a chtiwě rwau
jablka, pěkná na pohled, než luznější
oněch při žíwičném golfě rostaucích,
Sodoma kde splanula[7]; ta chuť i cit
podwáděla spolu. Mnějíce swůj hlad
blázni! tauto ukojiti pochautkau,
kauší místo jablek w popel přehořký,
jejžto rychle uražený swrchek úst
chřestným wrací prskáním. To kolikrát
hladem puzeni a žízní zkušují,
tolikráte přeoškliwau nechutí

7) O těch dáwá zpráwu Flavius Josephus.

křiwí ústa, plná sazí, popela.
Často pak tím bludem byli mámeni,
ne co člowěk, nad nímž triumfowali,
padlý jednau. Tak je trestal mučící
hlad, a dlauhé, neustálé sipění,
až jim z wůle Boží bylo ztracenau
na se wzíti podobu. Tu hanbu prý
wýročně, dnů počet jistý, snášejí,
ku potření pýchy jich a radosti
posměwačné nade pádem člowěka.
Jednak powěst o swém zdárném prospěchu
rozšířili druhdy mezi pohanstwem,
bajíce, že had, jim zwaný Ofion,
s Ewrynomau, jež snad welewládná jest
Ewa, nad Olympem držel wysokým
zpráwu, odkud Ops a Saturn wyhnali
jej, dřív Jowa Diktejského zrození.
Zatím přezáhy to pekelníků dwé
stane w ráji: Hřích, již prwé mocí swau
přičinliwý tam, teď tělem přítomný,
stále sobě obýwání zwoluje;
Hříchu w zápětí pak následuje Smrt,
neseděci dotud plawém na koni. [8])
Těmi pak tu slowy k Smrti počne Hřích:
Drahý Satanášůw potomku, ó wše
zmáhající Smrti! co se tobě zdá
o tom našem králowstwí? i zdaž, ač jest
trudnau cestau nabyto, tu bydleti
není lép, než tamto střici tmawého
prahu w pekle? bywše oba nectěni,
nebáni, ty hladem polau zmořena?
Jemu pošlá z hříchu wece potwora:
Mně, již wěčná hladu muka sužuje,
nebe, peklo, ráj, jest jedno naprosto;
nejlépe mi tam, kde lupu nejwíce;

8) Zjew. VI. 9.

jímž tu, ač ho drahně, těžce tento swůj
nacpám žalúdek, tu dršťku ochablau.
Načež smilná matka tak jí odpowí:
Wezmi tedy napřed tyto wšeliké
byliny a zelí, kwět a úrody;
potom ryby, zwěř a ptactwo pernaté,
neposlední lahůdky! a cožkoli
kosa podtne časowá, to napořád
zžírej, až já, osedši to weškeré
plémě lidské, wšecku jeho nakazím
mysl i zrak i mluw i čin, až dozrál by
ten twůj nejsladší a nejpřednější lup.
Takto řkauce, cestau táhnau rozdílnau
na zetření nebo usmrtedlnění
wěcí wšech, a na štípení záhuby
uzráwající dřiw nebo později;
kteréž wida Wšemohaucí, u prostřed
swatých, s sídla swého paprskowého
tak k jich jasným řádům hlasu powýšil:
Eihle! jak ti pekelníci horliwě
kwapí na zkázu a zhaubu onoho
swěta, pěkným, cele dobrým ode mne
stwořeného; w stawu tom i trwať měl,
kdyby nebylo naň hlupstwo člowěka
zprowodilo těchto wzteklic plenících,
jež mi wytýkají hlupstwa samému:
to i kníže pekel, to i rotníci
činí jeho, že tak lehce dopauštím
jíti jim a uwázať se w místo tak
nebeské, a showíwaje wděčiti
zdám se nepřátelům hrdým, jižto se
smějí, jako kdy bych, jakaus podjatý
wášní, pustiw oddal wšecko neřádu
jejich slepě: newí, že jsem proto jich
powolal, psů pekelných, a přiwlekl sem,
aby slízali ten kal a špínu tu,

jížto hříšnost lidská čistau zprznila
přírodu, až nacpáni a nažráni
jsauce k zdechu wyssaným a zhltaným
lupem, jedním wítězného ramena
twého wztažením, ó Synu rozmilý!
posléz hřích i smrt i otewřený hrob,
uwrženi do propasti, zaříti
peklo na wěky, to hrdlo lakotné.
Zem i nebe nowé čistým stanau se
sídlem swatosti, a wady nepřijmau:
dotud wyrčená je klatba předchází.
Dokonal; a říše swatých hlasitě
pěla Haleluja. Jako mořský jek
zněla píseň hlasůw jejich nezčíslných:
Sprawedlné jsau cesty twé, a slušni jsau
we všech wěcech twoji saudowé: i kdož
ztenčí tebe? Tento jest twůj milý Syn,
lidu wykupitel, skrze něhožto
nebesa i země nowě powstanau
wěkem budaucím, neb s nebe sestaupí.
Takto pěli; a tu twůrce ze jména
powolaw swých mocných Angelů, dal jim
rozličné, té doby hodné úřady.
Nejprw kázáno jest slunci zříditi
tak swůj běh a swětlo swé, by po swrchu
zemském střídalo se horko s studenem,
ledwa snesitedlné, a z půlnoci
zimu shrbenau, a letní s poledne
wywolati wedro. Dán jest bledému
zákon měsíci, i pěti planetám
druhým powinnost i běh i twáři jich.
Čas i úhly wětrům wykázáni jsau,
kdy a kdo swým zemi, moře, powětří
kormautilby dchem; wi hrom kdy bučeti
strašně skrze mračná nebe klenutí.
Jsau, kdož dí, že Angelům swým rozkázal

příčkem hnauti země úhly oběma
stupňů dwadceti i wíce od osi
slunečné; i wypáčili úsilím
na příč kauli: druzí pak, že kázáno
bylo slunci, prawí, schylowati se
šíří stejnau rownonoční od cesty
k býku s sedmi Atlantskými sestrami,
od blíženců Spartských k raku zwratnému;
odtud dolů přese lwa i pannu, pak
přes wáhu až k kozorožci hluboko,
a tak stanowiti času proměny,
wlastní kraji každému. Neb jinak by
stálý jara úsměch trwal na zemi
swížím strojné kwitím; wšudy den a noc
rowní byliby, krom pasů úhelních,
jichžto bydlitelům den by od noci
swítil netměný, že swau by odlehlost
nahrazuje slunce, nízko nad jejich
půlnebem wždy wůkol kolem chodilo,
neznaje ni wýchodu ní západu;
tu by chladné Kanady, a úžiny
Magelanské netížili sněhowé.
Než wšak, wida okušení úrody
slunce, jak tam Thyestowy [9]) od úcty,
z naměřené cesty zwratem uběhlo:
jakžby swěta bydlitelé nehříšni
byli jinak ušli, wíce nežli teď,
zimy třeskuté a wedra parného?
Tyto zwolna dále změny na nebi
rownau na zemi i moři zprawily
proměnu: mhly, požáry, a morowé,
hnilé páry! Nyní z Grůna končiny
zimawé a Samojedů lednatých

9) Atreus pozwaw bratra Thyesta k sobě, ze msty syna jeho ařeného k jídlu mu předložil. Slunce w běhu swém od oběda toho yč se odwrátilo.

břehůw, protrhše swé zámky měděné,
ozbrojení ledem, sněhem, krupami,
přiwanauce s přenásilným wichřením
Boreas a Cécias a hlasitý
Argest, lesy páčili a traudili
mořské z zpodu waly. Jim se naproti
Not i Afer, černý mrakem hromowým,
řítí od poledne: rownau wzteklostí
od wýchodu wyjeli a západu
Ewr a Zefyr, s fičícími po bocích
Sirokem a Libekem. Tak nejprwé
wznikla mezi wěcmi bezžiwotnými
wojna záhubná: než, nyní neswornost,
dcera hříchu, kruté new̌ření a smrt
mezi nerozumná wnesla zwířata:
nyní šelma wálčí s šelmau, s ptákem pták,
s rybau ryba: opustiwše pokrmy
trávné, zžírají se wesměs; člowěku,
nedbajíce jeho, buďto úskokem
wyhýbají spěšným, buďto zuřiwým
na potkání supí naň se pohledem.
Tyto bídy zrostaly, jež na díle
spatřil Adam, w nejtemnějším jakkoli
stínu ukrytý a péčím oddaný:
horší jednak bídy w sobě pocítil,
na baułiwém wášní moři zmítán jsa,
tímto odlehčiť si hledal taužením:
Ó já nuzný z blaženého! tak se ten
nowý, slawný skonal swět, a sláwy té
sláwa já jsem proklet z požehnaného?
Ukrýwám se oblíčeji Božímu,
tomu někdy wrchu mého blažení!
Blaze, kdyby tento konec nauzi byl;
winen jsem, a rád bych nesl winu swau;
než, to neplatné! wše, čehož požíwám,
wše, co zplodiť mám, jest klatba zmnožená.

Ó ty jindy s potěšením slyšený
hlase: Ploďte se a rozmnožujte se!
ty mi zníš co smrt. I což mi ploditi,
co mi rozmnožowati, leč prokletí
na swau hlawu? Cítě zlo, skrz winu mau
po wše wěky uwalené na sebe,
proklínati bude otce potomek!
Běda tobě, že jsi hřešil, Adame!
předku náš, ty za to díky měj! Než ty
díky proklínáním budau. Takto kdy
w bídě wlastní tápám, bída weškera,
wyšlá ze mne, lítým na mne wrací se
přítokem! mne, střed swůj, celá tíhota
nauze zdawuje. Ó wrtké útěchy
rájské, wěčným nářkem draze kaupené!
Prosilli jsem, twůrce! bys mne člowěkem
z bláta způsobil a wywedl z temnoty?
nebo uměstil w tom ráji rozkošném?
Nepřičinilali k mému žiwotu
wůle má, i slušné to a sprawedlné,
aby w dřewní prach mne zase obrátil,
ano, odřekna se wšeho, wrátiti
žádám wše, co wzal jsem koli od tebe;
nemoha twých plniť twrdých wýmínek,
pod kterými dobra nehledaného
podržeti měl jsem. Ztráta jeho trest
dostatečný byl; i jaks jej citem mohl
zweličiti neskonalých bolestí?
Nepochopitedlná jest twá sprawedlnost!
Než, ať prawdu řeknu, pozdní jest můj zpor:
tenkrát zawrhnauti bylo wýmínky
jakékoli, když mi předloženy jsau;
tys je přijal; zdali by ty dobra chtěl
požíwati, potom pak se hádati
o wýmínky? Dej, že tebe stwořil Bůh
bez twé wůle; což, by syn twůj nezdárný

předestíral tobě trestajícímu:
pročs mne zplodil? já jsem tebe neprosil!
přijalli by ty tu hrdau wýmluwu
na potupu sebe? wšak, ne wůle twá,
zplodila ho přirozená potřeba:
Bůh tě stwořil z wůle swé, a ze swého,
by mu slaužil; jeho milost odplatau
byla tobě: slušněť tedy na wůli
jeho kára winy twé. I kořím se
jemu tedy; sprawedlná jest wýpowěd
jeho, že jsem prach, a w prach se nawrátím.
Wítej žádaucí, kdy padne, hodina
koli! proč pak ruka jeho prodléwá
s wykonáním saudu odloženého
na den tento? proč mi jest to přežiti?
proč mne tupí smrt, a wěk můj dlauží se
k mukám neumírajícím? Ó což bych
položil se w hrobě, w lůně matky swé!
tam bych odpočíwal, pospal bezpečně;
nehřímal by wíce strašný jeho hlas
w uši mé, a žádná bázeň o sebe,
aneb o swé syny, netrápila by
srdce mého teskným očekáwáním. —
Jediná mne ještě stíhá pochybnost,
žebych nemohl wšecek umříti, že to
čiré dchnutí žiwota, ten člowěčí
duch, jejž Bůh mi wdechl, by nemohl pojíti
spolu s tímto tělesným swým oděwem:
tuť bych w hrobě byl, neb w jinakém kdož wí
w kterém, hrozném místě mrtew za žiwa?
Strašné pomyšlení, jestli prawdiwé!
Ale proč? co zhřešilo, byl žití dech
toliko: a co, než w čem byl dech i hřích,
může umříti? I nemá tělo nic
takého; já umru tedy weškeren;
spokoj tím se, mysli má, an hlauběji

nemůž dosáhati rozum člowěka.
Zdali, neskončeným že jest Hospodin,
jest i jeho hněw? i byť i byl, a wšak
člowěk neskončeným není; tento jest
k smrtedlnosti odsauzen. Jak může mstu
na člowěku bráti bez konce, jejž smrt
skoná owšem? můžli nesmrtící smrt
udělati? totě odpor zřetedlný,
to i pro samého Boha nemožnost!
důwod slabosti, ne moci. Čiliž on
ze msty nekonečným k trestu udělá
konečného člowěka, by ukojil
prchliwost swau, nikdy neukojenau?
tuť by nad ústawy prachu pronesl
wýřek swůj, a přešel meze přírody,
nepřechoditelné nikomu. Než co,
ať jest smrt, ne jak jsem myslil, jediná
rána, z smyslů wyzující člowěka,
nébrž od toho dne bída napotom
neskončená, jížto w sobě počátek
cítím již i wůkol sebe? — Běda mně!
bázeň ta se hřmícím walí klopotem
na bezbrannau hlawu mau! I smrt i já
tedy wěčni jsme a spolu wtěleni:
aniž jsem já proklet sám; jest prokleto
celé we mně potomstwo! tu otčiznu
dostanete, synowé! ó kéž ji sám
utratím a nezůstawím nižádné!
wydědilí jsauce, jehož klnete,
by jste blahoslawili? Ach, žeť pak jest
zatracenu býti rodu celému
pro jednoho člowěka, tak newinně!
Newinně? I můž co ze mne pojíti,
leč co neprawo, a celé zkaženo
na mysli a wůli, chtě a páchaje
též co já? jakž božskau tedy před twáří

winy prosti mohau státi? Toho já
po wšem rozpaku, že křiw mi není Bůh,
příti nemohu. Má prázdná omluwa,
mudrující rozum můj, že winen jsem,
doswědčuje po wšem okorowání.
Na mne, na mne nejprwé i posléze,
jakžto na žídlo a půwod neřesti,
wšecka slušným práwem hany padá tíž.
Ó by padl i hněw! — Ach, žádost bláznowá!
ty tak těžké břímě, těžší země té,
těžší swěta celého, ač žena ta
zlá je dělí s tebau, chtělby nésti sám?
Tak i žádost twá i bázeň podobně
hubí wyproštění twého naději,
dowozuje býti tebe nešťastna
nadewšecky minulé i potomní
příklady, a Satanowi toliko
rowna w úhoně i trestu. Swědomí!
do jakés mne hroz a strachůw uwrhlo
propasti, kdež nenalezna wýchodu,
z wětší u wětší wždy tápám hlubině!
Takto Adam sobě stýskal hlasitě,
w tiché noci, ježto, ne jak člowěka
přede pádem, zdráwa, chladna, powlowna,
nébrž černým prowozena powětřím,
mhlami, a přehroznau kryta mrákotau
jsauci, wůči zlému jeho swědomí
w dwojnásobné hrůze wšecky stawila
wěci. Na zemi on ležel prostřený,
na studené zemi! často naříkal
na stwoření swé, a winil wáhawost
smrti, na den prowiněné wypowěděné.
Ó proč, prawil, nejde smrt, a na jednu
třikrát milau ránu nezahubí mne?
čili slowa swého prawda nezdrží?
s sprawedlností wáhá božská sprawedlnost?

Ach, smrt nedbá hlasu, božská sprawedlnost
nepospíchá na prosbu a wolání
wážným kročejem! Ó lesy, studnice,
pahrbkowé, doliny a besedy!
ach, což radostnějším waši stínowé
zněli nadarmo k mé písni ohlasem! —
Jej kdy takto ztrápeného widěla
smutná Ewa, s žalostného wstanauci
swého místa, jme se slowy měkými
zkrocowati wášeň jeho zlícenau:
on wšak posupně ji takto odmítá:
Pryč mi z očí, hade! — Tohos nejwíce
hodna jména, nenáwistná, falešná,
jako spolník twůj. To zbýwá toliko,
aby w způsobě mu jsauci podobna,
hadí barwau wystřáhala napotom
žiwočicha každého, by nebeskau
twáří twau, tím krowem falše pekelné,
nebyl oklamán! Než já bych pro tebe
zůstal blahoslaweným, leč pýcha twá,
taulawost twá marná, tu kde nejméně
bylo bezpečenstwí, na mau nedbala
wýstrahu, a slušnau pohoršila se
nad nedowěrau, a prahla widína
býti, třebas ode čerta samého.
Myslila ty hrdě překonati jej,
utkající ale hada, swedena
byla jsi a přelstěna; ty od něho,
já pak od tebe, an jsem tě od boku
pustil swého, mněje býti dospělau
tebe w maudrosti i ctnosti každému
proti útoku; i nepomněl jsem já,
že ne ctnost, že ctnosti byl to prázdný stín;
nic než žebro, křiwé od přirození,
z lewé mi, jak skutek učí, wyňaté
strany, bohdejž wywržené raději,

bywši nad počet mých kostí uznáno!
Ó že Bůh, ten twůrce maudrý, kterýžto
blahé nebe duchy zlidnil mužskými,
stwořil posléze tu nowost na zemi,
pěknau wadu přirozenosti! i proč
muži nenaplnil swěta pojednau,
bez ženského, jak jsau w nebi Angelé,
pohlawí? neb jiných newynalezl
stezek k rozmnožení rodu lidského?
tuť by zlé to bylo wywarowáno,
to i jiné nezčíslné, jež pojíti
skrze ženu má. I pojdeť různice
mnohá z její lsti, a muži nesnadnost
pro tak úzké s pohlawím tím spojení:
buď že hodné sebe choti nenajde,
leč co blud neb neštěstí mu nahodí;
buď že té, jíž žádá, zřídka dosáhne
skrze přewrácenost její, alebrž
uwidí ji býti w rukau horšího:
milujeli ona, zbrání rodiče;
nebo prawau srdce swého milenku
zahlédne, ach! pozdě, s ženau protiwnau,
jenž jest hanba jeho nebo nenáwist,
slaučen buda na wěky: to w moře psot
swrhne jej a zruší pokoj domácí!
Wíce neřka, pryč se obrátil. A wšak
Ewa, nedadauci sebe zahnati,
slzy cedila a s rozerwanými
wlasy, padši k nohaum jemu pokorně,
objímala je, a za odpuštění
prosíci, w ten nářek žel swůj wylila:
Nezawrhuj mne tak krutě, Adame!
Nebe swědkem, jakau láskau upřímnau,
jakau chowám k tobě w srdci uctiwost,
oklamaná nešťastně, jsem mimo swau
wůli urazila tebe. Klečeci

objímám twá kolena, a prosím tě,
by mi odpustil a nepozbawil mne,
na čem stáwá žiwot můj, swých pohledů
líbých, rady swé a wěrné pomocí,
jediné mé, w této strasti náramné,
podpory a síly! Kam se obrátím,
kde se otčnu, zawržená od tebe?
Ach, buď, pokud žijeme, snad krátkau jen
chwíli, pokoj mezi námi! Spojmež se
oba, jsauce oba w křiwdě spojeni,
rownym nepřátelstwím proti wrahowi,
jejž nám božská ukázala wýpowěd,
proti hadu lítému! a nepadni
na mne nešťastnau twá hořká nenáwist,
na mne ztracenau a mnohem nuznější
tebe! Prawda, oba my jsme hřešili;
twým wšak hříchem urazil se jedno Bůh,
ale mým i Bůh i ty: i wrátím se
opět saudné na místo a nezbedným
na nebe chci dotírati woláním,
aby wšecek saud ten, sňatý s hlawy twé,
uwalen byl na mne, na mne, příčinu
bídy, hodnau celé jeho prchlosti!
Utichlatě slzeci a u nohau
jeho, až by odpuštění nalezla
poznané a oplakané winy swé,
trnauc ležela. I pojme útrpnost
Adama, a obměkčeno srdce jest
jeho. Wida ji, jen ještě nedáwno
žiwot swůj, swé potěšení jediné,
nízce k nohaum poníženau w úzkosti,
stwoření tak krásné, milost za winu
prosící, a bez rady a pomoci!
wyzut jest tu chwíli z hněwu celého;
těmi pak ji wzdwihne slowy klidnými:
Neopatrnás a příliš dychtiwá

prw jak nyní, žádající celého
na se, jehož neznáš, trestu. Nastojte!
snášej prwé podíl swůj! jak odoláš,
nesauc posawad jen částku nejmenší,
hněwu jeho celému, kdy tobě tak
trudno jest mé tváři snésti nelibost?
Kdyby bylo prosbě saudů změniti
nejwyšších, i předstíhal bych tebe já
na to místo s hlasitějším úpěním,
aby na mau hlawu ssul se celý hněw,
odpuštěno bylo tobě slabější,
dané w péči mau, mau winau zkažené.
Ale wstaň; nech wádě té a hanění
konec jest; již dosti hany snášíme!
nébrž láskau bojujme, by břemena
obapolné bídy jeden ulehčil
druhému. I mním, že wypowěděná
na den tento smrt ne náhlým stane se,
ale zdlauha kráčejícím zlým, a dnem
umírání dlauhým, který zweličí
muku naši náramně, a posléze
naše símě, símě strastné přepadne.
Jemuž osmělený m srdcem Ewa dí:
Ze smutného zkušení, ó Adame,
poznáwám, jak malé wáhy u tebe
mohau míti slowa má, tak chybnými,
ach, tak nešťastnými w skutku tenkráte
nalezená prawém; nicméně, žes mne
nehodnau swým opět oblahoslawil
přátelstwím a nadějí, že na nowo
získám lásku twau, tu mého jedinau
srdce potěchu, nechť žiji nebo mru,
nezatajím tebe, jaké myšlénky
wznikly dobu tu w mých prsau sewřených,
směřující k bídy naší oblewě,
nebo skončení, jenž trudné, smutné jest

sice, jednak protiwenstwí tohoto
snesitelnější a snazší k obrání.
Jestli o potomky naše rmautí nás
starost nejwíce, že k jisté zrozeni
jsauce nauzi, posléz pohlceni být
mají od smrti. I trudno zajisté
býti jiným, být swé wlastní rodině
nauze příčinau, a na proklelý swět
strastné ze swých beder plémě wywésti,
ježto po žiwotě, plném běd a psot,
má se krmí státi tak mrzké potwoře.
U tebe to, pokud není zplozeno,
nešťastnému překaziti zárodu;
bezdětným byw posud, zůstaň bezdětným:
tak se o swůj lup smrt krutá připraví,
budauc přinucena námi se dwěma
spokojiti žalúdek swůj lakotný.
Kdyby pak, že příliš trudno, domněl se,
obcuje a spatřuje a miluje
zdržeti se slušných skutků milosti,
manželského objímání sladkého,
nébrž tauhau, bez naděje, prahnauti
před prahnaucím rownau tauhau milencem, —
jenž by, mnedle, míru každau běd a muk,
jichž se obáwáme, přewyšowalo:
zbawme tedy sebe, zbawme símě swé
strachu wšeho pojednau, a hledejme
směle smrti: nebo, nenalezše jí,
wykonejme službu její na sobě
sami. Čemuž dlíme, strachem trnauce,
jehož koncem jest jen smrt: zwolíce
z tolikerých k smrti stezek nejkratší,
nechwátáme zhauby zhladit záhubau?

Tu buď umlkla, buď prudká zaufalost
přetrhla jest řeči její ostatek;
tak se pak w swém duchu, na smrt pomnící,

ztraudila, že líce její smrtedlnau
mřely bledostí. Než Adam, zawrhna
radu takau, z zaufaliwých rozmyslů
k lepší wznikl naději, a dí jí, řka:
Ewo, to twé žiwota a rozkoše
potupení zdá se býti důwodem,
že jest cosi w tobě welebnějšího
nad to, čím twá zhrzí mysl. Než žádost twá
samohitstwí zatemňuje welebnost
onu w tobě domněnau, a znamená
raději twůj žel a tesknost pro ztrátu
žiwota, i milowané nad míru
rozkoše. Než jestli smrti, jakožto
bídy konce, žádáš, domníwajíc se
wyrčeného trestu takto ujíti,
jista buď, že Bůh swé pomsty rameno
maudře ozbrojil, a swého nemůže
cíle chybiti. I bojím wíce se,
že by smrt, tak předchwácená, bolesti,
k níž jsme odsauzeni, nezprostila nás,
nébrž urputný ten skutek Wěčného
wyzwal by to zprawiť, by w nás žila smrt.
Prohlédejmež tedy k bezpečnějšímu
rozmyslu, jejž, tuším, w duchu spatřuji,
mysle na ta slowa saudu našeho:
twé že símě patu potře hadowi.
Bídná náhrada; leč že tím míněn jest,
jakož myslím, úhlawní náš nepřítel
Satan, ano w hadu zkryt jsa nalezl
lest tu proti nám. I tomu potříti
hlawu, msta by byla jistě ztracená
jednak, by, jak radíš, rukau násilnau
sáhli bychom na sebe, neb bezdětní
žili wolně: tak by ušel trestu wrah
sauzeného, jenž by naše na hlawy
padl dwojitý. Nic tedy zmíněno

nebuď o násilí wíce, neboliž
neplodnosti wolné, zbawující nás
sladké naděje, a wkořeňující
wášeň w nás a pýchu, netrpěliwost,
swéwolnost a zpauru proti Bohu, a
jhu, jež práwem na nás ráčil wložiti.
Pomni, kterak laskawě, jak bez hněwu,
bez rauhání wyslýchal a saudil nás.
Mněli jsme, že záhuba, že náhlá smrt
oba zachwátí. Než ai! on toliko
bolest w dítek nošení a porodu
předpowěděl tobě, brzkým zplacenau
potěšením, plodem twého žiwota.
Se mne pak se klatba swezla na zemi.
Prací chleba swého dobýwati mám:
toli zlé? i nebyloli prázdnění
horší? od swé tedy práce budu žiw.
K tomu péče jeho záhy prohlédla,
aby mráz neb horko netížilo nás;
milostiwě jeho ruce odíly
tělo naše nehodné, a saudě nás
smilowal se nad námi; i budemli
tedy prositi, čím wíce ucho nám
otewře, a srdce swého nakloní
k smilowání, uče dělať neškodným
ostré powětří i déšť i sníh i led,
jichžto příchod tamto w horách počíná
nebe lícoměnné ukazowati,
anto wětrů wlhký, pronikawý dech
toto pěkně střelující stromowí
stírá, dera sličné jeho kadeře.
To nás napomíná, bychom hledali
krowu lepšího a lepší teploty
pro zahřání zkřehlých audů swých; a dříw
než ta denní hwězda noci ustaupí
chladné, bychom buďto její paprsky

suchým w plápol roznícené paliwem
zachowali, buďto, strauce těla dwě,
wywodili oheň z lůna powětří.
Tak kdy onehdy dwě mračna sehnaná
srazila se w bůře lítým třasknutím,
křiwolaký wynikl blesk, a plamen seslaný
zažeh lepé sosny kůru žiwičnau,
utěšené z dáli teplo wysílal,
jenž by slunce mohlo zastati. On nás
na prosbu a žádost naši pokornau
wyučí, jak ohně tak i jiného
wšelikého užíwati prostředku
k ulehčení těchto nesnází a psot,
které naše způsobila neprawost;
tak že o to nebude nám pečowať,
bychom tento žiwot wedli pohodlně,
majíc od něho wždy mocný posilek;
až se, prachem jsauce, w prachu octneme,
w tom swém domowu, a odpočinutí
dojdem posledního. Což teď konati
příhodno? i pojďme tam, kde saudil nás,
tam se rozprostrauce před ním uctiwě,
wyznáwejme winu swau, a za milost
prosme zkraušeně, a zemi kropíce
slzami a neústawným wzdycháním
kormautice powětří, ach! wzdycháním
wysílaným k nebi z srdce wraucího,
jewme lítost swau a tichau pokoru.
Jisté, že se od newole odwrátí
spokojený; w jehož twáři přejasné,
když se hněwným zdál a přísným nejwíce,
což se stkwělo jiného, než dobrota,
milosrdenstwí a láska nesmírná?
Takto kajícně byl mluwil otec náš;
aniž Ewa méně čila lítosti.
Tudiž pak se odebrali na místo,

kde je saudil Bůh, a rozprostřeli se před ním uctiwě, a wyznáwali tam winu swau, a prosili ho za milost wraucně, smáčejíce zemi slzami horkými a neústawným wzdycháním, wysílaným zkraušeného ze srdce, kormautili powětří a jewili prawau lítost swau a tichau pokoru.

Zpěw jedenáctý.

Syn Boží modlitbu našich rodičůw Otci swému předkládá. Otec jich wyslyší, jednak oznámí, že nemohau déle bydleti w ráji, a posílá Michala s plukem Cherubínů, aby je wyhnal z ráje rozkoše, napřed ale zjewil Adamowi, co se s časem stane na zemi. Michal sstupuje. Adam ukazuje Ewě smutné w přírodě proměny. Jde nebešťanu wstříc. Archangel zwěstuje jemu wýpowěd z ráje. Nářek Ewy. Adam se poddá. Archangel uspiw Ewu, wede Adama na pahrbek rájský, a u widění jemu zjewuje, co se mělo díti až do potopy.

Takto w zkraušené a nízké úkloně
modlíce se trwali; neb sstaupiwši
s nebe, sídla swého, předcházející
láska sňala kamenitost wšelikau
s srdce jich, a u wnitř tělu dala zrůst
nowému, jenž wyléwalo wzdychání
newýslowné, duchem wraucí modlitby
nadchnuté a okřídlané kwapnějším
k nebi letem, nežli nejhlasitější
wýmluwnost. I wedli ne jak obecní
modlitelé sobě; prosba jejich pak
rowně důležitá byla, jako kdy
podlé staré powěsti, ač ne tak sic
jako tato staré, ono dáwné dwé,
Dewkalion s čistau Pyrrhau, w swatyni
Themidině, o wzkříšení lidského
rodu ztopeného wraucně prosili. —
Letí modlitba jich přímo do nebe,
aniž od záwistných jsauci zawána

bauří, uchýlila jest se z dráhy swé,
nébrž kwapně skrze brány nebeské
prošla, netělesná, pak se líbezným,
jímžto zlatý dýmal oltář, kadidlem
přioděwši, pomocí jich zástupce
welikého, stawí w twáři před trůnem
Otce Hospodina, jemužto ji Syn
představuje wesele s tau přímluwau:
Eihle, Otče! prwotiny úrody
zemské, již twá milost, w lidské štípená
srdce, wynáší! to lkání, modlitbu
tuto wonným promíšenau kadidlem
w kadidlnici zlaté já, twůj syn a kněz,
kladu před tebau. Ó, tato úroda,
rostlá ze semene, jež ty w zkraušeném
zasel duchu, mnohem chutná líběji
nad onu, již za ústawnau člowěka
prací, byť i w newinnosti setrwal,
wšickni rajští nosili by stromowé.
Nakloň tedy ucha swého ku prosbě
ponížené; slyš, ač němé, wzdychání
jeho! Newí k modlitbě swé jakých slow
užiti; dejž, ať ji já, já přímluwce,
slitowání jeho, tobě wyložím.
Wšickni, zlí i dobří, jeho skutkowé
na mne padněte: těm z mých se dostane
ukončení záslub, za ony má smrt
wydá wýplatu. Ty Otče! přijmi mne,
přijmi tuto sladkau wůni pokoje
s člowěkem, ať po ten malý počet dnů,
wyměřených jemu, aspoň smířený,
kdy ne beze smutku, žiw jest před tebau,
až mu osud jeho, o jehožto já
oblehčení a ne odwrácení tě
žádám, až mu smrt dá w bránu lepšího
wjíti žiwota, kde se mnau spasenci

moji w radosti a blahoslawenstwí,
jedno se mnau jsauce, budau bydleti,
jakož já i s tebau, Otče, jedno jsem.
Jemuž Otec s nepošmaurnau jasností:
Staň se wše, co žádáš, Synu rozmilý,
za člowěka; wše co žádáš, uložil
dáwno jsem. Než, déle w ráji bydleti
zakazuje jemu daný odemne
zákon přírodě. Ti čistí žíwlowé
nesmrtedlní, neznajíce nižádné
hrubosti a míšeniny nezhodné,
wyřítí a wywrhau jej neduhem
naraženého, a dadí hrubého
w hrubé powětří, kde ztrawa smrtedlná
k porušení nejlép uzpůsobí jej,
k porušení, dílu hřícha, kterýžto,
na wšeliké wěci neduh uwaliw,
nezkažených pokazil. Já z počátku
dwěma nadaného dary stwořil jsem,
blahoslawenstwím a nesmrtedlností.
O prwní že přiwedl sebe bláznowě,
druhý bolest jeho uwěčniti měl,
leč jsem ku pomoci ustanowil smrt:
smrt se jemu tedy lékem dostane,
an jej, až se tuhým w jednom žiwotě
zkusí saužením a wěrau docela
přečistí a skutky wěrnými, i hned
w druhý dodá žiwot, s sprawedliwými
wzkříšeného w nebe, zemi obnowě.
Nyní ale we sbor blahoslawenců
powolejme z nebe končin dalekých:
nechci tajno býti jich, jak nakládám
s člowěkem, že widauce mé s hříšnými
nakládání angely, ač pewní dost,
w stawu swém se upewnili taužeji.
Dokonal; a na wznešené kynutí

Synowo hned strážce jasný udeří
w traubu, na Orebě snad, kdy sstaupil Bůh,
slyšenau, snad někdy hřmíti mající
na obecném saudu. Rozlehl se zwuk
její po wšech krajinách, a na rychlost
z přeblažených, stinných kwětem milosti
stanů swých, a od studnic a žídel, wod
žiwota, kde w radostných se kochali
společnostech, kwapí swětla synowé
za rozkazem nejwyšším a zasednau
místa swá. Tu s trůnu swrchowaného
Wšemohaucí jewí takto wůli swau:

Synowé! ai člowěk podoben jest nám,
znaje zlé i dobré, co byl owoce
jedl zapowěděné. Wšak, nechť se tím
wychlaubá, že poznal dobré ztracené,
zlé pak nabyté. Jak mnohem šťastněji
byl by chtěl jen dobré znáti, neznaje
zlého naprosto! Teď úpí, žalostí,
prosí zkraušeně, jsa pohnut ode mne
w duchu swém. Než, wím já prwé, kterak jest
zůstaweno sobě marným, nestálým
srdce jeho. Aby ale směleji
wztáhna ruce swé i na strom žiwota,
s něho nejedl, a nežil na wěky,
neb se nedomněl, že žije na wěky,
uložil jsem saudem jemu wyhnanstwí;
wypuzený z ráje půjde, z níž jest wzat,
orat země, země k němu hodnější.

Michale, ty rozkazy mé ostaráš!
Pojmi bojowníků wýbor plamenných
z Cherubínů sobě, aby nepřítel
bránič člowěka, neb w prázdné chtěje se
uwázati místo, nowých netropil
různic. Jdi a spěš, a z ráje božího
wyžeň bez lítosti ono hříšné dwé,

z místa poswátného neswaté, a kaž
jim i rodu jejich wýhost odtamtud
wěčný. By wšak mdloba nezchwátila jich
pod příkrostí saudu doplněného,
(widímť, an swé winy plačí slzawě
s srdcem obměkčeným,) tajiž před nimi
hrůzu wšelikau. A jestli rozkazu
trpěliwě twého budau poslušni,
bez potěchy nepropusť jich od sebe.
Zwěstuj Adamu, co we dny budaucí
má se díti, tak, jakž tebe oswítím;
oznam mu i smlauwu, kterau w semeni
ženy obnowím, a tak, ač teskliwé,
propusť w pokoji a na stráž k wýchodu,
tam kde nejschodnější stezka do ráje,
postaw Cheruba, jenž meče plamenem
dalekochwělým by z dáli příchodce
plašil, střeha cesty k stromu žiwota,
by se ráj můj duchům mrzkým nedostal
za peleš, a za lup jejich stromowé
moji, jichžto ukradeným owocem
po druhé by oklamali člowěka.
Přestal Bůh. I hotowil se Archangel
přewelebný ku sstaupení brzkému:
s ním pluk jasný Cherubínů bedliwých.
Čtyry každý z nich, co Janus dwojitý,
twáři měl; a wšecky jejich postawy
osazeny oky, oky množšími
nad Argowy, čilejšími, nežli by
měkým Arkadijské fletny hlaholem
uspil Hermes, píšťaly swé pastéřské,
nebo prutem snodárným. A doby ty
procítiwši Lewkothea [1]) jala se

1) Slowe bílá bohyně, a znamená jitro; u Římanů slau Matura.

swětlem swatým pozdrawiti krytý mhlau
tento swět a swížím zemi kropiti
rosy balsámem. Tu prwní lidu dwé,
Adam s Ewau, wykonawše modlitbu,
čili s hůry posilek, a naději
nowau kruté zaufalosti zniknauti;
radost, ač že s bázní potud slaučenau.
Dí pak on ta Ewě slowa příjemná:
Ewo! podobno, že toto wšeliké,
ježto máme, dobro s nebe sstupuje:
by wšak od nás něco k nebi wzstaupalo,
mocné dosti Boha přeblaženého
myslí pohnauti, a jeho wšemocné
nakloniti wůle, trudno wěřiti.
Jedno modlitba a tiché wzdychání
z prsau lidských k trůnu Páně wyniká.
Nebo, kdy jsem, kleče s srdcem pokorným,
ukojiti taužil Boha prchlého,
zdál se, udobřený, ucha k slyšení
schylowati. Přeswědčení zrostalo
we mně, že wyslyšen budu laskawě;
klid se wrátil do srdce, a na pamět
mau ten slib: že potře wraha símě twé.
Načež w zaufalosti nijak pomněti
nebylo, to jisté mi se zdá, že smrt,
hořká minula, my žíti budeme.
Zdráwas tedy, Ewo! matkau lidského
rodu zwaná prawě, matkau wěcí wšech,
co jich žiwo w swětě, an skrz tebe žiw
člowěk jest, a wšecko žiwo pro něho!
Jemuž Ewa s smutným, tichým pohledem:
Zle se hodí chwalné jméno toto mně
přestupnici, ježto dána za pomoc
bywši tobě, osidlem twým byla jsem;
mně, mně hana, nedowěra, potupa
wšecka přileži. Než, nekončený byl

w smilowání saudce můj, že, příčina
smrti já, mám pramen býti žiwota.
Po něm laskaw ty, jenž mne tak wznešeně
nazýwati ráčil, hodnau jiného
příjmí! Ale wolá pole k práci nás,
w potu uložené, jakkoli ta noc
byla bezesná: neb cihle! jitřenka,
nedbajíci newyspání našeho,
nastupuje s úsměchem swau růžowau
cestu. Wyjděmež! já nikdy napotom
od twého se boku nezdálím, kde nás
zajme práce koli, nyní lopotná,
až by zhasl den: ač, jaké lopoty
w těchto líbých procházkách? Tu bydlíce,
ačže w padlém stawu, žíme pokojně.
Takto dí, tak žádá Ewa pokorná;
ale zprotiwil se osud. Příroda
dala znamení: pták, zwěř i powětří
braly změnu. Powětří se, po krátké
ranní čerwenosti, náhle zatmělo:
na blízku, co střela, drawý Jowa pták,
sletě s dráhy powětrné, dwě ptačata
pěknoperá žene lítě před sebau:
tam s pahorku šelma lesem wladná, lew,
prwníkráte lowě, stíhá tichý pár
žiwočichů lesa nejspanilejších,
jelena i laň: jich útěk k wýchodní
čelí bráně. Znamenaje stíhání
toho Adam, praví k Ewě s pohnutím:
Blízka jest, ó Ewo, jakás proměna;
snad že nebe w němém tomto diwadle
ssílá uložení swého předchůdce,
nebo wýstrahu již tuze bezpečným
trestu nám a smrti zniklým poněkud:
dlauholi, a ku jakému žiwotu,
kdož wí? snad i to, že prachem jsauce, w prach

obrátíme se, a nebude nás wíc.
Čemu sic by dwojí ony úkazy
utíkání před našima očima,
w powětří i na zemi, též po cestě,
w době též? Nač ona temnost k wýchodu,
dříw než polowici dráhy uběhl den?
Jaká tamto záře swítí na mračně
západním, co jitro, prostírajíci
paprskowau bělost modrém po nebi?
padá zwolna; zdaž co s nebe přináší?
Neblaudil; neb tudy zástup nebeský
dolů s jaspisowé sstaupiw oblohy,
osedl horu ráje. Slawné diwadlo!
leč že pochybnost a bázeň tělesná
Adamowi oko zkalila w ten den.
Nebylo tak slawné ono widění,
kdež se w Mehanaim potkáw s Angely
Jakob, uzřel pole jasným okrytá
wojskem; nezjewil se w Datan slawněji
na plamenné hoře tábor ohniwý,
proti králi Syrskému, an jíti chtě
jediného člowěka, co wražedlník,
zdwihl wojnu, wojnu neohlášenau.
Nechaw šiků jasných kníže Angelský
na hoře, by w ráje wešli držení,
sám, kde Adam zkryt byl, bral se, odín jsa
uwiděný. Tento zoče welkého
přicházeti hostě k Ewě takto rce:
Hotow se, ó Ewo! welké zpráwy jdau
s nebe nám. Tu chwíli bude stanowen
osud náš, neb nowý uložený nám
zákon: tamtoť se stkwaucího oblaku,
jenž se s horau styká, kdosi sstupuje
z Nebešťanů,-podlé jeho powahy
jeden z mocností neb trůnů wznešených:
w také welebnosti přichází! ni tak

strašný, bych se zhroziti, ni tak
w obcowání milý, jako Rafael,
bych se přiwinauť měl k němu s dowěrau:
důstojný a wážný jest. I wyjdu mu
w cestu uctiwě; ty slušně ustaupíš.
Řekl. I přiblíží se w brzce Archangel.
Ne swau nebeskau jsa odín podobau,
nébrž jako člowěk bral se k člowěku:
po lesknaucí jeho zbroji wojenský
plynul oděw z žiwaucího šarlatu,
jemuž Sarský čerwec by se newrownal,
od králů a hrdin starých nosený,
w čase míru. Iris[2]) autky skropila.
Pod nespatau jeho hwězdnau přílbicí
stkwěla se w swých prwotinách zmužilost,
znikající z skončeného jinošstwí.
Po boce, co s Zodiaka oblauku
swětlého, mu wisel meč, strach Satana
hrozný; kopí w ruce jeho. Ukloní
nízce Adam se; než onen králowsky
stana bez úklony, jewí příchod swůj.
Welkým s nebe rozkazům, ó Adame,
wchodu netřeba: dost, twá že modlitba
wyslyšena jest, a smrt, w den poklésky
uložená, ještě tebe nezchwátí;
mnoho dnů ti dáno milosti, by mohl
káti se, a jeden skutek mrzutý
drahným skutků dobrých počtem okryti.
Snad i tebe ukrocený nebes Pán
od osobowání smrti laupežné
zprostí docela; než déle bydleti
w ráji tomto zbraňuje; já z něho tě
wyhnat přicházím; pryč z této zahrady
wywest tebe, aby potom, z níž jsi wzat,
oral zemi, zemi k tobě hodnější!

2) Duha.

Wíce nepřidal; neb Adam k zpráwě té
s ohromeným srdcem trnul ztruchlelý,
bez smyslu. Než Ewa, kteráž, jakkoli
zkrytá, wšecko wyslechla, tím úpěním
swého ustranění místo zradila:
Nečekaná ráno, horší nežli smrt!
Ach, tak tebe, ráji, opustiti mám?
tebe, wlasti rozmilá, wás, přeblahé
procházky a stíny, bohů obydlí
hodné! kde jsem nadála se dožiti
pokojně, ač smutně, lhůty toho dne,
jenž se oběma nám státi má smrtedlným!
Ó, má wečerní i ranní libostko,
kwítkowé, jimž w zemi jiné nebude
růsti; jichž jsem něžnau rukau hlídala
od paupátek rozwíjení prwního,
jména přidadauci! Kdo wám napotom
zjedná wýsluní, kdo skropí pramenem?
A ty, stánku manželský, což bawilo
zrak a čich, wším ozdobený ode mne!
S tebau mám se žehnati, mám bráti se
w ono údolí, w ten nízký odtud swět,
diwoký a temný? Kterak hmotnějším
tamto oddychati máme powětřím,
zwyklí nesmrtedlné jísti úrody?
Již tak Angel přejal mluwu laskawě:
Neplač, Ewo, nébrž trpěliwě nes
dobra ztrátu sprawedlnau: ni srdce twé
nemírně, což twého není, oblibuj.
Ne ty půjdeš sama, nébrž s mužem swým,
jehož powinna jsi následowati:
tu kde bydlí on, tu mni, že domow twůj!
Načež Adam, jehož hrůzy přestala
ztrnulost, a duch se zsílil užaslý,
takto Michalowi wece pokorně:
Nebešťane! buď žes jeden z welebných

trůnů, buďto mezi nimi nejwyšší:
kníže nad knížaty, jakž tě podoba
hlásí; wlídněs wykonal swé poselstwí;
jenž by jinak oznámené ranilo,
wykonané zahubilo nás, ač že,
co jen lidská koli mdloba snésti můž
zámutku a úzkosti a zaufání,
přinesla twá zpráwa. Stěhowati se
máme z místa blahosti, z té krajiny
sladké, jedné naší w nauzi potěchy,
s níž tak oswojeny oči naše jsau,
proti níž se wšecka býti zdají nám
místa nehostinná, pustá, neznámá!
Ó, bych mohl se nadíti, že modlitba
změní wůli toho, který wšecko můž,
neustal bych, doráželje na něho
křikem nezbedným. Než toliko prospěje
proti wýřku jeho modlitba, co dech
proti bauři, ježto dawem powane
na toho, kdo wydchl jej; i poddáwám
tedy welkému se jeho rozkazu.
To mne trápí nejwíce, že wyhnán jsa
odtud, zasloněn mám býti před twáří
Páně, zbawen blažených naň pohledů!
Tuto mohl jsem nawštěwowať s poklonau
místo za místem, kde swým mne zjewením
božským zblažiť ráčil, říci synům swým:
Na té hoře zjewil se, tím pod stromem
widitedlný stál; w tom boru slyšel jsem
jeho hlas, tu u studénky mluwil s ním.
Mnohý wděčný oltář byl bych z tráwníku
stawil zeleného, mnohý uwršil,
na památku wěkům, kámen z potoka
lesknaucí, a obětowal, den co den,
sladkowonné gumi, kwítí úrody!
Tam w té swěta nížině, kde najíti

jasný jeho zjew, a božské šlépěje?
Nebo, utíkaw ho, pokud prchlý byl,
teď, že prodlaužiti ráčil žiwot můj,
nébrž zaslíbiti símě, radostně
widím sláwy jeho i tu nejzazší
obrubu, a sledy jeho welebím.
Nato Michal s twáří wece ochotnau :
Wědomo ti, Adame! že jeho jest
nebe to i země weškera, ne ta
skála sama. Jeho wšudypřítomnost
naplňuje zemi, moře, powětří,
též i každý žiwý rod; on činnau swau
mocí wšecko zsiluje a zahříwá.
Tobě w držení a zprávu weškeru
oddal zemi; nepotupný owšem dar!
Nemniž tedy rájem tím neb Edenem
obmezenu býti jeho přítomnost.
Tu snad hlawní sídlo býti mělo twé,
odkudž twá by šířila se rodina,
a pak od wšech země končin dalekých
putowala tebe welebit a ctit
Arciotce welkého. Než weta jest
po té prwotnosti; tamto w nížinu
s swými bydlet syny půjdeš napotom.
Jednak nepochybuj, že, jak tuto Bůh,
tak i w údolí i plani obýwá;
wšudy jeho přítomnosti znamení
uzříš patrná, a najdeš okolo
sebe dobrotu a milost otcowskau,
obraz jeho twáři, sledy božských stop.
Čemuž aby wíru dal, a ztwrzen byl,
před swým odebráním, wěz, že poslán jsem
zjewit tobě, co se we dny budaucí
díti s tebau má, i s twými potomky.
Zlé i dobré uslyšeti hotow buď,
milost swrchowanau w stálém zápase

s lidskau hříšností, by prawě učil se
trpěliwosti, a w mírnost uwodíl
bázní radost swau a zbožným zámutkem,
snášel dobromyslně zlý i dobrý los.
Tak se tobě udá žíti bezpečně,
až by hotowého smrti přepadla
hodina. Wzstup na tu horu! Nechať zde
Ewa (uzawřel jsem oči její snem)
dole spí, an pro budaucnost budeš ty
bdíti, wzorem rowným, jakož jsi ty spal,
k žiwotu kdy ona byla stwořena.
Jemuž takto Adam wděčně odpowí:
Wzstupiž, wůdce jistý! kam mne powedeš
koli, půjdu za tebau, a poddám se,
třeba kárající, ruce nebeské,
nébrž proti zlému prsa obrátím,
abych, ozbrojen jsa trpěliwostí,
zwítězil, a z práce poklid wyzískal,
získatili jaký lze! — I wzstaupili
oba na wrch strmé hory k widěním
božským. Byla hora w ráji nejwyšší,
s' níž se země půlkruh w jasném přezoru
rozprostřený na nejdalší odlehlost
jewil hledícím. Té wýše neměla,
ni té wýhlídky ta hora, na kterauž
jiným zhledem, prostřed pauště, našeho
pokušitel druhého wedl Adama,
ukazuje wšecka jemu králowstwí
země okrsku, i moc a sláwu jich.
Obsahalo oko jeho wšeliká
místa, nynější i staré powěsti,
mocnářů a králů sídla slowútná:
od Kambalských walůw, sídla hlawního
Kataiského Chána, od Samarkandy,
Temirowa trůnu, blíže Oxusa
řeky, do Pekinu, králů Čínezských;

Agru, Łahor, welikého Mogola,
dolů k Chersonesu złatému a, jíž
Peršan wládl, Ekbatanu, napotom
Ispahan; pak Moskwu, Cára Rusského,
též i Byzantium, sídlo Sultána,
rodilého z Turkestanu; królowstwí
widěl Negowo,[3]) a přístaw Erkoko
nejzazší, i malé trůny pomořské:
Monzabu a Melindu a Sofału,
jměnau za Ofir, až Kongo s Angolau
pod nejhłubším polednem; a odtamtud
Nigru od řeky až k hoře Atlasu,
walné Almanzora panstwí, Fez a Suz,
Maroko i Algiry i Tremizy;
odtud Ewropu, a kde měl státi Řím,
swětowládce; snad i Mexik bohatý
widěl w duchu, Montezumy stolici,
též i Peruanské sídlo bohatší
Atabalipy, a ještě nezpustlau
od laupeže Gwianu. — A nyní sňaw
s oka Adamowa Michal mrákotu,
způsobenau od owoce łuzného
místo slibowané zraku jasnosti,
k šlechetnějšímu je zprawil widění;
swětlíkem a rautau nerw mu přečistil
zrakowý (neb mnoho zříti měl) a tři
wcedil na něj krůpě z zdroje žiwota,
jichžto síla wzácená sídlo nejhlubší
mysli jeho zraku, tudíž pronikla,
tak že pro walné wšech duchů zchwácení
zawřel Adam oči swé a umdlew klesl.
Jehož ale pojma dobrý za ruku
Angel, takto k pozornosti zbuzuje:
Prohlédniž, ó Adame! a prwní wiz

3) Aethiopii.

skutek, kterýž hřích twůj zjednal prwotný
w některých z twých potomků, ač dřewa se
wyjmutého nedotkli, ni s pekelným
spolčili se hadem, aniž zpáchali
ten hřích twůj. Než z toho wšecka pochází
nákaza, a plodí skutky násilné.
Prohlédl a widěl pole zdělané
z částky, na něm žaté w snopech obilí:
brawné pastwiště a lísy jewila
oku druhá pole částka. Uprostřed,
na wzor mezníku, stál oltář prostičký
z drnu trávného. Sem upocený žnec
nese prwotinu ze swé úrody,
zelené i žluté, maní sebrané
klasy, jak je dala w ruku náhoda.
Po něm přijde pastéř, tiché powahy,
nesa wýbor wzácný z prworozených
stáda: obětuje, rychle wyňímá
tuk i drob, a potraušený kadidlem
klade na drobničké dříwí, obřadů
zachowaje slušných. Spadne příznivý
s nebe oheň, ztráwí náhlým plápolem
oběť libowonnau; ale neztráwil
druhé oběti, neb štědrá nebyla.
Rozlitiw se ten, kdy s druhým rozmlauwá,
udeři ho w slabinu a zabije
kamenem. I padne zbledw, a smrtedlně
lkaje pustí duši s krwe potokem
walným. Ustrnuw se nad ním otec náš,
takto na rychlost se ozwal k Angelu:
Učiteli! jakéž trpí weliké
neštěsti ten dobrý muž, jenž upřimnau
konal oběť: čili jest to náhrada,
kterau běře pobožnost a čistá mysl?
Jemu wece Michal, také pohnutý:
Tito dwa jsau bratři, pošli z beder twých;

nesprawedlný zabil sprawedliwého
pro záwist, že shlédlo nebe na obět
jeho. Wraždy té wšak pomsta nemine,
ani ztratí odplatu swau pobožnost,
ač, jak widíš, powalený umírá
w krwi swé a w prachu. Dí mu otec náš:
Běda toho skutku i té příčiny!
Toli ale jest ta smrt, to dráha ta,
kterauž do swé wlasti, w prach se nawrátím?
Strašné diwadlo! jsa již tak obawné
k widění a k pomyšlení ukrutné,
ó co musí býti hrozné k počití!
Wece Michal: Smrt jsi w prwní podobě
její spatřil na člowěku. Mnohé jsau
cesty w jámu potwory té wedaucí:
wšecky hrozné! jednak smyslům u wstupu
hroznější, než u wnitř. Mnozí násilně,
jakos tuto widěl, zemrau, od ohně,
potopy a hladu: wíc jich nestřídmost
zkazí w pokrmu; ta na swět uwodí
těžké neduhy, jichž zástup potworný
wyjewí se tobě, aby nauzi znal,
kterau na rod lidský nezdrželiwost
Ewy zprowodí. — A w tom se ukáže
smutný, tmawý, mrzutý dům neduhů,
plný churawosti wšeliké: tu křeč
leží ukrutná a klání mučiwé,
nátchy, swírající srdce bolení,
žření, kámen, padúcnice, swrab a wřed,
střewní dna, a mrtwice a posedlé
třeštění, a tupá melancholie,
hlawy záwrat měsíčný, a wadnaucí
hubenost a sauchotiny, široko
zhaubný mor, a wodnotělnost, lámání,
dychawičnost, kašel, rýma. Náramné
bylo zmítání a lkání hluboké!

Zaufanliwost obcházela od lože
k loži ochotně; swau kuši wítěznau
napínala smrt, než ranau wáhala,
ačkoli ji úpěnliwě wzýwali,
jako dobro nejwyšší a poslední
naději. Kdo, měj on srdce kamenné,
nezplakal by nad tak mrzkým diwadlem?
Adam zplakal, ač se z ženy nezrodil:
lítost muže přemohla a wydala
slzám na chwíli, až mysl mužnější
žele jemu přiskrowní; tu ledwa se
ukojiw, swůj takto nářek obnowí:
Jak jsi bídný, rode lidský! ó jak jsi
spadlý, dochowaný k stawu nuznému!
lépe, aby pošel dříwe zrození!
Dánli žiwot nám, by tak se uchwátil?
proč se přes moc wtírá nám? kdo, wěda co
béře, nezhrzel by žitím raději,
sobě podaným, neb záhy složiti
nežádal, jsa rád, že jest mu w pokoji
prostým býti. Můžli božský w člowěku
obraz, jenžto dobrým, přímým stwořen byl,
ač jest wadným teď, tak býti snížený
k nesnesené psotě, mukám nelidským?
Nemá člowěk, božskau nesa podobu,
pro ten obraz swého učinitele,
prost a prázden býti takých neřestí?
Obraz swého učinitele, dí mu
Michal, tenkrát wyzuli, kdy bezuzdným
w otroctwí se poddadauce žádostem,
twářnost hřícha, pána swého mrzkého,
oblekli a opáčili matky swé
Ewy poklésku. I protož hanebný
jich je trest, a zohawuje wlastní jich
podobu, ne božskau, kterau zprznili
sami, opowrhše swatým přírody

prawidlem, a obrátiwše zdrawí swé
w neduh škaredý a hodný, jelikož
newážili sobě božské podoby.
Uznáwám, dí Adam, slušnost saudu jich.
Leč, což není, mimo tuto bolestnau,
jiné cesty, po níž bychom dojdauce
smrti, smísili se s prachem příbuzným?
Jest, řekl Angel, pokud ono prawidlo:
Wšeho s míru! zachowáš, a weden jsa
od střídmosti, w pokrmu i w nápoji
posilku, ne obežerné rozkoše
budeš hledati. Tak tobě drahně let
uplyne, až jako zralé owoce,
sňatý powlowně, ne mocí urwaný,
k smrti dospěw, skapneš w lůno matky swé.
Dlauhowěkost to. Než, prwé přežiješ
mladost, sílu swau i krásu, uswadlý,
slabý buda šíd, a tupí smyslowé
twoji útěch, jež jsau nyní žádost twá,
nepochutnají. Ta bystrá, rozkošná
mladost pomine, a mráz a suchota
rozhostí se w černokrewných žilách twých;
pojde každá moc a wyschne wšeliký
pramen žiwota. I řekl rodič náš:
Neopru se smrti, dlauhowěkosti
příliš nepožádám; wynasnažím se
raději co nejsnáze a nejlépe
zniknauti to těžké břímě žiwota
do dne odewzdání jeho nosené;
trpěliwě dočkám swého zproštění!
Načež takto jemu Michal odwece:
Ani tuze miluj, ani nenáwiď
žiwota, a co jsi žiw, žiw dobře buď:
dlauzeli neb krátce, poruč nebesům.
Nyní k widění se hotow jinému.
Popatřil a widěl drahnau rowinu,

stany rozmanitých barew okrytau;
wůkol jedněch stáda pasaucího se
byla dobytka; tam z líbých nástrojů,
harf a warhan, sladký w ucho padá zwuk;
herce widěti, an klawisů a strun
cwičně dotýká a lehkým nadchnutých
prstů letem wšecku hlasů wýš i hlaub
probíhaje řádně, hlučnau pohání
fugu. Druhý, z jiné strany, u wýhni
stojí kowaje. Dwě hrudy celistwé
rozpustil a přehnal, měď a železo:
buď že oheň náhodný, jenž lesiny
na horách neb dolích ztráwiw požárem,
zahřel žíly kowowé, a na swětlo
ústím rozwaliny kterés wylinul,
buď že splákna zemi potok wyryl je;
nyní w rozmanité wzory tekuté
sléwá kow, a nejprwé swé nástroje,
potom díla z něho robí řemeslná,
kowaná i litá. Potom jiný rod
s wysokých hor sausedských, kde sídlem byl,
sstaupil na rowinu; wedlé powahy
sprawedliwí muži býti zdáli se,
pilní prawé boží cti a poznání
jeho z tworů widomých; i neméně
wěcí těch, jež pokoje a zwolnosti
poklad učí zachowati člowěka.
Nedlauho se krajem berau líbezným,
ai! tu od stanů jde zástup hladkých žen,
drahým kamením a strojem swéwolným
zdobných. K zwučným harfám sladce milostné
prowozují zpěwy, plesem kráčejíc.
Zočili je mužowé, a jakkoli
wážní, těkati swých očí nechali
bezuzdně, a w prwních léčkách milosti
wázše, každý milowal a milenku

obral swau; a tudíž sňatků pleno
milostných, až wyšla lásky wůdkyně,
hwězda wečerní. Tu ohněm žádosti
jsauce rozpáleni, zažhau pochodni
swatební, a Polela, co manželských
sňatků boha, ponejprwé wzýwají.
Ples a hudba po staních se rozléhá.
Diwadlo tak blažené, a milostné
hříčky neztracené ještě mladosti,
wěnce, kwítí, zpěw a hudba přelíbá
Adamowo srdce walně podjaly,
kterýž, jak jest lidské sklonnost přírody,
brzo přilna k radosti, tak zwolal, řka:
Swětlo očí mých! ó blahoslawený
kníže Angelský! i lepší mnohem jest
toto widění, a wíce klidných dnů
slibuje, než dwě ta předešlá; ach, tať
nenáwist a smrt a muky hroznější
wyrážela; ale zde swých účelů
zdá se wšechněch dosahati příroda.
Jemuž takto Michal: Nesuď o ceně
wěcí z rozkoše, ač s twau se powahau
srownáwati zdají, an jsi k lepšímu
stwořen cíli, swatý, čistý, nadaný
božským obrazem! Ty stany rozkošné,
jež jsi widěl, byly stany mrzkosti,
w nichžto bydlí toho rod, jenž wrahem byl
bratra swého. Řemesel a umění,
jakáž oslazují žiwot, pilni jsau
wynálezci důwtipní; než, na Boha,
od jehožto ducha wšechen pochází
důwtip, nemyslí, a neuznáwají
darůw jeho. Jednak pěknau zůstawí
rodinu. Ten, jejž jsi widěl, zástup žen
krásný, byly dcery jich; co bohyně
šwarné, hladké, ozdobné, ač domácích

prázdné etnosti, na kterých se zakládá
čest a chwála ženy nejwýbornější.
K chlipnostem a chutí wilných zbuzení
jsauce wychowány, zpěwy, plesy, stroj,
klewety a rozpustilé wzhlédání
oblibují toliko. Těm mužowé
střídmí (synů Božích jmě jim zjednala
pobožnost) swé cti a celé odstaupí
sláwy, mrzce! bezbožnicím ztepilým
za ničemný smích a luzné zabylstwo;
a tak teď, by brzo plauli wolněji,
plynau w rozkošich a wedau chechtání,
jehož swětem slz swět brzy opláče!
Jemu takto Adam, krátké zbawen jsa
radosti: Ó hanba, běda mužům těm,
že, tak pěkně nastaupiwše prawosti
cestu, na křiwau se náhle schýlili,
nebo w polowici dráhy ustali!
Tedy týž jest každé bídy člowěčí
pramen: od ženy se wždycky počíná!
Od zženilé mužů rozmařilosti,
dí mu Angel, počíná se raději!
Jsauce wyšším obdařeni rozumem,
lépe nastaupiti na swé měli by
místo. Ty wšak wizíš jiné diwadlo!
Pohlédne, a widí rozprostřený kraj
walný před sebau, wsi, role, dědiny,
lidná města s branami a wěžemi
wysokými; zbrojný zástup twářnosti
zakrnělé, lítau wojnau hrozící;
obry hnátů náramných a odwážné
mysli. Část se w brani cwičí, opět část
jiná pozpěněné hřebce zabodá,
po různu neb w šikowaných wojensky
plucích, pěchoty i jízdy; anito
prázdno: žene tamto wýbor za kořist

skotů stádo, krásných býků, jalowic
krásných s tučné lauky, winonosný braw,
tiché owce s běžícími jehňaty,
ledwa pastéřowé prchli s žiwotem.
Na pokřik se strhne bitwa wražedlná:
stírají se přeukrutnau wzteklostí
plukowé! Kde nedáwno se popásal
dobytek, tu leží pole hromadně
raněmi a mrtwolami postlané,
krwawé a zpustlé. Jiní žebříky,
střelbau činí smělý útok na pewnost;
obleženci s walů mecí k obraně
hrot a kamení a síru ohniwau.
Na obau tu stranách widěť přehrozné
krwe prolití, a činy obrowské.
Jinde oberlaní městských we branách
hlasatelé nástup w radu wolají.
Šediwí a wážní shromažďují se
starci s bojowníky; mluwí řečníci:
ale bauře wznikají, až posléze
člowěk, důstojné a maudré powahy,
w středním wěku, wstana mnoho řečňuje
o práwu a křiwdě, wíře, pokoji,
o náboženstwí a saudu nejwyšším.
Urauhá se jemu množstwí weškero,
ba i násilnau naň ruku wztáhlo by,
leč že oblak ukryl jej a wychwátil
z dawu newidědlně. Tak se branná moc,
bezpráwí a nátisk po wší rozmáhá
krajině, a není kam se utéci.
Adam, celý w slzách, takto bolestně
obrátiw se k wůdci swému naříká:
Jací tito nelidé! ó jací to
otrokowé smrti! již tak nelidsky
zabíjejí lid, a tisíckrát ten hřích
onoho, jenž bratra zabil, páchají.

Neníliž tu wražda bratří nad bratry,
lidí nad lidmi! Kdož wšak ten dobrý muž,
jenžťo, leč že nebe wychwátilo jej,
o málo by zhynul pro sprawedlnost?
Totě plod zle spojeného manželstwa,
prawí Michal, w němžto, jak jsi znamenal,
dobré s zlým se slaučilo. Dwě odporné
wěci, kteréž jestli swede bláznowstwí,
plody na těle i mysli potworné
wywodí. Ten hle! jest obrů, na slowo
wzatých mužů počátek! Neb w ony dny
síla toliko se stane podiwem,
ta i rekowstwím i ctností hrdinskau
nazýwána bude; w boji získati,
podmaniti národy, a kořisti,
nalaupené s mnohým krwe prolitím,
domůw nanésti, to stupněm nejwyšším
lidské bude sláwy; bude děláno
za triumfu čest, a jméno wítěze,
lidu ochránce a boha, neboli
bohů syna, jimžby slauti raději
bylo záhubci a morem národů.
Tak se powěst slawná získá na zemi;
a co hodno powěsti, to hluboké
zkryje mlčení. Než toho, sedmý jest
z tebe, jenžto w swětě plném úhony
práw jsa jeden, proto nenáwiděný,
proto tak byl wrahy osutý, že směl
sprawedliwým býti sám, a kázati
o Bohu a saudu prawdu nemilau;
toho, jakos widěl, w wonném oblaku
pojal Swrchowaný hřebci rychlými;
aby, prost jsa smrti, mezi spasenci
kráčel s Bohem w kraji blahoslawenstwí.
Takowátě ctnosti mzda. Bys pak i trest
spatřil úhony, ai, pohlédni a wiz.

Pohleděl a spatřil cele změněnau
wěcí twárnost; wojny hrdlo měděné
řičeť ustalo; hry, šprymy, weselost,
besedy a plesy wšudy panují;
sňatky, smilstwo, cizoložstwa, únosy,
jak kde na potkání Lada wábila:
potom od kwasů se rojí k různicem.
Poslez mezi ně kmet přijde welebný,
wyjewuje nad jich skutky nelíbost
welikau, a swědčí proti cestám jich:
často w schůzky přichází, a nalezna
radowánky, žehrá, káže pokání
duším u wězení k saudu schowaným
brzkému. Než darmo jest! i přestane
kárati a umkne od nich stany swé.
Potom raubaw stromy rostlé na horách,
počne zdělávati koráb ohromné
welkosti, a loktem dél i šíř i wýš
wyměří, a oklejuje wůkol klím;
w boku dwéře postawí, a pokrmu
nabraw zásobí i lid i zwěř, a ai!
zázrak diwný! přijde w řadě určitém
z ptactwa, howad wšech, i hmyzu drobného
sedmero neb dwé, a posléz kmet a tři
jeho synowé a čtyry ženy jich.
Uzawřel je Hospodin. I powstane
wítr polední, a křídly černými
wana široko, mrak weškeu pod nebem
sžene; hory mhlu a páry k posile
wykuřují; wisí jako tmawý strop
husté s nebe mračno; již se lije déšť
příwalem, a lije se, až neznati
zemi. Wydwižen jsa, zplýwá na wodě
koráb bezpečně, a čelem rohatým
protírá a kolébá se po wlnách.
Každé lidu sídlo zchwátí potopa;

wšecka sláwa jich a pýcha hluboko
pohřízena jest, a moře mořem se
kryje neobmezeným. Kde nedáwno
w skwostných kralowala bujnost palácích,
řwau a hnízdí se teď mořské potwory.
Z lidské rodiny, tak welmi zmnožené,
zbytek celý w úzkém plyne korábu.
Jak jsi tehdáž bolestil, ó Adame,
wida rodu swého, ach, tak žalostnau
zhaubu! Tebe příwal jiný, tebe slz
příwal uchwátil, a sklonil ku zemi,
až, jsa od Angela wzdwižen laskawě,
mohl, ač mdlý, se udržeti na nohau,
jak kdy otec želí dítek před sebau
rázem zhubených, a ledwas Angelu
takto swého srdce úzkost wyprawil:
Strastné diwadlo! ó kéž jsem newiděl,
co se mělo díti w čase budaucím;
nesa toliko swůj wlastní zlého díl,
žil bych šťastněji a losu s každý den
měl co nésti. Nyní pak i ono zlé,
jenž jest wěkům udíleno zdáleným,
padá na mne, an jsem, než se zrodila,
widěl strast, dřív nežli jest, že býti má,
myšlénka mne trápí. Nechtějž wěděti
člowěk žádný před časem, co jemu se
státi má, neb dítkám jeho; zlého jist
může býti, kterémužto newyhne
předwěděním swým, a bude snášeti
u wyobrazení jako w jistotě
bolest trudnau! Ale weta po wšem jest;
není již, jenž by se stráhl, člowěka:
malý těch, kdo z powodně se wywřeli,
počet hlad a nauze brzy dotráwí,
bludných pustém na moři. I daufal jsem,
ažby násilí a wojna přestaly

na zemi, že lép se owšem powede;
mír a pokoj swatý wěncem blahých dnů
lidskau zkrásí rodinu: než, nastojte,
zklamán jsem! i wím, že pokoj zhubuje,
jako wojna moří. Wůdce nebeský!
odkudž to? i pojdeliž tu lidský rod?
Dí mu Michal: Lidé, kterés nedáwno
spatřil w rozkoších a chlipné stkwostnosti,
byli oni muži wzatí na slowo
w činech rekowných i smělých wýprawách;
ale prawé ctnosti prázdní. Proliwše
mnoho krwe, mnoho krajů zhubiwše
lidu podmaňowáním, a dosáhše
slawných tudy jmen a hojné kořisti,
přilnau k zwůli, rozkoši a prázdnění,
k lakotě a wilnosti, až swéwole
zpupná pych a wraždu zbudí z přátelstwí,
za dnů pokoje. I sami otroci
podrobení bojem, swatau ztratiwše
swobodu, i ctnost a bázeň potratí
Boží; odkawad jich zbožnost pokrytá
w tuhých bitwách nedosáhne pomoci
proti útočníkům. A tak ustydne
jejich wraucnost; pečliwí jen, kterak by
žiwot wedli bezpečný a rozkošný,
swětu dadí se a rozpustilostem,
na tom, w čem jim zpupný wítěz pozwolí,
dosti majíce. Wždy wíc, než s potřebu,
wydá země, pro zkušení střídmosti!
Tak se wšickni zkazí, wšickni pohorší,
střídmost, sprawedlnost, a prawda s wěrností
zmizejí! Jen jeden člowěk wyjmutým
bude od zkázy, syn swětla jediný
w twawém wěku; dobrý proti příkladům,
proti wábení a zwyku, nedbaje
pohrůžek ni potopy ni násilí;

ten jich, by se bludných warowali cest,
napomene, postawí jim před oči
plnau bezpečenstwí, plnau útěchy
ctnosti dráhu; zwěstuje jim, jaký hněw
čeká nekajících; ale wrátí se
s posměchem. Než Bůh, widauce to, že jest
muž ten sprawedliwý mezi żiwými,
káže mu tu diwnau archu stawěti,
(jak jsi zočil), aby znikl s domem swým
wšeobecné swěta toho záhuby.
Ledwa s zwířaty a lidem od zkázy
wyňatým se do korábu zabéře:
otewrau se průduchowé nebeští
pojednau a bude příwal na zemi,
we dne w noci; wšecky drahné propasti,
protrženy budau studnice, a wzdmau
jezero, že z hrází jekem wystaupí;
nad wýsokost hor se wznese potopa.
Tehdáž i ta hora rájská mocí wln
wywrácena bude: z sličné odranau
zelenosti síla praudu zachwátí
do hlubiny mořské. Tam se wkoření,
slatinný a holý budauc napotom
ostrow, telat mořských lože wýslunné,
skála, zwučná wodních ptáků škřečením.
Wěz, že swatým není žádné u Boha
místo, leč je prawým sami poswětí
lidé obcowáním. Nyní ale wiz,
co se potom dále přihoditi má.
Pohleděl, a uzřel koráb zplýwati
na wodách se stawících. I zapudí
mračna wítr půlnoční, a suchým dchem
swraští twářnost powodně, co stařeny,
ano zatím slunce okem horaucím
na hladinu patří širokau a mok
pije chladný žízniwě. Tak opadá

zlehka moře wydmuté, a powlowným
do hlubiny umyká se odtokem;
zawříny jsau nyní wšecky studnice
propasti i průduchowé nebeští.
Nezplýwá již archy wíce, alebrž
na wysoké hory wrchu wáznauci,
zdá se odpočíwati; a hory z wod
dobýwají hřbetů, s jichžto wýsosti
bystré, hlučné praudy w utíkající
moře srážejí se tokem baušliwým.
Wyletuje nyní z archy krkawec,
za ním holubice, posel jistější,
wypuštěná dwakrát wětwe hledati
zelené, neb země, kdeby stanula
noha její; wrátiwši se podruhé,
nese w ústech oliwowý list. I oschl
swrchek země. Tehdy stařec z korábu
wyjde se wším oborem, a podwihne
k nebi rukau swých i očí s nábožným
díků činěním; i uzří nad hlawau
oblak rosný, na oblaku sličnými
duhu stkwaucí barwami, to rozkošné
s Bohem pokoje a smlauwy znamení!
Adamowo srdce, smutné nedáwno,
zaplésá, a zjewí on tak radost swau:

Ó, jenž přítomniti umíš budaucnost,
učiteli božský! Nyní počínám
znowu žíti, jist jsa tímto widěním
posledním, že člowěk s zwěří wšelikau
bude žiw, i jeho símě. Tedy již
méně želím swěta synů bezbožných
zhlazeného; jeden wíc mne těší muž,
jenž tak dokonalým, jenž tak sprawedlným
shledán jest, že nowý z něho ráčí Bůh
wywoditi swět, a pustí weškeu hněw
mimo sebe. Jaký wšak jest oblauk ten

roztažený na nebi, co obočí
Boha ukojeného? či zápona
jest to kwětná, stahující plynutau
toho dešťowého mraku obrubu,
by se opět strhaw zemi nezalil?
Dí mu Archangel: Twé zdání prawé jest;
wolně hněwu swému přítrž učiní
Hospodin! ač nedáwno, že člowěka
stwořil, lituje či bolest w srdci swém,
wida zemi býti plnau násilí,
chýliti se z cesty tělo wšeliké:
jednak, to kdy zhyne, milost u něho
najde sprawedlný, a lidská záhuby
znikne rodina; i smlauwu učiní,
potopy že wíce k země zkažení
nebude, z swých moře hrází určených
newystaupí, nezalije swěta déšť
s žiwočichy jeho; nébrž uweda
oblak na nebe, swau duhu rozprostře
na něm krásnau, aby člowěk zhlédna ji,
pamětliw byl smlauwy té, že den a noc,
osetí a žeň, a s wedrem siwý mráz
budau trwati w swé střídě ústawné;
dokud zem i nebe, ohněm zčistěné,
nestanau se nowým sídlem sprawedlných.

Zpěw dwanáctý.

Michal wyprawuje dále od potopy swěta; wykládá, co znamená símě ženy, mající potříti hlawu hadowi. Opisuje wtělení syna Božího, smrt jeho, z mrtwých wstání, na nebe wzstaupení, a staw Církwe až do druhého příští jeho, na saud poslední. Adam potěšený sstupuje s hory s Michalem a jde k Ewě. Ewa sladkými sny uspokojená, hotowa jest jíti z ráje s Adamem. Pluk Cherubůw se blíží s mečem plamenným; Michal wywede Adama i Ewu z ráje. Postaweni bywše na dolině, widí ráj naplněný hrozliwými twárnostmi, a podawše ruky sobě, jdau w swět za powodem prozřetedlnosti.

Jako pocestný, ač náhlí wýprawa
kwapná, odpočine w poledne: tak tu
Angel mezi zhlazeným a wzkříšeným
swětem zpočinul, by nač se tázati
měl snad Adam. Potom s sladkým přístupem
jme se obnowiti takto mluwu swau:
Widěls, an se počal, an se skonal swět,
powstal člowěk jako z kmenu druhého.
Ještě mnoho zbýwá, a twé, zdá mi se,
oko umdléwá: jest owšem tíhota
smyslům lidským, wěci božské poznati.
Protož dále tobě ústně wyprawím,
jedno náležitě pozoruj a slyš.
Nowý lidu národ, pokud, malý jsa
ještě, přísnost saudu w čerstwé zachowá
mysli, w bázni Boží, ctně a sprawedlně
bude žiw a rozmnoží se polehku,

pole dělaje a bera úrody
hojné, wíno, obilí, a začasté
obětuje z skotů nebo brawů swých
býka, owci aneb kůzle, s štědrým mstu
linutím a obsluhami swatými,
bude dny swé w nepotupné radosti
tráwiti a přebýwati drahný čas
klidně, wedlé pokolení, pod zpráwau
otců swých, až člowěk jeden powstane,
srdce zpupného a chwály žádaucí;
pěknau rowností a stawem bratrským
nejsa spokojen, moc sobě nad bratry
swými oswojí a panstwí nehodné,
swaté swornosti a práwům přírody
wýhost dá; a bude lowiti, ne zwěř,
ale lid, i rukau násilnau i lstí,
kdo se zpěčí wjíti w jeho porobu.
Lowcem bude silným před Hospodinem
nazýwán, že nebes Pánu na wzdory
Boží swěta wládu sobě osobí.
Slowa buřičem, sám jiné winiti
bude z buřičstwí. Ten s druhů zástupem,
přiwinutých rownau k němu žádostí
wlády tyranné, buď pod ním, nebo s ním,
wyjde z Edenu a w poli na západ
černau najde jámu, kde se žiwice
prýští wřelá z podzemí, úst pekelných.
Z té a z cihel usmyslí si stawěti
město nádherné a wěži, jejížto
wrch by nebe dosáhal, a zdělati
sobě jméno, aby, kdy se rozptýlí
po wší zemi, nezhynula pamět jich,
bez ohledu, dobráli či zlá. Než Bůh,
kterýž newiděně lidská prochází
obydlí, a zhlízí skutky člowěka,
sstaupil na zemi, by widěl město jich,

prwé než jich wěž by wěže přetměla
nebeské; a ku potupě marnosti
wložiw na jazyky ducha změtení,
zhubil mluwu mateřskau, a místo ní
nasel nezhodný slow hlahol neznámých.
Na rychlost pak znikne štěbet ohawný
mezi stawiteli: každý hlasitě
křičí, nerozumí jeden druhému;
ochraptěwše posléz, jako posměchem
odměnným, se jitřili a wztěkali;
byltě welký w nebi smích a díwání
dolů; uslyšen jest hluk, a widína
směska: takowý byl konec stawení
směšného a nazwáno je změtením.

Načež Adam s nelibostí otcowskau:
Zlořečený syn! jenž tak se wypíná
nad swé bratry, uchwacuje nedanau
wládu od Boha. Jen ryba, zwěř a pták
w ruce naše dáni jsau, to práwo nám
podal Bůh, a nad člowěkem člowěka
neučinil pánem; nébrž zůstawiw
sobě jméno to, chtěl lidi od lidí
býti wolnými. Než tento wýtržník
nemá na tom dost, že pychem člowěka
trápí násilným, i Boha samého
wyzwati a wěží obehnati chce.
Bídník! jaké wzhůru wezme pokrmy,
pro sebe i pro ten zástup šálený,
aby w tenkém nad oblaky powětří
neuchřadly hrubé jejich utroby,
z nedostatku ne tak chleba, jako dchu?

Wece Michal: Práwě klneš člowěka,
jenž staw lidu klidný w taký uwalil
zmatek, usiluje mu tu spanilau
ducha stránku, zwolnost, mocí odníti.
Jednak wěz, že pádem zašla prwotným

[illegible]
[illegible]
[illegible] Když tomu w člowěku
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] A [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
zwůlnost. Tyranůw jest potřebí; než to
[illegible] tyrana. I časem tak
od ctnosti, jenž rozum jest, se uchýlí
národowé, že ne křiwda, alebrž
sprawedlnost a kletba jakás osudná
odejme jim zewnitřní jich swobodu,
wnitřní ztratiwším. Buď tobě příkladem
stawitele korabu syn neważný,
kterýžto, že otce swého potupil,
těžkau nese klatbu, buda sluhau sluh,
on i s rodem neprawým. Tak druhý swět
půjde jako prwní wždycky od zlého
w horší, až je, unawen jsa bezprawím
jejich Hospodin, swé božské pozbawí
přítomnosti, od nich swaté oči swé
odwrátí, a zůstawiw je wlastním jich
porušeným cestám, zwláštní wywolí
národ sobě, od něhož by wzýwán byl:
národ od wěrného pošlý člowěka,
z té strany Eufratu, w zemi modlářstwí,
zrozen bude. Ó že lidé (k wířeli ?)
ještě za toho, jenž znikl potopy,
otce žiwota, w tu spadnau ohawnost,
by se ukláněli dílu rukau swých,

dřewu, kameni, co Bohu žiwému!
Jeho ale ráčí swrchowaný Bůh
z domu příbuznosti od ukydaných
bohů powolati we snách do země,
kterauž jemu ukáže, a w národ jej
učiniti welký, požehnaje mu,
že skrz jeho símě hojné na wšecky
pronárody splyne blahoslawenstwí.
Nemeškáť, i jde, ač newí do jaké
země, wěře tomu, kdo ho powolal.
Widím jej, (ty nemůžeš) jak důwěrné
bohy, přátely, a wlast swau opauští,
Ury Kaldejské, a přes Haranůw brod
staupá: za ním dlauhým táhne průwodem
skot i braw i čeled mnohá: newyšel
chudý; a wšak Bohu, jenž ho do cizí
wybídl země, swěří wšecko zboží swé.
Již jest w Kanaan, již stan swůj rozbíjí
u Sichem a Mereh, rowni sausedské.
Tamto jemu w dar i jeho semeni
slibem Hospodin dá zemi weškeru:
od Hematu z půlnoci až k polední
paušti, (zowu wěci posud neznámé)
od Hermonu wzchodního až na západ
k moři welkému; tu Hermon hora jest,
moře tamto. Widíš obě před sebau.
Wrch ten na břehu má Karmél nazýwán
býti; Jordan, dwaupramenná řeka ta,
prawá meze wýchodní: to pohoří
drahné Semír jest; i tam se rozhostí
wnuci jeho. Ta wšak slowa rozwažuj
bedliwě: že wšechněm země čeledem
požehnání wzroste w jeho semeni!
símě pak to jest ten welký spasitel,
kterýž hlawu potře zlému hadowi;
tudíž jasněji jej tobě wyjewím.

Požehnaný otec ten, jejž w budaucím
čase zwáti budau wěrným Abramem,
syna zůstawí a wnuka po synu,
w sláwě, maudrosti a wíře rowného
sobě. Wnuk ten se dwanácti oborem
synů wyjde z Kanaan a do země
sstaupí, někdy Egypt zwané. Smáčí ji
řeka Nil: ai! tamto sedmi prameny
padá w moře. Aby bydlel w zemi té
po hostinu, powolá ho mladší syn
w času drahoty; syn, jemuž skutkowé
wzácní druhé dadí místo w králowstwí
Faraonowě. Tam umře, zůstawiw
potomstwo, jež w národ zroste weliký.
Rozmnoženi jsauce, budau nowému
podezřelí králi, kterýžto, že se
zmohli přistěhowanci, jich zrostání
překážeje nehostinsky, otroky
z hostí udělá a zbije syny jich
noworozené; až bratři dwa, jich jmě
Mojžíš jest a Aron, jsauce od Boha
sláni, wyprostí ten lid, by rozlomiw
pauta, s kořistí a sláwau do země
nawrátil se slíbené. Než prwé ten
ukrutník, an Boha jejich neuzná,
aniž poslů jeho bude slyšeti,
musí zázraky a saudy hroznými
býti přinucen: w krew newyceženau
obrátiť se řekám bude nejprwé;
žáby, stěnice a hnusné žížaly
jeho dům i wšecku zemi naplní;
morem pomře dobytek, a po celém
těle prýštící se neštowicemi
wřed i jej i weškeren jeho raní lid;
krupobití s hřmáním a smíšený
s krupobitím oheň strhá oblohu

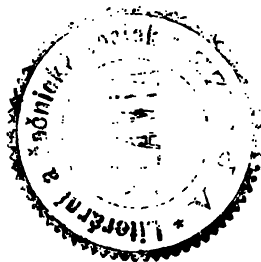
Egyptskau a sprší dolů přiwalem
bauřliwým a zpřeráží, co uchwátí,
síji, strom i bylinu: co zůstane,
zžéře mračno kobylek; tma ukryje
wšecky končiny, tma makatedlná,
za tři dni; a posléz, jednau půlnocí,
wšecko w celé zemi prworozené
krutým padne pobitím. Tak zkrocený
desíti jsa ranami ten říčný drak,
poddá se, a cizozemce propustí.
Obměkčí se často jeho urputné
srdce, ale wždy se ledu podobá,
kterýž jihna we dne, twrdne taužeji
w noci, až, kdy propuštěný honiti
bude zástup, s wojskem moře zhltí jej;
ale jim dá jíti jako po suše,
odstaupiwši na prawo i na lewo
na wzor křišťálowé zdi; tak poslušno
bude holi Mojžíšowy, pokud on
s wyproštěnci swými břehu nedojde.
Diwné moci Bůh swým swatým propůjčí,
ač že s nimi sám w swém bude Angelu,
jenž je w oblaku a slaupu ohniwém
předcházeti bude, we dne w oblaku,
w noci w slaupu ohniwém, a poweda
zastíní je zatwrzelým před králem,
stíhajícím cesty jich: i bude je
stíhat celau noc; než přiblížiti se
zbrání jemu tma, až k bdění rannímu.
Tehdy z oblaku a slaupu pohlédne
Bůh a wrahy pomate, a roztříští
kola wozů jich, an z jeho rozkazu
Mojžíš znowu na moře swau mohútnau
wztáhne hůl, a moře, holi powolné,
srazí se a šiky jejich přikwačí!
Wywolený zástup bude bezpečně

do Kanaan se bráti od břehu, skrz paušť,
cestau nerownau, by wejda nepobídl
Kanaanitů k odporu, a nezběhlý
w boji sám snad strachem do Egypta se
newrátil a newywolil raději
sobě porobu a žiwot neslawný.
Sladší ctným i nectným žiwot bez boje,
leč jich zápalčiwá pudí zaufalost.
Nemá býti bez zisku jich meškání
dlauhé na paušti; tuť zprávu založí
obecnau a zwolí saudce wznešené
z pokolení dwanácti, by řídili
zástup podlé zákona. Bůh s Sinai
hory (třásť se bude siwý její wrch
pod nohama Páně) s walným hřímáním,
blýskáním a zwukem trauby třepícím
uloží jim zákon: z částky obecná
stanowící práwa, z částky swatému
při obětech řádu wyučující.
Wše to jedno stín a obraz onoho
bude semene, jež hada potřewši
wykaupení zjedná rodu lidskému.
Wšak, že smrtedlnému uchu hrozný jest
Páně hlas, i žádá lid, by wůli mu
jeho Mojžíš zwěstowal, a pozbawil
strachu jej. I swolí k jejich žádosti,
dobře wědomý, že k Bohu přístupu
není bez prostředlníka, a poněkud
wezme na sebe ten úřad důstojný,
w podobenstwí prostředlníka wětšího,
kteréhož on předpowí, a proroci
opěwati budau w časy potomní.
Tehdy, kdy se řád a práwo upewní,
s takým zalíbením wzhlédne Hospodin
na lid, wůle jeho šetřící, že swůj
mezi nimi stawiť ráčí příbytek.

Nejswětější s smrtedlníky pobude.
Udělá se, wedlé jeho předpisu,
z cedru, zlatem obložená swatyně,
bude truhla w ní, a w truhle swědectwí
smlauwy jeho; swrchu stkwaucí ze zlata
slitownice stane; křídla wztažená
Cherubínů jasných zastrau ji, a sedm
třpytících se, jako hwězdy nebeské,
bude hořeť lamp, a stane nad stánkem
we dne oblak, w noci oheň blýskawý,
krom, kdy bráť se budau po taženích swých.
Posléz uwede je Angel do země
zaslíbené Abramu i semeni
jeho. — Nelze wyprawiti ostatku,
jaké swedau bitwy, kolik porazí
králů, jaká podrobí si králowstwí,
aneb, kterak slunce, u prostřed nebe,
stane za den celý, nemeškaje noc
w běhu powinném, an člowěk rozkáže:
Staniž slunce w Gabaon, a zastaw se
měsíc w Ajalonu, nízkém údolí,
dokudž nepotře swých wrahů Israel.
Takto jmě wnuk z Abrama, syn Isákůw,
míti má i s weškerým swým potomstwem,
jemuž wydobyti bude Kanaan.
Dí mu, přejaw Adam řeč: Ó wyslanče
nebeský, mých mrákot oswětiteli!
Milés nad míru to wěci wyjewil,
zwláště co se Abrama a semene
týká jeho! cítím ai, že oči mé
otewříny jsau, a srdce okříwá,
ustrašené pomyšlením, jakýby
osud čekal mne i lidské rodiny.
Widím onen den, den jeho weliký,
w němž se požehnání wšechněm dostane
národům Ó lásko nezaslaužená

ode mne, jenž nepravého vědění
na nepravé cestě žádostiw jsem byl!
Jednak nepochopuji, proč Hospodin
lidu, s kterým bydliť ráčí na zemi,
rozličný a mnohý zákon uloží.
Mnohý zákon mnohé hříchy znamená;
jaké obcowání Bohu s hříšníky?
Jemuž takto Michal: Bude jistě hřích
mezi nimi, jelikož jsau potomci
twoji; tento jest wšak zřetel zákona,
by jim na důwod byl neprawosti jich,
nebo zákon hřícha k zpauře popauzí.
Widauce, an zákon winu odkryti
sice můž, ne wšak i odstraniti ji,
domyslí se býti toho potřebí,
by se, místo stinných očisťowání
obětí a krwe býků, wylila
dražší kterás krew, a trpěl newinný
za winné, a člowěk w sprawedliwosti
také, jemu skrze wíru přičtené,
našel milost před Bohem, a swého klid
swědomí, jež ukojiti zákonným
nemohl řádem, aniž cele plniti
zákon mrawný, mimo jehož plnění
není žiwota. Tak zákon wyjewí
nestatečnost swau, jsa dán tím ohledem,
by, kdy plnost přijde časů, lepší je
oddal smlauwě; způsobné a dospělé
od podob a stínu k prawdě, od těla
k duchu: od ústawy přísných zákonů
k swobodnému wzeti hojné milosti;
od služebné bázně k synowské, a od skutků
práwa k skutkům wíry. Protož, jakkoli
Bohu milý, Mojžíš, jsa jen zákona
služebníkem, nedowede do Kanaan
lidu zwoleného, nébrž Josue

nazýwaný u pohanů Ježíšem,
nesa jmě i úřad prostředníka,
kterýž, potřew hada nepřátelského
po dlauhém w té swěta paušti blauzení
člowěka w ráj míru wěčný uwede
bezpečně. I zatím pak w tom Kanaaně
zemském štípený lid dlauho pobude;
šťastný, leč kdy hříchowé se rozmohau
w národu a zruší pokoj obecný,
Boha dráždíce, by wydal w ruce jej
nepřátelské, od nichž, kdy se obrátí
na pokání, wychwátí ho začasté.
Saudci zpráwu jeho, potom králowé
powedau: z těch druhému, jenž slowútným
bude pro zbožnost a činy mohútné,
slib se stane utwrzený přísahau,
králowská že berla jeho potrwá
na wěky; a wšecka swatá proroctwí
shodným hlasem zawznějí, že z Dawida
(totě jméno toho krále) pojde syn,
ono ženy símě předpowěděné
Abramu i tobě: swěta spasitel
králům předohlášený, a poslední
z králů, jehož kralowání nebude
konce. Prwé ale welká nastane
poslaupnost, a jeho syn a nástupník,
weleslawný maudrostí a bohatstwím,
truhlu Páně, w staních dotud chodící,
w spanilém a stkwostném chrámě umístí.
Po něm dílem budau dobří, dílem zlí
králowé, zlých wětší řad: jich ohawná
modloslužebnost a jiní hříchowé,
s lidu hříchem spojení, tak unáhlí
Boha jich, že je i zemi, město jich,
chrám i swatau skříni swau i náčiní
swaté zůstawí a wydá na laupež

temu městu zpupnému, cos nedáwno
widěl w zmatku, Babylonem zwanému.
Tam jich w zajetí let nechá sedmdesát:
pak je odtud wywede, jsa pamětliw
na smilowaní a smlauwu, kterauž byl
přisáhl Dawidu, že bude trwati
po wšecky dny nebeské. I wrátí se
z Babylona z wůle kraiů, pánůw swých,
nakloněných od Boha, a zdělawše
opět Boží dům, čas drahný w skrownosti
pobudau, až w lidnosti a bohatstwí
wzrostše, nowými se ztraudí bauřemi.
Prwní sic w kněžstwu zmizí newole;
mezi muži, jižto Bohu slaužíce,
wír by zachowati měli nejwíce:
sám i Páně chrám jich půtka poruší.
Posléz, nemajíce zřetele na syna
Dawidowa, berlu sami uchwatí,
jež se cizozemci w ruce dostane,
aby, když se zrodí, pomazaný král
prawý prawa neměl swého Mesiáš.
Jednak narození jeho zwěstuje
hwězda neobyčejná, i přiwede
mudrce wýchodní, již přijdauce
w místo, kde se božské bude nemluwně,
obětují jemu zlato, kadidlo,
myrrhu. O tom místě Anděl welebný
prostým pastýřům, straž noční držícím,
zpráwu dá, i pospíší tam wesele,
uslyšíce od Andělů nebeských
píseň wznešenau. I bude panna ona
matkau. Zázrak pak moci swrchowaného!
Wstaupí na trůn jediný a wěčný
Krále wšech, swé po wšech země končinách;
pána slawný jeho trůnu nebesa!
[illegible]

na Adamu ježto na wzor bolesti
w slzy by se wylila, leč wolný dech
těmito byl sobě slowy učinil:
Utěšený proroku! ó nejwyšší
ručiteli naděje! již patrně
widím, čehož wyskaumati nemohla
mysl má, proč nejwzácnější naději
naší mělo slauti ženy semeno.
Zdráwas, panno matko! Páně milenko!
narozená z beder mých, by z tebe se
narodil syn Boha swrchowaného,
s člowěkem se spojil Bůh. Toť jisté, že
s strachem smrtedlným had swého potření
očekáwá. Kdež a jaký wšak to boj,
jaká rána potře hlawu wítězi?
Jemuž Michal: Nechtějž mníti o boji,
aneb o ranění místném hlaw a pat;
Bůh ne proto sjednotí se s člowěkem,
by se wětší twému opřel wrahowi
silau; aniž tak se Satan překoná,
jemuž s nebe spádu úraz hroznější
nepřekazil dáti ránu smrtedlnau
tobě, kterauž uléčí twůj spasitel,
zahladě, ne Satanáše, alebrž
skutky jeho w tobě jako w rodu twém.
To se jenom, jehož ty jsi zanedbal,
státi může poslušenstwím zákona
Božího a podstaupením smrti té,
jejíhož ty trestu hodnýms učiněn,
ty, i co se z tebe zrodí we swětě:
tak jen ukojí se božská sprawedlnost.
Cele tedy zákon Boží wyplní
skrze poslušnost a lásku, ačkoli
samá láska wyplňuje jej. On twůj
na se wezme trest a lidským odín jsa
tělem, wystawí se pro tě na žiwot

potupný a klatbu smrti : slibuje
život každému, kdo w jeho uwěří
spasení, jsa skrze wíru účasten
poslušenstwí jeho ; skrze zásluhy
jeho spasen bude, ne skrz zákonné
činy swé. I ztrpí hanbu, nenáwist,
jetí násilné a saud, a wydání
na smrt ohawnau a plnau bolesti,
ukřižowán bude swého od lidu ;
bude usmrcen, že žiwot přinese.
Wšak on přikuje i nepřátely swé
na kříž ; zákon tobě odporný a hřích
rodu lidského, by, ukřižowáni
jsauce, nesaužili zpoléhajících
práwě na to jeho zadostčinění.
Tak i umře, ale wstane od mrtwých
brzy ; dlauho panowati nebude
nad ním smrt ; než třetí ráno zaswitá,
uwidí jej hwězdy jitřní znikati
z hrobu, swěže, jako zorní wyniká
záře. Dána wýplata, a spasen jest
člowěk od smrti skrz jeho útrpnau
za člowěka smrt, a bude každému
žiwot dán, kdo daru jeho znenedbá,
brž jej přijme wěrau skutků neprázdnau.
Tento božský čin twůj zničí saud i smrt,
jíž jsi umříť měl, jsa w hříchu na wěky
zbawen žiwota : ten skutek Satanůw
potře, zlomí jeho sílu, překoná
mocná ramena dwě jeho, hřích a smrt.
Bude w jeho hlawě tkwíti hlauběji
smrti šíp, než potře patu wítězi,
nebo zbožným jeho spasencům, jichž smrt
jenom smrti rowné buďe usnutí ;
lehký přestup ke wěčnému žiwotu !
Po swém z mrtwých wstání krátkau pomešká

dobu na zemi, a swým se wyjewí
učedlníkům, mužům, již ho blízci wždy
budau za žiwota; těm on úřad dá,
aby, naučeni bywše od něho,
wyučili národy a hlásali
wykaupení, křtíce ty, kdož uwěří,
praudem běžícím, by zmyti od winy
jsauce hřícha, ke žiwotu čistému,
byli k smrti hotowi, jak ohawné
koli, an i rownau umřel spasitel.
Takto wšecky učiť budau národy;
nebo nejen synům z ledwí Abrama,
brž i synům wíry jeho, po celém
swětě, kázati se bude spasení;
tudy každý národ bude požehnán
skrze símě jeho. Potom na nebes
nebe wzstaupí slawný wrahů twých i swých
witěz; tehdáž hada kníže powětří
powede skrz wšecka jeho králowstwí
w okowech a nechá w hanbě trudného.
Wejda w sláwu, posadí se u Boha
na prawici, zweleben jsa na nebi
nade wšecka jména; odkawad, kdy swět
ku záhubě dozraje, w swé moci a
sláwě přijde na žiwých i mrtwých saud;
na saud mrtwých newěrných, a odplatu
wěrných, kterým wěčné blahoslawenstwí
připrawí buď w nebesích buď na zemi:
nebo celá země jeden bude ráj,
blažší, než jest Eden, sídlo rozkoše!
Prawil Archangel, a přestal u této
swěta welké proměny. I odpowí
Adam jemu s radostí a úžasem:
Nekonečná dobrota! ó dobrota
nesmírná! jenž tolik dobra ze zlého
wywede, ba zlé i w dobré obrátí!

Sila nad tu diwnější, co w počátku
wywodila nejprw swětlo z temnosti!
Newím, želetili mám, či býti rád
hříchu tomu, jehož jsem se dopustil,
z něhož mnohem wíce pojde dobrého,
wíce Bohu chwály, wíce člowěku
dobré wůle od Boha, a za hněwem
jeho smilowání hojné. Powěz wšak,
co, kdy wykupitel wzstaupí na nebe,
přihodí se wěrných jeho skrownému
počtu, mezi takým množstwím newěrných,
krutých prawdy nepřátel? Kdož powede
jeho lid, kdo od násilí zastane?
zdali, než se měli k němu, krutěji
nebudau se míti k jeho nástupcům?
Budau, prawil Angel; než on wěrným swým
pošle utěšitele, dle otcowa
slibu, Ducha swého, kterýž bydleti
bude w nich a zákon wíry, účinný
skrze lásku, w srdci jejich wyryje,
aby cestau prawdy kráčeli; a tak
ozbrojeni jsauce zbraní duchowní
Satanášowým se oprau útokům,
udusíce šípy jeho plamenné.
Nižádných se lidských neustraší muk,
ani smrti; wnitřní duše potěcha
jedinau jim bude za protiwenstwí
náhradau, z níž nabudauce posily,
často k užasnutí nejukrutnějším
budau mučitelům swým; neb jeho Duch
nejprw učedlníkům jeho štípený,
kázajícím mezi wšemi národy,
potom wšechněm wěřícím, je naplní
dary diwnými, že wšemi jazyky
budau mluwiti, a diwy činiti,
jakož jejich Pán je činil před nimi.

Pročež mnoho lidu w každém národě
získají, že poselstwí jich nebeské
přijme s radostí; a posléz, skonawše
službu swau, a stále cestau prawosti
chodiwše, a zůstawiwše po sobě
zpráwu o skutcích i o učení swém,
umrau. Na jich místo, jakž to powědí
sami, wlci přijdau, neučitelé,
wlci zuřiwí, již wšecka tajemstwí
zwrátí ku posměchu nízkému,
lakomstwí a pýchy swé, a poruší
powěrau a bájkami tu spanilau
prawdu schowáwanau w psaných památkách,
jenom duchem rozumínu budaucí.
Tehdy důstojenstwí, jmen a hodností
snažni jsauce, smyslí wládu duchowní,
jednak swětskau uchwátí, a swojíce
sobě ducha Božího, ač každému
wěřícímu rowně dán jak slíben jest,
pod zámyslem duchowního zákona
sáhnau ke swědomí mocí tělesnau,
wedlé zákona, jenž ani w písmě psán
nebude ni w srdci wyryt od ducha.
A to proč, než aby ducha milosti
potlačowali, i jeho nezdílnau
družku, swobodu; než aby baurali
žiwé Páně chrámy, pewně stojící
na osobné wíře, neli na cizí?
Nebo kdož, by slowa jeho, jakkoli
wědomí a mysli jiných odporná,
neomylna byla, může na zemi
shledán býti? jednak mnozí přednost tu
sobě osobí; a tudy násilí
trpěť bude prawá w duchu pobožnost,
an se domyslí díl wětší zástupu
dosti Boha ctíti řádem toliko

zewnitřním, a obsluhami prázdnými.
Ujde prawda zlolejnými ubitá
šípy; zhasne wíra, řídká bude ctnost.
Swět, jsa dobrým křiw, a laskaw na zlostné,
zalká pod břemenem swým, až zaswitá
den, den dobrým oddechu, a bezbožným
pomsty; w němž se zpomocník twůj nawrátí,
símě ženy, tajně prw, a zjewně teď
tobě slíbené, twůj spasitel a Pán.
Onť se zjewí na oblacích nebeských
s Otce sláwau welikau, a zahladí
Satana, i zhoršený skrz něho swět.
Tehdy, až se přepálí a přečistí,
nowá s nowým nebem země powstane,
wěky wěků založených na práwu,
pokoji a lásce, dadí owoce
stálé radosti a blahoslawenstwí.
Dokonal. I dí mu Adam naposled:
Ó jaks rychle změřil, blahoslawený
proroku! ten změnný swět, až tam, kde čas
ustane w swém běhu. Dále sama jest
propast; wěčnost, jížto konce nižádné
nedostihne oko! S welkau odcházím
naukau, a s welkým mysli pokojem,
maje tolik známosti, co nádoba
tato z hlíny mohla koli chápati,
nad kterauž se pnauti bylo hlupstwí mé!
To jest tedy w swětě maudrost největší:
býti Boha poslušnu a s synowskau
bázní milowati jej, wždy kráčeti
jako w přítomnosti jeho, šetřiti
božských jeho cest a na něj samého
zpoléhati. Milosrdný na wšecka
díla swá, wždy přemáhaje dobrým zlé,
z malých wěcí přewelike wywádí:
wěcmi welmi prostými a slabými

zwrací moc a maudrost swěta celého.
Tedy, za příčinau prawdy trpěti
největší jest udatnost a wítězstwí
největší, smrt wěrným branau žiwota.
Takť swým příkladem mne učil spasitel,
jemuž čest a sláwa budiž na wěky.
Jemu Angel naposledy odpowí:
Toto wěda, došels wrchu maudrosti;
nenaděj se wyššího, by wšecky znal
hwězdy ze jména, i moci nadwětrné,
wšecka hlaubi tajemstwí a přírody
božská díla na nebi i na zemi,
w powětří i w moři; byť i celého
swěta bohatstwí a wládu obdržel.
Pročež skutky hodné připoj k wědění
swému; připoj wíru, ctnostné jednání,
mírnost, dobromyslnost, a onu wšech
ctností duši pěknau, lásku k bližnímu;
nebude ti žel, že ztratils tento ráj,
maje w sobě sám ráj mnohem šťastnější!
Sstupmež ale nyní s hory widění;
přišlať hodina, kážící odjíti.
Eihle! tamto postawená odemne
na pahorku stráž již čeká odchodu.
W průčelí pak jejích meč se plamenný
blýská; nelze tedy déle dlíti nám.
Jdi, zbuď Ewu: wyjewilť jsem též i jí
dobrau we snách budaucnost, a potěšil
srdce, tím ji uzpůsobiw náchylnau
wšecku k poddanosti. Ty jí nicméně,
co jsi slyšel, wypraw časem příhodným;
zwláště co se týká wíry w spasení
pokolení lidského skrz semeno
její, skrze ženy, prawím, semeno.
Tak wy oba w jednomyslné wěrnosti
žíti mnohá ještě léta můžete,

w smutku sice, za příčinau běd a psot,
jednak i wětší i mnohem radosti.
když to na blažený konec pomníte.
Dokonal, a oba s hory sstaupili.
K besídce, kde Ewa spící ležela,
kwapí Adam napřed: ale ona bdíc
těmito jej slowy přijme klidnými:

Wím já, odkud jdeš, a kam se ubíráš;
jest i we snách Bůh, a dáwá nauku:
on mi seslal dobrý, utěšený sen,
když jsem smutkem umdlená a úzkostí
byla usnula. I jdi, a weď mne!
půjdu bez prodlení: s tebau jíti, jest
w ráji ostati, a w ráji trwati
bez tebe, jest jíti z něho bezděky.
Tys mi wšecko pod nebem, ty wšudy mým
rájem, sám jsa wyhnán z ráje winau mau.
Tať má aspoň, s níž jdu odtud, potěcha,
že, ač skrze mne jest wšecko ztraceno,
skrze símě slabé ženy, nehodné,
skrze símě mé se wšecko napraví.

Takto řekla matka naše: slyšel ji
Adam radostně, než neodpowěděl.
Byliť již blízko Archanděl, a s druhého
wrchu k stanowišti wykázanému
w šíku jasném Cherubíni sstaupali,
na wzor wětrného úkazu; i šli,
nesauce se swrchem země z powlowna,
jak se wzniklá z potoků mhla wečerní
nese po lučích, a plíží za patau
tíhnaucího domů z pole rolníka.
Zwýšil před wojskem se swým wztřásaný
Hospodinůw meč, co strašný kometa:
žíreť powětří, a mírný prwé kraj
ohniwěti počne wedrem horaucím,
w způsob parna Libyjského. Uchopí

ano prodléwají, naše rodiče
Angel za ruku, a skrze wýchodní
wywed bránu, zůstawí je na blízké
dolu rowině, a zmizí w rychlosti.
Ohlédnau se zpět, a widí na wýchod
ráje, sídla rozkoše, ach! ztracené,
meče plamenného zážeh strašliwý;
plná zbroje, plná hrozných oděnců
brána. Prolijí tu několiko slz,
přirozených člowěku, jež utrau wšak
rychle. Mohlit, an swět celý před nimi,
zwolit sobě místo k odpočinutí;
řídila je božská prozřetedlnost.
Posléz, wedauce se rukau za ruku,
teskliwě skrz Eden pustý kráčejí.

